

Rapport

Statens resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys m.m.

– del av ESV:s underlag för årsredovisning för
staten 2016

EKONOMISTYRNINGSVERKET

Publikationen kan laddas ner eller beställas
från ESV:s webbplats esv.se.

Datum: 2017-03-15

Dnr: 5.5–291/2017

ESV-nr: ESV 2017:17

Copyright: ESV

Rapportansvarig: Margareta Söderhult

Förord

Ekonomistyrningsverket överlämnar årligen underlag till årsredovisning för staten till regeringen i enlighet med 2 § förordningen (2011:231) om årsredovisningen för staten. Enligt 3 § består Ekonomistyrningsverkets underlag av sex olika delar, varav denna rapport innehåller tre:

- En resultaträkning, en balansräkning, en finansieringsanalys och noter
- En redovisning av utvecklingen av statsskulden
- En resultaträkning och en balansräkning avseende EU-medel samt en kassamässig redovisning av anslag och inkomstitlar avseende in- och utbetalningar till och från Europeiska unionen.

Denna rapport innehåller även, mot bakgrund av 23 § förordningen om underlag för årsredovisning för staten, en förteckning över de myndigheter som ingår i den statliga redovisningsorganisationen och därmed i de konsoliderade finansiella dokumenten samt en ordlista.

I en annan rapport lämnar ESV samtidigt de återstående tre delarna av underlaget i enlighet med förordningen. De är en uppföljning av utgiftstaket för staten, uppgifter om utfallet på budgetens inkomstitlar och anslag samt av statens lånebehov och slutligen en redovisning av hur bemyndiganden utnyttjats.

I detta ärende har vikarierande generaldirektör Pia Heyman beslutat. Experten Margareta Söderhult har varit föredragande. I beredningen har enhetschefen Kristina Johansson, experterna Ingemar Härneskog och Anne-Marie Ögren samt utredarna Carina Franzén, Susanne Holmer, Sara Lundmark Edelstam, Lars Nordkvist och Kayan Yau deltagit.

Innehåll

Förord	3
1 Sammanfattning	5
2 Inledning	6
2.1 Olika avgränsningar av staten	7
2.2 Kvalitetsgranskning av årsredovisningen för staten.....	7
3 Resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys	8
3.1 Resultaträkning.....	8
3.2 Balansräkning	23
3.3 Finansieringsanalys med kommentarer	30
3.4 Samband mellan resultaträkningen och utfallet på statens budget.....	33
4 Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar	35
4.1 Redovisningsprinciper, resultat- och balansräkning.....	35
4.2 Redovisningsprinciper för statens budget.....	49
4.3 Skillnader mellan resultaträkningen och statens budget.....	50
5 Noter	52
5.1 Noter till resultaträkningen	52
5.2 Noter till balansräkningen	96
5.3 Noter till finansieringsanalysen	150
6 Utvecklingen av statsskulden	156
6.1 Definition av statsskulden	157
6.2 Statsskuldens fördelning och löptid	157
6.3 Statsskuldens kostnader.....	161
7 Resultaträkning, balansräkning och kassamässig redovisning avseende EU-medel	164
7.1 Räkenskapssammanställning av EU-medel	164
7.2 Redovisning av samtliga EU-medel	175
Bilaga 1 Ordlista	181
Bilaga 2 Statliga myndigheter m.m.	200

1 Sammanfattning

Statens resultaträkning för 2016 visar ett överskott på 29 miljarder kronor, vilket är 39 miljarder kronor bättre än för 2015.

Skatteintäkterna ökade med 99 miljarder kronor. En ökad lönesumma gav högre intäkter av inkomstskatter och arbetsgivaravgifter. Lönesumman ökade med 4,7 procent och det förklarar en intäktsökning med 25 miljarder. Sänkt reduktion för ROT-tjänster från 50 till 30 procent och slopade nedsättningar av arbetsgivaravgifter för unga ökade också skatteintäkterna.

Mervärdesskatt ökade med 29 miljarder kronor. Det är bostadsinvesteringarna som bidrar till den stora ökningen. Bostadsinvesteringarna steg med 19 procent under 2016.

Kostnaderna för statens verksamhet blev 270 miljarder kronor. Det är en ökning med 11 miljarder kronor eller 4,3 procent. Lönekostnaden i staten, exklusive tjänstepensionskostnaderna, ökade med 4,2 procent.

Transfereringar till hushåll ökade med 19 miljarder. Ålderspensioner ökade eftersom pensionerna har räknats upp. Kostnaden för sjukpenning ökade men under 2016 har ökningen av sjukpenningtalet avtagit. Kostnader för assistansersättning minskade eftersom den betalas i efterskott fr.o.m. den 1 oktober 2016.

Bidragen till kommuner ökade totalt med 37 miljarder kronor. Migrationsverkets bidrag till kommuner för integration och migration ökade med 24 miljarder kronor. Landstingen har fått resursförstärkning och ytterligare en miljard kronor, den s.k. professionsmiljarden. Syftet är att höja kvaliteten och effektiviteten inom hälso- och sjukvården. Kommunerna fick mer till lärarlöner och för fler anställda i lågstadiet. Stödet till regional kollektivtrafik ökade och kommunerna fick ett nytt bidrag för ökat bostadsbyggande.

Resultatet från andelar i hel- och delägda företag försämrades med 7 miljarder kronor och blev totalt sett negativt. Vattenfalls resultat försämrades med nästan 10 miljarder kronor.

Statens nettoförmögenhet, som är negativ, förbättrades med 18 miljarder kronor till - 404 miljarder kronor. Statsskulden svarar för den övervägande delen av skulderna och därmed den negativa nettoförmögenheten. Den konsoliderade statsskulden var vid årets slut 1 292 miljarder kronor och har minskat med 60 miljarder kronor under året.

2 Inledning

Regeringen ska varje år senast den 15 april året efter budgetåret lämna en årsredovisning för staten till riksdagen.

Årsredovisningen för staten 2016 har upprättats i enlighet med bestämmelserna i budgetlagen (2011:203) och enligt god redovisningssed.

Ekonomistyrningsverket (ESV) lämnar varje år sedan 1993/94 underlag till årsredovisning för staten till regeringen. Denna skrivelse innehåller underlag till de i budgetlagen nämnda resultat- och balansräkningarna samt finansieringsanalysen. Utöver dessa finansiella dokument innehåller detta underlag en redovisning av utvecklingen av statsskulden, en resultaträkning, en balansräkning och en kassamässig redovisning av EU-medel i enlighet med bestämmelserna i förordningen om underlag för årsredovisningen för staten.

ESV lämnar samtidigt underlag till andra delar av årsredovisningen, främst redovisningen av det slutliga utfallet för statens budget, i en annan skrivelse till regeringen.

Hur staten ska avgränsas i den konsoliderade resultat- och balansräkningen framgår i grunden av budgetlagen och har preciserats i förordningen (2011:231) om underlag för årsredovisningen för staten.

Den konsoliderade redovisningen omfattar myndigheterna under riksdagen och regeringen, inklusive affärsverken. Dessutom ingår Riksbankens grundfond som en tillgång hos staten.

Intäkter och kostnader, tillgångar och skulder samt betalningar som redovisas av Riksbanken och AP-fonderna ingår dock inte. Inte heller ingår premiepensionssystemets tillgångar och skulder med dess avkastning i konsolideringen.

Redovisningen omfattar all verksamhet i de ingående organisationerna oavsett finansiering och baseras på information som de statliga myndigheterna och affärsverken lämnar till statsredovisningen och information som presenteras i myndigheternas årsredovisningar. I fall där informationen inte varit tillräcklig har kompletterande information inhämtats. Underlaget har kompletterats med ekonomiska händelser som myndigheterna inte har redovisat, framför allt beräkningar av skatteintäkter som ännu inte har debiterats.

Redovisningen utgår från vedertagna redovisnings- och värderingsprinciper som i så stor utsträckning som möjligt hålls oförändrade över tiden. En utveckling av den statliga redovisningen sker dock fortlöpande. Gällande principer och förutsättningar beskrivs i avsnittet Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar.

Resultaträkningen ger underlag för bedömning av statens samlade inflöde och förbrukning av resurser. Värdet av statens tillgångar och skulder per den 31 december 2016 redovisas i balansräkningen. Finansieringsanalysen visar statens betalningsflöden. I redovisningen jämförs utfallet för 2016 i resultat- och balansräkningarna, finansieringsanalys och noter med utfallet för 2015.

2.1 Olika avgränsningar av staten

Statens ekonomiska utfall redovisas utifrån olika utgångspunkter eftersom informationen har olika syften. Avgränsningen av staten kan därmed variera. Ett annat skäl till skillnader mellan olika redovisningar är att olika principer tillämpas i räkenskaperna och i statens budget. Beroende på utgångspunkt kan en enskild ekonomisk händelse få delvis olika konsekvenser och utfallet kan därmed skilja sig åt mellan redovisningarna.

Informationen om det ekonomiska utfallet i staten utgör även underlag för nationalräkenskaperna, som är en statistisk sammanställning i kontoform över den samlade svenska ekonomin. Nationalräkenskapernas avgränsning av staten utgår från definitioner etc. som följer rekommendationer från FN samt EU:s förordning (EU nr 549/2013) om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet i europeiska unionen. Nationalräkenskapernas avgränsning skiljer sig från årsredovisningen bl.a. genom att affärsverken inte ingår i dess avgränsning av staten.

2.2 Kvalitetsgranskning av årsredovisningen för staten

En granskning av kvaliteten i årsredovisningen för staten sker dels genom Riksrevisionens årliga revision av myndigheterna och deras årsredovisningar, vilka ligger till grund för resultat- och balansräkningarna, finansieringsanalysen samt utfallet på statens budget, dels myndighetsledningarnas intygande om att myndighetens årsredovisning ger en rättvisande bild.

En kvalitetskontroll sker även genom etablerade kvalitetssäkringsrutiner och arbetsprocesser i samband med Ekonomistyrningsverkets konsolideringsarbete och genom Finansdepartementets arbete med att producera skrivelsen. Kvalitetssäkringen innefattar bl.a. kontroller av att myndigheternas rapporterade finansiella information överensstämmer med deras respektive årsredovisningar, formella kontroller, motpartsavstämning av mellanhavanden mellan statliga myndigheter, rimlighetskontroller och analys av poster samt dokumenterade metoder för de beräkningar och förutsättningar som gäller för konsolideringsarbetet.

3 Resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys

Resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys

I resultaträkningen redovisas de totala konsoliderade intäkterna och kostnaderna för de myndigheter som ingår i årsredovisningen.

Konsolideringen innebär att transaktioner mellan myndigheter, t.ex. arbetsgivaravgifter för statligt anställda och bidrag mellan myndigheter, tas bort (elimineras) i resultaträkningen och att fordringar och skulder mellan myndigheter elimineras i balansräkningen. På så vis erhålls en konsoliderad redovisning för staten.

Gällande principer och förutsättningar beskrivs i avsnittet Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar.

3.1 Resultaträkning

29 miljarder i överskott

Resultaträkningen för 2016 visar ett överskott på 29 miljarder kronor, vilket är 39 miljarder kronor bättre jämfört med 2015.

Resultaträkning*Miljoner kronor*

	Not	2016	2015
Intäkter			
Skatteintäkter	1	1 237 236	1 138 437
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	53 280	51 043
Intäkter av bidrag	3	56 817	46 561
Summa intäkter		1 347 333	1 236 041
Kostnader			
<i>Transfereringar m.m.</i>			
Transfereringar till hushåll	4	-624 459	-605 513
Transfereringar till företag	4	-50 762	-47 249
Transfereringar till kommuner	4	-276 586	-239 732
Transfereringar till utlandet	4	-61 213	-69 415
Avsättningar till/upplösning av fonder	5	-14 696	-6 833
<i>Summa transfereringar m.m.</i>		<i>-1 027 716</i>	<i>-968 742</i>
<i>Statens egen verksamhet</i>			
Kostnader för personal	6	-125 796	-122 831
Kostnader för lokaler	7	-23 305	-21 105
Vissa garanti- och kreditkostnader	8	-3 503	-1 997
Övriga driftkostnader	9	-89 883	-85 193
Avskrivningar och nedskrivningar	10	-27 724	-27 840
<i>Summa statens egen verksamhet</i>		<i>-270 211</i>	<i>-258 966</i>
Summa kostnader		-1 297 927	-1 227 708
<i>Saldo före resultat från andelar och finansiella poster</i>		<i>49 406</i>	<i>8 333</i>
Resultat från andelar i hel- och delägda företag	11	-10 671	-3 735
Finansiella intäkter och kostnader			
Nettokostnad för statsskulden	12	-21 253	-21 550
Övriga finansiella intäkter	13	12 686	11 342
Övriga finansiella kostnader	14	-1 237	-4 581
Summa finansiella poster		-9 804	-14 789
ÅRETS ÖVER- ELLER UNDERSKOTT		28 931	-10 191

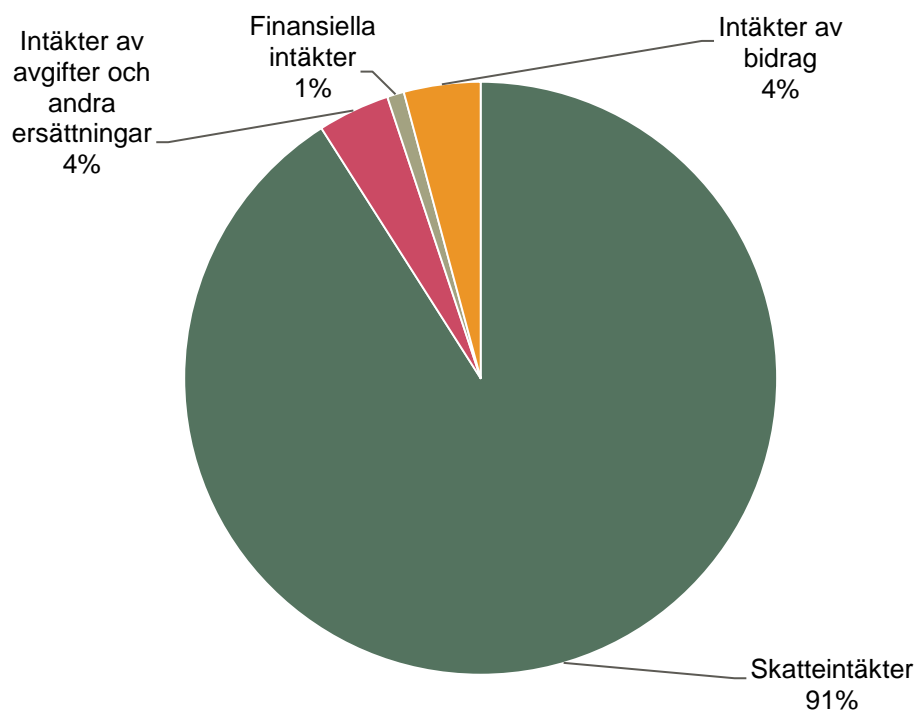
Skatteintäkter ökade

Det bättre resultatet beror på flera faktorer. Skatteintäkterna ökade med 99 miljarder kronor och bidragsintäkterna ökade med 10 miljarder kronor.

Transfereringskostnaderna ökade med 51 miljarder kronor (se not 4). Resultatet från andelar i hel- och delägda företag försämrades med 7 miljarder kronor främst på grund av Vattenfalls försämrade resultat. Kostnaderna för statens egen verksamhet ökade med 11 miljarder kronor.

Intäkter

Diagram Statens intäkter

99 miljarder kronor mer i skatteintäkter

Skatteintäkterna uppgick till 1 237 miljarder kronor vilket utgjorde 91 procent av statens totala intäkter (se diagram Statens intäkter). Statens skatteintäkter ökade med 99 miljarder kronor (8,7 procent) jämfört med 2015. Skatteintäkterna specificeras närmare i not 1.

En ökad lönesumma gav högre intäkter av inkomstskatter och arbetsgivaravgifter

De direkta skatterna, inkomstskatter, ökade med 49 miljarder kronor jämfört med 2015. Statens intäkter ökade med 14 miljarder kronor. En stor del eller ca 8 miljarder

kronor förklaras av att reduktionen för ROT-tjänster har sänkts från 50 till 30 procent.

De indirekta skatterna på arbete ökade med 40 miljarder kronor varav 15 miljarder kronor förklaras av att nedsättningen av arbetsgivaravgifter för unga har avskaffats samt införandet av en särskild löneskatt på inkomster för personer äldre än 65 år. Den återstående intäktsökningen på 25 miljarder kronor förklaras av att lönesumman ökade med 4,7 procent. Timlönen ökade med 2,7 procent medan antalet arbetade timmar ökade med 2,4 procent mellan åren.

De statliga myndigheternas arbetsgivaravgifter är inomstatliga och har eliminerats vid beräkning av skatteintäkterna.

Lägre intäkter från skatt på kapital

Jämfört med 2015 minskade skatt på kapital med 23 miljarder kronor. Hushållens kapitalvinster ökade kraftigt 2014 och låg kvar på en hög nivå även 2015 till följd av de senaste årens börsuppgång och stigande bostadspriser. Men 2016 minskade skatteintäkterna från hushållens kapitalvinster med 11 miljarder kronor eller 16 procent eftersom de finansiella kapitalvinsterna 2016 var lägre än 2015. Skatt på företagsvinster minskade också med 11 miljarder kronor eller 9,2 procent. Större delen av minskningen förklaras av en stor engångsvis skatteintäkt från bolag i en koncern 2015. Aktiviteten i ekonomin var fortsatt hög 2016, vilket medförde att företagets vinster bortsett från den tillfälliga intäkten ökat. Bankerna redovisade också stora vinstökningar. Ytterligare en orsak till företagets ökade vinster är exportföretagens resultat som påverkats positivt av försvagningen av kronan.

Ökade bostadsinvesteringar bidrog till mer intäkter från mervärdesskatt

Skatt på konsumtion och insatsvaror ökade med 34 miljarder kronor mellan åren. Intäkterna från mervärdesskatt ökade med 29 miljarder kronor eller 7,6 procent. Det är bostadsinvesteringarna som bidrar till att den procentuella ökningen är så stor. Bostadsinvesteringarna steg med 19 procent under 2016. Även momsens avseende konsumtion ökade mer än hushållens konsumtion i löpande priser på grund av sammansättningseffekter. Hushållens konsumtion i löpande priser steg med 6,6 procent. I beloppet mervärdesskatt, 409 miljarder kronor, ingår återbetalad mervärdesskatt till statliga myndigheter med 30 miljarder kronor som ska elimineras. Detta är en inomstatlig transaktion som elimineras för att inte påverka det konsoliderade utfallet i statens resultaträkning.

Ökade intäkter från skatt på energi och miljö

Skatt på energi och miljö ökade med 3,8 miljarder kronor. Det beror till stor del på att energiskatterna höjdes vid årsskiftet 2016. Dieselförsäljningen ökade något under 2016. Bensinförsäljningen minskade med 5,6 procent.

Även skatt på vägtrafik ökade

Skatt på vägtrafik ökade med 0,9 miljarder kronor och ökningen beror på ökad trängselskatt. Trängselskatten i Stockholm har höjts i innerstaden, införts på Essingeleden och maxbeloppet har höjts.

Mer till fonder

Vissa intäkter som förs till fonder redovisas som skatteintäkter och de ökade med 3,6 miljarder kronor. Den nya resolutionsavgiften redovisas här och förklarar en ökning med 3,4 miljarder kronor. Avgifter till Kärnavfallsfonden ökade med 0,3 miljarder kronor. Avgifterna betalas av reaktorinnehavarna i förhållande till levererad energi.

Intäkter av andra ersättningar ökade

Intäkter av avgifter och andra ersättningar ökade med 2,2 miljarder kronor.

Exportkreditnämndens återvunna skadebelopp ökade med 0,7 miljarder kronor, mest på grund av betalningar från Iran som i princip reglerat alla fordringar sedan sanktionerna på landet upphävdes. Avgifterna i Trafikverkets uppdragsverksamhet ökade med 0,5 miljarder kronor, vilket främst beror på investeringsprojekt där kommuners anläggningar byggs samtidigt som Trafikverkets. Svenska kraftnäts avgifter ökade med 0,4 miljarder kronor, främst för att balans- och frekvensregleringen ökade på grund av högre genomsnittspris för balans- och reglerkraft.

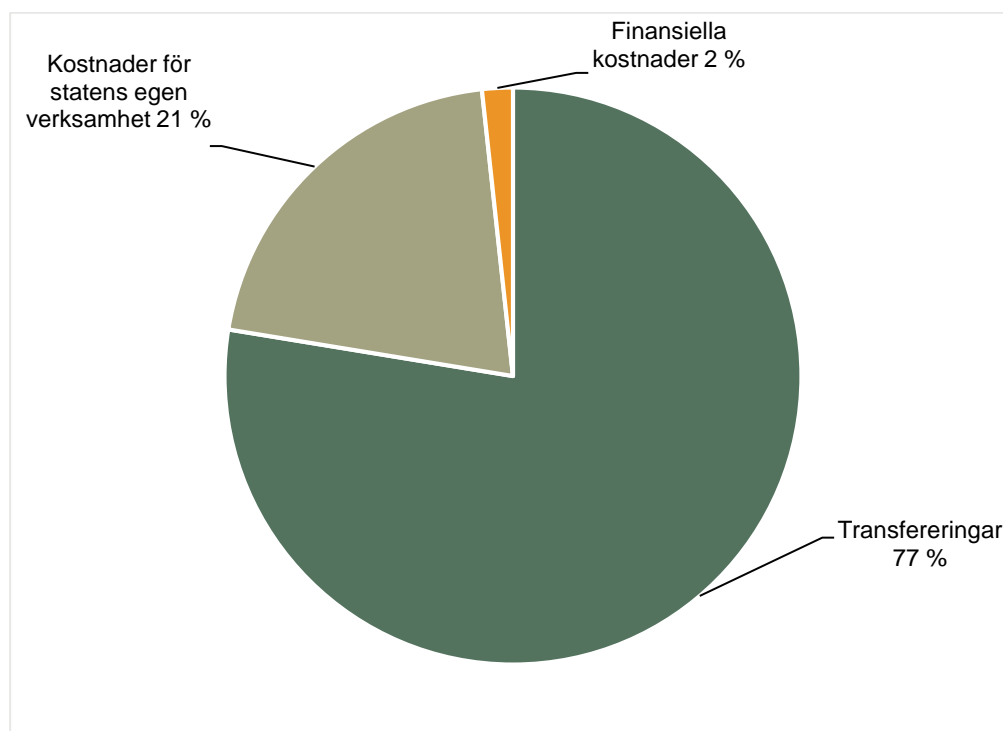
Mer AP-fondsmedel till staten

Bland intäkter av bidrag ökade Allmänna pensionsfondens nettobidrag till staten med 6,9 miljarder kronor. Utbetalda pensioner som finansieras från AP-fonderna ökade med nära 18 miljarder kronor, medan avgifterna som tillförs AP-fonderna ökade med 11 miljarder kronor vilket ökar nettoöverföringen till staten.

Intäkterna från EU-bidrag ökade

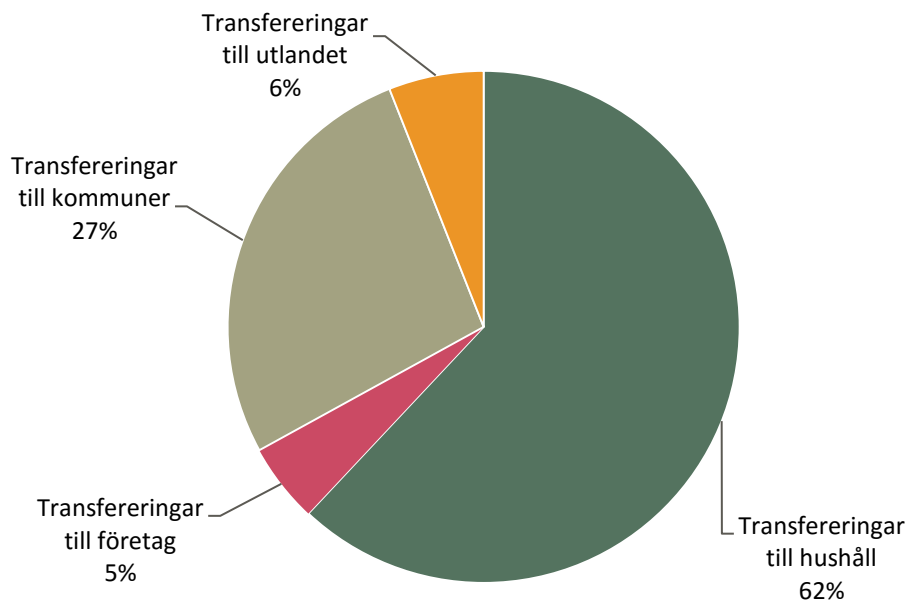
Intäkter av bidrag från EU visar på återflödet från EU-budgeten och dessa har ökat med 2,6 miljarder jämfört med föregående år. Det beror främst på att EU-programmen i den fleråriga budgetramen 2014–2020 har kommit igång.

Kostnader

Diagram Statens kostnader

Av statens kostnader var 77 procent transfereringar där den största delen gick till hushåll. Kostnaderna för statens egen verksamhet var 21 procent och nettokostnaden för statsskulden och övriga finansiella kostnader 2 procent. Kostnaderna för statens egen verksamhet hålls tillbaka i den konsoliderade redovisningen genom att socialavgifterna på statsanställdas löner elimineras.

Transfereringar

Diagram Transfereringar per sektor

Diagrammet ovan visar transfereringar i form av lämnade bidrag och andra överföringar fördelade på mottagarsektorer enligt nationalräkenskapernas indelning. Hushållssektorn är den dominerande mottagaren och tar emot 62 procent av transfereringarna. Transfereringarna till hushåll är bl.a. ålderspensioner, sjukpenning, föräldrapenning, barnbidrag och arbetslöshetsersättning. Även bidrag till ideella organisationer, t.ex. inom biståndsområdet, räknas till hushållssektorn. Kommunerna tar emot 27 procent av transfereringarna i olika former av statsbidrag, företagssektorn 5 procent och utlandet, i form av bistånd och EU-avgifter, tar emot 6 procent av de statliga transfereringarna.

Kostnaderna för transfereringar, exklusive avsättningar till fonder, uppgick till 1 013 miljarder kronor, vilket är en ökning med 51 miljarder kronor jämfört med 2015.

Fler ålderspensionärer och högre pensioner

Transfereringar till hushåll inom socialförsäkringen ökade med 17 miljarder kronor netto. Kostnaderna för ålderspensioner vid sidan av statens budget ökade med 18 miljarder kronor. Ökningen beror delvis på att antal pensionärer med rätt till inkomstgrundad pension har ökat. Indexeringsreglerna innebar att inkomstpensionerna och tilläggspensionerna till personer över 65 år räknades upp

med 4,2 procent mellan 2015 och 2016. I december 2016 fick 2 100 553 pensionärer inkomstgrundad ålderspension, 42 986 personer fler än i december 2015.

Premiepensionerna ökade med 1,6 miljarder kronor eller 26 procent. Ett skäl till utbetalningsökningen är den s.k. tjugondelsinfasningen som gör att varje ny årskull som går i pension har en större andel i det nya pensionssystemet. Dessutom ökar antalet årskullar med rätt till premiepension varje år eftersom bara pensionärer födda år 1938 eller senare kan ha rätt till premiepension. Ytterligare skäl till utbetalningsökningen är att börskurserna steg något under 2015, att många fonder gjorde valutakursvinster och att räntorna sjönk vilket medförde kursvinster. Allt detta påverkade uppräknningen av många premiepensioner vid årsskiftet 2015/2016.

Anslagsfinansierade pensioner och stöd, minskade totalt med 2,1 miljarder kronor. Garantipension minskade med 1,6 miljarder kronor. Minskningen beror huvudsakligen på att inkomstpensionen höjdes medan prisbasbeloppet sänktes något. Garantipensionen avräknas mot en höjd inkomstpension. Nya ålderspensionärer har inkomstgrundad pension i betydligt större utsträckning än äldre ålderspensionärer. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får garantipension. Detta gör också att utgiften minskar något över tid. Efterlevandepensioner till vuxna minskade med 0,5 miljarder kronor eftersom änkepensionen är under avveckling.

Sjukpenningtalet ökar inte längre

Kostnaden för sjukpenning ökade med 2,0 miljarder kronor (6 procent). Under 2016 har ökningen av sjukpenningtalet avtagit, dels på grund av att sjukfallen blivit kortare, dels på grund av att inflödet av nya sjukfall minskat. Sjukpenningtalet anger hur många dagar med sjukpenning och rehabiliteringspenning som betalas ut per försäkrad i Sverige under ett år. Mellan 2014 och 2015 ökade sjukpenningtalet med 12 procent. Ökningstakten har därefter minskat och i december 2016 låg sjukpenningtalet på 10,8, dagar vilket är en ökning på endast 3 procent jämfört med december 2015. Sjukpenningtalet ökar inte längre utan har i december legat på samma nivå sedan juli 2016. Kvinnor har i likhet med tidigare nästan ett dubbelt så högt sjukpenningtal som män, 14,3 jämfört med 7,5.

Antalet personer som fick någon form av sjukpenning har ökat från 220 000 i december 2015 till 225 000 i december 2016, vilket motsvarar en ökning på 2 procent. Ökningen var större för kvinnor (3 procent) än för män (2 procent). Antalet personer som fick någon form av rehabiliteringspenning har minskat med 13 procent det senaste året. Den 1 februari 2016 avskaffades den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen, vilket ger längre sjukperioder. Andelen psykiatriska diagnoser är fortsatt hög. Andelen växer på grund av det historiskt höga inflödet av sjukfall med psykiatriska diagnoser och den långa varaktighet som dessa sjukfall har.

Sjukfrånvaron bland anställda i Sverige ligger strax under den genomsnittliga europeiska nivån.

Färre får aktivitets- och sjukersättning

Aktivitets- och sjukersättningen minskade med 1,4 miljarder kronor (3,3 procent). Sjukersättning kan beviljas till personer i åldrarna 30 till 64 år om arbetsförmågan bedöms vara stadigvarande nedsatt på grund av sjukdom med minst en fjärdedel. Sjukersättning betalades ut till 292 500 personer i december 2016. Det är en minskning med 4,8 procent jämfört med december 2015. Minskningen fortsätter eftersom antalet nytilkomna är lågt samtidigt som stora grupper övergår till ålderspension. Det låga inflödet är en följd av att regelverket ställer högre krav än tidigare på stadigvarande nedsättning av arbetsförmågan. Sedan 2014 förekommer endast beslut om sjukersättning som gäller tills vidare eftersom ersättningsformen tidsbegränsad sjukersättning har fasats ut. Aktivitetsersättning kan beviljas till personer i åldrarna 19 till 29 år om de har nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom med minst en fjärdedel. Aktivitetsersättning betalades ut till 38 700 personer i december 2016. Det är en ökning med 2,9 procent jämfört med december 2015.

Statlig assistansersättning betalas nu i efterskott

Kostnader för assistansersättning inkluderar även kommunernas andel av kostnaden för assistansersättning. Kostnaden minskade med 3,4 miljarder kronor (11,4 procent). Minskningen beror främst på att assistansersättningen betalas i efterskott fr.o.m. den 1 oktober 2016. Genom att betala ut ersättning efter utfört och redovisat arbete kan Försäkringskassan i högre grad betala ut rätt ersättning från början. Minskningen beror också på att färre personer beviljas ersättning. I december 2016 hade 15 691 personer assistansersättning vilket är en minskning med 2,8 procent jämfört med 2015. Antalet timmar per assistansberättigad har dock fortsatt att öka men i mindre omfattning än tidigare. Schablonbeloppet per timme har också ökat.

Ökade kostnader för föräldraförsäkringen

Inom området ekonomisk trygghet för familjer och barn ökade kostnaderna för föräldraförsäkringen med 1,2 miljarder kronor. Kostnaderna för barnbidragen ökade med 0,6 miljarder kronor. Ökningen av föräldrapenning och barnbidrag beror på att både antalet barn och medelersättningen från föräldraförsäkringen stiger. Immigrationen bidrar också till ökningen. Män tar successivt ut en större andel av dagarna med föräldrapenning, men ökningen går långsamt. Andelen har ökat från 12 till 27 procent sedan år 2000. Andelen män som tar ut tillfällig föräldrapenning har ökat från 34 till 38 procent under samma period.

Arbetslöshetsersättningen minskade något

Bland de övriga transfereringarna till hushåll minskade kostnaderna för arbetsmarknadsområdet med 0,2 miljarder kronor. Arbetslöshetsersättningen minskade med 0,1 miljarder kronor och aktivitetsstödet med 0,3 miljarder kronor. Arbetslösheten minskade från i genomsnitt 7,5 procent 2015 till 7,0 procent 2016 enligt Arbetsförmedlingens statistik.

Antalet inskrivna som arbetslösa hos Arbetsförmedlingen var 9 000 färre än i december för ett år sedan. Totalt var 372 200 personer inskrivna som arbetslösa. Bland utrikes födda har arbetslösheten tvärtom ökat. Antalet inskrivna öppet arbetslösa som är utrikesfödda har ökat med 9,3 procent jämfört med december 2015. För inrikes födda var arbetslösheten 4,8 procent och för utrikes födda 15,8 procent. Fler nyanlända har fått sina uppehållstillstånd och deltar nu i Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag. Under 2016 ökade antalet deltagare i etableringsuppdraget med i genomsnitt 12 000 personer per månad. Antalet inskrivna arbetslösa ungdomar, 18-24 år, har minskat med 14,3 procent i december. Av de inskrivna totalt var 197 000 personer öppet arbetslösa, en minskning med 1,8 procent.

Andelen av de arbetslösa som har rätt till arbetslöshetsersättning har fallit från 80 procent 2006 till ca 33 procent 2016. Antalet personer som fick arbetslöshetsersättning har minskat med 8,0 procent under 2016. Andelen sjunker då många nyanlända förstärker de senaste årens trend att fler människor står långt ifrån arbetsmarknaden och därmed inte uppfyller villkoren för att kunna få a-kassa.

Lönegarantiersättningen ökade

Kostnaden för Lönegarantiersättning ökade med 0,4 miljarder kronor. Det är ersättningar till följd av Stampenkoncernens rekonstruktion som förklarar ökningen.

Minskade studiemedel

Kostnaden för studiemedel minskade med 0,2 miljarder kronor vilket beror på att antalet studerande med studiemedel på gymnasial nivå minskade 2016. Återföring av reservationer för förluster i utlåningsverksamheten reducerade kostnaderna med 1,1 miljarder kronor jämfört med 2015.

Mer etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare ökade med 0,5 miljarder kronor. Antalet personer med etableringsersättning följer flyktingströmmarna till Sverige. Antalet asylsökande och kommunmottagna flyktingar beskrivs under kommunersättning för flyktingmottagande. Migrationsverkets bidrag till hushåll har ökat med 0,4 miljarder kronor eftersom kostnaderna för offentligt biträde i utlänningsärenden ökat.

32 miljarder kronor till premiepensionssystemet

Nettoöverföringen till premiepensionssystemet redovisas som en transferering till hushåll mot bakgrund av att systemet ses som en del av hushållssektorn i nationalräkenskaperna (se avsnitt Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar).

Beloppet är nettot av de avgifter som överförts till premiepensionssystemet och de medel som hämtats från systemet för utbetalning av premiepensioner.

Transfereringar till företag ökade

Transfereringar till företag ökade med 3,5 miljarder kronor. Transfereringar finansierade med EU-medel för gårdsstöd, landsbygdsåtgärder m.m. ökade med 2,3 miljarder kronor. Arbetsförmedlingens köp av arbetsmarknadsutbildning minskade med 0,5 miljarder kronor. Antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning har sjunkit något under 2016 eftersom den i större utsträckning riktas till specifika målgrupper. Överprövningar av ett antal avtal om bl.a. allmänförberedande utbildningar under året har också medfört förseningar. Nystartstöd m.m. till företag ökade med 0,5 miljarder kronor. Naturvårdsverkets stöd till företag för klimatinvesteringar ökade med 0,3 miljarder kronor.

Transfereringar till kommuner ökade

De senaste årens ökning av bidragen till kommuner har fortsatt.

Transfereringarna till kommuner ökade totalt med 37 miljarder kronor. De allmänna bidragen till kommuner minskade med 1 miljard kronor. De innefattar den kommunalekonomiska utjämningen som netto redovisas på statens budget där det generella statsbidraget sammanförts med utjämningsystemet.

Ökad kommunmoms och kommunalekonomisk utjämning

Kommunernas ersättning för ingående mervärdesskatt ökade med 4,8 miljarder kronor till följd av ökad konsumtion. Den kommunalekonomiska utjämningen till kommuner och landsting ökade med 3,8 miljarder kronor respektive 1,1 miljarder kronor. Ökningen beror bl.a. på att kommunerna kompenseras för ökade kostnader för anställda i åldern 18–26 år. Nedsättning för socialavgifter för unga slopades under 2015.

Tillfälligt stöd till kommuner med anledning av flyktingsituationen 2015

Kommuner och landsting fick 9,8 miljarder kronor i tillfälligt stöd med anledning av flyktingsituationen 2015. Stödet betalades ut i december 2015 men avsåg även täcka kostnader som förväntades uppstå 2016. I statens resultaträkning redovisas stödet kassamässigt och därmed i sin helhet på 2015. Det tillfälliga stödet förklarar en minskning mellan åren.

Kommunersättning för flyktingmottagande ökade

Migrationsverkets bidrag till kommuner för integration och migration ökade med 24 miljarder kronor. Totalt ansökte 28 939 om asyl 2016. Antalet asylsökande var 162 877 under 2015 och 81 301 under 2014. Flest sökande kommer från Syrien och därefter Afghanistan och Irak.

Ersättningar och bostadskostnader ökade med 17,2 miljarder kronor. Det totala antalet kommunmottagna uppgick under 2016 till 68 761. Under 2015 och 2014 var antalet kommunmottagna 51 197 respektive 46 504. Under 2016 har 111 979 asylärenden avgjorts att jämföra med 58 802 under 2015.

Kommunerna får också kommunersättning under två år när de tar emot nyanlända med uppehållstillstånd. Ersättningar till kommuner vid flyktingmottagande ökade med 3,0 miljarder kronor. Schablonersättningen höjdes den 1 januari 2016 och fler asylsökande är kommunplacerade. När beslut om uppehållstillstånd har beviljats skrivs de asylsökande ut ur mottagningssystemet och blir istället placerade i kommuner.

Under 2016 ansökte 2 199 ensamkommande barn om asyl. Det var betydligt färre än 2015 då 35 369 ensamkommande barn kom. Av de asylsökande ensamkommande barnen kom 30 procent från Afghanistan, 19 procent från Somalia och 8 procent från Syrien 2016. Under 2015 kom 66 procent från Afghanistan.

Läkemedelsförmånerna ökade

Bidrag för läkemedelsförmånerna ökade med 1,2 miljarder kronor. Staten och Sveriges kommuner och landsting (SKL) ingick 2016 en överenskommelse om statens bidrag till landstingen.

Professionsmiljard och resursförstärkning till landstingen

Från anslaget Bidrag till folkhälsa och sjukvård har landstingen fått en miljard kronor i resursförstärkning och ytterligare en miljard kronor, den s.k. professionsmiljarden. Syftet är att höja kvaliteten och effektiviteten inom hälso- och sjukvården.

Satsningar inom skolområdet

Kommunerna fick 2,2 miljarder kronor i bidrag till lärarlöner vilket var en ny satsning 2016. Kommunerna fick ytterligare 1,2 miljarder kronor för fler anställda i lågstadiet. Statligt stöd för vuxenutbildning och yrkeshögskoleutbildning ökade med 0,4 miljarder kronor. Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet ökade med 0,6 miljarder kronor och satsningen på mindre barngrupper i förskolan förklarar ökningen.

Mer bidrag till regional kollektivtrafik och ökat bostadsbyggande

Trafikverkets bidrag till primärkommuner och landsting till regional kollektivtrafik ökade med 2,0 miljarder kronor. Kommunerna fick 1,8 miljarder kronor som var ett nytt stöd 2016 för ökat bostadsbyggande.

Ökad bemanning inom äldreomsorgen

Ökad bemanning inom äldreomsorgen under anslaget Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken ökade med 1,0 miljard kronor. Satsningen på ökad bemanning inom äldreomsorgen syftar till ökad trygghet och kvalitet.

Återbetald EU-avgift

Bland transfereringar till utlandet minskade avgiften till EU med 13,1 miljarder kronor. Den BNI-baserade avgiften minskade med 6,2 miljarder kronor då bl.a. Sveriges rabatt för 2014–2016 fastställdes och redovisades 2016. Den mervärdesskattebaserade avgiften minskade med 7,6 miljarder kronor. Den lägre avgiften beror på EU:s lägre budget från 2014 som i sin tur är ett resultat av rådets och parlamentets uppgörelse om budgetramen för 2014–2020. Tullavgiften ökade 0,7 miljarder kronor då medlemsländerna nu får behålla 20 procent mot tidigare 25 procent av avgiften. Avgiften redovisas här periodiserad till skillnad mot redovisningen på statens budget.

Kostnaden för bistånd och andra internationella bidrag genom Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) ökade med 3,6 miljarder kronor. Sidas bidrag till humanitära insatser ökade mest. Det internationella biståndet räknas av för flyktingkostnader.

Migrationsverkets utbetalning av dagersättning till asylsökande redovisas i enlighet med nationalräkenskaperna som bidrag till övriga länder. Dessa ersättningar ökade med 0,7 miljarder kronor.

Större avsättningar till fonder

Avsättningen till Kärnavfallsfonden ökade med 4,0 miljarder kronor. Den steg kraftigt jämfört med 2015, då marknadsvärderingen av tillgångar påverkade fonden negativt. Avsättningen för 2016 inkluderar en värdeökning med 1,8 miljarder kronor. Avsättningen till den nya Resolutionsreserven för banksektorn innebar en ökning med 3,4 miljarder kronor.

Kostnaderna för statens egen verksamhet ökade

Kostnaderna för statens egen verksamhet (exklusive arbetsgivaravgifter för statsanställda) uppgick till 270 miljarder kronor 2016. Det är en ökning med 11,2 miljarder kronor jämfört med 2015.

Lönekostnaderna ökade med 4,2 procent

Statens personalkostnader ökade med 3,0 miljarder kronor. Lönekostnader inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter ökade med 5,3 miljarder kronor eller 4,2 procent. Polismyndigheten och Försvarsmakten har de högsta personalkostnaderna. Migrationsverkets lönekostnader ökade med 30,1 procent vilket beror på det stora antalet asylsökande. Detta har medfört ett accelererat behov av ökade personalresurser, särskilt inom den operativa verksamheten. Antalet anställda ökade med 1 934 personer från föregående år. Störst ökning av antal anställda fanns hos Migrationsverket. Stockholms universitets lönekostnader ökade med 8,8 procent vilket främst beror på ett ökat antal anställda samt den årliga lönerrevisionen. Ökade lönekostnaderna på Arbetsförmedlingen, 8,1 procent, beror på ökade anslag till etableringsuppdraget. Pensionskostnaderna minskade med 0,9 miljarder kronor eller 3,9 procent. Statens tjänstepensionsverk (SPV) redovisar statens tjänstepensionsåtagande. Kostnaden sjönk bl.a. till följd av basbeloppssänkning.

Lokalkostnaderna ökade

Statens lokalkostnader ökade med 2,2 miljarder kronor. Migrationsverket har de största lokalkostnaderna och de ökade med 1,9 miljarder kronor. Till största delen gäller ökningen lokalhyra för asylsökandes boenden. I slutet på år 2015 och i början av år 2016 upphandlades fler tillfälliga anläggningsboenden för att klara av det stora antalet asylsökande. Dessa boenden planerar Migrationsverket att avveckla successivt i takt med att behovet minskar.

Övriga driftkostnader

Övriga driftkostnader ökade med 4,7 miljarder kronor. Driftkostnaderna vid Försvarsmaktens ökade mest och det beror på ökade kostnader för reparation och underhåll av materiel och anläggningar. Svenska kraftnäts driftkostnader ökade då den lagrade energin i vattenreservoaren minskade. Driftkostnaderna vid Trafikverket minskade däremot under året.

Vissa garanti- och kreditkostnader ökade med 1,5 miljarder kronor jämfört med föregående år. Exportkreditnämndens (EKN:s) kostnader för skadeersättningar och förändring av reservering för skador ökade med drygt 2,5 miljarder kronor. Riksgäldskontorets kostnader minskade däremot med knappt 1 miljard kronor.

Försämrat resultat i statliga företag

Resultatet från andelar i hel- och delägda företag minskade med 6,9 miljarder kronor. Det resultat som redovisas baseras främst på bolagens redovisade nettoresultat enligt respektive årsbokslut.

Vattenfalls resultat försämrades med 9,7 miljarder kronor till en förlust på 26 miljarder kronor. Försämringen avser främst avvecklad verksamhet vars förlust ökat med 9,2 miljarder kronor till 24 miljarder kronor. Resultatet belastades med nedskrivningar på 12 miljarder kronor, en minskning med 9,2 miljarder kronor från föregående år och avser anläggningar i Tyskland och Nederländerna. Årets avsättningar uppgår till 8,2 miljarder kronor, varav 5,6 miljarder avser kärnkraftsverksamheten i Tyskland inför den beslutade avvecklingen och 2,1 miljarder kronor avser kärnkraftsverksamheten i Sverige. Föregående år gjordes avsättningar på 3,5 miljarder kronor.

Oförändrad nettokostnad för statsskulden

Under 2016 uppgick nettokostnaden för statsskulden till 21 miljarder kronor, vilket innebär att nettokostnaden är nästan oförändrad från föregående år. Positiv påverkan från ökade överkurser med 1,5 miljarder kronor och minskade negativa kursförändringar med 1,7 miljarder kronor har uppvägt den negativa effekten av ökade valutakursförluster med 2,6 miljarder kronor. Den negativa effekten uppstår när kronan försvagas mot lånevalutan under lånets löptid.

Finansiella intäkter och kostnader

Övriga finansiella intäkter ökade med 1,3 miljarder kronor främst beroende på värdeförändring av finansiella instrument. Övriga finansiella kostnader minskade med 3,3 miljarder kronor även det främst på grund av värdeförändring på finansiella instrument.

3.2 Balansräkning

I balansräkningen redovisas värdet av statens samtliga tillgångar, skulder och kapital den 31 december 2016.

Balansräkning

TILLGÅNGAR	Not	2016-12-31	2015-12-31
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Balanserade utgifter för utveckling	15	7 684	7 459
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	16	1 332	923
Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar	17	-	0
Summa immateriella anläggningstillgångar		9 016	8 382
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Statliga väganläggningar	18	138 968	136 232
Statliga järnvägsanläggningar	19	146 185	143 287
Byggnader, mark och annan fast egendom	20	39 384	39 723
Förbättringsutgifter på annans fastighet	21	5 271	4 898
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	22	35 811	32 814
Pågående nyanläggningar	23	83 985	78 191
Beredskapstillgångar	24	97 837	95 280
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar	25	4 934	4 965
Summa materiella anläggningstillgångar		552 375	535 390
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i hel- och delägda företag	26	296 581	327 779
Andra långfristiga värdepappersinnehav	27	50 595	43 849
Långfristiga fordringar	28	4 335	4 749
Summa finansiella anläggningstillgångar		351 511	376 377
Summa anläggningstillgångar		912 902	920 149
Utlåning	29	455 779	433 805
<i>Varulager m.m.</i>			
Varulager och förråd	30	1 762	1 676
Pågående arbeten	31	862	637
Fastigheter	32	160	163
Förskott till leverantörer	33	9	30
Summa varulager m.m.		2 793	2 506

Fordringar			
Kundfordringar	34	8 583	9 151
Övriga kortfristiga fordringar	35	112 598	112 143
Summa fordringar		121 181	121 294
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	36	17 858	20 165
Upplupna bidragsintäkter	37	3 755	2 511
Övriga upplupna intäkter	38	56 436	44 215
Summa periodavgränsningsposter		78 049	66 891
Kortfristiga placeringar			
Värdepapper och andelar	39	22 279	2 800
Summa kortfristiga placeringar		22 279	2 800
Kassa och bank	40	10 056	7 298
SUMMA TILLGÅNGAR		1 603 039	1 554 743
KAPITAL OCH SKULDER			
Nettoförmögenhet	41	-403 678	-421 795
Fonder	42	168 456	153 838
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	43	233 091	227 871
Övriga avsättningar	44	16 624	15 108
Summa avsättningar		249 715	242 979
Statsskulden			
Lån i svenska kronor		878 771	941 501
Lån i utländsk valuta		413 189	410 791
Summa statsskulden	45	1 291 960	1 352 292

Skulder m.m.

Långfristiga skulder	46	3 365	3 349
Leverantörsskulder	47	19 957	19 135
Övriga kortfristiga skulder	48	176 966	122 535
Depositioner	49	1 091	1 241
Förskott från uppdragsgivare och kunder	50	172	162
Summa skulder m.m.		201 551	146 422

Periodavgränsningsposter

Upplupna kostnader	51	38 624	30 856
Oförbrukade bidrag	52	11 399	10 189
Övriga förutbetalda intäkter	53	45 012	39 962
Summa periodavgränsningsposter		95 035	81 007

SUMMA KAPITAL OCH SKULDER**1 603 039****1 554 743**

Garantiförbindelser	54	1 799 712	1 677 079
Övriga ansvarsförbindelser	55	47 120	21 461

Nettoförmögenheten förbättrades

Statens nettoförmögenhet är skillnaden mellan tillgångarnas och skuldernas bokförda värde. Statsskulden svarar för den övervägande delen av skulderna och därmed den negativa nettoförmögenheten och motsvarar i huvudsak statsbudgetens ackumulerade underskott över åren. Vid utgången av 2016 var nettoförmögenheten -404 miljarder kronor, dvs. staten hade en nettoskuld. Det är en förbättring med 18 miljarder kronor jämfört med 2015 då nettoförmögenheten var -422 miljarder kronor.

Nettoförmögenhetens förändring fördelad på balansräkningens olika delar kan sammanfattas så här:

Miljarder kronor

Ökning av tillgångar	48
Ökning av skulder	-8
Ökning av avsättningar	-7
Ökning av fonder	-15
Summa	18

Förändringen av nettoförmögenheten kan även beskrivas på följande sätt:

Miljarder kronor	
Årets underskott enligt resultaträkningen	29
Värdeförändring av aktier och andelar	-10
Utjämningspost vid eliminering av statspapper	-2
Invärdering av beredskapsvaror	1
Summa	18

Förändringen av nettoförmögenheten orsakas dels av årets överskott i resultaträkningen på 29 miljarder kronor, dels av påverkan av enstaka transaktioner som förändrar tillgångars eller skulders värde utan att de redovisas över resultaträkningen. En återkommande förklaringspost är värdeförändringar av statligt ägda företags egna kapital som inte är hänförliga till periodens resultat. Under 2016 uppgick dessa effekter till -10 miljarder kronor. Vid eliminering av myndigheters innehav av inomstatliga värdepapper värderade till marknadsvärde mot Riksgäldskontorets motsvarande skuld förs mellanskillnaden till nettoförmögenheten. För 2016 uppgick förändringen av mellanskillnaden till -2 miljarder kronor. Försvarsmakten har invärderat beredskapsvaror anskaffade tidigare år i beredskapslagret till ett värde av 1 miljard kronor.

Övriga förändringar i balansräkningen

Under räkenskapsåret 2016 ökade de totala tillgångarna med 48 miljarder kronor till 1 603 miljarder kronor.

Nya vägar och järnvägar

De materiella anläggningstillgångarna ökade med 17 miljarder kronor. Värdet av väganläggningar som blev klara 2016 var 7,8 miljarder kronor. Bland färdigställda projekt ingår till exempel väg 288 Jälla–Hov, E4 Trafikplats Rosersberg, väg 395 Junosuando–Svappavaara och E4 Södertälje–Hallunda.

Värdet av järnvägsanläggningar som blev klara 2016 var 7,4 miljarder kronor. I objekt som färdigställts ingår bl. a. spårupprustning av sträckan Emmaboda–Karlskrona, kapacitetsförstärkning på Nynäsbanan och spårbyte på sträckan Långsele–Anundsjö.

Stora pågående nyanläggningar

Årets investeringar uppgår totalt till 27 miljarder kronor. Trafikverkets investeringar uppgår till 22 miljarder kronor. Här ingår många mycket stora järnvägs- och vägprojekt som till exempel Citybanan, Tomtebodavägen–Kallhäll samt E4 Förbifart Stockholm och Västsvenska vägpaketet. Affärsverket Svenska kraftnät har investerat 1,3 miljarder kronor. Investeringar görs fortsatt i SydVästlänken, NordBalt och

Stockholms Ström. Under 2016 har Trafikverket färdigställt projekt värda 16 miljarder kronor.

Maskiner, inventarier, installationer

Maskiner, inventarier, installationer m.m. ökade med 3,0 miljarder kronor. Årets investeringar var 4,3 miljarder kronor. Bland annat investerade Polismyndigheten 0,6 miljarder kronor i fordon och kommunikationsutrustning.

Invärdering av beredskapslager

Nyanskaffning av militära beredskapsinventarier uppgår till 8,8 miljarder kronor och av- och nedskrivningar uppgår till 7,2 miljarder kronor under 2016. Anskaffningen innefattar bl.a. utveckling av stridsflygplan JAS 39E och anskaffning av ubåtar, helikoptrar och artilleripjäas Archer. Under året har Försvarmakten uttrangerat beredskapsinventarier på 0,7 miljarder kronor för bl.a. JAS 39 D och helikoptrar. Beredskapslagrets värde ökade med 1,7 miljarder kronor under året. Ökningen beror främst på att Försvarmakten invärderat beredskapsvaror som anskaffats tidigare år och korrigerat lagervärdena.

Värdet på Vattenfall minskade

De finansiella anläggningstillgångarna minskade med 25 miljarder kronor. Andelar i hel- och delägda företag minskade med 31 miljarder kronor medan andra långfristiga värdepappersinnehav ökade med 6,7 miljarder kronor.

Vattenfalls andelsvärde minskade med 36 miljarder kronor, vilket främst förklaras av årets förlust på 26 miljarder kronor och poster redovisade direkt mot eget kapital på -9,4 miljarder kronor. Främst består posterna av negativa effekter av kassafördessäkringar på 15 miljarder kronor, negativa omvärderingar relaterade till pensionsskulden på 1,7 miljarder kronor, positiv inkomstskatt på övriga poster om 4,5 miljarder kronor och ägarförändringar i koncernföretag med 0,9 miljarder kronor i positiv påverkan. Akademiska hus har ökat med 3,9 miljarder kronor, vilket beror på en ökning med årets resultat på 5,2 miljarder kronor och en minskning med 1,3 miljarder kronor i utdelning.

Andra långfristiga värdepappersinnehav ökade med 6,7 miljarder kronor vilket beror på att Kärnavfallsfonden och Exportkreditnämnden investerat i obligationer.

Statens lån till Riksbanken ökade

Riksgäldskontorets utlåning till Riksbanken ökade med 16 miljarder kronor. Riksgäldskontoret redovisar 269 miljarder kronor eller 59 procent av statens utlåningsfordringar. De består främst av fordran på Riksbanken för utlåning i dollar och euro, som ökade till följd av att kronan försvagades mot både dollarn och euron.

CSN:s fordringar ökade

CSN:s utlåningsfordran ökade med 10,5 miljarder kronor och uppgick till 186 miljarder kronor, inklusive reservation för osäkra fordringar. Ökningen av lånefordran beror på att nyutlåningen var större än amorteringarna.

Affärsdagsredovisning förklarar ökade kortfristiga fordringar

Övriga kortfristiga fordringar ökade netto med 0,5 miljarder kronor jämfört med föregående år. Effekten av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning ökade fordran med 17 miljarder kronor.

Skattekontot förklarar minskade kortfristiga fordringar

Skatteverkets fordringar på skattekontot minskade med 15 miljarder kronor. I princip alla debiteringar av skatter och avgifter som Skatteverket gör ingår i skattekontosystemet. Mer än hälften av minskningen gäller fordran som avser rut- och rotavdrag. Föregående år fanns en fordran på kommuner och landsting för slutavräkning av kommunalskatt. Skatteverket gör slutavräkning i januari månad andra året efter inkomståret. Posten varierar mellan åren och vid utgången av 2016 hade Skatteverket i stället en skuld till kommuner och landsting.

Återbetald EU-avgift

Förutbetalda kostnader minskade med 2,3 miljarder kronor netto. Skatteverket redovisade ökade förutbetalda kostnader då Sverige debiterats för hög mervärdesskattebaserad EU-avgift på 7,7 miljarder kronor för åren 2014–2016. Beloppet återbetalades i januari 2017. Tvärtom minskade Kammarkollegiets förutbetalda kostnader för EU-avgifter m.m. med 5,7 miljarder kronor.

Periodiserade skatter ökade upplupna intäkter

Periodisering av skatter är mellanskillnaden mellan de debiterade skatterna och de skatteintäkter som beräknas i samband med upprättande av årsredovisningen för staten. När en ökning av upplupna intäkter redovisas innebär det att de periodiserade intäkterna är högre än de debiterade skatter som Skatteverket redovisat. Upplupna skatteintäkter ökade med 13 miljarder kronor och posten upplupna intäkter totalt ökade med 12 miljarder kronor.

Värdepapper och andelar ökade

Värdepapper och andelar ökade med 19 miljarder kronor och ökningen avser Riksgäldskontorets repor i egna statspapper. Placeringar i repor är en del av statsskuldsvältningen och kan variera kraftigt mellan åren. Storleken på placeringarna beror på placeringsbehovet vid bokslutstidpunkten.

Fonderna ökade

Fonder ökade med 15 miljarder kronor jämfört med 2015. Under året har Stabilitetsfondens behållning minskat med 16 miljarder kronor. Det beror på att medel överförts till den nya fonden Resolutionsreserven som uppgår till 22 miljarder kronor 2016. Kärnavfallsfonden ökade med 5,3 miljarder kronor och Insättningsgarantifonden med 2,9 miljarder kronor under året.

Avsättningarna ökade

Avsättningar för statens tjänstepensioner ökade med 4,6 miljarder kronor. Ökningen är ett netto av bl.a. utbetalda pensioner, nyintjänande och förändrade antaganden.

Övriga avsättningar ökade med 1,5 miljarder kronor. EKN:s avsättningar för risker i garantiengagemang ökade med 1,9 miljarder kronor. Reserveringar har gjorts för förväntad förlustrisk i affärerna. Reserveringen vid utgången av 2016 uppgick till 12 miljarder kronor, vilket är en ökning med 1,9 miljarder kronor.

Statsskulden minskade

Statsskulden minskade med 60 miljarder kronor och uppgick vid 2016 års utgång till 1 291 miljarder kronor. Lån i svenska kronor minskade med 63 miljarder kronor och lån i utländsk valuta ökade med 2,4 miljarder kronor. Statens budgetsaldo för 2016 var positivt med 85 miljarder kronor.

Skattekontot och affärsdagsredovisning förklarar ökade kortfristiga skulder

Övriga kortfristiga skulder ökade med 54 miljarder kronor jämfört med föregående år. Skatteverkets kontoöverskott på skattekontot har ökat med 30 miljarder kronor. En del av Skatteverkets skuld för kontoöverskott på skattekonto utgörs av skattebetalares kapitalplaceringar på kontot och kompletteringsinbetalningar för att täcka den slutliga skatten, som avräknas först 2017.

Effekten av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning ökade de kortfristiga skulderna med 21 miljarder kronor. Motsvarande effekt förekommer på tillgångssidan i samband med försäljning av värdepapper.

Migrationsverkets upplupna kostnader ökade

Migrationsverket redovisar en ökning av upplupna kostnader med 6,4 miljarder kronor. De största ökningarna avser upplupna kostnader för placering av barn med 5,0 miljarder kronor och skolkostnader och organiserad verksamhet med 1,4 miljarder kronor.

Ökade förutbetalda intäkter

Övriga förutbetalda intäkter ökade med 5,0 miljarder kronor. Ökningen gäller överkurser som uppstår när Riksgäldskontoret emitterar obligationer och marknadsvärdet är högre än det nominella värdet. Mellanskillnaden är överkurs och bokförs som förutbetald intäkt som periodiseras över lånets löptid.

3.3 Finansieringsanalys med kommentarer

Finansieringsanalysen visar statens betalningar fördelade på avsnitten statens verksamhet, investeringar, utlåning och finansiella aktiviteter. Finansieringsanalysen visar även förändringen av och respektive avsnitts påverkan på statens nettoupplåning under redovisningsperioden. Statens nettoupplåning definieras som förändringen av statsskulden justerad för orealiserade valutakursförändringar.

Uppgifterna avseende finansieringsanalysen har hämtats från resultat- och balansräkningarna samt från den information som myndigheterna rapporterat in till statsredovisningssystemet eller från myndigheternas årsredovisningar med eventuella kompletteringar.

Finansieringsanalys

<i>Miljoner kronor</i>	Not	2016	2015
Statens verksamhet			
Skatter	56	1 271 455	1 108 686
Avgifter och andra ersättningar	57	65 568	70 136
Intäkter av bidrag		56 817	46 561
<i>Summa justerade intäkter</i>		<i>1 393 840</i>	<i>1 225 383</i>
Transfereringar	58	-1 013 076	-960 856
Statens egen verksamhet	59	-235 064	-216 825
<i>Summa justerade kostnader</i>		<i>-1 248 140</i>	<i>-1 177 681</i>
Justeringar till betalningar	60	-7 018	19 820
Saldo statens verksamhet		138 682	67 522
Investeringar			
	61		
Finansiella investeringar		-6 419	-3 398
Materiella investeringar		-42 719	-42 415
Immateriella investeringar		-2 943	-2 848
<i>Summa investeringsutgifter</i>		<i>-52 081</i>	<i>-48 661</i>
Försäljning av anläggningstillgångar		1 031	684
Summa investeringsverksamhet		-51 050	-47 977
Utlåning			
	62		
Nyutlåning		-32 493	-28 532
Amorteringar		12 236	12 150
Summa utlåning		-20 257	-16 382
Finansiella aktiviteter			
Finansiellt netto för statens upplåning	63	-11 805	-27 531
Övrigt finansiellt netto	64	9 391	9 183
Justeringar till betalningar	65	6 747	7 566
Summa finansiella aktiviteter		4 333	-10 782
Totalt		71 708	-7 619
Statens nettoupplåning			
Förändring av statsskulden		-60 332	5 657
Orealiserade valutakursförändringar		-11 376	1 962
Totalt		-71 708	7 619

Statens verksamhet gav positivt kassaflöde

Kassaflödet i den del som avser statens verksamhet, dvs. intäkter, transfereringar och statens egen verksamhet enligt resultaträkningen, var positivt med 139 miljarder kronor 2016, vilket netto är 71 miljarder kronor högre än föregående år. Skillnaden beror främst på att kassaflödet från skatter var hela 163 miljarder kronor högre, medan utbetalningarna av transfereringar ökade med 52 miljarder kronor och statens egen verksamhet med 18 miljarder kronor. Förändringarna av fordringar och skulder som redovisas under posten Justeringar till betalningar har netto påverkat kassaflödet negativt med 7 miljarder kronor där den största förändringen mot föregående år rör Riksgäldskontorets kortfristiga placeringar.

Finansiella investeringar blev högre

Investeringsverksamheten gav ett negativt kassaflöde med 51 miljarder kronor vilket är något mer än föregående år. Investeringsutgifterna under 2016 uppgick till 52 miljarder kronor, vilket är en ökning med drygt 3 miljarder kronor hänförligt till framför allt finansiella investeringar hos Kärnavfallsfonden och Exportkreditnämnden.

Bland de materiella investeringarna har investeringar i väganläggningar ökat med 1,7 miljarder kronor medan investeringar i järnvägsanläggningar har minskat med 1,4 miljarder kronor.

Statens nettoutlåning var högre än 2015

Statens nettoutlåning, skillnaden mellan årets nyutlåning och årets erhållna amorteringar, uppgick till drygt 20 miljarder kronor vilket är en ökning med knappt 4 miljarder kronor. Riksgäldskontorets utlåning till Riksbanken uppgick till 14 miljarder kronor som berodde på valutakursförändringar. Amorteringarna är i stort sett oförändrade.

Kassaflödet från finansiella aktiviteter förbättrades

Nettobetalingar från finansiella aktiviteter gav ett positivt kassaflöde med 4 miljarder kronor, vilket är en förbättring med 15 miljarder kronor. Framför allt har realiserade valutakursförändringar påverkat posten positivt jämfört med 2015.

Statens lån minskade

Statens nettoupplåning visar förändringen av statens upplåning justerad för orealiserade valutakursförändringar. Statens nettoupplåning har minskat med nära 72 miljarder kronor under 2016, vilket innebär att staten gjort en nettoamortering av sina lån. Statsskulden minskade med 60 miljarder kronor. Därefter har orealiserade valutakursförändringar i upplåningsverksamheten ökat statsskulden med 11 miljarder kronor som inte påverkat statens kassaflöde.

3.4 Samband mellan resultaträkningen och utfallet på statens budget

I nedanstående tabell visas sambandet mellan resultaträkningen och saldot i statens budget 2016. Tabellen visar de huvuddelar som skiljer resultaträkningen från statens budget, nämligen poster som finns med i resultaträkningen men inte medför betalningar, förändringar av fordringar och skulder samt övriga transaktioner som medfört betalningar. Posterna finns med i finansieringsanalysen, men i en annan struktur. Genom dessa tre delar är det möjligt att gå från resultaträkningens saldo till finansieringsanalysens saldo. Därefter visas justeringsposter hänförliga till statsskulden som utgör skillnaden mellan finansieringsanalysens saldo och saldot i statens budget.

Samband mellan resultaträkningen och statens budgetsaldo 2016

Miljoner kronor

Resultaträkningens överskott	28 931
Justeringar för poster som ej medför betalningar	68 023
Justeringar för förändringar av fordringar och skulder	33 773
Övriga transaktioner som påverkar betalningar	-59 019
Finansieringsanalysens saldo	71 708
Justeringar hänförliga till statsskulden	13 593
Förändring av Riksgäldskontorets kortfristiga placeringar	19 997
Förändring av inomstatliga innehav av värdepapper, skuldkorrigeringar samt övriga poster	-6 404
Statens budgetsaldo	85 301

Transaktioner som ingår i resultaträkningen men inte medför betalningar uppgår till 68 miljarder kronor och består av avskrivningar och nedskrivningar med 28 miljarder kronor och avsättningar och fondering med 21 miljarder kronor och till detta kommer realiserade valutakursförändringar med 9 miljarder kronor samt realisationsförluster med knappt 1 miljard kronor. Resultatandelar i statens hel- och delägda företag som påverkat resultaträkningen negativt tillkommer med nära 11 miljarder kronor medan marknadsvärdesförändringar på värdepapper avgår med 2 miljarder kronor.

Förändringar av fordringar och skulder har medfört betalningar, men inte påverkat resultaträkningen. Nettofordringarna för skatter har minskat med ca 34 miljarder kronor beroende på att nettot av betalda skatter är högre än skatteintäkterna enligt resultaträkningen. Hos Riksgäldskontoret har fordringarna minskat och skulderna ökat i statsskuldsvårvalningen, vilket ger en positiv påverkan med nästan 7 miljarder kronor. Nettoförändringen av övriga fordringar och skulder ger en negativ påverkan på likvida medel med 7 miljarder kronor. Den sammanlagda nettoeffekten av

förändringar av fordringar och skulder gav därmed ett positivt kassaflöde i förhållande till resultaträkningen med 34 miljarder kronor.

Övriga transaktioner som påverkar betalningar är främst investeringar som gav ett utflöde av likvida medel på 51 miljarder kronor. Statens utlåning, netto, påverkade kassaflödet negativt med drygt 20 miljarder kronor medan utdelningar från statliga bolag gav ett inflöde på 12 miljarder kronor. Nettoeffekten av dessa transaktioner var ett negativt kassaflöde i förhållande till resultaträkningen med 59 miljarder kronor.

Justeringar som är hänförliga till statsskulden

Finansieringsanalysens saldo visar sammantaget ett positivt kassaflöde med knappt 72 miljarder kronor, vilket är drygt 13 miljarder kronor mindre än saldot i statens budget som var positivt med 85 miljarder kronor. En minskad nettoupplåning innebär att staten har gjort en nettoamortering av sina lån. Skillnaden mellan statens nettoupplåning och saldot på statens budget beror på att det finns transaktioner som påverkar statsskulden men som inte påverkar budgetens saldo. Å andra sidan finns transaktioner som påverkar budgetens saldo men som påverkar statsskulden först i efterföljande perioder, t.ex. förändringar av kortfristiga placeringar.

Riksgäldskontoret har ökat sina kortfristiga placeringar med 20 miljarder kronor. Skillnaden i övrigt beror bl.a. på poster som har påverkat lånebehovet men inte statsskulden. Det gäller bl.a. effekterna av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning, förändring av myndigheters innehav av statspapper samt skuldskötselåtgärder, vilket sammantaget påverkat statsskulden med drygt 6 miljarder kronor.

4 Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar

Årsredovisningen för staten upprättas enligt bestämmelserna i 10 kap. budgetlagen (2011:203), och grundas på de statliga myndigheternas årsredovisningar. Dessa upprättas enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

4.1 Redovisningsprinciper, resultat- och balansräkning

Räkenskapsåret är kalenderåret. Kostnader och intäkter redovisas enligt bokföringsmässiga grunder, dvs. oberoende av när betalning sker.

De konsoliderade resultat- och balansräkningarna och finansieringsanalysen är uppställda enligt reglerna i 10 kap. 9 och 10 §§ budgetlagen och de mer detaljerade reglerna i 13–15 §§ förordningen (2011:231) om underlag för årsredovisning för staten.

Budgetlagen och förordningen om årsredovisning och budgetunderlag reglerar grundläggande redovisningsprinciper. Dessa utgör, tillsammans med den praxis som utvecklats i årsredovisningen för staten och de praktiska ställningstaganden som varit nödvändiga vid upprättandet, de tillämpade redovisningsprinciperna. Denna praxis består av lösningar som anges nedan under rubrikerna Omklassificeringar av poster och Kommentarer till särskilda poster, om lösningarna inte bedömts vara oväsentliga.

Ibland redovisas nya företeelser i årsredovisningen för staten, för vilka inomstatlig reglering eller praxis ännu inte utvecklats. Då hämtas vägledning från principer som framgår av internationella redovisningsstandarder för offentlig sektor respektive principer som tillämpas i den privata eller kommunala sektorn. Flera företeelser är dock specifika för statlig verksamhet i Sverige eller så saknas vägledning i internationella standarder och ställning måste därför tas i enskilda fall.

Årsredovisningen för staten upprättas med de statliga myndigheternas årsredovisningar som grund och med information som rapporterats särskilt till statsredovisningen. Principerna för att värdera och klassificera intäkter och kostnader samt tillgångar och skulder utgår därför från bestämmelserna i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Undantag kan emellertid finnas om en myndighet har medgetts undantag från dessa regler och för sådana fall där särskilda principer tillämpas på den konsoliderade nivån.

Transfereringar

Transfereringar redovisas enligt bokföringsmässiga grunder, dvs. det år som kostnaden hänförs till. I de flesta fall anses kostnaden sammanfalla med utbetalningen. Kostnaden periodiseras endast när den tydligt går att hänföra till ett visst år.

Skatter

Skatteinkomsterna redovisas fullt periodiserade, dvs. det år intäkterna hänförs till. Eftersom många skatter för ett kalenderår beslutas först i efterhand, är det slutliga utfallet från beskattningen inte känt förrän drygt ett år efter det aktuella årets utgång. Redovisningen av skatter i årsredovisningen för staten grundas därför till viss del på bedömningar av förväntat beskattningsutfall och förväntade inbetalningar.

Metoden för att beräkna periodiserade skatter bygger på modeller för olika skatteslag och på totalsammanställningar som Finansdepartementet och Ekonomistyrningsverket byggt upp och utvecklat under lång tid. Denna beräkningsmetod ger bättre information om skatterna för året än löpande skatteinbetalningar, eftersom den beaktar den makroekonomiska utvecklingen och förändringar i skattereglerna redan under det aktuella året och inte först när betalning görs.

Skatteverket och andra berörda myndigheter redovisar löpande debiterade och betalda skatter. Skatterna kan delas in i två huvudkategorier. Den första huvudkategorin är skatter som hänförs till rätt månad eller kvartal i nära anslutning till inbetalningen eller deklarationen, vilket gäller för mervärdesskatt, socialavgifter och de flesta punktskatter. Den andra huvudkategorin är skatter som beslutas vid den årliga inkomstbeskattningen och där den löpande inbetalningen endast är preliminär. Det gäller t.ex. hushållens och företagets inkomstskatter, fastighetskatt samt skattereduktioner.

När uppgifterna för årsredovisningen för staten för ett visst år tas fram, finns ett i det närmaste korrekt slutligt utfall för många av de skatter som redovisas månads- eller kvartalsvis. För framför allt hushållens och företagets inkomstskatter som beslutas årsvis bygger det redovisade utfallet däremot på en bedömning som grundas på kontrolluppgifter, redovisade preliminärskatter, den ekonomiska utvecklingen, utvecklingen på aktie- och fastighetsmarknaden och annan information.

Utifrån informationen prognostiseras de intäkter som slutligt kommer att betalas in för året. Prognosen ligger till grund för att beräkna den redovisade intäkten. Även för övriga skatter tas hänsyn till förväntade tilläggsdebiteringar, omprövningar m.m. som gäller skatter för den aktuella redovisningsperioden.

Resultaträkningens skatteintäkter skiljer sig från de periodiserade skatterna i statens budget för det aktuella året på några punkter. Skillnaden mellan fjolårets beräknade periodiserade skatt och det utfall som nu finns tillgängligt hänförs i resultaträkningen till det senaste året, medan det periodiserade utfallet per år revideras i budgetens utfall. För varje skatteslag redovisas dock den senaste beräkningen i not till resultaträkningen. En annan skillnad är att avgifterna till ålderspensionssystemet och premiepensionssystemet läggs till, eftersom dessa avgifter ingår i skatterna så som de avgränsas i resultaträkningen. Kommunala utjämnings- och inkomstutjämningsavgifter tillförs som följd av principen att bruttoredovisa dessa i årsredovisningen för staten. Slutligen avgår de elimineringsavgifter från myndigheter som görs i årsredovisningen för staten.

Avgränsning av redovisningsenheten

Resultat- och balansräkningen samt finansieringsanalysen omfattar statens samtliga intäkter och kostnader, tillgångar och skulder samt betalningar som påverkar statens nettoupplåning. Riksbankens grundfond ses i detta sammanhang som en tillgång hos staten.

Intäkter och kostnader, tillgångar och skulder samt betalningar som redovisas av Riksbanken samt Första–Fjärde, Sjätte och Sjunde AP-fonden omfattas inte av resultat- och balansräkningen eller finansieringsanalysen. Inte heller ingår premiepensionssystemets tillgångar och skulder eller dess avkastning. Budgetlagens bestämmelser avseende detta har preciserats i förordningen om underlag för årsredovisning för staten. För premiepensionsmedlen gäller det särskilda egendomsskyddet enligt 2 kap. 15 § regeringsformen och de är därmed inte statens medel. Att ta in dem i statens balansräkning skulle medföra att redovisningen inte gav en rättvisande bild. Riksbanken anses vara ett eget rättssubjekt med egna tillgångar och skulder och ska därför inte omfattas av statens resultat- och balansräkning. AP-fonderna, utöver den del som tillhör premiepensionssystemet, undantas dels eftersom ålderspensionssystemet bör hanteras på ett enhetligt sätt, dels eftersom de följer ett annat regelverk för redovisningen än övriga myndigheter, vilket skulle göra det alltför omständligt att konsolidera dem.

Konsolidering

Redovisningen är en konsolidering av årsredovisningarna hos myndigheterna under riksdagen och regeringen, med angivna undantag. Det innebär att balans- och resultaträkningarna slås samman efter det att interna mellanhavanden i form av fordringar, skulder, intäkter och kostnader mellan myndigheterna eliminerats. Finansieringsanalysen upprättas därefter med den konsoliderade resultat- och balansräkningen som underlag.

En förteckning över vilka organisationer som ingår i den konsoliderade resultat- och balansräkningen och finansieringsanalysen finns i bilaga 6 Statliga myndigheter m.m.

Gemensam brytdag

Den 5 januari gäller som gemensam brytdag för myndigheternas räkenskaper. Det är den dag då den löpande bokföringen av händelser som berör räkenskapsperioden avslutas. Den gemensamma brytdagen är i första hand till för att det ska vara möjligt att stämma av mellanhavanden mellan myndigheter, men den påverkar även externa kundfordringar, leverantörsskulder och periodavgränsningsposter.

Värderingsprinciper

Myndigheterna tillämpar normalt generella värderingsprinciper i enlighet med förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Det finns myndigheter som på grund av verksamhetens särart, genom dispens, särskilt regeringsbeslut eller av annat särskilt skäl avviker från de generella värderingsprinciperna. Sådana avvikelser förekommer dock i mycket liten omfattning och bedöms därför inte ha någon väsentlig påverkan på årsredovisningen för staten.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar värderas enligt lägsta värdets princip. Detta innebär att de tas upp till anskaffningsvärdet eller till nettoförsäljningsvärdet om detta är lägre än anskaffningsvärdet. Om en omsättningstillgång inte innehas för att ge ekonomiska fördelar används återanskaffningsvärdet i stället för nettoförsäljningsvärdet.

Anläggningstillgångar och avskrivningstider

Anläggningstillgångar (med undantag för vissa finansiella instrument, se nedan) värderas till anskaffningsvärde, med avdrag för ackumulerade avskrivningar. För materiella och immateriella anläggningstillgångar gäller i de flesta fall att endast tillgångar med en förväntad ekonomisk livslängd på lägst tre år, tas upp som anläggningstillgångar.

Avskrivningstiderna varierar mellan olika myndigheter eftersom de anpassas till den förväntade nyttjandeperioden för respektive tillgång. Om skillnaden i förbrukning av betydande komponenter hos en anläggningstillgång är väsentlig delas tillgången upp på dessa och avskrivning görs för varje komponent för sig.

Myndigheterna tillämpar vanligen 3–5 års avskrivningstid. För byggnader och större anläggningar tillämpas längre avskrivningstid eller komponentavskrivning med hänsyn till myndighetens verksamhet. Även för tillgångsslagen väganläggningar, järnvägsanläggningar och beredskapstillgångar, tillämpas längre avskrivningstider eller komponentavskrivning.

För statliga väganläggningar tillämpas differentierade avskrivningstider på mellan 10 och 95 år. För statliga järnvägsanläggningar tillämpas differentierade avskrivningstider på mellan 25 och 110 år.

För beredskapstillgångar hos Försvarsmakten, tillämpas 15–25 år för stridsfordon, fartyg, flygplan och helikoptrar, 10 år för modifiering av materiel samt 3–10 år för övriga beredskapsinventarier. För övriga beredskapsvaror – beredskapslager – som är omkring 20 procent av de redovisade beredskapstillgångarna, sker ingen planerlig avskrivning. Beredskapsvaror omsätts normalt i den löpande verksamheten eller skrivs ned när de inte längre har någon användning i verksamheten.

Utlåning

Lånefordringar redovisas till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden, vilket är en metod för att fördela ränteintäkter och räntekostnader över den relevanta tidsperioden. Lånefordringar och andra fordringar som har en kredittid överstigande ett år och där staten inte tar ut en ränta som motsvarar statens kostnader, värderas till nuvärdet av framtida betalningar.

Aktier och andelar

Aktier och andelar i hel- och delägda företag värderas enligt kapitalandelsmetoden. Metoden innebär att statens andel av företagets egna kapital tas upp som en tillgång i balansräkningen. Årets andel av företagets resultat redovisas sedan i resultaträkningen. Även affärsverkens hel- och delägda företag redovisas enligt kapitalandelsmetoden.

Finansiella instrument

Finansiella instrument som primärt innehas för att generera avkastning eller värdestegringar värderas till verkligt värde. Ett finansiellt instrument är varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång hos en part och en finansiell skuld eller egetkapitalinstrument hos en annan part. Det verkliga värdet bestäms på grundval av instrumentets marknadsvärde. Finansiella instrument som innehas till förfall eller används för valuta- eller prissäkring värderas dock inte till marknadsvärde.

Omklassificeringar av poster

Vissa typer av transaktioner omklassificeras i årsredovisningen för staten jämfört med myndigheternas redovisning. Anledningen till omklassificeringen är att transaktionerna ur statens perspektiv har en annan innebörd än för den enskilda myndigheten. De fall som bedömts påverka årsredovisningen för staten i väsentlig mening beskrivs nedan.

Kostnaderna för tjänstepensioner till statligt anställda redovisas i statens resultaträkning bland personalkostnader, medan Statens tjänstepensionsverk

redovisar kostnaderna för tjänstepensionsrörelsen i ett eget avsnitt i resultaträkningen. Se vidare nedan under rubriken Statens tjänstepensionsåtagande redovisas på ett enhetligt sätt.

Pågående arbeten i försvarssektorn (framför allt i Försvarets materielverk) och motsvarande förutbetalda intäkter läggs samman med militära beredskapstillgångar, eftersom de till övervägande del gäller arbeten för Försvarmaktens räkning.

För myndigheter med en uppställningsform för balans- och resultaträkning som avviker från den generellt föreskrivna, hänförs respektive post i resultat- och balansräkningen i årsredovisningen för staten så som de hade gjort om myndigheten i fråga hade följt de generella uppställningsformerna. Det gäller främst Exportkreditnämnden, affärsverken, Statens tjänstepensionsverk och Statens fastighetsverk. Vanligen görs det direkt genom de inrapporteringskoder som används vid rapportering till statsredovisningen.

Ett antal intäktsposter klassificeras om med utgångspunkten att posten Skatteintäkter avgränsas i enlighet med den definition av skatter som gäller i statens budget och i nationalräkenskaperna. Intäkterna redovisas som Skatteintäkter i den konsoliderade resultaträkningen men i flera fall redovisar berörda myndigheter intäkterna på annat sätt, exempelvis:

- som avgifter eller andra ersättningar (exempelvis vissa socker- och jordbruksavgifter vid Statens jordbruksverk eller lokalradioavgift vid Myndigheten för press, radio och tv),
- som medel för finansiering av bidrag (exempelvis avgifter för insättningsgarantin vid Riksgäldskontoret och Kärnavfallsfondens avgifter),
- som resultatandelar från hel- och delägda företag (Systembolagets inlevererade överskott som Kammarkollegiet redovisar), eller
- enbart i balansräkningen (inleverans av överskott från Svenska Spel AB som Kammarkollegiet redovisar).

Finansiella korrigeringar som rör EU-medel redovisas vanligen som kostnader i myndighetens resultaträkning (främst Statens jordbruksverk), eftersom de redovisas som utgifter på anslag i statens budget. I den konsoliderade resultaträkningen omklassificeras de finansiella korrigeringarna i stället till intäktreduktioner, eftersom de är återbetalningar av eller avdrag på erhållna bidrag från EU.

Ändrade redovisningsprinciper m.m.

Från och med 2016 gäller att en anläggningstillgång ska delas upp på komponenter om den består av delar med väsentliga värden som förbrukas i olika takt. Varje komponent ska skrivas av utifrån sin förväntade nyttjandeperiod. Det bokförda

värdet på de anläggningstillgångar som fanns i myndighetens redovisning den 31 december 2015 behöver inte delas upp på komponenter om det medför väsentliga kostnader i förhållande till mervärdet av tillämpningen. Detta har medfört att införande av komponentredovisning hos myndigheterna inte har lett till några förändrade jämförelsetal.

Affärer med återköpsavtal (repor) som används i Kärnavfallsfondens och Insättningsgarantifondens verksamhet nettoredovisas per motpart fr.o.m. 2016. Reporna har tidigare redovisats brutto i årsredovisningen för staten. Ekonomistyrningsverket bedömer att de repor med återköpsavtal som idag används inte har en riskexponering som motiverar en bruttoredovisning av fordringar och skulder. Det är mer relevant att visa nettoexponeringen per motpart i balansräkningen. Med anledning av den ändrade redovisningsprincipen har jämförelsetalen för 2015 justerats. Detta har påverkat posterna Övriga kortfristiga fordringar och Övriga kortfristiga skulder som båda har minskat med 55,3 miljarder kronor.

Ändrade redovisningsprinciper hos vissa myndigheter

Utöver ändringar i principerna för årsredovisningen för staten som sådan, förekommer att ändrade principer hos vissa myndigheter påverkar årsredovisningen för staten i mindre omfattning. I de fall en myndighet har ändrat jämförelsetal eller gett motsvarande upplysningar, ändras jämförelsetalen även i årsredovisningen för staten om inte beloppet är oväsentligt. Har myndigheten inte ansett det möjligt att ändra i sin årsredovisning eller lämna kompletterande information har inte heller jämförelsetalen i årsredovisningen för staten ändrats.

Jämförelsetalen för Ansvarsförbindelser har minskat med 27,3 miljarder kronor då Exportkreditnämnden och Styrelsen för internationellt utvecklingsamarbete inte längre redovisar garantiutfästelser som ansvarsförbindelser. Ändringen föranleds av att Ekonomistyrningsverket under 2016 på regeringens uppdrag har utrett statliga garantier och lämnat rapporten En mer överskådlig och enhetlig redovisning av garantier och utlåning (ESV 2016:60). En av slutsatserna i rapporten var att garantiutfästelser inte ska redovisas som ansvarsförbindelser, om myndigheten räknar med att kunna finansiera garantiutfästelserna med avgifter.

För specifikationer i noter förekommer förändringar mellan delbelopp inom noterna i årsredovisningen för staten. De kan bero på omorganisationer av verksamhet, att ny information tillkommit eller andra korrigeringar.

Andra justeringar av jämförelsetal

Från och med 2016 tas Sveriges andelar i internationella investeringsbanker och utvecklingsbanker upp på ett mer fullständigt sätt. Ekonomistyrningsverket har på regeringens uppdrag utrett historiska anskaffningsvärden och redovisat resultatet i rapporten Värdet av ägarandelarna i investeringsbanker och utvecklingsbanker (ESV 2016:58).

De kompletterade och rättade värdena redovisas av Kammarkollegiet och Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete. Utredningen ledde till att värdet på balansposten Andra långfristiga värdepappersinnehav ökade med netto 861 miljoner kronor per 31 december 2015. Jämförelsetalen för 2015 har korrigerats med detta belopp. I samband med den justeringen har även jämförelsetalen korrigerats för kapitaltillskott till utvecklingsbanker som gjordes under 2015. Det medför att Transfereringar till utlandet har minskat med 149 miljoner kronor samtidigt som detta belopp ingår i ökningen av tillgångarnas värde. Under 2016 har ytterligare kapital tillskjutits till några av de berörda bankerna (se not 27).

Jämförelsetalen för Andelar i hel- och delägda företag har justerats ned med 749 miljoner kronor jämfört med årsredovisningen för staten 2015. Orsaken till justeringen är att Kammarkollegiet i sin årsredovisning 2015 inte beaktat utgivna preferensaktier vid beräkning av statens andel i SAS AB. Detta medförde att andelarna var för högt värderade.

Avsättningen till Insättningsgarantifonden som redovisas av Riksgäldskontoret har rättats på grund av ett fel i marknadsvärderingen av fondens tillgångar under 2015. Jämförelsetalen för 2015 har rättats. Rättelserna innebär i balansräkningen att Upplupna kostnader har minskat med 894 miljoner kronor, Övriga upplupna intäkter har ökat med 101 miljoner kronor och Fonder har ökat med 793 miljoner kronor. I resultaträkningen har Övriga finansiella intäkter ökat med 793 miljoner kronor och Avsättning till fonder har ökat med samma belopp, vilket innebär att Årets underskott för 2015 inte har påverkats.

Övriga kortfristiga skulder har justerats upp med 431 miljoner kronor på grund av att Exportkreditnämnden har återbetalningsskyldighet om garantitagare säger upp garantin under garantins löptid. Posten Kundfordringar har justerats ned med 67 miljoner kronor för en fordran som Exportkreditnämnden har på staten.

Jämförelsetalen för Upplupna kostnader har justerats ned med 396 miljoner kronor vilket avser Lantmäteriets skuld att leverera in stämpelskatt till staten.

Påverkan på jämförelsetalen för årets underskott 2015 sammanfattas nedan:

Miljoner kronor

Årets underskott i resultaträkningen i Årsredovisningen för staten 2015	-10 340
Justering, Transfereringar till utlandet	149
Årets underskott i resultaträkningen enligt jämförelsekolumnen i Årsredovisningen för staten 2016	-10 191

Undantag från generella principer

Några myndigheter har väsentliga undantag från generella redovisningsprinciper som beskrivs nedan.

Skatteverket har enligt regeringsbeslut från den 10 december 1998 dispens från kravet på att redovisa fordringar och skulder för uppbörd som redovisas på annat sätt än via skattekontot. Dispensen utnyttjas för närvarande för ej restförda uppbördsfordringar redovisade genom de gamla uppbördssystemen.

Statens fastighetsverk förvaltar, utvecklar och tillgängliggör statliga byggnadsminnen såsom slott, fästningar och andra kulturmiljöer som inte är ekonomiskt bärkraftiga. Myndigheten har för dessa s.k. bidragsfastigheter undantag som innebär att kapitalutgifter för bidragsfastigheterna inte betraktas som en anläggningstillgång.

Undantag från regler på finansieringsområdet förekommer, exempelvis rätten eller formerna för att ta ut avgifter, för att ta emot bidrag och donationer eller för att lånefinansiera tillgångar. Eftersom dessa inte påverkar årsredovisningen för staten annat än indirekt redovisas de dock inte här.

Vissa verksamheter eller vissa balansposter hos myndigheter med koppling till det försvars- och säkerhetspolitiska området är hemliga, och redovisas därför på ett förenklat sätt i årsredovisningen för staten. Så långt det är möjligt görs dock redovisningen i dessa fall på ett sätt som är jämförbart med redovisningen i övrigt, och på samma sätt mellan åren, och därför bedöms de inte påverka årsredovisningen för staten i någon väsentlig grad.

Kommentarer till särskilda poster

Nedan kommenteras vissa poster i de konsoliderade resultat- och balansräkningarna. Det rör poster som i de flesta fall är unika för statens verksamhet och där kännedom om metoden för att ta fram uppgifterna kan ge ökad förståelse för postens innebörd. Samtidigt har beskrivningen bedömts vara alltför omfattande för att passa direkt i kommentarer till utfallet.

Statsskulden

Riksgäldskontoret redovisar enligt regeringens beslut statsskulden som statens andel av den offentliga sektorns bruttoskuld enligt EU:s förordning nr 479/2009 om tillämpningen av protokollet om förfarandet vid alltför stora underskott som är fogat till fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen (Maastrichtskulden). Undantag görs för skulden till premiepensionssystemet. Den skulden, liksom de tillgångar och skulder i övrigt kopplade till statsskuldsvärdningen som blir följden av att bokföringsmässiga grunder tillämpas, tas upp under andra poster i balansräkningen. Statsskulden värderas till det belopp som kommer att betalas ut på förfalldagen (nominellt slutvärde) och inte till det belopp som erhållits. Dessutom värderas den inklusive derivatinstrument, som skuldbytesavtal och valutaterminer. I balansräkningen i årsredovisningen för staten redovisas den konsoliderade statsskulden, dvs. efter avdrag för statliga myndigheters innehav av statspapper, till skillnad från Riksgäldskontorets redovisning av den okonsoliderade statsskulden (se även avsnitt 4 Utvecklingen av statsskulden).

Momskompensation till statliga myndigheter nettoredovisas

Statliga myndigheter får kompensation för ingående mervärdesskatt i sin verksamhet enligt bestämmelserna i förordningen (2002:831) om myndigheters rätt till kompensation för ingående mervärdesskatt. I statens budget och i nationalräkenskaperna bruttoredovisas skatten som en del av statens skatteintäkter. I den konsoliderade resultaträkningen nettoredovisas emellertid skatteintäkten liksom motsvarande ingående mervärdesskatt.

Utbetalningarna av allmän pension bruttoredovisas

I nationalräkenskaperna redovisas premiepensionssystemet i hushållssektorn, i enlighet med principerna för denna typ av system som EU har fastställt. Inkomstpensionssystemet (de pensioner som finansieras via AP-fonderna, med undantag för sjätte AP-fonden) redovisas i sociala trygghetsfonder.

I statens budget dras de arbetsgivaravgifter och egenavgifter som förs till premiepensionssystemet av från intäkterna, så att skatterna redovisas exklusive dessa avgifter. De avgiftsintäkter som ska föras till inkomstpensionssystemet redovisas brutto på inkomstitlar och ingår i den offentliga sektorns skatteintäkter, men dras av vid framräkningen av statens skatteintäkter. Bland utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget, redovisas utbetalda pensioner exklusive premiepensioner.

I den konsoliderade resultaträkningen redovisas däremot ålderspensionerna, liksom i Pensionsmyndighetens redovisning, i sin helhet, som en del av statens transfereringar (se not 4). Avgifterna till både inkomstpensionssystemet och

premiepensionssystemet redovisas som skatteintäkter (se not 1). Det har bedömts ha ett värde att ge en bild av de totala pensionsutbetalningarna från staten och motsvarande avgifter på både kostnads- och intäktssidan. I not 1 Skatteintäkter, har sambandet med motsvarande belopp i statens budget tydliggjorts.

Överföringar till och från pensionssystemet

AP-fonderna och premiepensionssystemets medel i övrigt konsolideras inte i årsredovisningen för staten. De överföringar som görs mellan dessa fonder och staten är därför externa transaktioner.

Socialavgifter och allmänna pensionsavgifter som inbetalas till staten redovisas brutto under posten Skatteintäkter i resultaträkningen. Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten betalar löpande ut dessa till AP-fonderna och premiepensionssystemet tillsammans med statliga ålderspensionsavgifter från vissa anslag för främst transfereringar. Detta görs enligt särskilda regler för fördelning av de olika avgifterna. Pensionsmyndigheten rekvirerar därefter löpande medel för utbetalningar av pension. Pensionsutbetalningarna redovisas i sin helhet som transfereringar i resultaträkningen. I den konsoliderade resultaträkningen för staten elimineras de löpande överföringarna till och från pensionsfonderna. För inkomstpensions-systemet är avgifterna lägre än de utbetalda pensionerna och skillnaden mellan avgifter till AP-fonderna och rekvirerade medel från fondsystemet redovisas som en transferering från ålderspensionssystemet – AP-fondernas nettobidrag (se not 3). För premiepensionssystemet är avgifterna däremot betydligt högre än de utbetalda pensionerna och mellanskillnaden redovisas därför som en transferering till hushåll, eftersom premiepensionssystemet ses som en del av hushållssektorn (se not 4).

Statens tjänstepensionsåtaganden redovisas på ett enhetligt sätt

Den statliga tjänstepensionsskulden som Statens tjänstepensionsverk (SPV) redovisar, tas upp under posten Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser (se not 43). Skulden redovisas exklusive särskild löneskatt som är statens skuld till sig själv.

Den redovisade skulden omfattar hela försäkringsrörelsen, vilket även innefattar anställda vid vissa organisationer som inte är statliga myndigheter eller av andra skäl inte konsolideras i årsredovisningen för staten, bl.a. Chalmers tekniska högskola, Riksbanken och Kungliga Operan. De premier som betalas från statliga myndigheter till SPV elimineras i årsredovisningen för staten, medan de premier som kommer från organisationer utanför den konsoliderade enheten redovisas som intäkter av bidrag (se not 3). Kostnaderna i pensionsrörelsen för anställda i de konsoliderade myndigheterna redovisas som personalkostnader medan kostnaderna för anställda i

andra organisationer redovisas som transfereringar (se not 4). Fördelningen av kostnader görs kalkylmässigt och grundas på den andel av premieintäkterna som kan hänföras till organisationer inom och utom den konsoliderade enheten. Fördelningen påverkar inte resultaträkningens saldo, utan endast fördelningen mellan poster.

Grunderna för beräkning av försäkringstekniska avsättningar fastställs av SPV:s styrelse. Försäkringstekniska antaganden ska vara aktsamma och sättas på ett sådant sätt att de säkerställer att försäkringsrörelsen ska kunna fullgöra sina åtaganden.

SPV ändrade 2013 redovisningen när det gäller förändring av antaganden om ränta i de försäkringstekniska grunderna (grundränta, brutto). Tidigare hade SPV låtit ränteförändringar i Finansinspektionens tryggningsgrunder slå igenom med högst 0,20 procentenheter per år i SPV:s grunder för beräkning av pensionsavsättningen. Sedan 2013 låter SPV Finansinspektionens räntesänkning slå fullt ut även i SPV:s beräkningsgrunder. Detta beror bl.a. på att SPV fått regeringens tillstånd att förändra försäkringsrörelsens avkastningsmodell, så att tillgångar och skulder följer varandra vid ändring av grundräntan. Den tekniska lösning med vissa statsinterna transaktioner som SPV tillämpar i sin redovisning, som bl.a. innebär att avkastning som redovisas i försäkringsrörelsen matchas mot kostnader, medför ingen resultatpåverkan på myndighetsnivå när räntan förändras kraftigt.

I årsredovisningen för staten skulle det dock bli en stor resultatpåverkan och stora fluktuationer mellan åren om samma grundränta som Finansinspektionens tryggningsgrunder tillämpades, eftersom de statsinterna transaktionerna elimineras. I avvaktan på utveckling av nya internationella redovisningsstandarder om redovisning av tjänstepensionsskulder har Ekonomistyrningsverket tagit ställning till att fortsätta tillåta högst 0,20 procentenheter av förändringen i antagandet om grundränta slå igenom per år. Detta bedöms ge en mer rättvisande bild av statens långsiktiga pensionsåtagande och därmed tillämpas samma principer som de senaste åren i årsredovisningen för staten. Detta medför att pensionsskulden 2016 är 23,8 miljarder kronor lägre i årsredovisningen för staten än i SPV:s årsredovisning. De beräkningsgrunder som SPV:s styrelse fastställer för affärsverken och de grunder som Riksdagsförvaltningen tillämpar skiljer sig från SPV:s beräkningsgrunder för statens pensionsrörelse. I årsredovisningen för staten har därför affärsverkens och Riksdagsförvaltningens pensionsskuld räknats om enligt principen ovan, dvs. att högst 0,20 procentenheter av förändringen i antagande om grundränta får slå igenom per år. Detta medför att den totala pensionsskulden för Riksdagsförvaltningen och affärsverken är 2,2 miljarder kronor lägre i årsredovisningen för staten än i myndigheternas egna årsredovisningar.

Vid beräkning av pensionsskulden för tjänstepensionsförmåner (livförsäkringsavsättningar) har följande antaganden beslutats av SPV:s styrelse.

Antaganden om ränta: Den årliga räntan används för diskontering av framtida, förväntade betalningsflöden. Hänsyn ska tas till Finansinspektionens tryggningsgrunder. Per den 31 december 2016 är bruttoräntan 0,00 procent (0,80 procent 2015). I årsredovisningen för staten används emellertid bruttoräntan 0,70 procent (0,90 procent 2015) med hänvisning till resonemanget ovan.

Antaganden om driftkostnad: För de flesta åtaganden används ett antagande om driftkostnad på ca 0,10 procent av kapitalet. Därutöver belastas kapitalet med 0,75 procent för att täcka kostnader för framtida utbetalningar. Antagandena är förändrade jämfört med föregående år.

Avkastningsskatt: Inget avdrag för avkastningsskatt görs vid beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna. Antaganden om livslängd: Olika antaganden om livslängd används för olika generationer och för olika kön.

CSN:s värderingsprinciper för lånefordringar

Centrala studiestödsnämnden (CSN) värderar utestående lånefordringar med avdrag för reservation på grund av osäkerhet. Myndigheten har utvecklat en modell för att beräkna osäkra fordringar för lånetyperna studiemedel, studielån och annuitetslån samt återkrav av dessa lånetyper. Beräkningsmodellen innehåller också uppsagda lån för de tre lånetyperna samt återkrav av studiehjälp och rekryteringsbidrag. Beräkningen i nuvärde görs med hänsyn till bl.a. skuld, betalning och inkomst för varje låntagare.

Beräkningen av osäkerheten i CSN:s lånefordringar utgår i huvudsak från en individbaserad beräkningsmodell och görs utifrån tre värderingsprinciper:

- Reservation utifrån de personer som missköter sina betalningar.
- Reservation utifrån de trygghetsregler som finns vid återbetalning.
- Reservation utifrån framtida förluster på grund av dödsfall.

Den första värderingsprincipen utgår från låntagarens dokumenterade bristande betalningsbenägenhet när inga eller få betalningar har gjorts under de senaste åren. Den andra värderingsprincipen bedömer betalningsförmågan hos de låntagare som har avslutat sina studier och är återbetalningsskyldiga. Principen bygger på en bedömning av låntagarens möjligheter att betala tillbaka lånet utifrån sina ekonomiska förutsättningar och skuldens storlek. Den tredje värderingsprincipen utgår från sannolikheten att dö vid olika åldrar. Underlaget till beräkningen hämtas utifrån köns- och åldersspecifika risker för dödsfall från Statistiska centralbyrån (SCB) och därefter gör CSN vissa justeringar.

Stabilitetsfonden hos Riksgäldskontoret

Stabilitetsfonden regleras i lagen (2015:1017) om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut. Samtliga kreditinstitut är med och finansierar fonden genom en särskild stabilitetsavgift. När fonden bildades tillfördes den 15 miljarder kronor från anslag på statens budget. Överföringen gjordes direkt i balansräkningen, eftersom fonden i huvudsak inte är avsedd att finansiera kostnader utan ska finansiera olika slags finansiella tillgångar i samband med kapitaltillskott och köp av bolag. De kostnader som uppkommer skulle i första hand avräknas mot de avgifter som kommit in, och mot fondens avkastning, då med upplösning av fonden som motsvarande tillförsel av medel. Först om fondens kapital understiger 15 miljarder kronor är avsikten att resultaträkningens saldo ska påverkas. Regeringen följer utvecklingen så att redovisningsmetoderna långsiktigt ger en rättvisande bild av händelserna. Stabilitetsfondens uppdrag har i och med bildandet av Resolutionsreserven (se nedan) begränsats men den ska även i fortsättningen finansiera stöd enligt en ny lag om förebyggande statligt stöd. År 2016 har fonden minskat och vid årsskiftet uppgick den till 40 miljarder kronor.

Resolutionsreserven hos Riksgäldskontoret

Från och med 2016 gäller lagen (2015:1016) om resolution som innebär att ett resolutionsförfarande ska användas för de institut som bedöms viktiga för den finansiella stabiliteten och som därför inte bör försättas i konkurs. Resolution innebär att staten tar kontroll över ett institut som är drabbat av problem för att rekonstruera det eller avveckla det under ordnade former. För detta ändamål bildades en ny fond benämnd Resolutionsreserven i början av 2016. Den tillfördes 19 miljarder kronor genom överföring från Stabilitetsfonden och har därefter tillförts resolutionsavgifter. Resolutionsreserven uppgick vid årsskiftet till 22 miljarder kronor.

Skuld till Rundradiorörelsen hos Riksgäldskontoret

Riksgäldskontoret redovisar en skuld till Rundradiorörelsen på 363 miljoner kronor för distributionsmedel. Riksgäldskontorets skuld har tagits bort i årsredovisningen för staten eftersom den är intern i staten samtidigt som Rundradiorörelsens redovisning inte ingår i någon statlig redovisningsenhet som redovisas som motpart till Riksgäldskontoret.

Återbetalning av Sveriges EU-avgift.

EU-kommissionen beslutade under 2016 att Sverige skulle få en återbetalning av EU-avgiften. Återbetalningen gjordes i januari 2017 men har i årsredovisningen för staten periodiserats till 2016. Beloppet bestod av både minskningar och ökningsar av avgiften och uppgick netto till 9,8 miljarder kronor. I balansräkningen redovisas 10,7 miljarder kronor bland Förutbetalda kostnader och 0,8 miljarder kronor åt motsatt håll bland Upplupna kostnader.

Föregående år redovisades en förskottsbetalning av 2016 års EU-avgift med 6,7 miljarder kronor bland Förutbetalda kostnader.

Transfereringar m.m. med koppling till skattesystemet

Kommunernas mervärdesskatt netto redovisas på statens budget. Kommunernas kompensation för ingående mervärdesskatt i icke skattepliktig verksamhet redovisas på särskild inkomstitel vilket minskar inkomsterna i statens budget. I den konsoliderade resultaträkningen bruttoredo visas dessa medel som lämnade bidrag och skatteintäkter, vilket bedömts ge den mest rättvisande informationen.

Den kommunalekonomiska utjämningen netto redovisas under anslag på statens budget. I den konsoliderade resultaträkningen i årsredovisningen för staten har det bedömts mest rättvisande att bruttoredo visa den kommunalekonomiska utjämningen som skatteintäkter och transfereringar till kommuner.

Dessa båda skillnader innebär att både skatteintäkter och transfereringar är högre i resultaträkningen än i statens budget (se not 1 och 4).

Redovisning av marknadsvärdeförändringar i resultaträkningen

Orealiserade marknadsvärdeförändringar på framför allt långfristiga värdepappersinnehav redovisas i resultaträkningen som finansiella intäkter eller kostnader. I allt väsentligt motsvaras dessa av avsättningar till Kärnavfallsfonden och Insättningsgarantifonden. En stor del av värdepapperen är statsobligationer och andra instrument utgivna av Riksgäldskontoret.

I resultaträkningen för staten elimineras normalt inomstatliga finansiella intäkter och kostnader. I detta fall skulle detta dock leda till att saldot i resultaträkningen påverkades kraftigt mellan åren av att avsättningar till fonder påverkas av intäkter eller kostnader som elimineras. Därför behålls den orealiserade värdeförändringen i resultaträkningen, samtidigt som avsättningen till fonder redovisas med det belopp som respektive myndighet rapporterat, så att saldot i princip inte påverkas. I balansräkningen däremot, elimineras det bokförda värdet av innehavet av statspapper mot Riksgäldskontorets statsskuld. Mellanskillnaden påverkar nettoförmögenheten.

4.2 Redovisningsprinciper för statens budget

Statens budget redovisas enligt de principer som följer av budgetlagen och riksdagens beslut om budgeten.

Avgränsningen är den som följer av riksdagens budgetbeslut. Enligt budgetlagen omfattar statens budget alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov. Statens inkomster och utgifter ska budgeteras och

redovisas brutto på inkomstitlar och anslag, med undantag för inkomster som riksdagen har beslutat ska specialdestineras till en viss verksamhet.

Utgifter i statens budget redovisas mot anslag medan inkomsterna redovisas mot inkomstitlar. Utgifter för transfereringar redovisas det år då betalning sker, medan förvaltningsutgifter redovisas det år som kostnaderna hänför sig till. Övriga utgifter redovisas det budgetår som utgifterna hänför sig till. Enligt budgetlagen redovisas inkomster av skatter och avgifter det år intäkterna hänför sig till. Övriga inkomster redovisas det budgetår som inkomsterna hänför sig till.

Universitet och högskolor tillämpar en särskild modell för redovisning mot anslag. Andra avvikelser från generella principer kan förekomma enligt riksdagens beslut. Till skillnad från vad som gäller för resultat- och balansräkningarna, där olika redovisningsmetoder och principer för specifika poster förklaras i detta avsnitt, finns för budgetens anslag och inkomstitlar riksdagsbeslut och motiveringar som har redovisats för riksdagen i budgetpropositionen eller andra propositioner. Därför redovisas inte den typen av specifik information i årsredovisningen för staten.

Utöver anslagen och inkomstitlarna innehåller statens budget en post för Riksgäldskontorets nettoutlåning och en kassamässig korrigeringspost. Riksgäldskontorets nettoutlåning består av Riksgäldskontorets in- och utlåning till myndigheter, affärsverk, vissa statliga bolag och fonder respektive andra stater. Den kassamässiga korrigeringsposten på utgiftssidan är nödvändig för att budgetens saldo ska visa statens lånebehov. Ett negativt budgetsaldo ger ett positivt lånebehov, dvs. en ökning av statsskulden, medan ett positivt budgetsaldo ger ett negativt lånebehov, dvs. i de flesta fall en minskning av statsskulden.

4.3 Skillnader mellan resultaträkningen och statens budget

Statens budget och resultaträkningen skiljer sig åt såväl i avgränsning och struktur som i redovisningsprinciper.

Ett exempel på skillnader i avgränsningen är affärsverken som ingår i resultaträkningen, men som till övervägande del ligger utanför statens budget. Affärsverken och andra verksamheter där avgifter och bidrag får disponeras i verksamheten, redovisas i resultaträkningen, medan de endast påverkar budgeten till den del verksamheterna påverkar statens lånebehov.

Redovisningsprinciperna i statens budget är blandade. Statens budget innehåller redovisning av in- och utbetalningar (kassamässigt), för vissa anslag eller inkomstitlar innehåller den kostnader och intäkter och för några innehåller den utgifter och inkomster. Redovisningen i resultaträkningen sker i sin helhet enligt bokföringsmässiga grunder, dvs. den består av intäkter och kostnader.

I tabellen sammanfattas några av skillnaderna mellan resultaträkningen och statens budget.

Jämförelse mellan resultaträkningen och statens budget

	Resultaträkningen	Statens budget
Skatt	Intäkt	Intäkt och betalning
Offentligrättsliga avgifter på inkomstitel	Intäkt	Intäkt
Avgift av tillfällig natur eller mindre omfattning	Intäkt	Kostnadsreduktion på anslag
Övriga avgifter	Intäkt	Ingen påverkan på anslag eller inkomstitlar
Erhållna bidrag som används i verksamheten	Intäkt	Ingen påverkan på anslag eller inkomstitlar
Transfereringar (lämnade bidrag m.m.)	Kostnad	Utbetalning
Avsättningar för framtida förpliktelser	Kostnad	Kostnad/Utgift
Löner, varor och tjänster	Kostnad	Kostnad
Andel av företagsvinst/förlust	Intäkt/kostnad enligt kapitalandelsmetoden	Inkomst vid utdelning
Orealiserad valutavinst/förlust och upplupen ränta	Intäkt/kostnad	Ingen påverkan på anslag eller inkomstitlar

Statens budget har en ändamålsstruktur där anslagen är grupperade i utgiftsområden och inkomstitlarna i inkomsttyper. Resultaträkningen är däremot indelad i intäkt- och kostnadsslag. Jämförelser av poster i resultaträkningen och statens budget går därför ofta inte att göra, utan dokumenten kompletterar varandra.

Resultaträkningen visar verksamhetens totala kostnader och intäkter under året. Balansräkningen visar den ekonomiska ställningen, dvs. tillgångar och skulder per den 31 december. För vissa kapitaltransaktioner påverkas endast balansräkningen av händelser i statens budget medan resultaträkningen är oförändrad. Exempel på detta är anslag för investeringar och utlåning, eller inkomstitlar för återbetalning av lån.

En stor principiell skillnad är att i resultaträkningen elimineras alla ekonomiska mellanhavanden mellan myndigheter. I statens budget bruttoredovisas sådana transaktioner i de flesta fall som utgifter på anslag och inkomster på inkomstitel.

En annan stor skillnad är att ålderspensionsavgifterna från andra än statliga myndigheter bruttoredovisas som intäkt i resultaträkningen, samtidigt som de faktiska utbetalningarna av pensioner i ålderspensionssystemet redovisas som kostnader. I statens budget däremot, nettoredovisas ålderspensionsavgifterna efter avdrag för utbetalningarna till pensionssystemet inklusive premiepensionssystemet. Utbetalningarna av pensioner till enskilda framgår inte av statens budget.

5 Noter¹

5.1 Noter till resultaträkningen

Not 1 Skatteintäkter

Miljoner kronor

	2016	2015
Direkta skatter på arbete		
Inkomstskatter	728 059	686 525
Skattereduktioner m.m.	-232 963	-236 613
Övriga direkta skatter på arbete	113 079	108 358
Summa Direkta skatter på arbete	608 175	558 270
Indirekta skatter på arbete		
Arbetsgivaravgifter	509 827	472 505
Övriga indirekta skatter på arbete	57 167	52 746
Avgifter till premiepensionssystemet	-35 586	-33 645
Summa Indirekta skatter på arbete	531 407	491 606
Skatt på kapital		
Skatt på kapital, hushåll	58 005	69 064
Skatt på företagsvinster	108 608	119 589
Fastighetsskatt och fastighetsavgift	33 371	32 425
Övriga skatter på kapital	21 554	23 900
Summa Skatt på kapital	221 538	244 977
Skatt på konsumtion och insatsvaror		
Mervärdesskatt	409 368	380 315
varav kommunmoms	62 133	57 381
Skatt på alkohol och tobak	25 849	25 582
Skatt på energi och miljö	73 897	70 117
Skatt på vägtrafik	19 696	18 752
Inlevererat överskott från AB Svenska Spel	4 866	4 803
Skatt på import	6 077	6 275
Övriga skatter på konsumtion och insatsvaror	2 118	2 017
Summa Skatt på konsumtion och insatsvaror	541 871	507 861

¹ Det kan förekomma att summan av delbeloppen i noter inte överensstämmer med notens summa beroende på att delbeloppen är avrundade.

Restförda och övriga skatter		
Restförda skatter m.m.	4 586	-1 222
Intäkter som förs till fonder	12 613	9 034
Summa Restförda och övriga skatter	17 199	7 812
summa Totala skatteintäkter före justering	1 920 190	1 810 526
Justering till belopp enligt ÅRS 2015		-15 969
Totala skatteintäkter	1 920 190	1 794 557
Avgår: Kommunala inkomstskatter	-687 633	-651 666
Avgår: Avgifter till ålderspensionssystemet (inkomstpension)	-233 643	-224 129
Avgår: EU-skatter	-6 077	-6 275
summa Statens skatteintäkter före justering		912 487
Justering till belopp enligt ÅRS 2015		-399
Statens skatteintäkter enligt avgränsningen i statens budget	992 838	912 088
Tillkommer, avgränsningsskillnader m.m.		
Skatter hänförliga till tidigare år		
varav 2015	16 651	9 849
varav 2014	-1 512	-713
Avgifter till ålderspensionssystemet	233 643	224 129
Avgifter till premiepensionssystemet	35 586	33 645
EU-skatter	6 077	6 275
Kommunala utjämningsavgifter LSS	3 664	3 646
Inkomstutjämningsavgift, kostnadsutjämningsavgift	15 937	13 033
Elimineringar		
Eliminering av statliga myndigheters avräknade moms	-30 137	-29 396
Eliminering av statens arbetsgivaravgifter	-31 630	-29 985
Eliminering av särskild löneskatt på pensionskostnader	-3 764	-3 723
Eliminering av myndigheters skatter m.m.	-117	-127
summa Total före justering	1 237 236	1 138 720
Justering till belopp enligt ÅRS 2015		-283
Total summa	1 237 236	1 138 437

99 miljarder kronor mer i skatteintäkter

Skatteintäkterna så som de avgränsas i resultaträkningen ökade med 99 miljarder kronor (8,7 procent) jämfört med 2015. Eftersom många skatter fastställs per kalenderår är det slutliga utfallet för beskattningen inte känt förrän i december året efter det aktuella årets utgång. Redovisningen av skatteintäkter grundas därför till viss del på bedömningar. Även

om det vid tidpunkten för årsredovisningen går att göra en relativt säker bedömning av intäkterna från skatt på arbete och skatt på konsumtion är osäkerheten fortfarande stor vad gäller skatt på kapital. Historiskt ligger avvikelserna mellan den bedömning som redovisas i årsredovisningen och de slutliga utfallen på i storleksordningen 0,5 till 1 procent av de totala skatteintäkterna.

Den övergripande analysen bör utgå från totala skatteintäkter i mitten av tabellen, som beräknas till 1 920 miljarder kronor för 2016 och som ska jämföras med totalt 1 811 miljarder kronor enligt den nu aktuella bedömningen av skatteintäkter för inkomståret 2015. Det innebär att förändringen mellan 2016 och 2015 är en ökning med knappt 110 miljarder kronor varav kommunernas del är 36 miljarder kronor. Med den nuvarande bedömningen av skatteintäkterna avseende 2015 är ökningen av statens skatter därmed 74 miljarder kronor, varav 30 miljarder kronor förklaras av höjda skatter. Den resterande delen av ökningen på 99 miljarder kronor förklaras till stor del av att skatteintäkterna för 2015 och 2014 blev högre än den bedömning som gjordes i årsredovisningen för 2015 med 15 miljarder kronor.

En ökad lönesumma gav högre intäkter av inkomstskatter och arbetsgivaravgifter

De direkta skatterna, inkomstskatter, ökade med 49 miljarder kronor jämfört med 2015. Statens intäkter ökade med 14 miljarder kronor. En stor del eller ca 8 miljarder kronor förklaras av att reduktionen för ROT-tjänster har sänkts från 50 till 30 procent.

De indirekta skatterna på arbete ökade med 40 miljarder kronor varav 15 miljarder kronor förklaras av att nedsättningen av arbetsgivaravgifter för unga har avskaffats samt införandet av en särskild löneskatt på inkomster för personer äldre än 65 år. Den återstående intäktsökningen på 25 miljarder kronor förklaras av att lönesumman ökade med 4,7 procent. Timlönen ökade med 2,7 procent medan antalet arbetade timmar ökade med 2,4 procent mellan åren.

De statliga myndigheternas arbetsgivaravgifter är inomstatliga och har eliminerats vid beräkning av skatteintäkterna. Elimineringen bruttoredo visas i tabellen ovan.

Lägre intäkter från skatt på kapital

Jämfört med 2015 minskade skatt på kapital med 23 miljarder kronor. Hushållens kapitalvinster ökade kraftigt 2014 och låg kvar på en hög nivå även 2015 till följd av de senaste årens börsuppgång och stigande bostadspriser. Men 2016 minskade skatteintäkter från hushållens kapitalvinster med 11 miljarder kronor eller 16 procent eftersom de finansiella kapitalvinsterna 2016 var lägre än 2015. Skatt på företagsvinster minskade också med 11 miljarder kronor eller 9,2 procent. Större delen av minskningen förklaras av en stor engångsvis skatteintäkt från bolag i en koncern 2015. Aktiviteten i ekonomin var fortsatt hög 2016, vilket medförde att företagens vinster bortsett från den tillfälliga uppbödden ökat. Bankerna redovisade också stora vinstökningar. Ytterligare en orsak till företagens ökade vinster är exportföretagens resultat som påverkats positivt av försvagningen av kronan.

Ökade bostadsinvesteringar bidrog till mer intäkter från mervärdesskatt

Skatt på konsumtion och insatsvaror ökade med 34 miljarder kronor mellan åren. Intäkterna från mervärdesskatt ökade med 29 miljarder kronor eller 7,6 procent. Det är bostadsinvesteringarna som bidrar till att den procentuella ökningen är så stor. Bostadsinvesteringarna steg med 19 procent under 2016. Även momsens avseende konsumtion ökade mer än hushållens konsumtion i löpande priser på grund av sammansättningseffekter. Hushållens konsumtion i löpande priser steg med 6,6 procent. I beloppet mervärdesskatt, 409 miljarder kronor, ingår återbetald mervärdesskatt till statliga myndigheter med 30 miljarder kronor som ska elimineras. Detta är en inomstatlig transaktion som elimineras för att inte påverka det konsoliderade utfallet i statens resultaträkning.

Ökade intäkter från skatt på energi och miljö

Skatt på energi och miljö ökade med 3,8 miljarder kronor. Det beror till stor del på att energiskatterna höjdes vid årsskiftet 2016. Dieselförsäljningen ökade något under 2016. Bensinförsäljningen minskade med 5,6 procent.

Även skatt på vägtrafik ökade

Skatt på vägtrafik ökade med 0,9 miljarder kronor och ökningen beror på ökad trängselskatt. Trängselskatten i Stockholm har höjts i innerstaden, införts på Essingeleden och maxbeloppet har höjts.

Ökade intäkter vid anstånd

Restförda skatter m.m., som även innehåller omprövningar och anstånd, ökade med 5,8 miljarder kronor. Effekter av anstånd för företag ökade med 3,8 miljarder kronor och för hushåll med 1,0 miljard kronor.

Mer till fonder

Intäkter som förs till fonder ökade med 3,6 miljarder kronor. Den nya resolutionsavgiften redovisas här och förklarar en ökning med 3,4 miljarder kronor. Avgifter till Kärnavfallsfonden ökade med 0,3 miljarder kronor. Avgifterna betalas av reaktorinnehavarna i förhållande till levererad energi.

Kommunal inkomstskatt ökade

Kommunernas del av skatteintäkterna, kommunal inkomstskatt och fastighetsavgift, ökade med 36 miljarder kronor medan ålderspensionssystemets avgifter ökade med 10 miljarder kronor.

Statens arbetsgivaravgifter har eliminerats

Skatteverket sköter uppbörderna av skatter och redovisar den både i statens resultaträkning och i statens budget. Staten betalar ut de skatter och avgifter som tillhör kommunsektorn

och ålderspensionssystemet löpande för att sedan slutreglera dem när beskattningen är fastställd. Den redovisning av skatteintäkter som görs i resultaträkningen skiljer sig på några punkter från den som görs på inkomstsidan i statens budget. I budgeten görs omföringar och en finare indelning av vissa poster för att tydligare redovisa fördelningen mellan olika skatteslag etc. Den del av ålderspensionsavgiften som går till premiepensionssystemet läggs i resultaträkningen till skatteintäkterna, trots att systemet ses som en del av hushållssektorn i nationalräkenskaperna (se avsnitt Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar). En annan väsentlig skillnad jämfört med statens budget är att skatter och arbetsgivaravgifter som staten betalat till sig själv elimineras i resultaträkningen.

Kommunalekonomisk utjämning och kommunmoms bruttoredo visas

I resultaträkningens skatteintäkter ingår den kommunalekonomiska utjämningen som netto-redovisas på utgiftssidan i statens budget. Inkomstutjämningsavgift och kostnadsutjämningsavgift från kommuner och landsting på sammanlagt 16 miljarder kronor nettoredo visas under anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Det innebär att utgifterna för statsbidrag till kommunerna minskats med motsvarande belopp på statens budget. I resultaträkningens skatteintäkter ingår också mervärdesskatt med 62 miljarder kronor för kommuner och landsting som nettoredo visas på inkomstsidan i statens budget. I resultaträkningen har den kommunalekonomiska utjämningen och kommunmomsen brutto-redovisats, vilket innebär att både inkomster och transfereringar till kommuner är 78 miljarder kronor högre än i statens budget för 2016.

Tre justeringsbelopp

I kolumnen för jämförelsetalen från 2015 redovisas för varje skatteslag de utfall för 2015 som beräknats under våren 2017 efter det att beskattningen av 2015 års inkomster slutförts. Detta överensstämmer med motsvarande redovisning av utfallet på statens budget. Jämförelsetalen avviker något för varje enskilt skatteslag från de belopp som beräknades när resultaträkningen för 2015 togs fram, eftersom de baseras på senare utfallsinformation. Tre justeringsbelopp har lagts till i ovanstående tabell så att överensstämmelse även uppnås med de periodiserade skatter som redovisades i årsredovisningen för staten 2015.

Skatteintäkterna 2015 blev högre

Skatteintäkterna 2015 blev 17 miljarder kronor högre jämfört med den beräkning av 2015 års skatt som gjordes våren 2016. Skatt på kapital för hushåll blev 18 miljarder kronor högre än beräkningen våren 2016 bl.a. till följd av lägre räntor än beräknat. Inkomstskatter och skattereduktioner blev 1,2 respektive 2,0 miljarder kronor högre än beräkningen våren 2016. Övriga indirekta skatter på arbete blev 3,0 miljarder kronor högre än beräkningen våren 2016. Den ökningen beror främst på särskild löneskatt på pensionskostnader för företag som fastställs först vid beskattningsutfallet och blev högre än beräknat. Arbetsgivaravgifter blev 1,5 miljarder kronor lägre än beräkningen våren 2016.

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
<i>Offentligrättslig verksamhet</i>		
Trafikverket	2 251	2 007
Transportstyrelsen	2 226	2 357
Kronofogdemyndigheten	1 557	1 430
Lantmäteriet	858	835
Polismyndigheten	761	763
Centrala studiestödsnämnden	694	891
Finansinspektionen	603	532
Läkemedelsverket	577	572
Bolagsverket	489	458
Post- och telestyrelsen	373	277
Elsäkerhetsverket	344	322
Strålsäkerhetsmyndigheten	335	339
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	1 891	2 158
Sjöfartsverket	1 463	1 404
Övriga	1982	1863
Summa offentligrättslig verksamhet	16 404	16 208
<i>Uppdragsverksamhet</i>		
Trafikverket	4 550	4 047
Statens institutionsstyrelse	1 781	1 680
Exportkreditnämnden	1 535	1 515
Pensionsmyndigheten	838	647
Statens fastighetsverk	663	655
Lunds universitet	559	552
Skatteverket	518	536
Statens jordbruksverk	470	457
Sveriges lantbruksuniversitet	416	377
Uppsala universitet	388	372
Lantmäteriet	386	402
Kungl. Tekniska högskolan	328	304
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	8 633	8 198
Luffartsverket	932	888
Sjöfartsverket	336	257
Övriga	6 637	6 423
Summa uppdragsverksamhet	28 970	27 310

<i>Andra ersättningar</i>		
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	3 365	2 997
Exportkreditnämnden	1 053	307
Polismyndigheten	668	719
Trafikverket	399	362
Karolinska institutet	246	261
Centrala studiestödsnämnden	197	226
Transportstyrelsen	177	175
Statens skolverk	169	170
Kronofogdemyndigheten	138	154
Kammarkollegiet	75	75
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	313	196
Sjöfartsverket	9	9
Luffartsverket	2	7
Övriga	1 095	1 866
<i>Summa andra ersättningar</i>	<i>7 905</i>	<i>7 525</i>
Total summa	53 280	51 043

Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Intäkter av avgifter och andra ersättningar ökade med 2,3 miljarder kronor eller drygt 4 procent. Intäkter av avgifter i offentligrättslig verksamhet ökade med 0,2 miljarder kronor och är ca en tredjedel, 31 procent, av posten. Intäkter av avgifter för uppdragsverksamhet ökade med 1,7 miljarder kronor och utgör drygt hälften, 54 procent, av posten. Andra ersättningar ökade med 0,4 miljarder kronor och utgör 15 procent av posten.

Staten tar in avgifter för att tillhandahålla varor och tjänster, och den som betalar avgiften får därmed en motprestation. Avgifterna är antingen offentligrättsliga eller avgifter för uppdragsverksamhet.

Offentligrättsliga avgifter är s.k. tvingande eller betungande avgifter som staten med stöd av författning kan ta ut av enskilda.

Avgifter för uppdragsverksamhet är samtliga avgifter som inte är offentligrättsliga. Det omfattar försäljning av varor och tjänster som är frivilligt efterfrågade. Hit räknas också de avgifter som myndigheter under vissa förutsättningar får ta ut enligt det generella bemyndigandet i 4 § avgiftsförordningen (1992:191).

Andra ersättningar ses inte som avgifter eftersom den som betalar ersättningen i princip inte erhåller någon motprestation såsom för en avgift.

Offentligrättsliga avgifter ökade

De största förändringarna av de offentligrättsliga avgifterna rör Luftfartsverket, Centrala studiestödsnämnden (CSN) och Transportstyrelsen där avgifterna har minskat medan de ökat hos Trafikverket och Kronofogdemyndigheten har ökat. Avgifterna som tas ut av resterande myndigheter har också totalt sett ökat.

Luftfartsverkets flygtrafikrelaterade luftfartsintäkter minskade med 266 miljoner kronor, huvudsakligen de s.k. undervägsavgifterna som fastställs av Europakommissionen. Minskningen beror på att de delar av Luftfartsverkets pensionskostnadsökning som påverkar undervägsavgifterna var lägre än förra året.

CSN tar främst ut avgifter för administration av återbetalning av studielån och för att bevilja studiemedel. Avgifterna minskade med 197 miljoner kronor. Det beror i huvudsak på att avskrivningar och reservation för osäkra administrativa avgifter minskar avgiftsintäkterna istället för att som tidigare redovisas som verksamhetens kostnader, och följer av CSN:s nya finansieringsmodell som gäller fr.o.m. 2016. Avgifterna har utöver den förändringen minskat med 43 miljoner kronor.

Transportstyrelsens avgifter minskade med 132 miljoner kronor, huvudsakligen inom vägtrafikområdet där avgifter inom körkortsverksamheten har sänkts. Transportstyrelsen tar ut avgifter inom sjöfarts-, luftfarts-, järnvägs- och vägtrafikområdet för bl.a. tillsyn, tillstånd och registerhållning. Inom luftfartsområdet finns också avgifter för säkerhetskontroll vid svenska flygplatser, flygplatsers utrustningskostnader för kommunikation, navigation och övervakning inom flygtrafikledningstjänst och undervägsverksamheten (flygtrafiktjänst en route).

Trafikverkets avgifter ökade med 243 miljoner kronor varav största delen var banavgifter som är obligatoriska för de aktörer som trafikerar järnvägen och där intäkterna går till drift och underhåll av järnvägen. Trafikverkets avgifter omfattar även bl.a. förarprovsavgifter.

Kronofogdemyndighetens avgifter omfattar grundavgifter i allmänna och enskilda mål och avgifter i mål om betalningsföreläggande m.m. Kronofogdemyndighetens avgifter har ökat med 127 miljoner kronor vilket huvudsakligen beror på volymökning för enskilda mål.

Övrigt om intäkter av offentligrättsliga avgifter

Totalt redovisar omkring 125 myndigheter offentligrättsliga avgifter, som tas ut i en mängd olika verksamheter.

Lantmäteriet redovisar avgifter inom fastighetsbildningsområdet och expeditionsavgifter för inskrivningsverksamheten, t.ex. ansökan om lagfart vid köp av fastighet.

Polismyndigheten tar ut avgifter för s.k. stämmingsmannadelgivning, passhantering, nationella ID-kort och ansökan om prövning av olika ärenden.

Finansinspektionen tar ut avgifter av de företag och personer som står under Finansinspektionens tillsyn samt avgifter för prövning av ansökningar och anmälningar.

Läkemedelsverket tar ut avgifter för kontroll och tillsyn av läkemedel, medicintekniska produkter och vissa andra produkter som med hänsyn till sina egenskaper eller användningsområden står läkemedel nära.

Bolagsverket tar ut avgifter för att registrera företag.

Post- och telestyrelsen tar främst ut avgifter för post och elektronisk kommunikation.

Elsäkerhetsverkets avgifter omfattar huvudsakligen elsäkerhetsavgifter, elberedskapsavgifter och nätövervakningsavgifter.

Strålsäkerhetsmyndighetens avgifter omfattar dels avgifter från anläggningar som har tillstånd att bedriva kärnteknisk verksamhet, dels avgifter från de som i sin yrkesverksamhet använder utrustning med icke-joniserande strålning bl.a. för lasrar och röntgenutrustning.

Sjöfartsverkets avgifter omfattar främst farleds- och lotsavgifter.

Intäkter av avgifter för uppdragsverksamhet ökade

De största ökningarna av avgifter för uppdragsverksamhet rör Trafikverket, Svenska kraftnät, Pensionsmyndigheten och Statens institutionsstyrelse.

Avgifterna i Trafikverkets uppdragsverksamhet ökade med 504 miljoner kronor, vilket främst beror på investeringsprojekt där kommuners anläggningar byggs samtidigt som Trafikverkets. Trafikverkets uppdragsverksamhet består i övrigt huvudsakligen av försäljning av järnvägsmateriel till de entreprenörer som bygger och underhåller de statliga järnvägarna och el till de olika bolag som bedriver tågtrafik.

Svenska kraftnäts avgifter ökade med 435 miljoner kronor, främst för att balans- och frekvensregleringen ökade med 911 miljoner kronor på grund av högre genomsnittspris för balans- och reglerkraft. Avgifterna från överföring av el på stamnätet minskade med 478 miljoner kronor främst på grund av lägre energiintäkter som följd av sänkt energiavgift 2016. I Svenska kraftnäts nätverksamhet säljs överföringskapacitet för transport av elektricitet via stamnätet och utlandsförbindelserna. Svenska kraftnät har dessutom ansvaret för att balansera den nationella produktionen och förbrukningen av el. Detta sker genom att ett antal företag, s.k. balansansvariga, åtagit sig att planera sin elproduktion och elinköp med sin förbrukning så att dessa balanserar varandra. Svenska kraftnät gör i efterhand en ekonomisk reglering av obalanserna och redovisar köpt respektive såld balanskraft i sin

resultaträkning. Svenska kraftnäts intäkter och kostnader påverkas bruttomässigt av marknadspriset på el och volymen balanskraft i respektive elområde och det kan därför vara stora skillnader mellan åren.

Pensionsmyndighetens avgifter ökade med 192 miljoner kronor, främst på grund av att avgifterna från AP-fonderna för administration av inkomstpensionssystemet ökade men även avgifterna för administration av premiepensionssystemet.

Statens institutionsstyrelses vårdavgifter för ungdomsvård har ökat med 101 miljoner kronor, främst på grund fler vårddygn.

Övrigt om intäkter av avgifter för uppdragsverksamhet

Totalt redovisar omkring 175 myndigheter avgifter för uppdragsverksamhet.

Exportkreditnämnden har till uppgift att stödja svensk export och utveckla svenskt näringsliv genom att erbjuda exportkredit- och investeringsgarantier. Avgifterna avser premieintäkter som ska täcka garantitagarnas eventuella framtida kundförluster, och premiens storlek beror på risken i varje affär.

Statens fastighetsverk tar huvudsakligen ut hyror och arrenden från hyresgäster men bedriver även annan uppdragsverksamhet, såsom konsultverksamhet.

Lunds universitet, Uppsala universitet och Kungliga Tekniska högskolan redovisar intäkter i sin uppdragsverksamhet i samband med uppdragsutbildning och forskning, tidskrifter och publikationer samt rådgivning och annan liknande service.

Skatteverkets uppdragsintäkter är ersättning från AP-fonderna och premiepensionssystemet för arbete med uppbörd av ålderspensionsavgifter m.m.

Statens jordbruksverks uppdragsverksamhet är i huvudsak deras distriktsveterinärorganisation.

Sveriges lantbruksuniversitets uppdragsintäkter kommer från djursjukvård, forskningsuppdrag och övriga konsulttjänster, hyresintäkter samt jordbruksprodukter.

Lantmäteriets avgiftsbelagda verksamhet omfattar bl.a. grundläggande geografisk information och fastighetsinformation.

Luffartsverkets intäkter avser i huvudsak konsulttjänster.

Sjöfartsverkets intäkter avser bl.a. försäljning av sjökort och konsultuppdrag.

Intäkter av andra ersättningar ökade

Exportkreditnämnden, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Kammarkollegiet och Svenska kraftnät redovisar de största ökningarna av andra ersättningar. Totala förändringen av andra ersättningar förklaras av att resterande myndigheter totalt sett erhållit lägre andra ersättningar än föregående år.

Exportkreditnämndens återvunna skadebelopp ökade med 746 miljoner kronor. Mest på grund av betalningar från Iran som i princip reglerat alla fordringar sedan sanktionerna på landet upphävdes.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens andra ersättningar är finansieringsavgifter som arbetslöshetskassorna betalar. Finansieringsavgifterna ökade med 368 miljoner kronor eftersom både dagpenningnivån och medlemsantalen i arbetslöshetskassorna har ökat.

Svenska kraftnäts andra ersättningar ökade med 117 miljoner kronor. Det är huvudsakligen ersättning från kapacitetsavgifter och investeringsbidrag som redovisas som andra ersättningar och som förklarar huvuddelen av ökningen.

Övrigt om intäkter av andra ersättningar

Totalt redovisade omkring 170 myndigheter intäkter av andra ersättningar.

Polismyndigheten redovisar i huvudsak böter som andra ersättningar.

Trafikverket redovisar bl.a. viten, intäkter från försäkringsbolag för skadeersättningar på väganläggningar och kvalitetsavgifter kopplat till banavgifterna som andra ersättningar.

Karolinska institutet redovisar intäkter för fakturerade pensionskostnader och lönekostnader från Karolinska sjukhuset som andra ersättningar.

Som andra ersättningar redovisar CSN återkravsintäkter från återkrav som uppstår om en studerande t.ex. avbrutit studierna utan att meddela CSN.

Transportstyrelsen redovisar bl.a. felparkeringsavgifter som andra ersättningar.

Andra ersättningar hos Statens skolverk är bl.a. återbetalda statsbidrag.

Kronofogdemyndigheten redovisar huvudsakligen böter som andra ersättningar.

Not 3 Intäkter av bidrag

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
AP-fondsmedel	25 787	18 929
EU-bidrag		
<i>EU-bidrag med delat förvaltningsansvar</i>		
<i>Statens jordbruksverk</i>		
EU:s garantifond för jordbruket	6 663	5 515
EU:s landsbygdsfond	1 608	1 436
EU:s fiskefonder	3	51
<i>Summa Statens jordbruksverk</i>	<i>8 275</i>	<i>7 001</i>
<i>Tillväxtverket</i>		
Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden	663	541
<i>Rådet för Europeiska Socialfonden i Sverige</i>		
Bidrag från Europeiska socialfonden m.m.	458	199
Bidrag från fonden för integration av tredjelandsmedborgare	1	17
<i>Migrationsverket</i>		
Bidrag från Asyl-, migrations- och integrationsfonden	688	-
Bidrag från Europeiska flyktingfonden och återvändandefonden	-17	-35
<i>Polismyndigheten</i>		
Bidrag från Fonden för inre säkerhet	19	1
<i>Interregionala bidrag (Interreg)</i>	<i>79</i>	<i>233</i>
<i>Andra EU-bidrag</i>		
Bidrag till transeuropeiska nätverk, Trafikverket	383	123
Universitet och högskolor	1 140	1 074
Övriga myndigheter	710	640
Summa EU-bidrag	12 398	9 795
<i>Övriga bidrag</i>		
Erhållna bidrag vid universitet och högskolor (exklusive bidrag från EU)	8 401	7 829
<i>Försäkringskassan</i>		
- assistansersättning	4 832	4 894
- underhållsstöd	1 293	1 236
Trafikverket (exklusive bidrag från EU)	2 388	1 777
Statens tjänstepensionsverk	568	562
Erhållna bidrag vid övriga myndigheter (exklusive bidrag från EU)	1 150	1 540
Total summa	56 817	46 561

Intäkter av bidrag är intäkter som inte är relaterade till utförda prestationer. Bidragsintäkterna har totalt sett ökat med 10,2 miljarder kronor.

AP-fondsmedel

Posten AP-fondsmedel visar Allmänna pensionsfondens nettobidrag till staten. Beloppet är skillnaden mellan de medel som löpande rekvireras från AP-fonden för utbetalning av ålderspensioner och de ålderspensionsavgifter (socialavgifter från arbetsgivare och egenföretagare), allmänna pensionsavgifter och statliga ålderspensionsavgifter som löpande överförs till AP-fonden för förvaltning.

För 2016 uppgick nettobidraget till 25,8 miljarder kronor. Utbetalda pensioner som finansieras från AP-fonderna ökade med nära 18 miljarder kronor, medan avgifterna som tillförs AP-fonderna ökade med 11 miljarder kronor. Det innebär att nettoöverföringen från AP-fonderna ökade med 6,9 miljarder kronor.

Intäkter av EU-bidrag

Intäkter av EU-bidrag uppgår till 12,4 miljarder kronor och visar på återflödet från EU-budgeten. För 2016 har dessa ökat med 2,6 miljarder kronor jämfört med föregående år. Det beror främst på att EU-programmen i den fleråriga budgetramen 2014–2020 har kommit igång.

EU-kommissionen betalade ut bidrag till transeuropeiska nätverk om knappt 0,4 miljarder kronor som utgör EU-stöd för investeringar och utvecklingsinsatser. Det enskilt största projektet var färdigställande av järnvägstunneln i Hallandsåsen. Bland projekt som fick bidrag i mindre omfattning finns bl.a. vägtunneln Norra länken och byggande av bangården Rosersbergs kombiterminal.

Bland EU-bidragen går en väsentlig del direkt till universitet och högskolor, som redovisade intäkter av bidrag från EU med 1,1 miljarder kronor. Andra EU-bidrag direkt till myndigheter blev 0,7 miljarder kronor.

Övriga bidrag

Andra intäkter av bidrag till universitet och högskolor tillkommer med 8,4 miljarder kronor vilket är en ökning med 0,6 miljarder kronor jämfört med föregående år. Bidragen ska främst användas för forskning. Förutom EU, finansierar företag inom och utom Sverige och olika forskningsstiftelser till stor del denna forskning. Bidrag från andra statliga myndigheter, t.ex. forskningsråd, är eliminerade.

Försäkringskassan redovisar intäkter från kommuner för kommunernas andel av kostnaden för statlig assistansersättning samt intäkter för underhållsstöd från bidragsskyldiga.

Trafikverket tar emot bidrag från bl.a. kommuner för investeringar i infrastruktur. Intäkter av bidrag, exklusive bidrag från EU, ökade med 0,6 miljarder kronor jämfört med 2015. De främsta orsakerna är att bidrag till investeringar för Citybanan och Förbifart Stockholm ökade under 2016.

Statens tjänstepensionsverk (SPV) redovisar premieintäkter m.m. för den statliga tjänstepensionsrörelsen och andra pensionsförmåner för anställda i vissa organisationer som inte är statliga myndigheter men där SPV ändå hanterar tjänstepensionen.

Not 4 Transfereringar

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Socialförsäkring	513 651	496 666
Allmänna bidrag till kommuner exkl tillfälligt stöd	171 414	162 645
Arbetsmarknad	60 145	60 140
Överföring till premiepensionssystemet	31 780	31 374
Avgiften till Europeiska gemenskapen	27 294	40 376
Bistånd och andra internationella bidrag	31 104	26 739
Migration och integration	52 574	36 628
Utbildning, studiestöd	31 564	28 653
Hälsa- och sjukvårdspolitik, till kommuner	27 479	24 281
Övrigt	66 016	54 406
Summa	1 013 020	961 909

Transfereringar

Miljoner kronor

Transfereringar till hushåll, inkl. hushållens övriga organisationer

Socialförsäkring

Pensioner (Pensionsmyndigheten)

Ålderspensioner vid sidan av statens budget	282 404	264 579
Premiepensioner	7 599	6 008
Ersättning vid ålderdom (anslagsfinansierade förmåner)	35 381	37 495

Övrig Socialförsäkring (Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten)

Ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning	85 539	84 941
varav sjukpenning och rehabilitering m.m.	35 457	33 445
varav aktivitets- och sjukersättning	41 974	43 405
Assistansersättning m.m.	26 632	30 064
Ekonomisk trygghet för familjer och barn (FK, PM)	76 096	73 580
Summa socialförsäkring till hushåll	513 651	496 666

Arbetsmarknad		
Arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	26 231	26 612
varav Arbetsförmedlingen	12 416	12 509
varav Försäkringskassan	13 815	14 104
Arbetsmarknadspolitiska program och insatser, <i>Arbetsförmedlingen</i>	4 849	4 607
Övrigt arbetsmarknad, <i>Arbetsförmedlingen</i>	1 520	2 000
Lönegarantiersättning, <i>Kammarkollegiet</i>	1 615	1 197
Summa arbetsmarknad till hushåll	34 215	34 417
Utbildningspolitik		
Studiestöd , <i>Centrala studiestödsnämnden</i>	14 347	14 564
Kostnad resp. återföring av reservation för förluster i utlåningsverksamheten, <i>Centrala studiestödsnämnden</i>	-846	225
Bidrag till folkbildningsorganisationer, <i>Kammarkollegiet</i>	3 811	3 626
Summa utbildningspolitik till hushåll	17 312	18 415
Bistånd m.m.,		
Bistånd och andra internationella bidrag (bidrag till organisationer), <i>Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete</i>	3 792	3 201
Migration och integration		
<i>Migrationsverket</i>	960	584
Integration, Etableringslotsar, <i>Arbetsförmedlingen</i>	2 093	1 904
Integration, Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare, <i>Försäkringskassan</i>	4 226	3 687
Insatser för den ideella sektorn, <i>Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor m.fl.</i>	35	104
Särskilda insatser inom folkbildningen, <i>Kammarkollegiet</i>	212	105
Summa migration och integration till hushåll	7 526	6 384
<i>Statens tjänstepensionsverk</i> , pensionskostnader ej statligt anställda	747	843
Nettoöverföring till premiepensionssystemet	31 780	31 374
Summa före övriga myndigheter	609 022	591 300
Övriga transfereringar till hushåll	15 438	14 212
Summa transfereringar till hushåll	624 459	605 513

Transfereringar till företag

Arbetsmarknad

Lönebidrag och Samhall m.m., <i>Arbetsförmedlingen</i>	7 743	7 681
Lönebidrag och Samhall m.m., <i>Kammarkollegiet</i>	4 585	4 495
Köp av arbetsmarknadsutbildning m.m., <i>Arbetsförmedlingen</i>	2 606	3 069
Anställningsstöd, <i>Skatteverket</i>	7 719	7 202
Summa arbetsmarknad till företag	22 653	22 448

<i>Gårdsstöd, landsbygdsåtgärder m.m., Statens jordbruksverk</i>	10 790	8 450
Utbildningspolitik, Bidrag till enskilda utbildningssamordnare, <i>Kammarkollegiet</i>	2 879	2 805
Räntebidrag m.m., <i>Boverket</i>	425	305
Forskning och utveckling m.m., <i>Verket för innovationssystem</i>	1 715	1 522
<i>Tillväxtverket</i>	1 310	1 049
Regionala tillväxtåtgärder m.m., <i>länsstyrelserna</i>	413	568
Energiforskning m.m., <i>Statens Energimyndighet</i>	766	641
Trafikupphandling, <i>Trafikverket</i>	723	764
Miljöpolitik, <i>Naturvårdsverket</i>	1 098	760
Kultur, <i>Statens kulturråd</i>	319	306
Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning, <i>Mynd. för yrkeshögskolan</i>	1 029	967
Presstödsbidrag, <i>Myndigheten för press, radio och tv, Presstödsnämnden</i>	519	487
<i>Transportstyrelsen</i>	849	799
<i>summa före övriga</i>	<i>45 487</i>	<i>41 870</i>
Övriga transfereringar till företag	5 275	5 380
Summa transfereringar till företag	50 762	47 249

Transfereringar till kommuner

Allmänna bidrag till kommuner

Kommun-och landstingsmoms, <i>Skatteverket</i>	62 133	57 381
Utjämningsbidrag LSS, kommuner, <i>Skatteverket</i>	3 664	3 646
Allmänna bidrag till kommuner, <i>Regeringskansliet</i>		
Kommunalekonomisk utjämning till kommuner, <i>Skatteverket</i>	77 124	73 313
Kommunalekonomisk utjämning till landsting, <i>Skatteverket</i>	28 493	27 442
Stöd till kommuner och landsting	0	863
Allmänna bidrag till kommuner exkl. det tillfälliga stödet för migration och integration	171 414	162 645

Allmänna bidrag, tillfälligt stöd för migration och integration:

Tillfälligt stöd till kommuner, <i>Skatteverket</i>	0	8 330
Tillfälligt stöd till landsting, <i>Skatteverket</i>	0	1 470

Summa allmänna bidrag till kommuner, tillfälligt stöd för migration och integration:	0	9 800
Summa allmänna bidrag till kommuner	171 414	172 445
Migration och integration, Migrationsverket		
Ersättningar och bostadskostnader, <i>Migrationsverket</i>	23 635	6 423
Ersättningar för ensamkommande barn, <i>Migrationsverket</i>	6 062	4 380
Övriga kommunersättningar vid flyktmottagande, <i>Migrationsverket</i>	13 011	7 777
Summa migration och integration vid Migrationsverket till kommuner och landsting	42 708	18 580
Hälso- och sjukvårdspolitik		
Bidrag till läkemedelsförmånerna m.m., <i>Kammarkollegiet</i>	23 890	22 650
Tandvårdsförmåner m.m., <i>Försäkringskassan</i>	1 632	1 631
Resursförstärkning till landsting, <i>Kammarkollegiet</i>	1 000	0
Professionsmiljard, <i>Kammarkollegiet</i>	958	0
Summa Hälso- och sjukvårdspolitik till kommuner	27 479	24 281
Arbetsmarknadspolitik		
Arbetsmarknad, <i>Arbetsförmedlingen</i>	3 277	3 275
varav: Lönebidrag och Samhall m.m.	2 277	2 393
Summa arbetsmarknadspolitik till kommuner	3 277	3 275
Skolverket (Barn-, ungdoms- och vuxenutbildning):		
Maxtaxa i barnomsorgen	4 485	3 902
Bidrag till lärarlöner	2 191	0
Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	1 294	1 402
Fler anställda i lågstadiet	1 200	0
Statligt stöd till vuxenutbildning och Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	1 153	713
Lågstadielyftet, del till kommuner	857	857
Övrigt, <i>Skolverket</i>	193	560
Summa Skolverket (Barn-, ungdoms- och vuxenutbildning)	11 373	7 433
Integration, del av Utveckling av skolväsendet, <i>Skolverket</i>		200
Ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning, <i>Försäkringskassan</i>	2 121	1 869
Transportpolitik, <i>Trafikverket</i>	3 417	1 386
Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande, <i>Boverket</i>	1 849	0
Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken, <i>Socialstyrelsen</i>	2 013	987
Bidrag till kultur, <i>Statens kulturråd</i>	1 490	1 384
Övriga transfereringar till kommuner	9 444	7 892
Summa transfereringar till kommuner	276 586	239 732

Transfereringar till utlandet

BNI-baserad avgift, <i>Kammarkollegiet</i>	23 612	29 848
Mervärdesskattebaserad avgift, <i>Skatteverket</i>	-2 349	5 287
Storbritanniens budgetreduktion, <i>Kammarkollegiet</i>	628	506
Tullavgift, <i>Tullverket</i>	5 374	4 711
Sockeravgifter m.m., <i>Jordbruksverket</i>	30	24
Avgiften till Europeiska unionen	27 294	40 376
Bistånd och andra internationella bidrag, <i>Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete</i>	27 313	23 539
Dagersättning till asylsökande m.m., <i>Migrationsverket</i>	2 340	1 664
summa före övriga	56 946	65 579
Övriga transfereringar till utlandet	4 266	3 836
Summa transfereringar till utlandet	61 213	69 415
Total summa transfereringar	1 013 020	961 909

Transfereringar är medel som staten förmedlar till olika mottagare via myndigheterna. I huvudsak betalas transfereringar från anslag på statens budget. Transfereringar kännetecknas av att staten inte får någon motprestation.

Många transfereringar är dock förknippade med någon form av villkor. Ett exempel är aktivitetsstöd inom arbetsmarknadspolitiken där kravet är att mottagaren deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Noten inleds med en sammanfattande tabell med transfereringar uppdelade i delområden. Därefter specificeras transfereringarna utifrån mottagarkategori, syfte och utbetalande myndighet. Mottagarkategorierna visar de sektorer som fått transfereringen och är hushåll, företag, kommuner och utlandet. Hushåll innefattar enskilda personer, ideella organisationer och föreningar tillhörande hushållssektorn samt premiepensionssystemet.

Till området socialförsäkring räknas transfereringar till hushåll som Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan hanterar. Här ingår ålderspensioner, ekonomisk trygghet för familjer och barn, ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning som sjukpenning, aktivitets- och sjukersättning, arbetsskadeersättning samt assistansersättning m.fl. stöd till personer med funktionsnedsättning.

De totala kostnaderna för transfereringar i form av lämnade bidrag m.m. ökade med 51 miljarder kronor mellan 2015 och 2016.

Transfereringar till hushåll

Transfereringar till hushåll ökade med 19 miljarder kronor under 2016. De transfereringar som redovisas är utbetalningar exklusive statlig ålderspensionsavgift. Statlig ålderspensionsavgift ingår i budgetens utgifter för t.ex. sjukpenning och är en betalning från anslag till pensionssystemet för att finansiera pensionsrätterna för bl.a. de personer som får sjukpenning och andra sociala förmåner. Den del av den statliga ålderspensionsavgiften som går till premiepensionssystemet (13,4 procent 2016) finns med bland transfereringar till hushållssektorn men redovisas separat. Nettoöverföringen till premiepensionssystemet var 32 miljarder kronor 2016, vilket var 0,4 miljarder kronor mer än 2015. Överföringarna till och från AP-fonderna ingår inte i transfereringar till hushåll, utan nettoöverföringen som är negativ redovisas som bidrag från AP-fonden (socialförsäkringssektorn), se not 3.

Fler ålderspensionärer och högre pensioner

Transfereringar till hushåll inom socialförsäkringen ökade med 17 miljarder kronor netto. Kostnaderna för ålderspensioner vid sidan av statens budget ökade med 18 miljarder kronor. Ökningen beror delvis på att antal pensionärer med rätt till inkomstgrundad pension har ökat. Indexeringsreglerna innebar att inkomstpensionerna och tilläggspensionerna till personer över 65 år räknades upp med 4,2 procent mellan 2015 och 2016. I december 2016 fick 2 100 553 pensionärer inkomstgrundad ålderspension, 42 986 personer fler än i december 2015.

Premiepensionerna ökade med 1,6 miljarder kronor eller 26 procent. Ett skäl till utbetalningsökningen är den s.k. tjugondelsinfasningen som gör att varje ny årskull som går i pension har en större andel i det nya pensionssystemet. Dessutom ökar antalet årskullar med rätt till premiepension varje år eftersom bara pensionärer födda år 1938 eller senare kan ha rätt till premiepension. Ytterligare skäl till utbetalningsökningen är att börskurserna steg något under 2015, att många fonder gjorde valutakursvinster och att räntorna sjönk vilket medförde kursvinster. Allt detta påverkade uppräknningen av många premiepensioner vid årsskiftet 2015/2016.

Ersättning vid ålderdom, som är anslagsfinansierade pensioner och stöd, minskade totalt med 2,1 miljarder kronor. Garantipension minskade med 1,6 miljarder kronor. Minskningen beror huvudsakligen på att inkomstpensionen höjdes medan prisbasbeloppet sänktes något. Garantipensionen avräknas mot en höjd inkomstpension. Nya ålderspensionärer har inkomstgrundad pension i betydligt större utsträckning än äldre ålderspensionärer. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får garantipension. Detta gör också att utgiften minskar något över tid. Efterlevandepensioner till vuxna minskade med 0,5 miljarder kronor eftersom änkepensionen är under avveckling. Bostadstillägget minskade med 0,1 miljarder kronor. Minskningen beror huvudsakligen på att inkomstpensionen höjdes relativt kraftigt 2016 och bostadstillägget är inkomstprövat.

Sjukpenningtalet ökar inte längre

Kostnaden för sjukpenning ökade med 2,0 miljarder kronor (6 procent). Under 2016 har ökningen av sjukpenningtalet avtagit, dels på grund av att sjukfallen blivit kortare, dels på grund av att inflödet av nya sjukfall minskat. Sjukpenningtalet anger hur många dagar med sjukpenning och rehabiliteringspenning som betalas ut per försäkrad i Sverige under ett år. Mellan 2014 och 2015 ökade sjukpenningtalet med 12 procent. Ökningstakten har därefter minskat och i december 2016 låg sjukpenningtalet på 10,8, vilket är en ökning på endast 3 procent jämfört med december 2015. Sjukpenningtalet ökar inte längre utan har nu legat på samma nivå sedan juli 2016. Kvinnor har i likhet med tidigare nästan ett dubbelt så högt sjukpenningtal som män, 14,3 jämfört med 7,5.

Antalet personer som fick någon form av sjukpenning har ökat från 220 000 i december 2015 till 225 000 i december 2016, vilket motsvarar en ökning på 2 procent. Ökningen var större för kvinnor (3 procent) än för män (2 procent). Antalet personer som fick någon form av rehabiliteringspenning har minskat med 13 procent det senaste året. Den 1 februari 2016 avskaffades den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen, vilket ger längre sjukperioder. Andelen psykiatriska diagnoser är fortsatt hög. Andelen växer på grund av det historiskt höga inflödet av sjukfall med psykiatriska diagnoser och den långa varaktighet som dessa sjukfall har.

Sjukfrånvaron bland anställda i Sverige ligger strax under den genomsnittliga europeiska nivån.

Färre får aktivitets- och sjukersättning

Aktivitets- och sjukersättningen minskade med 1,4 miljarder kronor (3,3 procent). Sjukersättning kan beviljas till personer i åldrarna 30 till 64 år om arbetsförmågan bedöms vara stadigvarande nedsatt på grund av sjukdom med minst en fjärdedel. Sjukersättning betalades ut till 292 500 personer i december 2016. Det är en minskning med 4,8 procent jämfört med december 2015. Minskningen fortsätter eftersom antalet nytillkomna är lågt samtidigt som stora grupper övergår till ålderspension. Det låga inflödet är en följd av att regelverket ställer högre krav på stadigvarande nedsättning av arbetsförmågan. Sedan 2014 förekommer endast beslut om sjukersättning som gäller tills vidare eftersom ersättningsformen tidsbegränsad sjukersättning har fasats ut. Aktivitetsersättning kan beviljas till personer i åldrarna 19 till 29 år om de har nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom med minst en fjärdedel. Aktivitetsersättning betalades ut till 38 700 personer i december 2016. Det är en ökning med 2,9 procent jämfört med december 2015.

Statlig assistansersättning betalas nu i efterskott

Kostnader för assistansersättning inkluderar även kommunernas andel av kostnaden för assistansersättning. Kostnaden minskade med 3,4 miljarder kronor (11,4 procent). Minskningen beror främst på att assistansersättningen betalas i efterskott fr.o.m. den 1 oktober 2016. Genom att betala ut ersättning efter utfört och redovisat arbete kan Försäkringskassan i högre grad betala ut rätt ersättning från början. Minskningen beror

också på att färre personer beviljas ersättning. I december 2016 hade 15 691 personer assistansersättning vilket är en minskning med 2,8 procent jämfört med 2015. Antalet timmar per assistansberättigad har dock fortsatt att öka men i mindre omfattning än tidigare. Schablonbeloppet per timme har också ökat.

Ökade kostnader för föräldraförsäkringen

Inom området ekonomisk trygghet för familjer och barn ökade kostnaderna för föräldraförsäkringen med 1,2 miljarder kronor. Kostnaderna för barnbidragen ökade med 0,6 miljarder kronor. Ökningen av föräldrapenning och barnbidrag beror på att både antalet barn och medelersättningen från föräldraförsäkringen stiger. Immigrationen bidrar också till ökningen. Män tar successivt ut en större andel av dagarna med föräldrapenning, men ökningen går långsamt. Andelen har ökat från 12 till 27 procent sedan år 2000. Andelen män som tar ut tillfällig föräldrapenning har ökat från 34 till 38 procent sedan år 2000.

Arbetslöshetsersättningen minskade något

Bland de övriga transfereringarna till hushåll minskade kostnaderna för arbetsmarknadsområdet med 0,2 miljarder kronor. Arbetslöshetsersättningen minskade med 0,1 miljarder kronor och aktivitetsstödet med 0,3 miljarder kronor. Arbetslösheten minskade från i genomsnitt 7,5 procent 2015 till 7,0 procent 2016 enligt Arbetsförmedlingens statistik. (I genomsnitt under 2016 uppgick arbetslösheten till 6,9 procent enligt SCB:s arbetskraftsundersökning (AKU). Under 2015 var genomsnittet 7,4 procent.).

Antalet inskrivna som arbetslösa hos Arbetsförmedlingen var 9 000 lägre än i december för ett år sedan. Totalt var 372 200 personer inskrivna som arbetslösa. Bland utrikes födda har arbetslösheten tvärtom ökat. Antalet inskrivna öppet arbetslösa som är utrikesfödda har ökat med 9,3 procent jämfört med december 2015. För inrikes födda var arbetslösheten 4,8 procent och för utrikes födda 15,8 procent. Fler nyanlända har fått sina uppehållstillstånd och deltar nu i Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag. Under 2016 ökade antalet deltagare i etableringsuppdraget med i genomsnitt 12 000 personer per månad. Antalet inskrivna arbetslösa ungdomar, 18–24 år, har minskat med 14,3 procent i december. Av de inskrivna totalt var 197 000 personer öppet arbetslösa, en minskning med 1,8 procent.

Andelen av de arbetslösa som har rätt till arbetslöshetsersättning har fallit från 80 procent 2006 till ca 33 procent 2016. Antalet personer som fick arbetslöshetsersättning har minskat med 8,0 procent under 2016. Andelen sjunker då många nyanlända förstärker de senaste årens trend att fler människor står långt ifrån arbetsmarknaden och därmed inte uppfyller villkoren för att kunna få a-kassa.

Lönegarantiersättningen ökade

Kostnaden för Lönegarantiersättning ökade med 0,4 miljarder kronor. Det är ersättningar till följd av Stampenkoncernens rekonstruktion som förklarar ökningen.

Minskade studiemedel

Kostnaden för studiemedel minskade med 0,2 miljarder kronor vilket beror på att antalet studerande med studiemedel på gymnasial nivå minskade 2016. Återföring av reservationer för förluster i utlåningsverksamheten reducerade kostnaderna med 1,1 miljarder kronor jämfört med 2015.

Mer etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare ökade med 0,5 miljarder kronor. Antalet personer med etableringsersättning följer flyktingströmmarna till Sverige. Antalet asylsökande och kommunmottagna flyktingar beskrivs under kommunersättning för flyktingmottagande. Migrationsverkets bidrag till hushåll har ökat med 0,4 miljarder kronor eftersom kostnaderna för offentligt biträde i utlänningsärenden ökat.

32 miljarder kronor till premiepensionssystemet

Nettoöverföring till premiepensionssystemet redovisas som en transferering till hushåll mot bakgrund av att systemet ses som en del av hushållssektorn i nationalräkenskaperna (se avsnitt Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar).

Beloppet består av de socialavgifter, allmänna pensionsavgifter och statliga ålderspensionsavgifter som överförs till premiepensionssystemet, med avdrag för utbetalda premiepensioner (3,6 miljarder kronor), som ingår i utbetalda ålderspensioner.

Transfereringar till företag ökade

Transfereringar till företag ökade med 3,5 miljarder kronor. Transfereringar finansierade med EU-medel för gårdsstöd, landsbygdsåtgärder m.m. ökade med 2,3 miljarder kronor. Arbetsförmedlingens köp av arbetsmarknadsutbildning minskade med 0,5 miljarder kronor. Antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning har sjunkit något under 2016 eftersom den i större utsträckning riktas till specifika målgrupper. Överprövningar av ett antal avtal om bl.a. allmänförberedande utbildningar under året har också medfört förseningar. Nystartstöd m.m. till företag ökade med 0,5 miljarder kronor. Naturvårdsverkets stöd till företag för klimatinvesteringar ökade med 0,3 miljarder kronor.

Transfereringar till kommuner ökade

De senaste årens ökning av bidragen till kommuner har fortsatt.

Transfereringarna till kommuner ökade totalt med 37 miljarder kronor. De allmänna bidragen till kommuner minskade med 1 miljard kronor. De innefattar den kommunalekonomiska utjämnningen som netto redovisas på statens budget där det generella statsbidraget sammanförts med utjämnningssystemet.

Inkomstutjämningsavgift och kostnadsutjämningsavgift från kommuner och landsting på sammanlagt 13 miljarder kronor redovisas under anslaget för kommunalekonomisk

utjämning varför statsbidragen till kommunerna minskat med motsvarande belopp i statens budget. I de allmänna bidragen till kommuner ingår också mervärdesskatt för kommuner och landsting som nettoredovisas på statens budgets inkomstsida. Samtidigt justeras statsbidragen till kommuner ned med motsvarande belopp. Kommunernas kompensation för ingående mervärdesskatt i icke skattepliktig verksamhet redovisas på inkomstitel, vilket minskar kommunbidragen och skatteintäkterna på statens budget med över 57 miljarder kronor. I resultaträkningen har den kommunalekonomiska utjämningen och kommunmomsen bruttoredovisats, vilket innebär att både transfereringar till kommuner och skatteintäkter är 70 miljarder kronor högre än i utfallet på statens budget.

Ökad kommunmoms och kommunalekonomisk utjämning

Kommunernas ersättning för ingående mervärdesskatt ökade med 4,8 miljarder kronor till följd av ökad konsumtion. Den kommunalekonomiska utjämningen till kommuner och landsting ökade med 3,8 miljarder kronor respektive 1,1 miljarder kronor. Ökningen beror bl.a. på att kommunerna kompenseras för ökade kostnader för anställda i åldern 18–26 år. Nedsättning för socialavgifter för unga slopades under 2015.

Tillfälligt stöd till kommuner med anledning av flyktingsituationen 2015

Kommuner och landsting fick 9,8 miljarder kronor i tillfälligt stöd med anledning av flyktingsituationen 2015. Stödet betalades ut i december 2015 men avsåg även täcka kostnader som förväntades uppstå 2016. I statens resultaträkning redovisas stödet kassamässigt och därmed i sin helhet på 2015. Det tillfälliga stödet förklarar en minskning mellan åren.

Kommunersättning för flyktingmottagande ökade

Migrationsverkets bidrag till kommuner för integration och migration ökade med 24 miljarder kronor. Totalt ansökte 28 939 om asyl 2016. Antalet asylsökande var 162 877 under 2015 och 81 301 under 2014. Flest sökanden kommer från Syrien och därefter Afghanistan och Irak.

Ersättningar och bostadskostnader ökade med 17,2 miljarder kronor. Det totala antalet kommunmottagna uppgick under 2016 till 68 761. Under 2015 och 2014 var antalet kommunmottagna 51 197 respektive 46 504. Under 2016 har 111 979 asylärenden avgjorts att jämföra med 58 802 under 2015.

Kommunerna får också kommunersättning under två år när de tar emot nyanlända med uppehållstillstånd. Ersättningar till kommuner vid flyktingmottagande ökade med 3,0 miljarder kronor. Schablonersättningen höjdes den 1 januari 2016 och fler asylsökande är kommunplacerade. När beslut om uppehållstillstånd har beviljats skrivs de asylsökande ut ur mottagningssystemet och blir istället placerade i kommuner.

Under 2016 ansökte 2 199 ensamkommande barn om asyl. Det var betydligt färre än 2015 då 35 369 ensamkommande barn kom. Av de asylsökande ensamkommande barnen kom 30 procent från Afghanistan, 19 procent från Somalia och 8 procent från Syrien 2016. Under 2015 kom 66 procent från Afghanistan.

Läkemedelsförmånerna ökade

Bidrag för läkemedelsförmånerna ökade med 1,2 miljarder kronor. Staten och Sveriges kommuner och landsting (SKL) ingick 2016 en överenskommelse om statens bidrag till landstingen.

Professionsmiljard och resursförstärkning till landstingen

Från anslaget *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* har landstingen fått en miljard kronor i resursförstärkning och ytterligare en miljard kronor, den s.k. professionsmiljarden. Syftet är att höja kvaliteten och effektiviteten inom hälso- och sjukvården.

Satsningar inom skolområdet

Kommunerna fick 2,2 miljarder kronor i bidrag till lärarlöner vilket var en ny satsning 2016. Kommunerna fick ytterligare 1,2 miljarder kronor för fler anställda i lågstadiet. Statligt stöd för vuxenutbildning och yrkeshögskoleutbildning ökade med 0,4 miljarder kronor. Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet ökade med 0,6 miljarder kronor och satsningen på mindre barngrupper i förskolan förklarar ökningen.

Mer bidrag till regional kollektivtrafik och ökat bostadsbyggande

Trafikverkets bidrag till primärkommuner och landsting till regional kollektivtrafik ökade med 2,0 miljarder kronor. Kommunerna fick 1,8 miljarder kronor som var ett nytt stöd 2016 för ökat bostadsbyggande.

Ökad bemanning inom äldreomsorgen

Ökad bemanning inom äldreomsorgen under anslaget Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken ökade med 1,0 miljard kronor. Satsningen på ökad bemanning inom äldreomsorgen syftar till ökad trygghet och kvalitet.

Återbetald EU-avgift

Bland transfereringar till utlandet minskade avgiften till EU med 13,1 miljarder kronor. Den BNI-baserade avgiften minskade med 6,2 miljarder kronor då bl.a. Sveriges rabatt för 2014–2016 fastställdes och redovisades 2016. Den mervärdesskattebaserade avgiften minskade med 7,6 miljarder kronor vilket är en återbetalning. Den lägre avgiften beror på EU:s lägre budget från 2014 som i sin tur är ett resultat av rådets och parlamentets uppgörelse om budgetramen för 2014–2020. Tullavgiften ökade 0,7 miljarder kronor då medlemsländerna nu får behålla 20 procent mot tidigare 25 procent av avgiften. Avgiften redovisas här periodiserad till skillnad mot redovisningen på statens budget.

Kostnaden för bistånd och andra internationella bidrag genom Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) ökade med 3,6 miljarder kronor. Sidas bidrag till humanitära insatser ökade mest. Det internationella biståndet räknas av för flyktingkostnader.

Migrationsverkets utbetalning av dag ersättning till asylsökande redovisas i enlighet med nationalräkenskaperna som bidrag till övriga länder. Dagersättning betalas från anslaget Ersättningar och bostadskostnader, anslagsposten Ersättningar till asylsökande. Även ersättningar från anslaget Utresor för avvisade och utvisade redovisas som bidrag till övriga länder. Dessa ersättningar ökade med 0,7 miljarder kronor.

Not 5 Avsättning till/upplösning av fonder

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Kärnavfallsfonden	5 334	1 384
Resolutionsreserven	3 374	-
Stabilitetsfonden	3 137	3 351
Insättningsgarantifonden	2 908	2 001
Övriga fonder	-57	97
Summa	14 696	6 833

Avsättning till fonder i staten avser främst Stabilitetsfonden, Resolutionsreserven och Insättningsgarantifonden som förvaltas av Riksgäldskontoret samt Kärnavfallsfonden.

Avsättningen till Kärnavfallsfonden steg kraftigt jämfört med 2015, då marknadsvärderingen av tillgångar påverkade fonden negativt. Avsättningen för 2016 inkluderar en värdeökning med 1 759 miljoner kronor, som kan jämföras med att marknadsvärdet för 2015 minskade med 2 066 miljoner kronor. Avgifterna från reaktorinnehavarna betalas i förhållande till levererad energi och bestäms årligen av regeringen. Dessa ökade med 269 miljoner kronor. Det finansiella nettot exklusive marknadsvärdeförändringar försvagades något. Kostnaderna för ersättningar till reaktorinnehavarna var oförändrade med 1 655 miljoner kronor.

Stabilitetsfonden bildades 2008 med 15 000 miljoner kronor från anslag på statens budget. Fram till 2016 har den tillförts stabilitetsavgifter och avkastning. Under 2016 överfördes medel till den nya Resolutionsreserven som därefter tillförs resolutionsavgifter medan stabilitetsavgifterna upphör fr.o.m. 2017 (se not 42).

Avsättningen till Insättningsgarantifonden beror på det ekonomiska resultatet i garantiverksamheten. Avsättningarna till fonden ökade eftersom negativa marknadsvärdeförändringar påverkade fonden under 2015. Insättningsgarantiavgifterna uppgick till 1 541 miljoner kronor, vilket är en ökning med 56 miljoner kronor.

Övriga fonder i staten är numera förhållandevis små och därmed även avsättningar till och upplösning av dessa fonder. Mer information om vilka fonder som redovisas av statliga myndigheter finns i not 42.

Not 6 Kostnader för personal

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Lönekostnader inklusive arbetsgivaravgifter		
Polismyndigheten	14 645	13 891
Försvarmakten	11 076	10 762
Arbetsförmedlingen	6 530	6 043
Försäkringskassan	5 972	5 611
Skatteverket	5 211	5 195
Kriminalvården	4 817	4 566
Trafikverket	4 594	4 344
Lunds universitet	4 242	4 189
Regeringskansliet	3 949	3 736
Domstolsverket	3 848	3 724
Uppsala universitet	3 701	3 661
Migrationsverket	3 635	2 793
Göteborgs universitet	3 269	3 152
Karolinska institutet	2 935	2 844
Stockholms universitet	2 906	2 672
Kungl. Tekniska högskolan	2 269	2 260
Umeå universitet	2 229	2 236
Linköpings universitet	2 044	2 034
Försvarets materielverk	2 026	1 910
Statens institutionsstyrelse	1 859	1 746
Sveriges lantbruksuniversitet	1 677	1 667
Tullverket	1 102	1 097
Linnéuniversitetet	1 034	982
Transportstyrelsen	1 024	958
Lantmäteriet	1 017	1 000
Affärsverk		
Luffartsverket	1 007	998
Sjöfartsverket	904	839
Svenska kraftnät	325	294
Övriga myndigheter	32 480	31 767
Summa lönekostnader inklusive arbetsgivaravgifter	132 330	126 969
Eliminering av arbetsgivaravgifter	-31 630	-29 985
Summa lönekostnader efter eliminering av arbetsgivaravgifter	100 700	96 984

Pensionskostnader		
Polismyndigheten	1 953	1 833
Försvarsmakten	1 910	1 652
Trafikverket	680	624
Arbetsförmedlingen	668	586
Regeringskansliet	646	610
Försäkringskassan	635	580
Lunds universitet	628	585
Domstolsverket	592	561
Skatteverket	577	558
Uppsala universitet	499	454
Riksdagsförvaltningen	492	471
Göteborgs universitet	484	455
Karolinska institutet	429	397
Kriminalvården	399	352
Stockholms universitet	379	309
Migrationsverket	350	252
Umeå universitet	348	339
Linköpings universitet	302	278
Kungl. Tekniska högskolan	300	280
Försvarets materielverk	274	257
Sveriges lantbruksuniversitet	231	224
Åklagarmyndigheten	183	164
Statens institutionsstyrelse	161	145
Affärsverk		
Luffartsverket	589	602
Sjöfartsverket	226	86
Svenska kraftnät	107	87
Övriga myndigheter	4 664	4 402
Statens tjänstepensioner:		
Utbetalda pensioner	10 080	9 932
Förändring av försäkringstekniska avsättningar	4 640	6 290
Eliminering av premieintäkt för statliga tjänstepensioner m.m.	-12 551	-11 632
Summa pensionskostnader	20 875	21 733
Övriga personalkostnader		
Regeringskansliet	415	398
Försvarsmakten	373	360

Polismyndigheten	264	208
Arbetsförmedlingen	258	228
Trafikverket	190	186
Migrationsverket	152	83
Kriminalvården	148	153
Försäkringskassan	131	128
Skatteverket	101	103
Affärsverk		
Sjöfartsverket	55	43
Svenska kraftnät	24	25
Luffartsverket	27	26
Övriga myndigheter	2083	2173
Summa övriga personalkostnader	4 221	4 114
Total summa kostnader för personal	125 796	122 831

Statens kostnader för personal ökade med ca 3 miljarder kronor eller 2,4 procent. Löner, inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter ökade med ca 4,2 procent medan pensionskostnaderna minskade med 3,9 procent och övriga personalkostnader ökade med 2,6 procent.

Lönerna ökade med 4,2 procent

Lönekostnader inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter ökade med 5,3 miljarder kronor, vilket motsvarar ca 4,2 procent. Lagstadgade arbetsgivaravgifter uppgick under 2016 till 31,42 procent av lönesumman, vilket är samma procentsats som för 2015. Myndigheternas inbetalda arbetsgivaravgifter, löneskatter m.m. är statsinterna transaktioner och därmed inga kostnader för staten och har därför eliminerats.

Migrationsverkets lönekostnader ökade med 30,1 procent vilket beror på det stora antalet asylsökande. Detta har medfört ett accelererat behov av ökade personalresurser, särskilt inom den operativa verksamheten. Antalet anställda ökade med 1 934 personer från föregående år.

Stockholms universitets lönekostnader ökade med 8,75 procent vilket främst beror på ett ökat antal anställda samt den årliga lönerevisionen.

De ökade lönekostnaderna på Arbetsförmedlingen, 8,1 procent, beror på ökade anslag till etableringsuppdraget. Antalet anställda har ökat med 824 personer.

Transportstyrelsens ökade lönekostnader, ca 7 procent, beror främst på att myndigheten fått utökade uppdrag samt att man arbetat med att byta ut konsulter mot egna anställda. Antalet anställda har ökat med 101 personer.

Pensionskostnaderna minskade med 3,9 procent

Statens tjänstepensionsverk (SPV) redovisar statens tjänstepensionsåtagande. Det har påverkats av att räntan i beräkningsgrunderna enligt den särskilda trögrörlighetsmetoden som används i årsredovisningen för staten sänktes till 0,7 procent från 0,9 procent 2015. Sänkningen av ränteantagandet ökade tjänstepensionsskulden med 4,6 miljarder kronor. Förändringen av pensionsavsättningen påverkar resultatet med 1,6 miljarder kronor mindre i år jämfört med 2015. Detta är den största förklaringen till att statens pensionskostnader 2016 minskar jämfört med föregående år. En mer detaljerad beskrivning av de faktorer som ingår i förändringen av statens pensionsavsättning finns i not 43. De tre affärsverken och Riksdagsförvaltningen är de myndigheter som vid sidan av SPV redovisar väsentliga pensionsåtaganden. För dessa myndigheter tillämpar SPV andra försäkringstekniska grunder än de som används vid beräkningen av statens tjänstepensionsåtagande. För 2016 har därför Luftfartsverkets, Sjöfartsverkets, Svenska Kraftnäts och Riksdagsförvaltningens pensionsskulder räknats om enligt samma princip som tillämpas för statens tjänstepensionsskuld i årsredovisningen för staten. En närmare beskrivning av detta finns i avsnittet Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar.

Myndigheternas pensionskostnader består främst av premier för statens avtalsenliga tjänstepensioner, vilket utöver premien till SPV för anställda födda före 1988 även innefattar avgifter till kompletterande ålderspension (Kåpan) och den individuella ålderspensionen (Iåp). Från och med 2016 finns ett nytt pensionsavtal i staten, PA 16, vilket innebär att tjänstepensionerna för anställda födda fr.o.m. 1988 är helt premiebestämda. Pensionspremiernas storlek för de förmånsbestämda tjänstepensionerna beror på åldersfördelningen och löneläget hos personalen vid respektive myndighet. Premier för förmånsbestämda avtalsförsäkringar betalas till och hanteras till största delen av SPV och den delen har därför eliminerats i resultaträkningen. Däremot har särskilda organ som inte är myndigheter hand om den kompletterande och individuella ålderspensionen samt de nya avgifterna enligt PA 16. Myndigheternas avgifter för dessa elimineras därför inte. Detsamma gäller också för några myndigheter som gör egna pensionsavsättningar. Kostnaderna för dessa ingår i statens pensionskostnader och elimineras inte.

På myndighetsnivån ökade Migrationsverkets pensionskostnader med 39 procent vilket beror på att myndigheten kraftigt ökat antalet anställda på grund av det stora antalet asylsökande.

Arbetsförmedlingens, Kriminalvårdens, Försvarmaktens och Stockholms universitets pensionskostnader har ökat med mellan 13 och 23 procent beroende på ökat antal anställda. För Försvarmakten beror ökningen också på det nya pensionsavtalet PA 16.

Övriga personalkostnader ökade med 2,6 procent

Övriga personalkostnader består av kostnader för personalutbildning, traktamenten m.m. De ökade sammantaget med 2,6 procent från föregående år.

Årsarbetskrafter

Myndighet	2016	2015
Polismyndigheten	25 297	25 055
Försvarsmakten	18 935	18 105
Arbetsförmedlingen	13 033	12 337
Försäkringskassan	12 618	11 994
Kriminalvården	9 536	9 324
Skatteverket	9 476	9 719
Migrationsverket	7 015	5 330
Lunds universitet	6 647	6 777
Trafikverket	6 555	6 336
Uppsala universitet	5 943	6 037
Domstolsverket	5 840	5 808
Göteborgs universitet	5 500	5 462
Karolinska institutet	4 820	4 694
Stockholms universitet	4 691	4 618
Regeringskansliet	4 460	4 414
Umeå universitet	3 666	3 871
Linköpings universitet	3 588	3 703
Statens institutionsstyrelse	3 585	3 472
Kungl. Tekniska högskolan	3 572	3 656
Försvarets materielverk	3 288	3 210
Sveriges lantbruksuniversitet	2 774	2 841
Kronofogdemyndigheten	2 077	2 034
Transportstyrelsen	1 902	1 801
Lantmäteriet	1 832	1 811
Tullverket	1 825	1 842
Linnéuniversitetet	1 737	1 695
Luleå tekniska universitet	1 422	1 453
Malmö högskola	1 312	1 311
Statens jordbruksverk	1 250	1 201
Åklagarmyndigheten	1 211	1 185
Statistiska centralbyrån	1 161	1 200
Örebro universitet	1 097	1 024
Pensionsmyndigheten	1 053	1 035
Sjöfartsverket	1 046	1 007
Karlstads universitet	1 024	1 024
Luffartsverket	983	1 043
Övriga myndigheter	38 247	38 181
Totalt	220 018	215 610

Måttet årsarbetskrafter ska visa de anställdas arbetsvolym under ett räkenskapsår räknat i antalet heltidstjänster. Som anställd räknas inte den som är uppdragstagare (konsult) även om denna arbetar med samma uppgifter som anställda. Anställda i utlandet, vars löner betalas med myndighetens medel, ska ingå när antalet årsarbetskrafter räknas fram. Den arbetstid som räknas in ska vara den tid som myndigheten utbetalt lön eller annan ersättning för i utbyte mot arbete. Omräkning till heltidstjänster innebär att deltidsanställd personal ingår i summa antal årsarbetskrafter med den procentandel av en heltidstjänst som deras tjänstgöring utgör. Uppgifterna i tabellen bygger på myndigheternas rapportering i statens informationssystem Hermes. Under 2016 ökade antalet årsarbetskrafter totalt med 4 408 stycken eller med 2,0 procent.

Hos Migrationsverket ökade antal årsarbetskrafter med nästan 32 procent vilket beror på nyanställningar till följd av den kraftiga inströmningen av asylsökande under senare delen av 2015 och början av år 2016.

Not 7 Kostnader för lokaler

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Migrationsverket	4 861	2 969
Polismyndigheten	2 189	2 173
Försvarsmakten	2 156	2 204
Regeringskansliet	1 437	1 417
Kriminalvården	1 412	1 439
Lunds universitet	1 004	1 008
Domstolsverket	829	833
Kungl. Tekniska högskolan	808	761
Karolinska institutet	755	754
Uppsala universitet	723	719
Stockholms universitet	707	691
Arbetsförmedlingen	648	636
Göteborgs universitet	623	627
Försäkringskassan	587	602
Linköpings universitet	500	480
Skatteverket	485	481
Försvarets materielverk	469	486
Umeå universitet	408	402
Sveriges lantbruksuniversitet	404	396
Trafikverket	335	357
Statens institutionsstyrelse	320	306
Luleå tekniska universitet	216	194
Linnéuniversitetet	210	189
Malmö högskola	209	221
Örebro universitet	192	176
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	179	183
Tullverket	136	153

<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	46	44
Luffartsverket	41	24
Svenska kraftnät	37	35
Övriga myndigheter	4 785	4 697
Eliminering av inomstatliga lokalkostnader	-4 406	-4 552
Summa	23 305	21 105

Som kostnader för lokaler redovisas myndigheters kostnader för hyrda lokaler. Redovisningen per myndighet är brutto och inkluderar även hyra till andra statliga myndigheter. Elimineringar av inomstatliga lokalkostnader avser lokalkostnader för de myndigheter som hyr sina lokaler av Fortifikationsverket och Statens fastighetsverk.

Migrationsverkets hyreskostnader ökade med 1 892 miljoner kronor eller 64 procent. Till största delen är ökningen hänförlig till lokalhyra för asylsökandes boenden. I slutet på år 2015 och i början av år 2016 upphandlades fler tillfälliga anläggningsboenden för att klara av det stora antalet asylsökande. Dessa boenden planerar Migrationsverket att avveckla successivt i takt med att behovet minskar.

Not 8 Vissa garanti- och kreditkostnader

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
<i>Exportkreditnämnden</i>		
Skadeersättningar	1 529	476
Förändring av reservering för skador	2 481	988
Summa Exportkreditnämnden	4 009	1 464
<i>Riksgäldskontoret</i>		
Förändring av förväntad förlust för utestående garantier	-156	-142
Förändring av regressfordringar och andra tillgångar i garanti- och utlåningsverksamheten	-304	678
Summa Riksgäldskontoret	-460	536
Boverket	-47	-3
Summa	3 503	1 997

Under posten vissa garanti- och kreditkostnader redovisas kostnader för statlig garanti- och utlåningsverksamhet som inte redovisas bland transfereringar. Kostnaderna skiljs från övriga driftkostnader eftersom de kan variera kraftigt mellan åren och därför stör jämförelsen. De har också en annan karaktär än de flesta myndigheters driftkostnader i övrigt. Vissa garanti- och kreditkostnader ökade med 1,5 miljarder kronor jämfört med föregående år. Exportkreditnämndens (EKN:s) kostnader för skadeersättningar och

förändring av reservering för skador ökade med drygt 2,5 miljarder kronor. Riksgäldskontorets kostnader minskade däremot med knappt 1 miljard kronor.

Inställda betalningar i tre större och några mindre affärer har lett till ökade skadeersättningar och reserveringar för skador för EKN. Av de tre större affärerna rör en kraftbranschen där det spanska företaget Abengoa köpt svensk utrustning och två affärer rör latinamerikanska bussoperatörer. Av EKN:s 4 miljarder kronor i kostnader är 1,5 miljarder kronor skadeersättningar, både i affärer där tidigare betalningar enligt amorteringsplanen fallerat och i affärer där problem uppstod under året. Årets förändring av reserveringen för skador innebär 2,5 miljarder kronor i kostnader. EKN förändrar reserveringen för skador i förhållande till hur risken förändras i de utestående affärerna. Under 2016 ökade den genomsnittliga risken i affärerna och därmed behovet av reserveringar.

Riksgäldskontorets kostnader i garantiverksamheten är negativa, -0,5 miljarder kronor. Det beror till största delen på högre värde av tillgångar i garanti- och utlåningsverksamheten, främst fordran på Saab Automobile Tools AB där konkursen är nära avslut samt aktierna i Orio AB (tidigare Saab Automobile Parts AB). Riksgäldskontoret tog över tillgångarna som var ställda som säkerhet för garantin vid infriandet av kreditgarantin för Saab Automobile AB:s lån i Europeiska investeringsbanken i samband med bolagets konkurs 2011. Resten av förklaringen är minskade förväntade förluster för utestående garantier och följer främst av förändrad statistik över låntagares historiska betalningsproblem snarare än förändringar av Riksgäldskontorets garantiåtaganden.

Boverket redovisar en kostnadsreduktion för förändringen av avsättningar för garantier. Den minskade förväntade förlusten beror på att Boverket vid årets värdering tagit hänsyn till högre marknadsvärden som har inneburit lägre avkastningskrav på fastighetsmarknaden. Garantierna som långgivare kan teckna rör främst lån till bostadsbyggande.

Not 9 Övriga driftkostnader

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
<i>Övriga driftkostnader - tjänster</i>		
Trafikverket	36 061	36 873
Försvarsmakten	16 603	14 872
Försvarets materielverk	6 195	6 921
Polismyndigheten	2 478	2 196
Statens fastighetsverk	2 211	2 073
Kärnavfallsfonden	1 677	1 672
Karolinska institutet	1 535	1 472
Naturvårdsverket	1 470	1 186
Skatteverket	1 457	1 425
Fortifikationsverket	1 291	1 387
Migrationsverket	1 267	897

Försäkringskassan	1 247	1 230
Göteborgs universitet	1 187	1 087
Lunds universitet	1 088	1 049
Arbetsförmedlingen	994	832
Statens skolverk	856	846
Umeå universitet	846	874
Regeringskansliet	789	795
Uppsala universitet	786	809
Kriminalvården	754	737
Domstolsverket	713	612
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	695	747
Pensionsmyndigheten	657	690
Övriga myndigheter	16 898	16 897
<i>Summa tjänster</i>	<i>99 755</i>	<i>98 177</i>
<i>Övriga driftkostnader - varor</i>		
Försvarets materielverk	11 402	11 124
Trafikverket	4 092	4 070
Försvarmakten	2 654	1 724
Migrationsverket	2 278	1 516
Polismyndigheten	1 025	814
Fortifikationsverket	529	490
Kriminalvården	445	429
Karolinska institutet	428	451
Uppsala universitet	423	365
Lunds universitet	335	339
Göteborgs universitet	257	113
Statens fastighetsverk	237	236
Stockholms universitet	220	215
Kungl. Tekniska högskolan	218	203
Skatteverket	184	204
Sveriges lantbruksuniversitet	178	189
Transportstyrelsen	160	173
Statens institutionsstyrelse	157	161
Arbetsförmedlingen	122	124
Umeå universitet	120	118
Regeringskansliet	111	123
Domstolsverket	108	102
Linköpings universitet	103	99
Övriga myndigheter	1 792	1 817
<i>Summa varor</i>	<i>27 577</i>	<i>25 201</i>

Affärsverk, övrig drift – varor och tjänster

Svenska kraftnät	6 777	5 756
Sjöfartsverket	1 042	1 024
Luffartsverket	1 015	1 167
<i>Summa affärsverk, övrig drift – varor och tjänster</i>	<i>8 834</i>	<i>7 948</i>

Övriga driftkostnader - reparationer, diverse m.m.

Försvarmakten	2 686	2 317
Trafikverket	713	698
Kriminalvården	321	318
Migrationsverket	278	298
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	223	243
Polismyndigheten	216	216
Arbetsförmedlingen	180	157
Försvarets materielverk	172	135
Regeringskansliet	161	163
Kustbevakningen	157	130
Lunds universitet	145	150
Uppsala universitet	131	117
Stockholms universitet	121	117
Karolinska institutet	109	115
Kungl. Tekniska högskolan	100	96
Domstolsverket	97	107
Riksdagsförvaltningen	94	105
Försäkringskassan	88	88
Umeå universitet	85	85
Skatteverket	85	84
Sveriges lantbruksuniversitet	84	95
Linköpings universitet	83	91
Göteborgs universitet	82	90
Specialpedagogiska skolmyndigheten	79	72
Svenska kraftnät	414	357
Luffartsverket	107	103
Sjöfartsverket	71	69
Övriga myndigheter	1 255	1 260
<i>Summa övriga driftkostnader - reparationer, diverse m.m.</i>	<i>8 337</i>	<i>7 877</i>

Aktivering utveckling av anläggningstillgångar i egen regi

Trafikverket	-21 860	-21 508
Myndigheter i försvarssektorn	-7 719	-8 866
Statens fastighetsverk	-1 149	-779

Försäkringskassan	-349	-318
Regeringskansliet	-161	-2
Transportstyrelsen	-123	-130
Polismyndigheten	-88	-64
Kustbevakningen	-85	-45
Arbetsförmedlingen	-79	-63
Skatteverket	-68	-91
Pensionsmyndigheten	-66	-52
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	-216	-317
Övriga myndigheter	-635	-480
<i>Summa aktivering utveckling av anläggningstillgångar i egen regi</i>	<i>-32 598</i>	<i>-32714</i>
Eliminering av inomstatliga transaktioner	-22 022	-21 296
Total summa övriga driftkostnader	89 883	85 193

Övriga driftkostnader är myndigheternas köp av tjänster, varor, reparationer och diverse andra driftkostnader. Redovisning görs brutto under varje avsnitt och raden eliminering gäller köp av varor och tjänster mellan myndigheter. Totala övriga driftkostnader ökade med 4,7 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Trafikverket upphandlar entreprenader och konsulter för byggande och underhåll av vägar och järnvägar samt för planering och projektering. Trafikverkets övriga driftkostnader påverkas av de aktiveringar som görs såväl för köp av tjänster som för köp av varor. Aktiveringarna gäller järnvägsanläggningar, produktionsanläggningar samt väganläggningar. Aktivering innebär att kostnader för köp av varor och tjänster förs bort från resultaträkningen och tas upp som investering i balansräkningen. Under året har Trafikverket aktiverat 0,4 miljarder kronor mer än föregående år för utveckling av anläggningstillgångar i egen regi vilket minskade de totala driftkostnaderna. Kostnader för varor och tjänster minskade med nästan 0,7 miljarder kronor vilket medfört att driftkostnaderna hos Trafikverket minskat totalt med 1,1 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Försvarsmaktens ökade driftkostnader förklaras huvudsakligen av ökade kostnader för reparationer och underhåll av materiel och anläggningar. Driftkostnaderna ökade också till följd av att reservdelar och utbytesenheter från utrangerade JAS 39 A/B invärderats som beredskapsvarulager 2015. Dessutom utrangerades beredskapsinventarier under året. Samtidigt minskade kostnader för inköp av ammunition och strids- och skyddsutrustning.

Minskade kostnader för varor hos Försvarets materielverk gäller främst ledningssystemmateriel. Även kostnader för köpta tjänster av ubåtsräddningssystem för en ny generation ubåtar minskade.

Polismyndighetens driftkostnader för inköp av varor ökade jämfört med föregående år. Det beror bl. a. på ökade kostnader för mobiltelefoner kopplat till Mobilitetsprojektet samt inköp av radioterminaler med gränsfunktionalitet. Även kostnader för köpta tjänster ökade vilket förklaras främst av mer inhyrd arrestpersonal och andra bevakningstjänster.

Svenska kraftnät har till uppgift att hålla effektbalansen i det svenska elkraftsystemet. Under 2016 sjönk summan av den lagrade energin i vattenreservoarer, vilket medförde att driftkostnaderna ökade.

Not 10 Avskrivningar och nedskrivningar

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Trafikverket	9 857	9 754
Försvarmakten	8 027	8 492
Polismyndigheten	746	737
Fortifikationsverket	740	719
Försäkringskassan	610	604
Lunds universitet	447	381
Statens fastighetsverk	433	434
Kriminalvården	323	328
Uppsala universitet	293	288
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	274	257
Skatteverket	266	248
Regeringskansliet	261	256
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	792	775
Sjöfartsverket	212	180
Luffartsverket	146	204
Övriga myndigheter	4 297	4 183
Summa	27 724	27 840

I posten ingår avskrivningar och nedskrivningar på anläggningstillgångar.

Trafikverkets nedskrivningar ökade med 103 miljoner kronor. Det beror främst på att vissa påbörjade projekteringar av infrastrukturprojekt inte kommer att genomföras.

Försvarmaktens avskrivningar minskade med 465 miljoner kronor främst beroende på minskade avskrivningar på beredskapsinventarier som stridsfordon, självgående pjäser, fartyg och båtar (se not 24).

Not 11 Resultat från andelar i hel- och delägda företag

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
<i>Resultat från andelar i företag med bestämmande statligt inflytande</i>		
Akademiska Hus AB	5 148	4 780
Specialfastigheter Sverige AB	1 638	1 178
SBAB Bank AB	1 570	1 162
Jernhusen AB	1 217	894
Sveaskog Holding AB	1 190	2 017
Teracom Group AB (Teracom Boxer Group)	1 005	477
AB Svensk Exportkredit	780	1 187
Swedavia AB	717	1 410
SJ AB	650	471
Apoteket AB	637	458
Svensk-Danska Broförbindelsen AB (SVEDAB)	481	223
Svevia AB	358	224
Infranord AB	167	117
Fouriertransform AB	143	-49
Almi Företagspartner AB	132	140
AB Svensk Bilprovning	67	56
RISE Holding AB	44	24
Lernia AB	28	82
Metria AB	12	16
Systembolaget AB	10	-53
Swedesurvey AB	1	-1
AB Göta Kanalbolag	0	-3
AB Svenska miljöstylningsrådet	0	0
Apotek Produktion & Laboratorier AB	0	5
Apoteksgruppen i Sverige Holding AB	0	-11
Arlandabanan Infrastructure AB	0	0
Miljömärkning Sverige AB	0	1
Kungliga Operan AB	0	-7
Svenska Spel AB	-	-
European Spallation Source ESS AB	-1	-453
Voksenåsen A/S	-1	0
Vasallen AB	-13	19
Kungliga Dramatiska Teatern AB	-15	3
Svenska Rymdaktiebolaget	-18	-4
Statens Bostadsomvandling AB	-21	-12
Swedfund International AB	-43	2
Inlandsinnovation AB	-82	-15
Samhall AB	-175	-63
Green Cargo AB	-225	-27
PostNord AB	-962	168

Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB)	-978	-5 686
Vattenfall AB	-26 324	-16 672
Övriga företag som redovisas av Kammarkollegiet	1	4
<i>Summa Kammarkollegiet</i>	<i>-12 862</i>	<i>-7 938</i>
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät - Svenska Kraftnät Gasturbiner AB m.fl.	4	7
Sjöfartsverket - Sjöfartsverket Holding AB	3	4
Luffartsverket - LFV Holding AB	2	11
Övriga myndigheter	13	33
Summa resultat från andelar i företag med bestämmande statligt inflytande	-12 840	-7 883
<i>Resultat från andelar i företag med väsentligt statligt inflytande</i>		
Telia Company AB (TeliaSonera AB)	1 392	3 189
Nordiska Investeringsbanken NIB	761	740
SOS Alarm Sverige AB (SOSAB)	22	-1
AB Bostadsgaranti	6	1
VisitSweden AB	-7	5
SAS AB	-16	205
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät - Nord Pool ASA m.fl.	11	9
Summa resultat från andelar i företag med väsentligt statligt inflytande	2 169	4 148
<i>Resultat från andelar i hel- och delägda företag - totalt</i>		
Resultat från andelar i företag med bestämmande statligt inflytande	-12 840	-7 883
Resultat från andelar i företag med väsentligt statligt inflytande	2 169	4 148
Total summa	-10 671	-3 735
<i>Med bestämmande statligt inflytande avses när statens ägarandel överstiger 50 procent.</i>		
<i>Med väsentligt statligt inflytande avses när statens ägarandel uppgår till högst 50 och lägst 20 procent.</i>		

Det resultat som redovisas ovan baseras på det redovisade nettoresultatet hos bolagen enligt årsbokslut för respektive år, utom i några fall då ett tidigare delårsbokslut använts. Resultatandelarna har minskat med 6,9 miljarder kronor jämfört med 2015 och uppvisar en total förlust på nästan 11 miljarder kronor.

Akademiska hus AB visade 0,4 miljarder kronor bättre resultat än föregående år. Förbättringen är främst hänförlig till ökade positiva värdeförändringar i fastigheter med 1,0 miljard kronor, delvis utjämnat av ett försämrat finansiellt netto med 0,4 miljarder kronor.

Specialfastigheter Sverige AB visade 0,5 miljarder kronor bättre resultat än föregående år vilket främst beror på ökad positiv värdeförändring på förvaltningsfastigheter.

SBAB Bank AB förbättrade resultatet med 0,4 miljarder kronor, vilket främst beror på ett förbättrat räntenetto med 0,4 miljarder kronor.

Jernhusen AB förbättrade resultatet med 0,3 miljarder kronor. Resultatet påverkades positivt främst av minskade förluster från intressebolag med 0,2 miljarder kronor och ökade värdeförändringar på fastigheter med 0,1 miljarder kronor.

Sveaskog AB redovisade ett försämrat resultat med 0,8 miljarder kronor främst beroende på en minskad positiv värdeförändring av skog med 1,1 miljarder kronor.

Teracom Group AB förbättrade resultatet med 0,5 miljarder kronor. Avyttringen av dotterbolaget Boxer har medfört en reavinst på 0,7 miljarder kronor.

AB Svensk Exportkredit redovisade en minskad vinst med 0,4 miljarder kronor, främst beroende på ett försämrat nettoresultat av finansiella transaktioner med 0,5 miljarder kronor.

Swedavia AB försämrade resultatet med 0,7 miljarder kronor. Övriga rörelseintäkter från försäljning av anläggningstillgångar har minskat med 0,7 miljarder kronor, vilket är huvudorsak till försämringen.

SJ har förbättrat sitt rörelseresultat med 0,2 miljarder kronor genom ökade intäkter, vilket är den främsta förklaringen till andelens resultatförbättring med 0,2 miljarder kronor.

Apoteket har ökat vinsten med 0,2 miljarder kronor, till största delen beroende på ökad försäljning.

Svedab:s resultat blev 0,3 miljarder kronor högre än föregående år. Huvudsakligen är det intäkterna från Öresundsbrokonsortiet som ökat, där god trafikutveckling och stärkt dansk krona förbättrat lönsamheten.

Fouriertransform AB har förbättrat resultatet med 0,2 miljarder kronor genom ökad avkastning från investmentsbolagets portföljbolag.

Resultatandelarna från Systembolaget har reducerats med respektive års betalda utdelning på 0,2 respektive 0,3 miljarder kronor. Utdelningen redovisas istället som skatteintäkt. Resultatet före denna omföring uppgick till 0,2 miljarder kronor bägge åren.

Resultatet i Svenska Spel AB uppgick till 4,9 miljarder kronor, vilket är något bättre än föregående år. Resultatet behandlas inte som resultat från andelar i årsredovisningen för staten. Istället redovisas utdelade belopp som skatteintäkt.

EES (European Spallation Source) är under likvidation och har inte haft någon nämnvärd verksamhet under 2016.

Green Cargo AB:s resultat försämrades med 0,2 miljarder kronor till en lika stor förlust. Rörelseresultatet har försämrats beroende på ökade banavgifter och kostnader för etablering av ny verksamhet. Föregående år gynnades också av realisationsvinster vid försäljning av lok.

PostNord AB:s resultatandel har försämrats med 1,1 miljarder kronor till en förlust på 1,0 miljard kronor. Rörelsens intäkter har minskat med 1,4 miljarder kronor. Personalkostnaderna har minskat med 1,0 miljard kronor, samtidigt har dock av- och nedskrivningar ökat med 0,9 miljarder kronor. Tillsammans förklarar dessa förändringar 0,8 miljarder kronor av resultatandelens försämring.

Resultatet för LKAB förbättrades med 4,7 miljarder kronor, men det blev ändå en förlust på 1,0 miljard kronor. Förbättringen avser främst minskade nedskrivningar av anläggningstillgångar, som reducerats med 5,9 miljarder kronor. Både järnmalmspriser och volymer har utvecklats positivt, dock har valuta- och prissäkringar medfört en motsvarande negativ påverkan. Kostnadsbesparingar uppgick till 0,7 miljarder kronor.

Vattenfalls resultat försämrades med 9,7 miljarder kronor till en förlust på 26,3 miljarder kronor. Försämringen avser främst avvecklad verksamhet vars förlust ökat med 9,2 miljarder kronor till 24 miljarder kronor. Resultatet belastades med nedskrivningar på 12 miljarder kronor, en minskning med 9,2 miljarder kronor från föregående år och avser anläggningar i Tyskland och Nederländerna. Årets avsättningar uppgår till 8,2 miljarder kronor, varav 5,6 miljarder avser kärnkraftsverksamheten i Tyskland inför den beslutade avvecklingen och 2,1 miljarder kronor avser kärnkraftsverksamheten i Sverige. Föregående år gjordes avsättningar på 3,5 miljarder kronor.

Telia Company AB redovisade en 1,8 miljarder kronor lägre resultatandel, vilket främst avser resultat från avyttrad verksamhet där resultatandelen försämrats med 3,9 miljarder kronor. I denna inkluderas andelen av en avsättning för en eventuell finansiell sanktion på totalt 12,5 miljarder kronor i samband med korruptionsutredningar av myndigheter i Nederländerna och USA. Resultatandelen för kvarvarande verksamhet har förbättrats med 2,6 miljarder kronor, vilket till största delen avser engångsposter. Under 2016 såldes en spansk verksamhet med realisationsvinst och 2015 skrevs den danska verksamheten ned.

Resultatet för Nordiska Investeringsbanken NIB avser perioden 1 september 2015 till 31 augusti 2016.

Resultatet 2016 för SAS AB avser endast en del av räkenskapsåret och är därför inte jämförbart med föregående år. Efter försäljning har kvarvarande andelar i SAS förts över till Andra långfristiga värdepappersinnehav i och med att statens ägarandel nu är lägre än 20 procent.

Not 12 Nettokostnad för statsskulden

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
<i>Finansiella intäkter och kostnader för förvaltning av statsskulden</i>		
Ränteintäkter avseende upplåning i svenska kronor	14 620	15 290
Ränteintäkter avseende upplåning i utländsk valuta	1 049	668
Summa ränteintäkter	15 669	15 958
Räntekostnader avseende upplåning i svenska kronor	-27 725	-28 266
Räntekostnader avseende upplåning i utländsk valuta	-2 996	-2 417
Summa räntekostnader	-30 721	-30 683
Realiserade valutakursförändringar (netto)	2 480	-10 303
Orealiserade valutakursförändringar (netto)	-9 448	5 980
Överkurs vid emission (netto)	10 514	9 030
Intäktsförda, preskriberade obligationer m.m.	0	1
Realiserade kursförändringar (netto)	-9 680	-11 413
Provisioner till banker m.fl.	-67	-120
Nettokostnad för förvaltning av statsskulden	-21 253	-21 550

Riksgäldskontoret redovisar finansiella intäkter och kostnader för förvaltning av statsskulden. De innefattar även intäkter och kostnader för skuldskötselåtgärder.

Under 2016 uppgick nettokostnaden för statsskulden (räntor, över- och underkurser och valutakursförändringar m.m.) till 21,3 miljarder kronor, vilket innebär att nettokostnaden är nästan oförändrad från föregående år. Positiv påverkan från ökade överkurser med 1,5 miljarder kronor och minskade negativa kursförändringar med 1,7 miljarder kronor har uppvägt den negativa effekten av ökade valutakursförluster med 2,6 miljarder kronor. Den negativa effekten uppstår när kronan försvagas mot lånevalutan under lånets löptid.

Not 13 Övriga finansiella intäkter

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Riksbankens inlevererade överskott	2 800	4 100
Skatteverket	1 865	1 242
Kärnavfallsfonden	1 777	1 703
Centrala studiestödsnämnden	1 337	2 092
Exportkreditnämnden	1 241	665
Kammarkollegiet	983	119
Riksgäldskontoret	161	90
Försäkringskassan	122	136
Trafikverket	77	21
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	77	64
<i>Värdeförändringar finansiella instrument</i>		
Kärnavfallsfonden	1 759	-
Riksgäldskontoret	182	793
Pensionsmyndigheten, Försäkringskassan m.fl.	78	86
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	15	1
Svenska kraftnät	13	2
Luffartsverket	7	9
Övriga myndigheter	192	219
Summa	12 686	11 342

Övriga finansiella intäkter ökade med 1,2 miljarder kronor främst beroende på värdeförändring av finansiella instrument.

Riksbanken levererade in ett överskott på 2,8 miljarder kronor.

Skatteverket redovisar främst räntor i skattekontosystemet.

Kärnavfallsfondens intäkter omfattar ränteintäkter för nominella placeringar och orealiserad värdeförändring på innehav av värdepapper.

Centrala studiestödsnämndens finansiella intäkter består bl.a. av räntor på studielån.

Not 14 Övriga finansiella kostnader

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Exportkreditnämnden	856	685
Trafikverket	63	107
Regeringskansliet	29	47
Kärnavfallsfonden	17	1
Göteborgs universitet	17	2
Försäkringskassan	14	15
Lunds universitet	13	7
<i>Värdeförändring finansiella instrument</i>		
Riksgäldskontoret	70	1 150
Kammarkollegiet	52	10
Kärnavfallsfonden	-	2 066
Göteborgs universitet, Karolinska institutet m.fl.	16	107
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	5	4
Sjöfartsverket	-	7
Lufftartsverket	-	2
Övriga myndigheter	111	390
Aktivering av finansiella kostnader	-25	-20
Summa	1 237	4 581

Övriga finansiella kostnader har minskat med 3,3 miljarder kronor främst på grund av värdeförändring på finansiella instrument.

Exportkreditnämndens finansiella kostnader gäller främst beräknade och realiserade kursförluster för premier och skadefordringar.

Trafikverkets finansiella kostnader är bl. a. valutakursförluster på fordringar och skulder.

Regeringskansliets finansiella kostnader är i huvudsak valutakursförluster.

I noten redovisas finansiella kostnader per myndighet brutto. Några myndigheter har aktiverat räntekostnader i samband med anläggningsprojekt, eftersom räntan är en del av de utgifter myndigheten tar upp som tillgång för att bygga anläggningen.

5.2 Noter till balansräkningen

Not 15 Balanserade utgifter för utveckling

Miljoner kronor	2016	2015
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	22 253	21 092
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	728	626
Årets investeringar, egen utveckling	1 786	1 846
Försäljning/utrangering	-275	-558
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	24 492	23 006
Ingående ackumulerade avskrivningar	-14 853	-13 995
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-2 220	-2 047
Minskning av ack avskrivningar vid utrangering/försäljning	265	495
Utgående ackumulerade avskrivningar	-16 808	-15 547
Summa	7 684	7 459

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans eller överföringar mellan myndigheter direkt mot det ackumulerade värdet.

Miljoner kronor	2016	2015
Försäkringskassan	1 453	1 421
Försvarmakten	913	1 329
Skatteverket	461	491
Transportstyrelsen	457	479
Polismyndigheten	422	385
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	249	149
Sjöfartsverket	33	33
Övriga myndigheter	3 696	3 172
Summa	7 684	7 459

I posten Balanserade utgifter för utveckling ingår främst egenutvecklade it-system och program. Totalt ökade tillgångarna för balanserade utgifter för utveckling med 224 miljoner kronor 2016. De största tillgångarna finns hos Försäkringskassan, Försvarmakten, Skatteverket, Transportstyrelsen och Polismyndigheten.

Försäkringskassan har balanserade utgifter för utveckling av it-system på 1 453 miljoner kronor. Den största delen avser it-stöd för ärendehantering, självbetjäningstjänster och automatisering. Försäkringskassan har kvar it-system för pensionshantering även efter Pensionsmyndighetens bildande. På uppdrag av Pensionsmyndigheten vidareutvecklar

Försäkringskassan dessa system och fakturerar för kostnader för avskrivningar på dessa tillgångar.

Försvarsmaktens del av balanserade utgifter för utveckling uppgår till 913 miljoner kronor. Det avser i huvudsak utveckling av system PRIO som lanserades i början av 2009. PRIO är ett integrerat affärssystem för ledning, HR, ekonomi och logistik som etappvis införs i verksamheten.

Skatteverket har balanserade utgifter för utveckling av it-system på 461 miljoner kronor.

Transportstyrelsens balanserade utgifter uppgår till 457 miljoner kronor. Under året har nedskrivningar på 4 miljoner kronor gjorts med anledning av att projekt omvärderats och istället kostnadsförts.

Polismyndighetens balanserade utgifter för utveckling är 422 miljoner kronor, en ökning med 37 miljoner kronor jämfört med 2015. Posten har ökat med 60 miljoner kronor i befintliga och nya utvecklingsprojekt och minskat med 23 miljoner kronor på grund av utrangeringar av egenutvecklade system.

Av de totala investeringarna under 2016 på 2 510 miljoner kronor står Försäkringskassan för 498 miljoner kronor, Trafikverket för 187 miljoner kronor och Kronofogdemyndigheten för 159 miljoner kronor.

Not 16 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	4 245	3 583
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	421	373
Årets investeringar, egen utveckling	9	4
Försäljning/utrangering	-164	-340
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	4 512	3 619
Ingående ackumulerade avskrivningar	-2 939	-2 669
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-385	-363
Minskning av ack avskrivningar vid utrangering/försäljning	145	336
Utgående ackumulerade avskrivningar	-3 179	-2 696
Summa	1 332	923

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans eller överföringar mellan myndigheter direkt mot det ackumulerade värdet.

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	182	204
Polismyndigheten	107	66
Kriminalvården	79	57
Skatteverket	54	33
Tullverket	39	17
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	365	33
Svenska kraftnät	100	105
Sjöfartsverket	11	6
Övriga myndigheter	394	402
Summa	1 332	923

Under posten Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar redovisas i första hand köpta it-system och program. Posten ökade med 408 miljoner kronor jämfört med året innan.

Luffartsverket har under året investerat i fortsatt utveckling och anpassning av flygledningssystemet, fortsatt utbyggnad av centralen för fjärrstyrd flygtrafikledning i Sundsvall och tekniska installationer för att implementera fjärrstyrning från Sundsvall. Under året har också materiella anläggningstillgångar för 81 miljoner kronor omklassificerats till immateriella anläggningstillgångar.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har tillgångar på 182 miljoner kronor. De avser främst investeringar i växlar och licenser för det nationella radiokommunikationssystemet Rakel.

Polismyndighetens rättigheter uppgår till 107 miljoner kronor och ökade jämfört med 2015 med 41 miljoner kronor. Ökningen förklaras till största delen av investeringar i Nationellt it-brottscenter (NIC).

Kriminalvårdens rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar består huvudsakligen av kommunikationsplattform och säkerhetsinstallationer och uppgår till 79 miljoner kronor.

Svenska kraftnäts och Sjöfartsverkets rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar uppgår till 100 miljoner kronor respektive 11 miljoner kronor. Svenska kraftnäts rättigheter består främst av markrättigheter i form av servitut och ledningsrätter samt nyttjanderättigheter för optoförbindelser.

Not 17 Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	-	0
Summa	-	0

Not 18 Statliga väganläggningar

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	221 042	195 987
Årets anskaffning	-2	36
Årets färdigställande från pågående investering	7 753	25 020
Försäljning/utrangering	0	-
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	228 793	221 042
Ingående ackumulerade avskrivningar	-84 810	-79 894
Årets avskrivningar	-5 014	-4 917
Försäljning/utrangering	-	-
Akkumulerad avskrivning	-89 825	-84 810
Nedskrivningar	-	-
Summa	138 968	136 232

Trafikverket redovisar investeringar i statliga väganläggningar. Anskaffningskostnad för mark för väganläggningsändamål ingår i redovisat värde för väganläggningar. Från och med år 2016 tillämpas komponentavskrivning för samtliga väganläggningar och avskrivningstiden för dessa är mellan 10 och 95 år.

Värdet av väganläggningar som blev klara under 2016 var 7 753 miljoner kronor (överfört från Pågående nyanläggningar).

Det negativa värdet på årets anskaffning beror på rättelse som gjorts under 2016 för tidigare års anskaffning av mark för väganläggningar.

Bland färdigställda projekt ingår till exempel väg 288 Jälla–Hov, E4 Trafikplats Rosersberg, väg 395 Junosuando–Svappavaara och E4 Södertälje–Hallunda.

Not 19 Statliga järnvägsanläggningar

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	201 899	183 462
Årets anskaffning	-13	31
Årets färdigställande från pågående investering	7 415	18 418
Försäljning/utrangering	-13	-13
Utgående anskaffningsvärde	209 289	201 899
Ingående avskrivningar	-58 612	-54 017
Årets avskrivningar	-4 492	-4 595
Akkumulerad avskrivning	-63 104	-58 612
Nedskrivningar	-	-
Summa	146 185	143 287

Trafikverket redovisar investeringar i järnvägsanläggningar. Anskaffningskostnad för mark för järnvägsändamål ingår i redovisat värde för järnvägsanläggningar. Trafikverket tillämpar differentierade avskrivningstider, mellan 25 och 110 år, på samtliga järnvägsanläggningar.

Värdet av järnvägsanläggningar som blev klara under 2016 var 7 415 miljoner kronor (överfört från Pågående nyanläggningar). I objekt som färdigstälts under 2016 ingår bl. a. spårupprustning av sträckan Emmaboda–Karlskrona, kapacitetsförstärkning på Nynäsbanan och spårbyte på sträckan Långsele–Anundsjö.

Not 20 Byggnader, mark och annan fast egendom

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	64 186	62 836
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	608	760
Årets investeringar, egen utveckling	9	14
Färdigställande av pågående nyanläggningar	831	1 312
Försäljning/utrangering	-342	-243
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	65 291	64 677
Ingående ackumulerade avskrivningar	-24 777	-23 677
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-1 454	-1 460
Minskning av ack avskrivningar vid utrangering/försäljning	244	103
Utgående ackumulerade avskrivningar	-25 988	-25 034
Ingående ackumulerade uppskrivningar	80	80
Årets uppskrivningar	-	-
Minskning av ack uppskrivningar vid försäljning	-	-
Utgående ackumulerade uppskrivningar	80	80
Summa	39 384	39 723

Anm: beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från ingående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans direkt mot det ackumulerade värdet.

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Statens fastighetsverk	13 265	13 457
Naturvårdsverket	11 126	10 842
Fortifikationsverket	9 989	10 122
Riksdagsförvaltningen	1 132	1 148
Trafikverket	952	992
Sveriges lantbruksuniversitet	741	761
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	932	995
Svenska kraftnät	615	552
Luffartsverket	588	798
Övriga myndigheter	44	56
Summa	39 384	39 723

Ett tjugotal myndigheter förvaltar byggnader, mark och annan fast egendom för statens räkning.

Statens fastighetsverk förvaltar den del av statens fasta egendom som regeringen bestämmer. Större delen av fastigheterna tillhör det nationella kulturarvet. Exempel på fastigheter är de kungliga slotten, fästningar, nationalteatrarna, museerna, regeringens byggnader, landshövdingarnas residens och ambassadbyggnader i utlandet samt ett antal kungsgårdar och vissa markområden. Naturvårdsverket redovisar främst nationalparker och naturreservat. Många markområden är bokförda till ett värde som är långt under marknadsvärdet.

Fortifikationsverket förvaltar fastigheter avsedda för försvarsändamål samt ett antal byggnader klassade som statliga byggnadsminnen.

Riksdagsförvaltningen förvaltar bl.a. riksdagsbyggnaderna.

Det bokförda värdet för statens byggnader, mark och annan fast egendom är 39 384 miljoner kronor vilket är en minskning med 339 miljoner kronor jämfört med 2015.

Det bokförda värdet för Statens fastighetsverks byggnader, mark och annan fast egendom minskade med 192 miljoner kronor under 2016 till 13 265 miljoner kronor. Det ackumulerade anskaffningsvärdet var 18 740 miljoner kronor. Minskningen av bokfört värde beror främst på att årets avskrivningar och nedskrivningar är större än tillgångsredovisade projekt. Den största nedskrivningen har gjorts på en fastighet i Hanoi, som återlämnades till vietnamesiska staten då UD sade upp hyresavtalet. Nedskrivning har också gjorts på Kungliga konsthögskolan i Stockholm på grund av att fastigheten brann under 2016. Av årets totala av- och nedskrivningar på 1 454 miljoner kronor står Statens fastighetsverk för 415 miljoner kronor. De större tillgångsredovisade projekten 2016 var renovering av residenset i Göteborg samt ombyggnad av Scenkonstmuseet.

Naturvårdsverket köpte under 2016 mark för ca 100 blivande och utvidgade naturreservat eller nationalparker. Bland de större köpen finns en privatägd fastighet inom det blivande reservatet Karatj-Råvvåive i Norrbottens län samt en samfällighet inom det blivande reservatet Degermossen i Västra Götalands län. Totalt ökade Naturvårdsverkets tillgångar för byggnader, mark och annan fast egendom med 284 miljoner kronor och är nu 11 126 miljoner kronor.

Fortifikationsverkets bokförda värde minskade med 133 miljoner kronor till 9 989 miljoner kronor. Det beror huvudsakligen på att avskrivningar översteg nyanskaffningar. Investeringar som avslutades under 2016 var bl.a. nytt flygledartorn i Ronneby, ny- och ombyggnad av spol- och tvätthallar i Kungsängen samt byte av kulvertar i Berga. Värdet av färdigställda tillgångar uppgick 2016 till 590 miljoner kronor. Fortifikationsverkets av- och nedskrivningar för 2016 uppgick till 714 miljoner kronor.

Riksdagsförvaltningens byggnader, mark och annan fast egendom uppgick 2016 till 1 132 miljoner kronor.

Not 21 Förbättringsutgifter på annans fastighet

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	11 893	11 027
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	1 412	1 090
Årets investeringar, egen utveckling	5	36
Försäljning/utrangering	-446	-301
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	12 864	11 852
Ingående ackumulerade avskrivningar	-7 101	-6 176
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-908	-1 060
Minskning av ack avskrivn vid utrangering/försäljning	415	282
Utgående ackumulerade avskrivningar	-7 593	-6 954
Summa	5 271	4 898

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans direkt mot det ackumulerade värdet.

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Polismyndigheten	753	772
Regeringskansliet	637	499
Lunds universitet	330	325
Kungl. Tekniska högskolan	237	215
Försvarsmakten	235	238
Domstolsverket	233	194
Försvarets materielverk	231	220
Sveriges lantbruksuniversitet	224	110
Uppsala universitet	221	162
Övriga myndigheter	2 171	2 163
Summa	5 271	4 898

Förbättringsutgifter på annans fastighet gäller sådana utgifter som myndigheten har haft för att anpassa hyrda lokaler till den egna verksamheten, exempelvis om- och tillbyggnationer, kabeldragningar för nätverk, larmanordningar samt reparationer och underhåll i fall där utgifterna uppgått till väsentliga belopp. Totalt ökade statens förbättringsutgifter på annans fastighet med 373 miljoner kronor 2016.

Investeringarna var störst hos Regeringskansliet med 216 miljoner kronor.

Regeringskansliet har fortsatt investerat i kontorslokalerna i Stockholm. Sveriges

lantbruksuniversitetets investeringar uppgick till 125 miljoner kronor och avsåg bl.a. Biotronen i Alnarp.

Not 22 Maskiner, inventarier, installationer m.m.

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	88 025	83 234
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	4 317	4 814
Årets investeringar, egen utveckling	7	32
Årets överföringar från Pågående nyanläggningar	4 173	4 121
Försäljning/utrangering	-2 840	-4 013
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	93 683	88 188
Ingående ackumulerade avskrivningar	-55 181	-53 608
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-5 583	-5 483
Minskning av ack avskrivningar vid utrangering/försäljning	2 891	3 716
Utgående ackumulerade avskrivningar	-57 872	-55 375
Summa	35 811	32 813

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans direkt mot det ackumulerade värdet.

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Kustbevakningen	2 500	2 653
Lunds universitet	1 615	1 615
Polismyndigheten	1 399	1 302
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 264	1 296
Försvarsmakten	1 138	1 283
Trafikverket	1 125	937
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	14 278	11 622
Sjöfartsverket	1 499	1 510
Luffartsverket	13	18
Övriga myndigheter	10 979	10 576
Summa	35 811	32 813

Datorer och kringutrustning, möbler, maskiner, installationer, bilar, fartyg, flyg och transportmedel är exempel på tillgångar som myndigheterna redovisar under denna post. Även tillgångar som innehas genom finansiell leasing ingår. Affärsverket Svenska kraftnäts tillgångar består främst av kraftledningar, stationer, byggnader och mark, sjökablar, kontrollanläggningsdelar, optoförbindelser och tele- och informationssystem.

Av årets totala investeringar på 4 317 miljoner kronor står Polismyndigheten för 576 miljoner kronor. Det förklaras främst av fordonsinköp och ökade investeringar i kommunikationsutrustning. Lunds universitet har investerat 271 miljoner kronor. Vetenskapsrådet har investerat 270 miljoner kronor vilket avser uppgradering av universitetsdatanätet.

Not 23 Pågående nyanläggningar

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	77 735	101 114
Årets investeringar, anskaffningsutgifter	4 753	4 559
Årets investeringar, egen utveckling	21 884	21 458
Årets överföring till färdig tillgång	-20 266	-48 816
Försäljning/utrangering	5	0
Årets nedskrivningar	-126	-124
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	83 985	78 191
Summa	83 985	78 191

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans eller överföringar mellan myndigheter direkt mot det ackumulerade värdet.

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Trafikverket	71 092	64 976
Statens fastighetsverk	2 108	1 226
Fortifikationsverket	1 522	934
Lunds universitet	424	342
Karolinska institutet	226	110
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	7 054	9 307
Sjöfartsverket	252	174
Luffartsverket	111	238
Övriga myndigheter	1 196	884
Summa	83 985	78 191

Av det totala bokförda värdet på 84 miljarder kronor finns 71,1 miljarder kronor hos Trafikverket och 7,1 miljarder kronor på Affärsverket Svenska kraftnät.

Årets investeringar uppgår totalt till 26,6 miljarder kronor. Trafikverkets investeringar uppgår till 21,5 miljarder kronor. Här ingår många mycket stora järnvägs- och vägprojekt som till exempel Citybanan, Tomtebodavägen–Kallhäll samt E4 Förbifart Stockholm och Västsvenska vägpaket. Affärsverket Svenska kraftnät har investerat 1,3 miljarder kronor. Investeringar görs fortsatt i SydVästlänken och Stockholms Ström. Därutöver har

Affärsverket Svenska kraftnät också fortsatta investeringar i NordBalt som är en utlandsförbindelse som byggs mellan Sverige och Litauen för att koppla samman den nordiska elmarknaden med den baltiska.

Under 2016 har Trafikverket färdigställt projekt som E4 Rosersberg, Jälla–Hov, Junosuando–Svappavaara, E4 Södertälje–Hallunda och Emmaboda–Karlskrona, Nynäsbanan, Långsele–Anundsjö samt Rosersberg–Kilenkrysset. Dessa utgör 3,5 miljarder kronor av totalt 15,5 miljarder kronor som har överförts till färdig tillgång.

Not 24 Beredskapstillgångar

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
IB Anskaffningsvärde beredskapsinventarier	162 829	166 274
Förändring IB på grund av omklassificering	-175	
Årets anskaffning	8 829	8 683
Årets försäljningar/utrangeringar	-2 441	-12 128
UB Anskaffningsvärde beredskapsinventarier	169 042	162 829
IB Beredskapsvaror i lager	21 337	17 178
Förändring IB på grund av omklassificering	988	
Årets anskaffning	1 049	902
Årets övriga förändring	-340	3 257
UB Beredskapsvaror i lager	23 033	21 337
UB Anskaffningsvärde beredskapstillgångar	192 075	184 166
IB Ackumulerade avskrivningar	-88 885	-90 295
Förändring IB på grund av omklassificering	105	
Årets avskrivningar/nedskrivningar	-7 251	-7 772
Årets försäljningar/utrangeringar	1 794	9 182
UB Ackumulerade avskrivningar (avser beredskapsinventarier)	-94 238	-88 885
Summa	97 837	95 280

Beloppen för ingående balans för ackumulerat anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar kan skilja sig något från utgående balans, beroende på att det förekommer justeringar av ingående balans direkt mot det ackumulerade värdet.

Beredskapstillgångar består av tillgångar både för civil och militär beredskap. Posten omfattar främst Försvarmaktens tillgångar för militär beredskap. Tillgångar för civil beredskap är t.ex. läkemedel, fordon samt medicinsk utrustning.

Försvarmakten delar in sina beredskapstillgångar i beredskapsinventarier och beredskapsvaror. Beredskapsinventarierna uppgår till 74,8 miljarder kronor och består av t.ex. flygplan, fartyg och stridsvagnar. Beredskapsvaror som t.ex. ammunition, reservmateriel och beklädnadsmateriel uppgår till 23 miljarder kronor. I posten ingår även tillgångar under uppbyggnad i Försvarets materielverk. Sammanlagt är 97,5 miljarder kronor av det utgående värdet militära beredskapstillgångar inklusive tillgångar under uppbyggnad.

Nyanskaffning av militära beredskapsinventarier uppgår till 8,8 miljarder kronor och av- och nedskrivningar uppgår till 7,2 miljarder kronor under 2016. Anskaffningen innefattar bl.a. utveckling av stridsflygplan JAS 39E och anskaffning av ubåtar, helikoptrar och artilleripjäsa Archer. Under året har Försvarsmakten utrangerat beredskapsinventarier på 0,7 miljarder kronor för bl.a. JAS 39D och helikoptrar. Beredskapslagrets värde ökade med 1,7 miljarder kronor under året. Ökningen beror främst på att Försvarsmakten invärderat beredskapsvaror som anskaffats tidigare år och korrigerat lagervärdena.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har beredskapstillgångar bestående av materiel för räddningstjänst, andningsskydd och anläggningar för varningssignaler. Av det utgående värdet är MSB:s del knappt 0,2 miljarder kronor.

Not 25 Förskott avseende materiella anläggningstillgångar

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Försvarets materielverk	4 074	4 323
Trafikverket	846	619
Övriga myndigheter	14	23
Summa	4 934	4 965

Under denna post redovisas förskott som myndigheten lämnat vid anskaffning av materiella anläggningstillgångar.

Posten hos Försvarets materielverk består av förskott till både utländska och svenska leverantörer. Förskotten till svenska leverantörer uppgår till 2,4 miljarder kronor och avser huvudsakligen förskott till SAAB AB och SAAB Kockum för utveckling av JAS 39E och tillkommande projekt ubåt A26. Förskotten till utländska leverantörer uppgår till 1,7 miljarder kronor och avser främst förskott för inköp av försvarsmateriel från försvarsmyndigheter i USA.

Trafikverkets förskott avser byggande av väg- och järnvägsanläggningar. Större förskott hos myndigheten är vägprojektet Marieholmstunneln under Göta älv i Göteborg och Förbifart Stockholm samt järnvägsprojektet European Rail Traffic Management System (ERTMS). ERTMS är ett nytt EU-gemensamt signalsystem för järnvägen.

Not 26 Andelar i hel- och delägda företag

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Summa andelar i företag med bestämmande statligt inflytande	250 186	278 702
Summa andelar i företag med väsentligt statligt inflytande	45 395	48 077
Riksbankens grundfond	1 000	1 000
Summa	296 581	327 779

Andelar i hel- och delägda företag är uppdelad på de företag där staten har ett bestämmande inflytande (när statens ägarandel överstiger 50 procent) och på väsentligt statligt inflytande (när statens ägarandel uppgår till högst 50 och lägst 20 procent).

Förutom de förändringar vilka specificeras nedan är postens totala förändring en följd av förändringar i företagens justerade egna kapital, utbetalda utdelningar samt förvärv och avyttringar.

Andelar i företag med bestämmande statligt inflytande

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015	Statens ägarandel
Vattenfall AB	68 272	103 984	100,0%
Akademiska Hus AB	34 151	30 271	100,0%
Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB)	30 551	32 116	100,0%
Sveaskog Holding AB	20 092	19 714	100,0%
AB Svensk Exportkredit	17 136	16 828	100,0%
SBAB Bank AB	13 816	11 848	100,0%
Specialfastigheter Sverige AB	7 844	6 652	100,0%
Swedavia AB	7 351	6 863	100,0%
Almi Företagspartner AB	7 029	6 897	100,0%
Jernhusen AB	6 744	6 005	100,0%
PostNord AB	4 641	5 551	60,7%
SJ AB	4 337	3 876	100,0%
Apoteket AB	4 200	5 150	100,0%
Swedfund International AB	4 145	3 787	100,0%
Teracom Group AB (Teracom Boxer Group)	3 322	2 602	100,0%
Fouriertransform AB	3 186	3 043	100,0%
Inlandsinnovation AB	1 853	1 903	100,0%
Systembolaget AB	1 656	1 521	100,0%
Svevia AB	1 482	1 250	100,0%
Samhall AB	1 418	1 593	100,0%
RISE Research Institutes of Sweden Holding AB (IRECO Holding AB)	916	871	100,0%
Svensk-Danska Broförbindelsen AB (SVEDAB)	855	336	100,0%
Green Cargo AB	851	1 092	100,0%
Infranord AB	776	610	100,0%
Vasallen AB	528	626	100,0%
Statens Bostadsomvandling AB	494	497	100,0%

Svenska Rymdaktiebolaget	490	495	100,0%
Apoteksgruppen i Sverige Holding AB	385	386	100,0%
Lernia AB	354	438	100,0%
Apotek Produktion & Laboratorier AB	219	219	100,0%
AB Svensk Bilprovning	163	152	100,0%
Metria AB	115	109	100,0%
AB Göta Kanalbolag	39	39	100,0%
Kungliga Dramatiska Teatern AB	28	42	100,0%
Kungliga Operan AB	26	27	100,0%
Miljömärkning i Sverige AB	22	23	100,0%
SweRoad (Swedish National Road Consulting AB)	17	17	100,0%
Arlandabanan Infrastructure AB	10	10	100,0%
Swedesurvey AB	7	7	100,0%
Voksenåsen A/S	6	8	100,0%
Saminvest AB	5	-	100,0%
European Spallation Source ESS AB	3	626	73,7%
Svenska Miljöstyrningsrådet AB	0	2	85,0%
Svenska Spel AB	0	0	100,0%
<i>Affärsverk</i>			
Svenska kraftnät - Svenska Kraftnät Gasturbiner AB	199	187	100,0%
Luffartsverket - LfV Holding AB	125	123	100,0%
Sjöfartsverket - Sjöfartsverket Holding AB	18	15	100,0%
Övriga andelar	309	291	-
Summa	250 186	278 702	

Andelsvärdet ovan är baserat på det justerade egna kapitalet hos företagen enligt bokslut per 31 december, utom i några fall då senaste delårsbokslutet använts.

Andelar i företag med bestämmande statligt inflytande minskade med knappt 29 miljarder kronor.

Vattenfalls andelsvärde minskade med 36 miljarder kronor, vilket främst förklaras av årets förlust på 26 miljarder kronor och poster redovisade direkt mot eget kapital på - 9,4 miljarder kronor. Främst består posterna av negativa effekter av kassaflödessäkringar på 15 miljarder kronor, negativa omvärderingar relaterade till pensionsskulden på 1,7 miljarder kronor, positiv inkomstskatt på övriga poster om 4,5 miljarder kronor och ägarförändringar i koncernföretag med 0,9 miljarder kronor i positiv påverkan.

Akademiska hus har ökat med 3,9 miljarder kronor, vilket beror på en ökning med årets resultat på 5,2 miljarder kronor och en minskning med 1,3 miljarder kronor i utdelning.

LKAB:s andelsvärde har minskat med 1,6 miljarder kronor, vilket främst beror på årets förlust på 1,0 miljarder kronor samt direkta minskningar av eget kapital med 0,6 miljarder kronor. Den direkta kapitalminskningen består främst av negativa kassaflödessäkringar på 0,9 miljarder kronor delvis utjämnat av en ökning av reserv för verkligt värde för finansiella tillgångar på 0,3 miljarder kronor.

Andelsvärdet för Sveaskog AB ökade med 0,4 miljarder kronor. Förändringen förklaras främst av årets resultat på 1,2 miljarder kronor samt utdelning till staten av 0,8 miljarder kronor.

Svensk Exportkredit AB ökade med 0,3 miljarder kronor, vilket i huvudsak förklaras av årets resultat på 0,8 miljarder kronor, negativ påverkan från kassaflödessäkring med 0,1 miljarder kronor och utdelning till staten av 0,4 miljarder kronor.

SBAB Bank AB ökade i värde med 2,0 miljarder kronor, främst som en följd av årets resultat på 1,6 miljarder kronor samt en direkt ökning av eget kapital med 0,4 miljarder kronor som framför allt avser kassaflödessäkringar.

Specialfastigheter i Sverige AB redovisade en ökning med 1,2 miljarder kronor, som väsentligen består av årets resultat på 1,4 miljarder kronor minskat med 0,4 miljarder kronor i utdelning.

Swedavia AB ökade andelsvärdet med 0,5 miljarder kronor, främst orsakat av årets vinst på 0,7 miljarder kronor samt 0,2 miljarder kronor i lämnad utdelning.

Jernhusen AB ökade med 0,7 miljarder kronor, vilket beror på årets resultat på 1,2 miljarder kronor samt utdelning av 0,5 miljarder kronor.

Andelen i PostNord AB:s förlust uppgick till 1,0 miljard kronor, vilket tillsammans med 0,4 miljarder kronor i positiva omräkningsdifferenser och en minskning med 0,3 miljarder kronor från omräkning av pensionsskulden påverkat kapitalandelen negativt med 0,9 miljarder kronor.

SJ AB ökade med 0,4 miljarder kronor, vilket främst förklaras av årets resultat på 0,6 miljarder kronor, reducerat med utdelning till staten av 0,2 miljarder kronor.

Apoteket AB minskade andelsvärdet med 1,0 miljard kronor, vilket främst beror på utdelning av 1,1 miljarder kronor samt direkt kapitalminskning med 0,5 miljarder kronor vid omräkning av pensionsskulden. Årets resultat på 0,6 miljarder kronor har delvis utjämnats detta.

Swedfund International AB har ökat med knappt 0,4 miljarder kronor främst genom ett kapitaltillskott på 0,4 miljarder kronor.

Teracom AB har rapporterat en ökning av värdet med 0,7 miljarder kronor. Förändringen består av nettot av årets vinstandel på 1,0 miljard kronor och utdelningen på 0,3 miljarder kronor.

Svevia AB ökade i värde med 0,2 miljarder kronor, som en följd av årets resultat på 0,4 miljarder kronor minskat med utdelning av 0,2 miljarder kronor.

Innehavet i SVEDAB har ökat med 0,5 miljarder kronor, vilket förklaras av årets resultat.

Andelsvärdet för EES (European Spallation Source) minskade med 0,6 miljarder kronor i samband med företagets pågående likvidation.

Svenska Spel AB bokförs till värdet av aktiekapital och reservfond (värdet uppgår till 260 000 kronor som i tabellen avrundats till noll miljoner kronor). Resultatet uppgick till 4,9 miljarder kronor och 4,8 miljarder kronor har utdelats till staten och i stort sett allt redovisas som skatteintäkt. Företagets egna kapital uppgick till 4,9 miljarder kronor vid årsskiftet.

Andelar i företag med väsentligt statligt inflytande

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015	Statens ägarandel
Telia Company (TeliaSonera AB)	33 499	36 501	37,3%
Nordiska Investeringsbanken (NIB)	11 614	10 722	38,1%
SAS AB	-	608	-
AB Bostadsgaranti	42	32	50,0%
SOS Alarm Sverige AB (SOSAB)	99	76	50,0%
VisitSweden AB	10	17	50,0%
Sweden House (Dom Shvetsii)	5	5	36,0%
<i>Affärsverk</i>			
Svenska kraftnät - Nord Pool Spot As m.fl.	126	116	-
Summa	45 395	48 077	

Andelar i företag med väsentligt statligt inflytande var 2,7 miljarder kronor lägre än föregående år. Andelen i Telia Company AB minskade i värde med 3,0 miljarder kronor, vilket främst beror på andelen av utdelning på 4,8 miljarder kronor. Andelen av årets resultat uppgick till 1,4 miljarder kronor. Positiva valutakursdifferenser och skatter samt negativ påverkan från omvärdering av pensionsplaner och kassaflödessäkring har netto påverkat andelsvärdet positivt med 0,4 miljarder kronor vid sidan av resultatet. Marknadsvärdet på statens aktier i Telia Company AB uppgick vid årsskiftet till 59,3 miljarder kronor.

Nordiska Investeringsbanken ökade med 0,9 miljarder kronor, främst med periodens resultatandel som uppgår till 0,8 miljarder kronor. Utdelning på 0,2 miljarder kronor

reducerade andelsvärdet. Uppgifterna avser värdet enligt delårsbokslut per 31 augusti för respektive år.

Andelen i SAS AB redovisas fr.o.m. 2016 bland Andra långfristiga värdepappersinnehav (not 27) eftersom statens ägarandel blev lägre än 20 procent efter att en del av innehavet avyttrats.

Förutom de ovan nämnda förändringarna är postens totala förändring en följd av förändringar i företagens justerade egna kapital, utbetalda utdelningar samt förvärv och avyttringar.

Not 27 Andra långfristiga värdepappersinnehav

Miljoner kronor	2016	2015
Kärnavfallsfonden, bostadsobligationer	32 748	29 754
Exportkreditnämnden, obligationer	5 417	2 865
<i>Investerings- och utvecklingsbanker, Kammarkollegiet och Sida</i>		
Europeiska investeringsbanken, EIB	3 856	3 856
Europeiska utvecklingsbanken, EBRD	1 040	1 040
Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken, IBRD	846	796
Afrikanska utvecklingsbanken, AfDB	568	506
Asiatiska banken infrastrukturinvest., AIIB	209	-
Internationella finansbolaget, IFC	181	181
Interamerikanska utvecklingsbanken, IDB	147	146
Asiatiska utvecklingsbanken, AsDB	136	136
Interamerikanska investeringsbolaget, IIC	51	33
Multilaterala investeringsgarantiorganet, MIGA	22	22
Europarådets utvecklingsbank, CEB	7	7
<i>Summa investerings- och utvecklingsbanker</i>	<i>7 063</i>	<i>6 723</i>
Riksgäldskontoret, obligationer	2 610	2 483
<i>Kammarkollegiet, övrigt</i>		
SAS	791	-
Orio AB (Saab Automobile Parts AB)	679	530
Karolinska institutet, aktier, andelar och obligationer	501	591
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	-	164
Övriga myndigheter	786	739
Summa	50 595	43 849

Det största innehavet av värdepapper gäller bostadsobligationer som innehas av Kärnavfallsfonden. De värderas till verkligt värde eftersom syftet med innehavet är att ge avkastning och värdeökning.

Sveriges andelar i investeringsbanker och utvecklingsbanker redovisas hos Kammarkollegiet och Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete så att den myndighet som gör utbetalningar av kapitaltillskott och eventuella bidrag till respektive bank också tar upp andelsvärdet (Se även Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar).

Exportkreditnämndens innehav består av obligationer i utländska valutor. Som ett led i garantiverksamheten placerar Exportkreditnämnden erhållna premier i olika finansiella tillgångar. Innehavet ska balansera nämndens åtaganden i respektive valuta.

Riksgäldskontorets innehav består till största delen nollkupongobligationer som övertogs i samband med avvecklingen av affärsverket Statens järnvägar. Syftet med obligationerna är att återbetala resterande lån som ursprungligen avsett finansiering av anläggningstillgångar uthyrda till SJ AB och Green Cargo AB.

Kammarkollegiet redovisade tidigare innehavet i SAS under posten Andelar i hel- och delägda företag men eftersom statens ägarandel nu understiger 20 procent efter försäljning av aktier under 2016 redovisas resterande innehav som Andra långfristiga värdepappersinnehav.

Not 28 Långfristiga fordringar

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Exportkreditnämnden		
- Skadefordringar	1 574	2 096
- Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar och skadefordringar	334	217
<i>Summa Exportkreditnämnden</i>	<i>1 908</i>	<i>2 313</i>
Trafikverket	664	1 051
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	207	188
Göteborgs universitet	96	101
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	934	822
Svenska kraftnät	473	216
Sjöfartsverket	-	16
Övriga myndigheter	53	43
Summa	4 335	4 749

Långfristiga fordringar minskade med 414 miljoner kronor. Fordringarna har minskat hos Exportkreditnämnden (EKN) och Trafikverket, medan de har ökat hos Luftfartsverket och Svenska kraftnät.

EKN värderar skadefordringarna till 1 574 miljoner kronor som motsvarar EKN:s förväntade återvinningsmöjligheter. Det är 522 miljoner kronor lägre än förra året, trots att bruttovärdet av skadefordringarna har ökat med 2 030 miljoner kronor. Skadefordringarna ökar normalt vid skadereglering när EKN tar över fordran från garantitagaren. 2016 har också flera års dröjsmålsräntor kapitaliserats i samband med att nya återbetalningsavtal har tecknats. Den lägre värderingen av skadefordringarna beror på låga återvinningsförväntningar och avtal om stora framtida avskrivningar som är anledningen till att EKN har ökat reserveringarna för förväntade förluster på skadefordringarna med 2 552 miljoner kronor. En utgångspunkt vid värdering av skadefordringarna är det aktuella landets skuldsättning och inkomstnivå samt hur landet skött sina skuldbetalningar. Bedömningen kompletteras med det allmänna riskläget på landet vad gäller krediter och på den återstående löptiden av EKN:s utestående skadefordran. EKN:s fordran för återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar och skadefordringar har ökat med 117 miljoner, så EKN:s långfristiga fordringar har sammantaget minskat med 405 miljoner kronor.

Trafikverkets fordringar gäller säkerhet för finansiell handel på Nasdaq/OMX och minskade med 387 miljoner kronor. Enligt regelverket hos Nasdaq/OMX måste Trafikverket ställa säkerhet för finansiella elderivatkontrakt och bidra till defaultfonden.

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) garanterar och subventionerar U-landskrediter i projekt som Sida bedömer kan få betydande utvecklingseffekter i landet. Posten består främst av det försäkringstekniskt beräknade nettovärdet på skadefordringar inom säkerhetsreserven som är knutet till U-kreditsystemet samt premiefordringar på garantitagare inom U-kreditsystemet.

Göteborgs universitets fordringar gäller utlåning av donationsmedel till Akademiska Hus.

Luftfartsverket har fordringar på Eurocontrol avseende terminal- och undervägsavgifter.

Svenska Kraftnäts fordringar består av lånefordringar samt säkerhet för finansiell handel på Nasdaq/OMX. Ökningen jämfört med föregående år rör säkerheterna.

Not 29 Utlåning

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
<i>Riksgäldskontoret</i>		
Riksbanken	256 527	240 656
Irland	5 749	5 519
Svensk-Danska Broförbindelsen AB	5 282	5 104
A-train AB	990	990
Premiepensionssystemet	575	743
Volvo Aero AB	163	225
Övrigt	19	20
<i>Summa Riksgäldskontoret</i>	<i>269 304</i>	<i>253 257</i>
 <i>Centrala studiestödsnämnden</i>		
Annuitetslån (beviljade efter den 30 juni 2001)	149 930	139 397
Studielån (beviljade mellan den 1 januari 1989 och den 30 juni 2001)	33 986	38 237
Studiemedel och äldre lån (beviljade före 1989)	1 235	1 583
Hemutrustningslån m.m.	973	926
<i>Summa Centrala studiestödsnämnden</i>	<i>186 123</i>	<i>180 143</i>
 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete		
	150	223
Statens energimyndighet		
	162	149
Övriga myndigheter		
	40	33
Summa	455 779	433 805

Statens utlåningsfordringar ökade med 22 miljarder kronor eller 5 procent.

Riksgäldskontoret redovisar 59 procent av statens utlåningsfordringar och de består främst av fordran på Riksbanken för utlåning i dollar och euro, som ökade med 16 miljarder kronor som en följd av att kronan försvagades mot både dollarn och euron. År 2012 fick Riksgäldskontoret i uppdrag att ställa ut ett lån om maximalt 600 miljoner euro till den irländska staten. Riksgäldskontoret betalade ut lånet under åren 2012 och 2013. Som en del av finansieringen av Öresundsförbindelsen gav Riksgäldskontoret ett lån till det statliga bolaget Svensk-Danska Broförbindelsen AB (Svedab). I Riksgäldskontorets utlåning ingår också utlåning till premiepensionssystemet, eftersom pensionssystemets tillgångar och skulder inte konsolideras i årsredovisningen för staten.

CSN administrerar ett flertal lånetyper som kan delas in i två huvudkategorier. Den ena typen är lån till studenter och går under benämningen annuitetslån, studielån och studiemedel. Den andra kategorin i sammanställningen ovan är hemutrustningslån till utländska medborgare, främst flyktingar, som genom dessa lån ges möjlighet att köpa möbler och köksutrustning. CSN:s utlåningsfordringar uppgick till 186 miljarder kronor inklusive reservation för osäkra fordringar. CSN:s lån till studenter fr.o.m. 2001 benämns

annuitetslån och är den största delen av CSN:s utestående lånefordran. CSN:s utlåningsfordringar ökade med 6 miljarder kronor och utgör 41 procent av statens totala utlåningsfordringar. Ökningen av utlåningsfordran berodde främst på att nyutlåningen för lånetypen annuitetslån var större än amorteringarna. CSN:s reservering för osäkra fordringar uppgick till 28 miljarder kronor, vilket utgör 13 procent av CSN:s totala utlåning.

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbetes (Sida) utlåningsfordringar består till största delen av villkorlån och till en liten del av biståndskrediter.

Statens energimyndighets utlåningsfordringar avser lån till företag inom energiområdet för att främja affärsutveckling och kommersialisering.

Not 30 Varulager och förråd

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Trafikverket	832	653
Försvarmakten	261	289
Polismyndigheten	136	131
Försvarets materielverk	119	113
Kriminalvården	48	52
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	42	61
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	134	177
Luffartsverket	-	1
Övriga myndigheter	190	199
Summa	1 762	1 676

Varulager och förråd är råmaterial, råvaror, halvfabrikat och färdiga produkter samt förnödenheter som förbruknings- och tillsatsmaterial.

Trafikverkets post består främst av material för underhåll och reparation av järnvägsanläggningar.

Försvarmaktens varulager och förråd är till största delen drivmedelslager som används till Försvarmaktens fordon. Varulagret består även av trycksaker.

Polismyndighetens varulager innehåller huvudsakligen vapen och ammunition samt beklädnad. Ökningen av varulagervärdet beror på att ammunitions- och vapenlagret ökat.

Vaulager och förråd hos Försvarets materielverk består främst av elektronikkomponenter till försvarets telenät samt av reservdelar till målrobotsystem.

Sjöfartsverkets varulager och förråd innehåller främst helikoptrar S76 samt drivmedel och reservdelar till räddningshelikoptrar. Minskningen av posten avser en nedskrivning av värdet på helikoptrar S76.

Not 31 Pågående arbeten

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Försvarets materielverk	681	432
Lantmäteriet	162	182
Statens väg- och transportforskningsinstitut	6	10
Skogsstyrelsen	5	4
Övriga myndigheter	8	9
Summa	862	637

Pågående arbeten hos Försvarets materielverk består av uppdragsbeställningar som ännu inte levererats till kund. Större uppdrag hos myndigheten gäller upparbetade kostnader i exportaffärer, bl.a. stridsflygplanet JAS 39 till Ungern och Thailand samt försäljning av ubåtar till Singapore.

Pågående arbeten hos Lantmäteriet är i huvudsak fastighetsbildning och förrättningsverksamhet, vilket innebär t.ex. avstyckning och reglering med gränsdragning mellan fastigheter. Minskningen av posten beror på ökad delfakturering hos Lantmäteriet.

Not 32 Fastigheter

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Länsstyrelsen i Dalarnas län	140	143
Länsstyrelsen i Värmlands län	18	18
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	2	2
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	1	1
Övriga myndigheter	0	0
Summa	160	163

Länsstyrelsen i Dalarnas län har ett stort antal fastigheter lokaliserade till omarronderingsområden i den s.k. Jordfonden. Fastigheterna ska användas för att främja utveckling av företag inom jordbruket, skogsbruket och trädgårdsnäringen.

Även posterna hos de andra länsstyrelserna gäller jordfondsfastigheter.

Not 33 Förskott till leverantörer

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Trafikverket	5	3
Polismyndigheten	-	25
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	1	0
Sjöfartsverket	2	1
Övriga myndigheter	1	1
Summa	9	30

Myndigheternas förskott till leverantörer avser huvudsakligen utvecklingsprojekt samt underhållstjänster och varuleveranser.

Polismyndigheten hade föregående år lämnat förskott för polishelikoptrar.

Not 34 Kundfordringar

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Exportkreditnämnden		
Trafikverket	946	1 027
Försvarets materielverk	300	182
Statens institutionsstyrelse	262	194
Karolinska institutet	184	154
Transportstyrelsen	138	122
Lantmäteriet	123	107
Lunds universitet	114	124
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	536	600
Sjöfartsverket	149	143
Luffartsverket	116	186
Övriga myndigheter	1 084	1 666
Summa	8 583	9 151

Myndigheternas kundfordringar avser främst försäljning av tjänster. Postens storlek varierar över tid beroende på fordringarnas kortfristiga karaktär.

Exportkreditnämndens fordringar är premiefordringar i garantiverksamheten, till största delen efterskottspremier. Premiefordringarna gäller till övervägande del JAS Brasilien.

Not 35 Övriga kortfristiga fordringar

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
<i>Riksgäldskontoret</i>		
- Affärsdagsredovisning	50 597	33 225
- Säkerheter	2 002	1 832
- Regressfordringar från infriade garantier	295	97
- Övrigt	178	236
<i>Summa Riksgäldskontoret</i>	<i>53 072</i>	<i>35 390</i>
 <i>Skatteverket</i>		
- Fordringar på skattekonto, inkl. restförda samt värdering	42 112	56 876
- Fordran på kommuner och landsting	-	727
- Övriga fordringar	32	16
<i>Summa Skatteverket</i>	<i>42 144</i>	<i>57 619</i>
 Statens jordbruksverk	5 843	6 212
Försäkringskassan	2 694	2 497
E-hälsomyndigheten	1 852	1 707
Kronofogdemyndigheten	1 689	1 599
Centrala studiestödsnämnden	1 182	1 113
Transportstyrelsen	1 161	1 033
Kammarkollegiet	1	2 002
 <i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	229	160
Sjöfartsverket	63	37
Svenska kraftnät	49	41
 Övriga myndigheter	2 619	2 733
Summa	112 598	112 143

Övriga kortfristiga fordringar uppgick till 112,6 miljarder kronor vilket var i stort sett oförändrat jämfört med föregående år.

Effekten av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning ökade från 33,2 till 50,6 miljarder kronor. Vid affärsdagsredovisning uppstår en fordran när ett avtal om försäljning av värdepapper ingås, som sedan nollställs några dagar senare när betalningen görs. Det är normalt att det är stora fluktuationer i effekten av affärsdagsredovisningen. Motsvarande effekt förekommer på skuldsidan i samband med köp av värdepapper (se not 48).

Skatteverkets fordringar på skattekontot minskade med 14,8 miljarder kronor. I princip alla debiteringar av skatter och avgifter som Skatteverket gör ingår i skattekontosystemet. Mer

än hälften av minskningen gäller fordran som avser rut- och rotavdrag. Föregående år fanns en fordran på kommuner och landsting för slutavräkning av kommunalskatt. Skatteverket gör slutavräkning i januari månad andra året efter inkomståret. Då justeras de totala slutliga kommunalskattemedel mot de preliminära medel som Skatteverket betalat ut till kommuner och landsting under inkomståret. Posten varierar mellan åren och vid utgången av 2016 hade Skatteverket i stället en skuld till kommuner och landsting (se not 48).

Statens jordbruksverk redovisar huvudsakligen fordringar på EU för bidrag myndigheten betalat ut inom jordbruksfonderna. Fordran på EU inom garantifonden för jordbruket ökade, medan fordringarna för landsbygdsprogrammet minskade. Det återstår nu inga fordringar för programperioden 2007–2013.

Försäkringskassans fordringar består av återkravsfordringar, fordringar på bidragsskyldiga för underhållsstöd samt fordringar för vård inom EU. Postens ökning beror främst på ökning av återkravsfordringar.

Kammarkollegiet hade föregående år en fordran på 2 miljarder kronor för utdelning från Akademiska Hus AB.

Not 36 Förutbetalda kostnader

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Periodiserad mervärdesskattebaserad EU-avgift m.m., Skatteverket	7 937	190
Periodiserade EU-avgifter m.m., Kammarkollegiet	2 784	8 524
<i>Riksgäldskontoret</i>		
- underkurser, upplåning i svenska kronor	399	1 618
- underkurser, upplåning i utländsk valuta	314	266
- underkurs, statsskulden till nominellt belopp i utländsk valuta	15	50
- förutbetalda kostnader	10	12
- fordran ränta, Riksgäldsspar	4	8
<i>Summa Riksgäldskontoret</i>	<i>742</i>	<i>1 954</i>
Polismyndigheten	648	603
Kriminalvården	398	364
Migrationsverket	307	255
Trafikverket	301	351
Försäkringskassan	257	273
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	248	204
Lunds universitet	242	258
Arbetsförmedlingen	213	212
Domstolsverket	206	190
Kungl.Tekniska högskolan	190	154
Uppsala universitet	167	174
Stockholms universitet	165	135
Karolinska institutet	159	157
Göteborgs universitet	150	151
Periodiserade bidrag, Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	-	2 498
Periodiserade bidrag, Statens skolverk	-	993
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	37	22
Sjöfartsverket	29	31
Svenska kraftnät	28	39
Övriga myndigheter	2 650	2 433
Summa	17 858	20 165

En förutbetald kostnad är en utgift som har betalats under året men som avser outnyttjade resurser eller tjänster. Normalt blir det en kostnad kommande år. Syftet med att periodisera förutbetalda kostnader är att resultaträkningen enbart ska visa årets kostnader för förbrukade resurser och utnyttjade tjänster.

Skatteverket rapporterar en för högt debiterad mervärdesskattebaserad EU-avgift på 7 747 miljoner kronor för åren 2014–2016 som förutbetalad kostnad. Beloppet återbetalades i januari 2017.

Kammarkollegiet redovisar 2 778 miljoner kronor i för högt debiterade EU-avgifter för åren 2014–2016 som förutbetalad kostnad. Vid föregående årsskifte hade Kammarkollegiet betalat 6 700 miljoner kronor av 2016 års EU-avgift i slutet av 2015. Dessutom hade 1 819 miljoner kronor betalats för läkemedelsförmåner till landstingen en månad tidigare än enligt ordinarie betalningsplan.

Underkurser uppstår när Riksgäldskontoret emitterar obligationer och marknadsvärdet är lägre än det nominella värdet. Mellanskillnaden utgör underkurs och bokförs som en förutbetalad kostnad som periodiseras över lånets löptid.

Polismyndigheten redovisar förutbetalda kostnader för hyror på 445 miljoner kronor och andra förutbetalda kostnader som leasingavgifter samt it-drift och underhåll.

Posten förutbetalda kostnader vid Kriminalvården utgörs huvudsakligen av förutbetalda lokalhyror.

Migrationsverkets förutbetalda kostnader består främst av förutbetalda hyror på 220 miljoner kronor och dagersättning till asylsökande på 46 miljoner kronor.

I posten förutbetalda kostnader för Trafikverket ingår bl.a. förutbetalda kostnader för IT-kostnader och licenser, förutbetalda hyror, förutbetalda ersättningar för trafikavtal, förutbetalda bidrag till Inlandsbanan och andra förutbetalda bidrag.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap redovisar 181 miljoner kronor i förutbetalda leasingavgifter för Rakelverksamheten samt 50 miljoner kronor i förutbetalda hyror.

Lunds universitet redovisar bl.a. förutbetalda hyreskostnader på 207 miljoner kronor.

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete hade vid föregående årsskifte betalat 2 498 miljoner kronor i stöd till vissa FN-organ som avsåg 2016 i slutet av 2015.

Skolverket hade vid föregående årsskifte betalat ut bidrag för det s.k. Lågstadielyftet till kommuner och andra utbildningsanordnare med knappt 1 987 miljoner kronor för hela läsåret 2015/16 i december 2015. Av detta belopp hänfördes hälften till vårterminen 2016 och redovisades därför som en förutbetalad kostnad.

Förutbetalda kostnader i övrigt är exempelvis hyror eller licensavgifter för kommande kvartal eller år. Förutbetalda lokalhyror uppgår totalt till 3 771 miljoner kronor.

Not 37 Upplupna bidragsintäkter

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Trafikverket	881	236
Karolinska institutet	354	290
Lunds universitet	347	282
Kungl. Tekniska högskolan	319	284
Migrationsverket	309	46
Uppsala universitet	234	199
Göteborgs universitet	230	168
Stockholms universitet	203	181
Linköpings universitet	146	117
Försäkringskassan	124	143
Umeå universitet	100	99
Sveriges lantbruksuniversitet	99	105
Luleå tekniska universitet	74	66
Övriga myndigheter	336	293
Summa	3 755	2 511

Upplupna bidragsintäkter är överenskommen ersättning för genomförd verksamhet som ännu inte betalats till myndigheten.

Upplupna bidragsintäkter vid universitet och andra lärosäten gäller främst pågående forskningsprojekt.

Trafikverkets upplupna bidragsintäkter är främst bidrag för investeringar som till största delen finansieras av kommuner. Ökningen av upplupna bidragsintäkter gäller investeringar i järnväg, främst Citybanan.

Migrationsverkets upplupna bidragsintäkter är främst vidarebosättningsmedel från Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF).

Not 38 Övriga upplupna intäkter

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Periodisering av skatter	46 205	33 627
<i>Riksgäldskontoret</i>		
Upplupna ränteintäkter, svenska kronor	3 713	4 342
Upplupna ränteintäkter, utländsk valuta	358	339
Övriga upplupna intäkter	1 414	1 250
<i>Summa Riksgäldskontoret</i>	<i>5 485</i>	<i>5 931</i>
Kärnavfallsfonden	1 180	2 140
Trafikverket	735	144
Försäkringskassan	380	490
Transportstyrelsen	287	206
Inspektionen för arbetslöshetsförsäringen	283	275
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	644	375
Luffartsverket	215	161
Sjöfartsverket	97	88
Övriga myndigheter	926	778
Summa	56 436	44 215

Upplupna intäkter är räntor och andra intäkter som upparbetats, men där myndigheten inte fakturerat eller fått betalt till och med brytdagen.

Periodisering av skatter är mellanskillnaden mellan de skatter som betalats in och de skatteintäkter som beräknas i samband med upprättande av årsredovisningen för staten. När en ökning av upplupna intäkter redovisas innebär det att de periodiserade intäkterna är högre än de betalda skatterna som Skatteverket m.fl. myndigheter redovisat.

Riksgäldskontorets upplupna ränteintäkter i svenska kronor och utländsk valuta är ränteintäkter förknippade med statsskulden som är intjänade under året men som ännu inte är inbetalda till Riksgäldskontoret.

Kärnavfallsfondens upplupna intäkter är i huvudsak upplupna avgifter på 779 miljoner kronor som reaktorinnehavarna betalar i efterskott. Resterande del är huvudsakligen upplupna räntor på bostadsobligationer eller andra säkerställda obligationer.

Ökningen av Trafikverkets upplupna intäkter jämfört med 2015 beror främst på intäkter för Citybanan på 555 miljoner kronor.

Försäkringskassan redovisar upplupna intäkter för vård inom EU på 193 miljoner kronor och upplupna ränteintäkter för återkrav på 162 miljoner kronor.

Transportstyrelsens upplupna intäkter är främst avgifter för trängselskatt.

Upplupna intäkter hos Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen består av finansieringsavgifter från arbetslöshetskassor.

Svenska kraftnät redovisar upplupna intäkter från balans- och systemansvariga på 437 miljoner kronor och upplupna nätintäkter på 181 miljoner kronor.

Not 39 Värdepapper och andelar

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Riksgäldskontoret	20 569	572
Försäkringskassan	1 133	1 098
Pensionsmyndigheten	411	430
<i>Affärsverk</i>		
Luftfartsverket	162	700
Övriga myndigheter	4	0
Summa	22 279	2 800

Riksgäldskontorets värdepapper och andelar är pågående affärer med återköpsavtal (repor) i egna statspapper inom statsskuld förvaltningen samt kortfristiga placeringar. Affärerna har marknadsvårdande syfte och är också ett sätt att hantera tillfälliga likvida överskott och varierar därför mellan åren.

Försäkringskassans värdepapper och andelar är huvudsakligen hypoteksobligationer i de fonder Försäkringskassan redovisar, främst Trafiklivräntefonden.

Pensionsmyndigheten redovisar värdepapper, främst i form av andelar i värdepappersfonder hos Kammarkollegiet, som hör till den frivilliga pensionsförsäkringen.

Luftfartsverket redovisar kortfristiga placeringar i företagscertifikat som värdepapper och andelar.

Not 40 Kassa och bank

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Exportkreditnämnden	1 736	515
Kronofogdemyndigheten	374	494
E-hälsomyndigheten	234	0
Länsstyrelsen i Västerbottens län	218	168
Universitets- och högskolerådet	202	140
Regeringskansliet	190	173
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	189	251
Länsstyrelsen i Norrbottens län	164	165
Karolinska institutet	146	176
Uppsala universitet	118	90
Lunds universitet	113	102
Försvarets materielverk	48	141
<i>Affärsverk</i>		
Lufftartsverket	4 681	3 576
Sjöfartsverket	360	125
Svenska kraftnät	217	190
Övriga myndigheter	1 066	992
Summa	10 056	7 298

Exportkreditnämnden redovisar banktillgodohavanden i utländsk valuta till värdet av 1 604 miljoner kronor samt banktillgodohavanden i svenska kronor på 132 miljoner kronor.

Not 41 Nettoförmögenheten

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Uppskrivningskapital	57	58
Donationskapital	968	904
Resultatandelar i hel- och delägda företag	224 540	246 404
Balanserad kapitalförändring	-658 174	-658 970
Årets över-/underskott enligt resultaträkningen	28 931	-10 191
Summa	-403 678	-421 795

Nettoförmögenheten är skillnaden mellan tillgångar och skulder. Eftersom statens skulder är större än tillgångarna är statens nettoförmögenhet negativ. Förändringen av nettoförmögenheten mellan två år samvarierar i huvudsak med statsskuldens förändring. Nettoförmögenheten påverkas i första hand av resultaträkningens överskott. Därutöver påverkas nettoförmögenheten av andra transaktioner som förändrar tillgångarnas eller skuldernas värde utan att de redovisas i resultaträkningen. Under 2016 ökade nettoförmögenheten med 18,1 miljarder kronor. Nedan redogörs för förändringar av poster

som ingår i nettoförmögenheten. Vissa händelser som i sig inte innebär att nettoförmögenheten påverkas utgör ändå förklaringar till förändringar av ingående delposter.

Uppskrivningskapital

Uppskrivningskapitalet har minskat med 1 miljon kronor under året. Kapitalet minskar med avskrivningsbeloppen på uppvärderade anläggningar samt med omföring till balanserad kapitalförändring vid försäljning av tillgångar.

Donationskapital

Donationskapitalet har ökat med 64 miljoner kronor under året. Ökningen beror till största delen på donationer av konst och likvida medel till Nationalmuseet och Moderna museet.

Resultatandelar i dotterbolag

Kammarkollegiet svarar för merparten av posten. Andelsvärdet är vid årets beräkning till största delen baserat på bolagens egna kapital enligt årsbokslut. Minskningen på 21,9 miljarder kronor under året består av föregående års resultatandelar (-3,7 miljarder kronor), utdelningar betalda under 2016 (-11 miljarder kronor), samt övriga förändringar av eget kapital i dotterbolagen (-10 miljarder kronor). Den del av Systembolaget AB:s resultat, motsvarande årets utdelning, och som redovisas som skatteintäkt förs om från balanserad kapitalförändring till resultatandel påföljande år (0,2 miljarder kronor). Försäljning av företag och justeringar har medfört en ökning med 2,6 miljarder kronor.

Vattenfall AB redovisar en minskning med 9,4 miljarder kronor av det egna kapitalet vid sidan av resultatet. Förändringen består till största delen av negativa effekter av kassaflödessäkringar (-15 miljarder kronor) och omvärderingar relaterade till pensionskulden (-1,7 miljarder kronor), vilket delvis utjämnats av kapitalökningar från omräknings- och valutakurseffekter (2,1 miljarder kronor) och positiv inkomstskatt på övriga poster (4,5 miljarder kronor). Dessutom påverkar ägarförändringar i koncernföretag positivt (0,9 miljarder kronor).

European Spallation Source ESS AB är under likvidation och redovisar en direkt minskning av andelen eget kapital med 0,6 miljarder kronor.

LKAB minskade eget kapital med 0,6 miljarder kronor, vilket främst avser kassaflödessäkringar (-0,9 miljarder kronor) delvis utjämnat av en ökning av reserv för verkligt värde för finansiella tillgångar (0,3 miljarder kronor).

Balanserad kapitalförändring

Den balanserade kapitalförändringen ökade med 0,8 miljarder kronor under året. Den del av föregående års underskott som inte är hänförligt till resultatandelar har minskat kapitalförändringen med 6,4 miljarder kronor.

Utdelningar från dotterbolag enligt föregående stycke ökar denna delpost med motsvarande belopp dvs. 11 miljarder kronor.

Systembolaget AB:s resultat förs till en del som skatteintäkt, vilket påföljande år omförs till resultatandel från kapitalförändring (-0,2 miljarder kronor).

Försäljning av del av aktieinnehavet i SAS AB och den följande omklassificeringen har medfört en ökning med 2,6 miljarder kronor.

Skilda principer vid värdering av inomstatliga värdepapper medför en utjämningspost på 1,5 miljarder kronor som redovisas som balanserad kapitalminskning.

Försvarsmakten har invärderat beredskapsvaror anskaffade tidigare år i beredskapsvarulagret till ett värde av 0,9 miljarder kronor.

Summan av statens interna fordringar och skulder avseende moms minskar nettoförmögenheten med 0,4 miljarder kronor.

Eliminering av inomstatliga ensidiga periodiseringar samt diverse fordringar och skulder medför ett saldo på 0,2 miljarder kronor som ökar nettoförmögenheten.

Riksgäldskontorets konton för hantering av TV-avgiften, rundradiokontot m.fl., rapporteras som en del av statsverket, vilket innebär en minskning av nettoförmögenheten med 0,2 miljarder kronor.

Saldot vid avräkning av inomstatliga betalningar avseende anslag och inkomstitlar uppgick vid årsskiftet till 0,1 miljarder kronor och redovisas som en ökning av nettoförmögenheten.

Nedanstående tabell visar de poster som lett fram till nettoförmögenhetens förändring.

Nettoförmögenhetens förändring

Miljoner kronor

	Uppskrivnings- kapital	Donations- kapital	Resultat- andelar i hel och delägda företag	Balanserad kapital- förändring	Årets över- /underskott	Summa
Utgående balans 2015	58	904	247 153	-659 580	-10 340	-421 804
Invärdering av utvecklingsbanker, Kammarkollegiet och Sida				711	149	860
Justering av värdet på aktieinnehav i SAS AB, Kammarkollegiet			-749			-749
Ändring av redovisningsprincip för ej förväntansriktiga premier, EKN				-499		-499
Eliminering av inomstatlig skuld för stämpelskatt, Lantmäteriet				396		396
Övriga förändringar				2	0	1
Ingående balans 2016	58	904	246 404	-658 970	-10 191	-421 795
Föreg. års kapitalförändring	-1		-3 735	-6 455	10 191	0
Utdelning från hel- och delägda företag			-10 776	10 776		0
Förändring av eget kapital hos hel- och delägda företag			-10 149			-10 149
Omföring av resultatandel från Systembolaget redovisad som skatteintäkt			198	-198		0
Försäljning, likvidering och justering av innehav i hel- och delägda företag			2 623	-2 623		0
Utjämningspost vid eliminering av statspapper				-1 538		-1 538
Invärdering av beredskapsvaror i lager, Försvarmakten				918		918
Eliminering av inomstatliga balansposter avseende moms				-367		-367
Saldo vid eliminering av ensidiga inomstatliga periodavgränsningsposter samt diverse fordringar och skulder				185		185
Rundradiokonto m.m., Riksgäldskontoret				-160		-160
Saldo inomstatlig betalningsavräkning				139		139
Övriga förändringar		64	-25	119		158
Årets över-/underskott					28 931	28 931
Summa årets förändring	-1	64	-21 864	796	39 122	18 117
Utgående balans	57	968	224 540	-658 174	28 931	-403 678

Not 42 Fonder

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Kärnavfallsfonden	64 618	59 284
Stabilitetsfonden (Riksgäldskontoret)	40 451	56 406
Resolutionsreserven (Riksgäldskontoret)	22 467	-
Insättningsgarantifonden (Riksgäldskontoret)	38 109	35 201
Trafikivräntefonden (Försäkringskassan)	1 032	998
Kammarkollegiet, försäkringsverksamheten m.m.	477	510
Bygdemedel m.m. (länsstyrelser)	418	415
Batterifonden (Naturvårdsverket)	357	441
Försäkringskassans övriga fonder	279	272
Övriga	248	311
Total summa	168 456	153 838

Som fonder i staten redovisas medel som är reserverade för särskilda ändamål, men där det reserverade beloppet inte beror direkt på en fastställd skuld eller en försäkringstekniskt beräknad risk. De viktigaste förändringarna i fondkapitalet beskrivs i not 5 Avsättning till/upplösning av fonder.

Kärnavfallsfonden redovisas av myndigheten Kärnavfallsfonden och förvaltas av Kammarkollegiet. Fonden består av avgifter från kärnkraftsföretagen, baserade på produktionen av elektrisk kraft. Avgifterna ska täcka alla kostnader nu och i framtiden för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och annat avfall. Kärnavfallsfonden har fortsatt att öka under 2016 liksom de senaste åren. Fondmedlen är placerade i s.k. säkerställda obligationer utgivna av bostadsfinansieringsinstitut, i statspapper och på konto i Riksgäldskontoret. Vid utgången av 2016 avser drygt 50 procent av tillgångarnas bokförda värde säkerställda obligationer.

Stabilitetsfonden inrättades enligt riksdagens beslut i samband med finanskrisen under hösten 2008 för att finansiera framtida stödåtgärder. Den förvaltas av Riksgäldskontoret. Inledningsvis tillfördes 15 000 miljoner kronor genom särskilt anslag på statens budget. Avsikten har varit att fonden genom de inbetalda stabilitetsavgifterna och bankgarantiavgifterna från banker och andra institut med avkastning, skulle öka upp till motsvarande 2,5 procent av BNP.

Från 2016 gäller ny lagstiftning som innebär att ett resolutionsförfarande ska användas för institut som bedöms viktiga för den finansiella stabiliteten och som därför inte bör försättas i konkurs. Resolution innebär att staten tar kontroll över ett institut som är drabbat av problem för att rekonstruera det eller avveckla det under ordnade former. För detta ändamål bildades en ny fond benämnd Resolutionsreserven i början av 2016. Den tillfördes 19 092

miljoner kronor genom överföring från Stabilitetsfonden och har därefter tillförts resolutionsavgifter. Stabilitetsfondens uppdrag har samtidigt begränsats men den ska även i fortsättningen finansiera stöd enligt en ny lag om förebyggande statligt stöd. Under 2016 tillfördes fonden för sista gången stabilitetsavgifter. Från 2017 gäller enbart resolutionsavgifterna som förs till Resolutionsreserven. Stabilitetsfonden och Resolutionsreserven ökade tillsammans med 6 511 miljoner kronor under året.

Riksgäldskontoret förvaltar även Insättningsgarantifonden som har byggts upp av avgifter från institut som omfattas av garantin. Avgiftens storlek bygger på institutens kapitaltäckningsgrad och används till att bygga upp en fond för att kunna betala ut ersättning till kunder i kreditinstitut eller värdepappersbolag som går i konkurs. Insättningsgarantin gäller för såväl privatpersoner som företag och andra juridiska personer. Insättningsgarantimedlen är placerade i statspapper och till mindre del på konto i Riksgäldskontoret. Insättningsgarantifonden ökade med 2 907 miljoner kronor under året.

Försäkringskassan redovisar ett antal fonder som förvaltas av Kammarkollegiet och från vilka bl.a. vissa livräntor enligt äldre bestämmelser betalas ut. Den största är Trafiklivräntefonden och utöver den finns bl.a. Frivilliga yrkesskadefonden och Affärsverksfonden.

Kammarkollegiets fonder avser främst kollegiets försäkringsverksamhet och Kulturfonden för Sverige och Finland, men även Viltvårdsfonden samt Författarfonden.

Länsstyrelserna redovisar s.k. bygdemedel (vattenregleringsmedel) och älgvårdsfonder med den övervägande delen hos länsstyrelserna i Norrbottens och Västerbottens län.

Batterifonden redovisas av Naturvårdsverket och har byggts upp av miljöavgifter på batterier. Sedan 2009 gäller producentansvar för batterier och fonden tar inte in några avgifter. Återstående medel används till batteriforskning och fonden minskar successivt.

Bland fonder som inte specificeras i tabellen finns främst medel från vattendomar m.m. hos Havs- och vattenmyndigheten och Brottsofferfonden.

Sjömanspensionsfonden som redovisades av Pensionsmyndigheten har avvecklats under året i enlighet med ändring i lagen (1998:1757) om förvaltning av vissa fonder inom socialförsäkringsområdet. Fonden uppgick till knappt 77 miljoner kronor och värdet av tillgångarna levererades in till statens centralkonto. Avvecklingen redovisades direkt i balansräkningen. Av detta skäl skiljer sig förändringen av balansposten Fonder ifrån posten Avsättning till/upplösning av fonder enligt not 5 med detta belopp.

Not 43 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Statens tjänstepensionsverk	223 214	218 574
Riksdagsförvaltningen	3 222	3 003
Försvarsmakten	178	187
Polismyndigheten	54	36
Trafikverket	30	37
Lunds universitet	28	26
Försvarets materielverk	21	26
Göteborgs universitet	19	25
Affärsverk		
Luffartsverket	3 618	3 303
Sjöfartsverket	1 814	1 767
Svenska kraftnät	559	512
Övriga myndigheter	334	375
Summa	233 091	227 871

Statens pensionsåtagande vid SPV

Statens tjänstepensionsverk (SPV) ansvarar och gör avsättningar för de förmånsbestämda tjänstepensionerna och de övriga avtalsförsäkringar som myndigheterna har betalat premier för, vilket utgör merparten av statens pensionsåtagande. Undantag från denna ordning är de myndigheter som gör egna avsättningar för pensioner, främst affärsverken och Riksdagsförvaltningen. Skulden för de förmånsbestämda tjänstepensionerna som SPV redovisar ökade med 4,6 miljarder kronor jämfört med 2015 då den ökade med 6,3 miljarder kronor. Skulden har beräknats med samma begränsning av förändring av ränteantaganden som tillämpats i årsredovisningen för staten de närmast föregående åren (se redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar) och det innebär att den är 23,8 miljarder kronor lägre än den skuld som SPV redovisar i sin årsredovisning. I nedanstående tabell framgår förändringens viktigaste delposter enligt en skuldanalys som SPV gjort.

Förklaring till förändring av den försäkringstekniska avsättningen i SPV:s tjänstepensionsverksamhet

Miljoner kronor	2016	2015
Ingående skuld	218 118	211 793
Justering av ingående skuld	108	-54
Ändrade beräkningsgrunder, bruttoränta	6 186	5 985
Ändrade beräkningsgrunder, övrigt	96	
Nyintjänande	7 203	7 064
Utbetald pension	-9 455	-9 342
Basbeloppsindexering	-967	470
Grundränta, brutto	1 535	1 951
Grundränta, frigjorda omkostnader	-232	-218
Antaganden om livslängd	8	55
Nya och tillfälliga sjukpensioner	91	112
Nyavsättning premiefrielse	147	149
Nyavsättning icke aktuell, temporär efterlevandepension	229	234
Förändring av antastbar förmån	50	-73
Nya temporära efterlevandepensioner	107	72
Utbetalning, frigjorda omkostnader	-75	-74
Aktualisering	-114	-107
Övrigt	-303	101
Summa utgående skuld¹	222 732	218 118

¹ Till detta kommer tjänstegruppliv- och personskadeersättning med 482 miljoner kronor (456 miljoner kronor föregående år) vilket förklarar avvikelser mot beloppet i not 43.

Ändrade beräkningsgrunder visar den skuldeffekt som uppstår när de försäkringstekniska beräkningsgrunderna ändras. I årsredovisningen för staten 2015 tillämpades grundräntan 0,9 procent och för 2016 har den sänkts till 0,7 procent enligt den princip som innebär att en sänkning av räntan i beräkningsgrunderna tillåts slå igenom med högst 0,2 procentenheter. Nyintjänande består av den skuldförändring som beror på att de aktiva har tjänat in ytterligare rätt till ålderspension och kompletterande efterlevandepension/familjepension under året. Utbetald pension motsvarar den skuldminskning som utbetalningarna medfört. Posten är en beräkning utifrån tillgängliga data och det kan finnas avvikelser mellan postens värde och bokförda betalningar exempelvis när retroaktiva utbetalningar gjorts. Basbeloppsindexering avser omräkning med förändringen av prisbasbeloppet som görs av pensioner som betalas ut och av fribrev. Mellan 2015 och 2016 sänktes prisbasbeloppet med 0,45 procent vilket gav en minskning av skulden med 967 miljoner kronor. Grundränta visar den uppräknings av skulden som enligt de försäkringstekniska riktlinjerna ska göras med antagen ränta, som under 2016 var 0,7 procent. I Övrigt ingår effekter som uppstår i skulden när förmånsbelopp förändras under perioden till exempel på grund av samordning. Under 2016 ökade inkomstpensionen med 4,2 procent vilket har lett till lägre pensionsbelopp och lägre skulder för bruttosamordnad tjänstepension.

Övriga avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Riksdagsförvaltningen tar upp avsättning för pensioner och inkomstgarantier till tidigare och nuvarande ledamöter. Av det totala beloppet avsåg 584 miljoner kronor inkomstgarantier. Ca 64 procent av den totala pensionsavsättningen avser avgångna ledamöter, medan återstoden avser aktiva ledamöter. Pensionsskulden för Riksdagsförvaltningen och för Luftfartsverket, Sjöfartsverket och affärsverket Svenska kraftnät har räknats om enligt den princip som tillämpas för förändring av grundräntan i årsredovisningen för staten (se redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar). Omräkningen innebär att sammantaget är tjänstepensionsskulden för Riksdagsförvaltningen och affärsverken upptagna till 2,2 miljarder kronor lägre i årsredovisningen för staten än i deras respektive årsredovisningar.

Not 44 Övriga avsättningar

Miljoner kronor	2016	2015
Exportkreditnämnden	12 008	10 091
Trafikverket	1 130	1 491
Riksgäldskontoret	614	766
Pensionsmyndigheten	414	418
Försvarsmakten	380	445
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	288	397
Polismyndigheten	171	152
Migrationsverket	168	33
<i>Affärsverk</i>		
Luftfartsverket	74	93
Svenska kraftnät	73	0
Sjöfartsverket	20	18
Övriga myndigheter	1 284	1 204
Summa	16 624	15 108

Balansposten Övriga avsättningar består till största delen av Exportkreditnämndens (EKN) avsättningar för risker i garantiengagemang. Reserveringar görs för förväntad förlustrisk i affärerna. Reserveringen vid utgången av 2016 uppgick till 12 008 miljoner kronor, vilket är en ökning med 19 procent jämfört med året innan. Reserveringen delas in i reservering för ej intjänade premier och kvardröjande risker, respektive reservering för skador. Reservering för ej intjänade premier och kvardröjande risker står för knappt 70 procent av den totala reserveringen. Ökning 2016 beror främst på förändring av reservering för skador.

Trafikverkets avsättningar gäller främst skadeståndskostnader med 634 miljoner kronor och miljöåtgärder med 428 miljoner kronor. Avsättningarna minskade med 361 miljoner kronor under året, varav avsättningarna för skadeståndskostnader minskade med drygt 200 miljoner kronor och för miljöåtgärder med drygt 140 miljoner kronor.

Riksgäldskontoret reserverar medel för framtida garantiförluster. Reserveringen gäller till största delen garantin för Öresundsbron.

Pensionsmyndigheten har en avsättning för frivillig pensionsförsäkring som är en verksamhet enligt äldre lagstiftning. Nyteckning till försäkringen upphörde i början av 1980-talet och avsättningen minskar successivt, eftersom inga premier inbetalas, med skillnaden mellan kapitalavkastning och pensionsutbetalningar.

Försvarsmaktens avsättning för framtida utgifter för omstrukturering enligt främst Försvarsbeslut 2004 har fortsatt att minska. Minskningen gäller främst den delen av avsättningen som rör avveckling av materiel, 72 miljoner kronor. Avsättningen på 380 miljoner kronor avser till drygt en tredjedel kompetensväxling och kompetensutveckling, en tredjedel avsättningar för sanering och resterande del rättstvister m.m.

Avsättningar för risker i engagemang hos Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) gäller dels garantier som EKN administrerar för Sidas räkning för s.k. U-krediter och fristående garantier, dels avsättningar för personal. Posten har minskat med 109 miljoner kronor, vilket beror främst på minskning av avsättning till fristående garantier med 106 miljoner kronor.

Not 45 Statsskulden

Lån i svenska kronor

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Nominella statsobligationer	630 007	602 746
Real skuld i svenska kronor	199 780	183 270
Statsskuldväxlar	84 385	141 337
Likviditetsförvaltningsinstrument	69 064	56 480
Privatmarknadslån	15 280	18 541
Säkerheter i svenska kronor	10 767	11 402
Valutaderivat	-75 219	-21 152
<i>Summa</i>	<i>934 064</i>	<i>992 623</i>
Eliminering, myndigheters innehav av statspapper	-55 293	-51 122
Summa	878 771	941 501

I Riksgäldskontorets definition av den svenska statsskulden ingår de låneinstrument som Riksgäldskontoret använder, och har använt sig av, i sin finansiering av statens lånebehov (se Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar). Lån i svenska kronor redovisas till nominellt slutvärde, dvs. de marknadsvärderas inte med hänsyn till förändringar i marknadsräntorna.

I årsredovisningen för staten används Riksgäldskontorets definition av statsskulden minskad med elimineringar av de statliga myndigheternas innehav av statliga obligationer.

Det är endast ett fåtal myndigheter som har statsobligationer. Kärnavfallsfondens innehav var vid årsskiftet 23,0 miljarder kronor och Riksgäldskontorets innehav för Insättningsgarantifonden var 32,0 miljarder kronor värderade till nominellt värde samt upplupen inflationskompensation.

Lån i utländsk valuta

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Obligationer m.m. i utländsk valuta	327 840	379 302
Valutaderivat	77 366	21 743
Säkerheter i utländsk valuta	7 983	9 746
Summa	413 189	410 791

Lån i utländsk valuta upptas i balansräkningen till sitt aktuella värde, dvs. de räknas om till de valutakurser som gällde på bokslutsdagen. De redovisade lånen i utländsk valuta ökade med 2,4 miljarder kronor.

Statsskulden totalt

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Lån i svenska kronor	878 771	941 501
Lån i utländsk valuta	413 189	410 791
Summa	1 291 960	1 352 292

Statsskulden har totalt minskat med 60,3 miljarder kronor jämfört med 2015. Statens budgetsaldo för 2016 var ett överskott på 85,3 miljarder kronor, vilket medfört ett minskat lånebehov. Statsskuldväxlar svarar för den största förändringen, med en minskning på 57,0 miljarder kronor. Även obligationer i utländsk valuta har reducerats och minskningen uppgår till 51,5 miljarder kronor.

Not 46 Långfristiga skulder

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Trafikverket	2 716	2 650
Riksgäldskontoret	376	275
<i>Affärsverk</i>		
Luffartsverket	250	422
Övriga	23	2
Total summa	3 365	3 349

Långfristiga skulder vid sidan av statsskulden förekommer endast hos ett litet antal statliga myndigheter, förutom de lån i Riksgäldskontoret som är interna i staten och därför elimineras i årsredovisningen för staten.

Trafikverket redovisar betalningsutfästelse till Svensk-Danska Broförbindelsen AB med 2 559 miljoner kronor samt därutöver innehållna garantibelopp och skulder för finansiell leasing.

Riksgäldskontoret redovisar skulder knutna till tillgångar som övertogs från affärsverket Statens järnvägar i samband med att affärsverket upphörde.

Luffartsverket har en långfristig skuld till den europeiska organisationen Eurocontrol som arbetar med flygtrafikledning och flygsäkerhetsfrågor.

Not 47 Leverantörsskulder

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Trafikverket	6 788	6 731
Försvarets materielverk	2 436	2 317
Försvarmakten	1 263	1 091
Polismyndigheten	730	738
Migrationsverket	499	547
Fortifikationsverket	417	301
Kriminalvården	395	704
Arbetsförmedlingen	394	310
Statens fastighetsverk	351	339
Försäkringskassan	307	376
Karolinska institutet	277	262
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	258	202
Skatteverket	250	165
Domstolsverket	203	327
Transportstyrelsen	197	125
Lunds universitet	191	177
Göteborgs universitet	184	208
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	164	119
Statens institutionsstyrelse	158	78
Uppsala universitet	144	136
Regeringskansliet	142	148
Kungl. Tekniska högskolan	140	70
Sveriges lantbruksuniversitet	134	69
Umeå universitet	110	163
Stockholms universitet	107	105
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	529	435
Luffartsverket	163	163
Sjöfartsverket	151	119
Övriga myndigheter	2 875	2 610
Summa	19 957	19 135

Leverantörsskulder är skulder som uppkommer vid köp av varor och tjänster. Posten varierar mycket på grund av skuldernas kortfristiga karaktär.

Not 48 Övriga kortfristiga skulder

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
<i>Riksgäldskontoret</i>		
Skuld till premiepensionssystemet	10 932	10 073
EU-avgifter	11 273	11 673
Affärsdagsredovisning	55 004	33 558
Övrigt, Riksgäldskontoret	33	43
<i>Summa Riksgäldskontoret</i>	<i>77 242</i>	<i>55 347</i>
<i>Skatteverket</i>		
Kontoöverskott, skattekonto	72 409	42 868
Skuld till kommuner och landsting	1 591	-
Övrigt, Skatteverket	282	92
<i>Summa Skatteverket</i>	<i>74 282</i>	<i>42 960</i>
Pensionsmyndigheten	5 873	5 659
Försäkringskassan	3 356	3 264
E-hälsomyndigheten	2 089	1 710
Trafikverket	1 748	2 215
Exportkreditnämnden	750	943
Statens tjänstepensionsverk	621	397
Polismyndigheten	365	340
Försvarsmakten	219	220
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	109	241
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	6 746	5 961
Luffartsverket	110	85
Sjöfartsverket	27	25
Övriga myndigheter	3 429	3 168
Summa	176 966	122 535

Övriga skulder ökade med 54 miljarder kronor till 177 miljarder kronor. De största förändringarna gäller ökning av Skatteverkets kontoöverskott på skattekonto med 30 miljarder kronor och effekt av Riksgäldskontorets affärsdagsredovisning med 21 miljarder kronor.

Vid affärsdagsredovisning uppstår en skuld när ett avtal om köp av värdepapper ingås, som sedan nollställs några dagar senare när betalningen görs. Det är normalt att det är stora fluktuationer i effekten av affärsdagsredovisningen. Motsvarande effekt förekommer på fordringssidan i samband med försäljning av värdepapper, se not 35.

Riksgäldskontorets skuld till premiepensionssystemet består huvudsakligen av inbetalda ålderspensionsavgifter som övergångsvis har placerats på konto i Riksgäldskontoret för finansiering av framtida pensioner.

Medel för EU-avgiften består av medel som har satts in på EU-kommissionens konto i Riksgäldskontoret, men som ännu inte har rekvirerats av kommissionen och betalats från statens centralkonto i Riksbanken. Beloppet varierar över tid beroende på EU-kommissionens aktuella likviditetsbehov.

En del av Skatteverkets skuld för kontoöverskott på skattekonto utgörs av skattebetalares kompletteringsinbetalningar för att täcka den slutliga skatten, som avräknas först 2017. En annan del är oreglerade skulder avseende överskjutande ingående mervärdesskatt eller andra återbetalningar som inte hunnit göras per balansdagen.

Pensionsmyndigheten redovisar en skuld för innehållen skatt på pensionsförmåner. Skulderna hos Försäkringskassan består av skatt på sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning, föräldrapenning m.fl. skattepliktiga socialförsäkringsförmåner.

E-hälsomyndighetens övriga kortfristiga skulder består främst av en skuld till apoteksaktörer avseende den läkemedelsförmån som E-hälsomyndigheten har i uppdrag att förmedla till apoteksaktörer.

I Trafikverkets övriga kortfristiga skulder ingår i huvudsak förskotteringar av väg- och järnvägsinvesteringar med 1 047 miljoner kronor och innehållna garantibelopp med 531 miljoner kronor.

Svenska kraftnäts övriga skulder består främst av skuldförda kapacitetsavgifter.

Not 49 Depositioner

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Kronofogdemyndigheten	599	800
Länsstyrelserna	300	303
Tullverket	157	107
Övriga myndigheter	35	31
Summa	1 091	1 241

Depositioner består bl.a. av indrivna medel hos Kronofogdemyndigheten och av hyror som privatpersoner deponerat hos länsstyrelserna i samband med tvist med fastighetsägare. Av Länsstyrelsernas depositioner finns ungefär hälften hos Länsstyrelsen i Stockholms län. Tullverkets depositioner är i huvudsak ställda säkerheter för kreditillstånd för tullärenden samt av liknande kontanta säkerheter i uppbördsverksamheten.

Not 50 Förskott från uppdragsgivare och kunder

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Sveriges lantbruksuniversitet	30	30
Kemikalieinspektionen	27	21
Patent- och registreringsverket	18	17
Bolagsverket	13	13
Högskolan i Gävle	11	18
Lantmäteriet	11	15
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	48	37
Övriga myndigheter	14	11
Summa	172	162

Uppdragsgivare och kunder lämnar medel till myndigheter i förskott för finansiering av större projekt, t.ex. infrastrukturprojekt och forsknings- och utvecklingsprojekt. Dessa projekt pågår under en längre tid och arbetet är ännu inte avslutat eller projektet slutavräknat. Myndigheterna redovisar medlen som förskott från uppdragsgivare och kunder. Förskott från kunder kan även avse förskott i samband med pågående försäljning.

Sveriges lantbruksuniversitets förskott består av handpenning från Uppsala kommun vid försäljning av fastighet.

Svenska kraftnäts förskott består av avtal med kunder inom optoverksamheten, dvs. infrastruktur för tele- och datakommunikation. Avtalstiden varierar mellan 15 och 25 år. Svenska kraftnät redovisar intäkten i takt med att tjänsten tillhandahålls.

Not 51 Upplupna kostnader

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Migrationsverket	13 958	7 577
Riksgäldskontoret	11 009	10 822
Trafikverket	1 929	2 091
Försvarsmakten	1 250	1 141
Polismyndigheten	1 031	976
Försäkringskassan	854	834
Arbetsförmedlingen	850	675
Tullverket	846	84
Försvarets materielverk	432	464
Skatteverket	369	363
Kriminalvården	284	309
Göteborgs universitet	253	258
Regeringskansliet	239	214
Transportstyrelsen	238	275
Lunds universitet	214	197
Kammarkollegiet	204	147
Domstolsverket	198	198
Statens jordbruksverk	189	255
Uppsala universitet	175	170
Stockholms universitet	149	147
Statens institutionsstyrelse	133	120
Umeå universitet	130	129
Sveriges lantbruksuniversitet	121	152
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	579	298
Luffartsverket	165	96
Sjöfartsverket	127	125
Övriga myndigheter	2 698	2 739
Summa	38 624	30 856

Upplupna kostnader redovisas för tjänster som utförts under redovisningsperioden och för varor som leverats men faktureras eller betalas först under nästkommande räkenskapsår. Upplupna kostnader består även av semester- och löneskulder, konsult- och revisionsarvoden m.m. som redovisas av de flesta myndigheter.

Migrationsverket redovisar en ökning av upplupna kostnader med 6 381 miljoner kronor. De största ökningarna avser upplupna kostnader för placering av barn med 4 992 miljoner kronor och skolkostnader och organiserad verksamhet med 1 411 miljoner kronor.

Riksgäldskontorets upplupna kostnader är räntekostnader för upplåning i svenska kronor och utländsk valuta samt skuldskötselinstrument som kostnadsförts men ännu inte betalats ut.

Trafikverkets största poster under upplupna kostnader gäller investeringar i vägar och järnvägar med 673 miljoner kronor och för drift och underhåll av vägar och järnvägar med 258 miljoner kronor. Andra stora poster är upplupna kostnader för markinlösen på 544 miljoner kronor och upplupna utgiftsräntor på 154 miljoner kronor.

Svenska kraftnät redovisar bl.a. upplupna kostnader för balanskraft med 332 miljoner kronor vilket är en ökning med 223 miljoner kronor då fakturering avseende december senarelagts jämfört med föregående år.

Not 52 Oförbrukade bidrag

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Karolinska institutet	1 961	1 984
Lunds universitet	1 562	1 379
Göteborgs universitet	1 104	1 026
Uppsala universitet	723	752
Statens jordbruksverk	599	377
Kungl. Tekniska högskolan	398	326
Umeå universitet	308	304
Stockholms universitet	293	226
Linköpings universitet	257	239
Sveriges lantbruksuniversitet	256	226
Migrationsverket	251	119
Trafikverket	181	182
Kustbevakningen	164	166
Södertörns högskola	159	158
Örebro universitet	151	137
Mälardalens högskola	122	99
Linnéuniversitetet	114	107
Luleå tekniska universitet	111	106
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	1 345	1 262
Luffartsverket	121	54
Sjöfartsverket	56	44
Övriga myndigheter	1 163	919
Summa	11 399	10 189

Som oförbrukade bidrag redovisas bidragsmedel som erhållits, men som ännu inte förbrukats för sitt ändamål.

Universitet och högskolor redovisar oförbrukade bidragsmedel främst för finansiering av olika forskningsprojekt. I det totala beloppet för oförbrukade bidrag ingår uppbundna medel för framtida avskrivningar för investeringar som finansierats med erhållna bidrag.

Oförbrukade bidrag hos Statens jordbruksverk är huvudsakligen förskott från EU:s landsbygdsfond på 501 miljoner kronor.

Svenska Kraftnät redovisar bidrag från markägare till investeringar, investeringsbidrag från intressenter och skuldförda kapacitetsavgifter.

Totalt oförbrukade bidrag

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Universitet och högskolor	16 937	16 312
Inomstatligt	9 020	8 912
Utomstatligt	7 917	7 400
Länsstyrelser	1 061	919
Inomstatliga	752	781
Utomstatliga	309	138
Övriga	4 913	3 903
Inomstatliga	1 740	1 252
Utomstatliga	3 173	2 651
Totala inomstatliga	11 512	10 945
Totala utomstatliga	11 399	10 189
Summa	22 911	21 134

Oförbrukade inomstatliga bidrag elimineras i årsredovisningen för staten, men redovisas här som tilläggsinformation. Dessa bidrag har i de flesta fall redovisats mot anslag hos den givande myndigheten.

De totala oförbrukade bidragen ökade med 1,8 miljarder kronor. Det är framför allt utomstatliga oförbrukade bidrag som har ökat.

Högskolesektorn står för 77 procent av inomstatliga oförbrukade medel som vanligtvis är forskningsmedel, ofta från Vetenskapsrådet, andra forskningsråd eller myndigheter med uppgift att fördela sådana medel.

Lunds universitet redovisade högst belopp för oförbrukade inomstatliga bidrag vid utgången av 2016. Beloppet uppgick till 2 064 miljoner kronor vilket var 23 procent av de totala inomstatliga oförbrukade bidragen för universitet och högskolor. Karolinska institutet redovisade 13 procent och Uppsala universitet 12 procent av det totala beloppet.

Inomstatliga bidrag hos länsstyrelserna avser vanligen medel från centrala myndigheter som ska förmedlas till olika regionala projekt.

Oförbrukade inomstatliga bidrag

Inomstatliga oförbrukade bidrag uppgick till totalt 11 512 miljoner kronor.

I tabellen nedan visas hur 93 procent av inomstatliga oförbrukade bidrag förväntas tas i anspråk inom angivna tidsintervaller. Redovisade belopp bygger på uppgifter som berörda myndigheter lämnat utifrån gjorda uppskattningar om förväntad förbrukningstakt.

Tabell oförbrukade inomstatliga bidrag

Miljoner kronor

Förväntad förbrukningstakt inomstatliga oförbrukade bidrag	Totalt	Inom 3 månader	Mer än 3 månader till ett år	Mer än 1 år till 3 år	Mer än 3 år
Inomstatliga oförbrukade bidrag (med förbrukningstakt)	10 718	2 628	6 573	1 301	216
varav Universitet och högskolor	8 912	2 214	5 753	875	69
varav Länsstyrelser	752	160	375	214	3
varav Övriga	1 054	253	444	212	144
Övriga (utan uppgift om förbrukningstakt)	794				
Totala inomstatliga oförbrukade bidrag	11 512				

Not 53 Övriga förutbetalda intäkter

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Riksgäldskontoret	41 857	37 215
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	462	565
Karolinska institutet	247	260
Kammarkollegiet	156	148
Lunds universitet	135	149
Statens fastighetsverk	124	75
Göteborgs universitet	118	113
Trafikverket	106	99
Uppsala universitet	73	113
Fortifikationsverket	56	39
Strålsäkerhetsmyndigheten	47	54
Linköpings universitet	43	37
<i>Affärsverk</i>		
Sjöfartsverket	92	3
Svenska kraftnät	29	30
Luffartsverket	1	8
Övriga myndigheter	1 466	1 054
Summa	45 012	39 962

Övriga förutbetalda intäkter är inkomster för varor och tjänster som ännu inte har levererats eller utförts. Förutbetalda intäkter uppstår på grund av att varor och tjänster faktureras i förskott eller förskottsbetalas innan prestationer har utförts.

Den största posten gäller överkurser som uppstår när Riksgäldskontoret emitterar obligationer och marknadsvärdet är högre än det nominella värdet. Mellanskillnaden är överkurs och bokförs som förutbetald intäkt som periodiseras över lånets löptid.

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige redovisar här medel från EU:s fonder.

Som Övriga förutbetalda intäkter hos andra myndigheter redovisas främst avgifts- eller uppdragsintäkter som betalats före årsskiftet, men som är hänförliga till kommande år.

Not 54 Garantiförbindelser

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Garantier för vilka avsättning ej görs <i>(alla hos Riksgäldskontoret)</i>		
Insättningsgarantin och investerarskyddet	1 665 945	1 554 662
<i>Garantier om tillförsel av kapital</i>		
Garantikapital	133 767	121 217
<i>Övriga garantier</i>		
Garantier som ställts ut av andra myndigheter än Riksgäldskontoret	-	1 200
Summa garantiåtaganden som redovisas inom linjen	1 799 712	1 677 079

Riksgäldskontoret, Exportkreditnämnden, Sida och Boverket hanterar de statliga garantiåtagandena. Riksgäldskontoret beskriver garantiverksamheten närmare i särskilt underlag.

Garantiåtagandena delas upp i två delar; garantier där myndigheterna inte gör avsättning för förluster och garantier där myndigheterna gör avsättning för förluster. Inom linjen tas de garantier som myndigheterna inte gör någon avsättning för upp. Dessa beskrivs nedan.

Insättningsgarantin skyddar sparande på konto om ett institut försätts i konkurs eller av andra skäl inte kan betala ut pengarna. Det maximala ersättningsbeloppet är 950 000 kronor per person och institut. De garanterade insättningarna uppgick till 1 666 miljarder kronor den 31 december 2016, vilket var en ökning med 111 miljarder kronor. Investerarskyddet omfattar finansiella instrument och pengar som institut förfogar över i samband med att investeringstjänster utförs. Om ett institut går i konkurs och det visar sig att institutet inte kan lämna tillbaka kundernas tillgångar informerar Riksgäldskontoret och konkursförvaltaren innehavare av värdepapper och pengar som omfattas av skyddet att de har möjlighet att ansöka om ersättning. Staten ersätter upp till 250 000 kronor per kund och institut. För investerarskyddet saknas uppgift om storleken på de skyddade tillgångarna.

Garantikapital är medlemsåtaganden i nio internationella finansieringsinstitut som består av inbetalt kapital och garantikapital. Garantikapitalet innebär att staten förbinder sig att under vissa omständigheter skjuta till ett bestämt kapitalbelopp till instituten. Åtagandet uppgår till 134 miljarder kronor.

Statens totala garantiåtaganden

Bland garantiförbindelser inom linjen finns inte de garantier med där förlustrisken har värderats och avsättning för förväntade förluster görs. Avsättningarna för förluster uppgick till sammanlagt 13 miljarder kronor varav huvuddelen rör Exportkreditnämndens garantier. Avsättningarna kommenteras i viss mån i not 44, Övriga avsättningar.

I nedanstående tabell redovisas statens totala garantiåtaganden fördelat på de åtaganden för vilka avsättning inte görs och de åtaganden för vilka avsättning görs.

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Garantiåtaganden för vilka avsättning ej görs redovisade inom linjen (enligt ovan)	1 799 712	1 677 079
Garantier för vilka avsättning görs - redovisas ej inom linjen		
<i>Garantier om tillförsel av kapital</i>		
Grundförsäkringar, Riksgäldskontoret	405	405
<i>Exportgarantier m.m.</i>		
Exportgarantier, Exportkreditnämnden	201 502	214 134
U-kreditgarantier, Sida	1 081	985
Fristående krediter, Sida	3 882	2 463
<i>Kreditgarantier</i>		
Infrastruktur, Riksgäldskontoret	18 576	18 512
Internationella åtaganden, Riksgäldskontoret	5 808	6 200
Bostadskrediter, Boverket	1 985	1 489
Övrigt, Riksgäldskontoret	10	11
<i>Övriga garantier</i>		
Pensionsgarantier, Riksgäldskontoret	8 515	8 575
Summa garantiåtaganden för vilka avsättning görs	241 764	252 774
Total summa garantiåtaganden	2 041 476	1 929 853

Not 55 Övriga ansvarsförbindelser

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Trafikverket	26 646	-
Riksgäldskontoret	13 914	14 029
Statens kulturråd	1 621	2 400
Kriminalvården	1 089	1 059
Statens tjänstepensionsverk	1 088	1 306
Södertörns högskola	965	985
Sveriges geologiska undersökning	250	300
Migrationsverket	185	-
Totalförsvarets forskningsinstitut	160	164
Stockholms universitet	129	205
Arbetsförmedlingen	124	43
Göteborgs universitet	113	114
Karolinska institutet	76	84
Uppsala universitet	74	73
Domstolsverket	73	73
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	115	-
Sjöfartsverket	99	50
Luffartsverket	17	19
Övriga myndigheter	381	557
Summa	47 120	21 461

Ansvarsförbindelser är förpliktelser som inte redovisas som skuld eller avsättning i balansräkningen på grund av att det inte är troligt att de kommer att regleras eller på grund av att deras storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. Det kan också vara möjliga förpliktelser, dvs. det är osäkert om det förekommer en förpliktelse eller inte. Som Övriga ansvarsförbindelser redovisas de ansvarsförbindelser som inte är garantiförbindelser.

Trafikverket redovisar flera åtaganden som fr.o.m. 2016 redovisas med belopp, vilket saknas för föregående år. Ansvarsförbindelserna innefattar ansvar för avhjälpande enligt 10 kap. Miljöbalken i vissa fall till följd av den flygplatsverksamhet som Luftfartsverket har bedrivit och den verksamhet som Trafikverket har bedrivit. Trafikverket redovisar även åtaganden för den av staten utställda miljögarantin i avtalet om bolagisering av Statens järnvägar. Trafikverket har för statens räkning förbundet sig att när så erfordras lämna villkorat aktieägartillskott till svensk-danska broförbindelsen för att bolagets egna kapital vid varje tillfälle ska uppgå till det registrerade aktiekapitalet. Det finns även en kapitaltäckningsgaranti till Arlandabanan Infrastructure AB som i första hand belastar Riksgäldskontorets garantireserv, men som under vissa förutsättningar kan belasta

Trafikverket. Trafikverket har också för statens räkning förbundit sig att betala resterande del av den svenska statens andel av aktiekapitalet i EUROFIMA.

Riksgäldskontorets ansvarsförbindelser är skuldbevis för utbetalningar från anslag till kapitalhöjning i internationella finansieringsinstitut.

Statens kulturråd redovisar ansvarsförbindelser för statliga utställningsgarantier. Vid utgången av 2016 fanns 20 utställda garantier.

Kriminalvården redovisar ansvarsförbindelser för hyrda lokaler, i beloppet ingår även projekteringsgarantier och ett skadestånd. Södertörns högskola, Migrationsverket, Totalförsvarets forskningsinstitut, Stockholms universitet, Göteborgs universitet, Uppsala universitet och Domstolsverket redovisar också ansvarsförbindelser för hyrda lokaler.

Statens tjänstepensionsverk redovisar delar av utfästelserna för antastbara pensionsförmåner som ansvarsförbindelser.

Svenska kraftnät redovisar ansvarsförbindelse för eventuell återställningsåtgärd. Sjöfartsverkets post består av antastbara pensionsförpliktelser. Luftfartsverkets belopp är borgensåtagande till dotterföretag och pensionsåtaganden till dotter- och intresseföretag.

Försvarmakten har tagit upp avsättningar för bl.a. sanering av förorenade områden (se not 44 Övriga avsättningar). Utöver detta kommer Försvarmakten efter 2022 att ha ytterligare utgifter för sådan sanering. Dessa utgifter är dock osäkra till både tidpunkt och belopp och har därför inte angivits med något belopp här.

5.3 Noter till finansieringsanalysen

Not 56 Skatter

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Enligt resultaträkningen	1 237 236	1 138 489
Tillkommer/avgår:		
Förändring av fordringar och skulder	34 219	-29 803
Summa	1 271 455	1 108 686

Statens betalningar från skatter ökade med 163 miljarder kronor jämfört med föregående år och är 34 miljarder högre än skatteintäkterna enligt resultaträkningen. Det beror på förändringar av fordringar och skulder i både skatter som redovisas av Skatteverket och periodiseringsposter vid redovisningen av skatteintäkter i årsredovisningen för staten. Vid periodiseringen av skatteintäkterna tas upplupna eller förutbetalda intäkter upp för de skatter som är hänförliga till året, men ännu inte betalats eller omvänt. Under 2016 har de periodiserade skatteintäkterna ökat med nära 100 miljarder kronor samtidigt som överskotten på skattekotot ökat med nära 30 miljarder kronor och skattefordringarna har minskat. Se vidare not 1 Skatteintäkter.

Not 57 Avgifter och andra ersättningar

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Enligt resultaträkningen	53 280	51 043
Tillkommer: Utdelningar	12 588	19 521
Avgår: realisationsvinster	-300	-428
Summa	65 568	70 136

Statens betalningar från avgifter och andra ersättningar minskade med 5 miljarder kronor vilket huvudsakligen beror på lägre utdelningar från hel- och delägda företag.

I finansieringsanalysen tillkommer erhållna utdelningar i avsnittet för statens verksamhet eftersom hel- och delägda företag redovisas enligt den s.k. kapitalandelsmetoden och utdelningarna därmed inte redovisas i resultaträkningen. Statens utdelningar redovisas i allt väsentligt av Kammarkollegiet. Utdelningarna minskade med 7 miljarder kronor för 2016 jämfört med 2015. De lägre utdelningarna gäller främst Akademiska hus AB, SJ AB och Specialfastigheter AB. De största utdelningarna 2016 erhöles från Telia med 4,8 miljarder kronor och från Akademiska hus AB trots minskningen med 3,6 miljarder kronor.

Från avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkningen avgår realisationsvinster eftersom dessa inte innebär några betalningar. Se vidare om intäkter av avgifter och andra ersättningar i not 2.

Not 58 Transfereringar

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Enligt resultaträkningen	1 027 716	968 742
Avgår:		
Avsättningar till fonder	-14 696	-6 833
Omvärdering och avskrivning av lån, CSN	56	-1 053
Summa	1 013 076	960 856

Utbetalningar av transfereringar ökade med 52 miljarder kronor vilket är mer än vad kostnaderna för transfereringar ökade enligt resultaträkningen. Det beror på att avsättningar till fonder och nedskrivningar av lån inte medför några betalningar.

Not 59 Statens egen verksamhet

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Enligt resultaträkningen	270 211	258 966
Avgår:		
Avskrivningar	-27 724	-27 840
Avsättningar	-6 736	-11 294
Värdereglering lån, Riksgäldskontoret	63	22
Realisationsförluster	-750	-3 029
Summa	235 064	216 825

Kostnader för avskrivningar, avsättningar och nedskrivning av lån medför inte några betalningar och tas därför bort.

Ökningen av avsättningar avser främst ökad avsättning för statens tjänstepensioner (se not 43).

Kostnaderna för statens verksamhet justeras även för realisationsförluster vid försäljning av egendom som redovisats som kostnad utan att medföra någon betalning.

Realisationsförlusterna avser främst utrangeringar av beredskapsinventarier vid Försvarsmakten.

Not 60 Justeringar till betalningar

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Förändring av långfristiga fordringar	414	-1 175
Förändring av omsättningstillgångar	-37 410	-15 981
Förändring av kassa och bank	-2 758	-214
Förändring av skulder	32 736	37 190
Summa	-7 018	19 820

Justeringar till betalningar för statens verksamhet var sammantaget negativa med 7 miljarder kronor.

Förändring av omsättningstillgångar påverkade betalningsflödet negativt genom att kortfristiga placeringar ökade med drygt 19 miljarder kronor och Riksgäldskontorets fordringar för affärsdagsredovisning ökade med 17 miljarder kronor.

Förändring av skulder påverkade betalningsflödet positivt eftersom skulderna ökade. Där var motsvarande effekter av affärsdagsredovisningen 21 miljarder kronor.

Förändring av fordringar och skulder avseende skatter redovisas under not 56, poster och förändring av poster som tillhör statsskuldsvärningen redovisas under not 65.

Not 61 Investeringar

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Finansiella investeringar		
Aktier och andra värdepapper	6 419	3 398
Materiella investeringar		
Beredskapstillgångar	9 878	9 585
Väganläggningar	9 888	8 200
Järnvägsanläggningar	11 610	12 998
Maskiner och inventarier	4 324	4 846
Fastigheter och markanläggningar	616	773
Övriga investeringar	6 403	6 013
<i>Summa materiella investeringar</i>	<i>42 719</i>	<i>42 415</i>
Immateriella investeringar		
Datasystem, rättigheter m.m.	2 943	2 848
Total summa	52 081	48 661

De finansiella investeringarna uppgick till 6,4 miljarder kronor, vilket innebär en ökning med 3 miljarder kronor.

Kärnavfallsfondens och Exportkreditnämndens placeringar i obligationer står för största delen med 2,8 respektive 2,6 miljarder kronor.

I beloppet ingår även årets kapitaltillskott till utvecklings- och investeringsbanker med 0,3 miljarder kronor.

Materiella investeringar uppgick till 42,7 miljarder kronor vilket är en liten ökning med 0,3 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Investeringar i beredskapstillgångar uppgick till 9,9 miljarder kronor, en ökning med 0,3 miljarder kronor från föregående år (se not 24).

Investeringar i väganläggningar uppgick till 9,9 miljarder kronor, vilket är en ökning med 1,7 miljarder kronor.

Investeringar i järnvägsanläggningar uppgick till 11,6 miljarder kronor, en minskning med 1,4 miljarder kronor.

Investeringar i maskiner och inventarier uppgick till 4,3 miljarder kronor vilket är en minskning med 0,5 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Investeringar i fastigheter och markanläggningar har minskat något till 0,6 miljarder kronor.

Övriga investeringar uppgår till 6,4 miljarder kronor vilket är en ökning med 0,4 miljarder kronor. Här ingår Svenska kraftnäts nätinvesteringar med 1,3 miljarder kronor och investeringar i förbättringsutgifter på annans fastighet med 1,4 miljarder kronor som fördelar sig på ett stort antal myndigheter.

Investeringar i immateriella tillgångar som i huvudsak avser IT-system uppgick till 2,9 miljarder kronor vilket är något högre än föregående år. De största investeringarna i immateriella tillgångar finns hos Försäkringskassan med 0,5 miljarder kronor och Trafikverket och Kronofogdemyndigheten med 0,2 miljarder kronor vardera.

Not 62 Utlåning

Nyutlåning

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Centrala studiestödsnämnden, studielån och hemutrustningslån	18 121	18 087
Riksgäldskontoret	14 288	10 375
Övriga myndigheter	84	70
Summa nyutlåning	32 493	28 532

Amorteringar

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Centrala studiestödsnämnden	11 983	11 541
Riksgäldskontoret	231	557
Övriga myndigheter	22	52
Summa amorteringar	12 236	12 150

Centrala studiestödsnämndens nyutlåning, som till största delen består av studielån, uppgick till 18,1 miljarder kronor, vilket är samma nivå som 2015. Amorteringarna ökade med 0,4 miljarder kronor.

Riksgäldskontorets nyutlåning avser framför allt omsättning av lånet till Riksbanken som ökat med 14 miljarder kronor exklusive orealiserade valutakursförändringar. Amorteringarna är låga och avser lån till premiepensionssystemet och Volvo Aero AB.

Not 63 Finansiellt netto för statens upplåning

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Ränteintäkter	15 669	15 958
Räntekostnader	-30 721	-30 683
Övriga poster, netto	-6 201	-6 825
Avgår:		
Orealiserade valutadifferenser	9 448	-5 981
Summa	-11 805	-27 531

Det finansiella nettot som är hänförligt till statens upplåning har förbättrats med nära 16 miljarder kronor jämfört med föregående år. Räntenettot för statens upplåning är i det närmaste oförändrat jämfört med föregående år.

Den viktigaste skillnaden mellan åren är att orealiserade valutadifferenser minskade nettokostnaden för statsskulden för 2016 med 9,5 miljarder kronor, medan de ökade kostnaden för 2015. Dessa orealiserade poster påverkar inte statens nettoupplåning och, avgår därför och minskar det negativa beloppet. Se vidare not 12.

Not 64 Övrigt finansiellt netto

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Finansiella intäkter enligt resultaträkningen	12 686	11 342
Finansiella kostnader enligt resultaträkningen	-1 237	-4 581
Marknadsvärdesförändringar	-1 883	2 454
Avgår reavinst vid försäljning av aktier m.m.	-175	-32
Summa	9 391	9 183

Under Övrigt finansiellt netto redovisas räntor och andra finansiella transaktioner som inte är hänförliga till statsskuldshöjningen (se not 13 och 14).

Marknadsvärdesförändringar på statens innehav av obligationer m.m. medför inte några betalningar och tas därför bort.

Realisationsvinster vid försäljning av aktier och andra värdepapper ingår i finansieringsanalysens post Försäljning av anläggningstillgångar och dras därför av från de finansiella intäkterna.

Not 65 Justeringar till betalningar

<i>Miljoner kronor</i>	2016	2015
Förändring av tillgångar hänförliga till statens upplåning	1 648	1 965
Förändring av skulder hänförliga till statens upplåning	5 099	5 601
Summa	6 747	7 566

Upplupna och förutbetalda räntor som är hänförliga till statens upplåning redovisas i balansräkningen under periodavgränsningsposter och påverkar således inte statsskulden. Förändringar av tillgångar och skulder som är hänförliga till statens upplåning har påverkat statens nettoupplåning med 1,6 respektive 5 miljarder kronor under 2016.

6 Utvecklingen av statsskulden

Statens budget visade ett överskott på 85 miljarder kronor 2016. Det innebär att budgetsaldot förbättrades med 118 miljarder kronor jämfört med 2015, då budgeten visade ett underskott på 33 miljarder kronor. Statens lånebehov är lika med saldot på statens budget fast med omvänt tecken.

Den konsoliderade statsskulden minskade från 1 352 miljarder kronor 2015 till 1 292 miljarder kronor 2016, dvs. med 60 miljarder kronor. Huvudorsaken till att statsskulden minskade är budgetöverskottet. Den försvagade kronan påverkade i motsatt riktning då valutaskuldens värde i kronor steg.

Statsskulden i årsredovisningen för staten är konsoliderad och skiljer sig från den statsskuld som Riksgäldskontoret redovisar. Statsskulden från Riksgäldskontoret är okonsoliderad. Skillnaden utgörs av elimineringar av myndigheters innehav av svenska statspapper. Vissa myndigheter som hanterar medel avsatta för ändamål vid sidan av statens budget har rätt att placera på den svenska statspappersmarknaden. Dessa tillgångar räknas bort vid beräkningen av den konsoliderade statsskulden.

Elimineringen av statliga myndigheters innehav av statspapper uppgick till 55,3 miljarder kronor 2016 (se nedanstående tabell). Nästan hela beloppet är Insättningsgarantifondens och Kärnavfallsfondens innehav. Övriga myndigheters innehav var 0,2 miljarder kronor. Pensionsmyndighetens innehav av statspapper för premiepensionssystemet elimineras inte i den konsoliderade statsskulden, eftersom dessa tillgångar inte ingår i den konsoliderade balansräkningen för staten. Sammantaget innebär detta att den okonsoliderade statsskulden som Riksgäldskontoret redovisar är 55,3 miljarder kronor högre än vad som redovisas i balansräkningen för staten.

Statliga myndigheters innehav av statspapper vid utgången av 2016

Miljarder kronor

	Insättnings- garantifonden	Kärnavfalls- fonden	Övriga myndig- heter	Elimineras i ÅRS
Nominella statsobligationer	32,0	7,9	0,2	40,2
Reala statsobligationer		15,1		15,1
Totalt	32,0	23,0	0,2	55,3

6.1 Definition av statsskulden

Statsskulden redovisas på bokslutsdagen till nominellt belopp inklusive upplupen inflationskompensation för realobligationer. Att statsskulden redovisas till nominellt belopp betyder att nollkuponglån och statsskuldväxlar tas upp till det belopp som Riksgäldskontoret kommer att betala på förfallodagen. Även derivatinstrument inkluderas i statsskulden, t.ex. de skuldbytesavtal (swappar) som Riksgäldskontoret ingår för att påverka sammansättningen och löptiden av statsskulden. Instrumenten i utländska valutor är värderade till de valutakurser som gällde den 30 december 2016, årets sista bankdag.

Regeringen har beslutat att Riksgäldskontoret ska redovisa statsskulden som statens andel av den offentliga sektorns bruttoskuld enligt rådets förordning (EG) nr 479/2009. Undantag ska göras för skulden till premiepensionssystemet. Den skulden liksom de tillgångar och skulder i övrigt kopplade till statsskultsförvaltningen som blir följden av att bokföringsmässiga grunder tillämpas, ska därmed tas upp under andra poster i balansräkningen.

6.2 Statsskuldens fördelning och löptid

Det lagfästa målet för statsskultsförvaltningen är att långsiktigt minimera kostnaden för statsskulden utan att ta för stora risker. Därutöver ska förvaltningen ske inom ramen för de krav penningpolitiken ställer.

Regeringens styrning av statsskultsförvaltningen

Det övergripande målet för statsskultsförvaltningen konkretiseras genom de riktlinjer som regeringen årligen fastställer efter förslag från Riksgäldskontoret. Riktlinjerna styr hur statsskulden ska fördelas mellan de tre skuldslagen nominell skuld i kronor, real skuld i kronor och valutaskuld. Av riktlinjerna framgår också vilken löptid de olika delarna av skulden ska styras mot. I tabellen nedan redovisas dessa riktlinjer för 2016.

Regeringen lämnar vartannat år en skrivelse till riksdagen som innehåller en utvärdering av statens upplåning och skultförvaltning. Utvärderingen görs över rullande femårsperioder. En utvärdering för åren 2011–2015 lämnades i april 2016.

Regeringens riktlinjer för 2016

	Belopp respektive andel ska styras mot	Löptid ska styras mot
Nominell skuld i kronor		
med löptid upp till 12 år		2,6–3,6 år
med löptid över 12 år	70 miljarder kronor	
Real skuld i kronor (andel av total statsskuld)	20 procent	6–9 år
Valutaskuld	Minskning med högst 30 miljarder kronor per år	0-1 år

Riksgäldskontoret sköter upplåningen genom att ge ut värdepapper. Huvuddelen är i form av nominella statsobligationer och statsskuldväxlar i kronor. En del av upplåningen täcks genom realobligationer, som ger investerarna ett inflationsskydd. Riksgäldskontoret lånar även på den utländska räntemarknaden genom att ge ut värdepapper i utländsk valuta. Köpare är i första hand inhemska och utländska fonder, försäkringsbolag och finansiella institutioner. En mindre del av statsskulden finansieras genom sparprodukter som är riktade till privatpersoner och andra mindre placerare.

Inom ramen för regeringens riktlinjer fattar Riksgäldskontoret beslut om förvaltning och upplåning. Det gäller t.ex. vilka valutor som ska ingå i valutaskulden och valutornas inbördes fördelning. Riksgäldskontoret har även möjlighet att fatta beslut om ränte- och valutapositioner.

Riktlinjerna för statsskuldens löptid anges sedan 2015 i termer av duration. De riktvärden som regeringen anger baseras på en avvägning mellan kostnad och risk. Analysen bygger på erfarenheten att det över tid är billigare att låna i instrument med kort löptid än med lång. Kort löptid innebär å andra sidan högre risk eftersom räntekostnaderna varierar mer om räntevillkoren ändras ofta.

Den nominella kronskuldens löptid varierar kring riktvärdet, bl.a. beroende på att statsskuldens storlek följer variationer i statens betalningar under året. Under 2016 var durationen i genomsnitt 3,4 år för lån med löptid under 12 år. Den var således inom riktlinjernas intervall.

Den reala kronskuldens löptid var 6,9 år i genomsnitt för 2016. Realskuldens andel av den totala skulden var i genomsnitt 18,4 procent av den totala skulden. Riktvärdet på 20 procent är långsiktigt. Realskulden är svår att styra eftersom nyupplåningen är liten i förhållande till den utestående skulden. Till skillnad från övriga skuldslag är det inte möjligt att använda derivatinstrument för att påverka andelen realskuld. Realandelen kan därför variera kring riktvärdet utan att Riksgäldskontoret behöver vidta åtgärder. Under 2016 emitterades 16 miljarder kronor i realobligationer, vilket

blev något lägre än den planerade emissionsvolymen på 17 miljarder kronor. Anledningen var att några emissioner inte blev fulltecknade.

Den genomsnittliga löptiden för valutaskulden var 0,1 år under 2016. Eftersom valutaskulden kan styras med hjälp av derivat, varierar löptiden inte nämnvärt över året. Statsskuldens exponering i utländsk valuta ska minska med upp till 30 miljarder per år enligt riktlinjerna. Exponeringen ska beräknas så att förändringar i kronans växelkurs exkluderas. Under 2016 minskade exponeringen med 23 miljarder kronor exklusive växelkursförändringar.

Sedan 2015 beräknas andelarna baserat på nominella belopp, inklusive upplupen inflationskompensation och till aktuell växelkurs. De procentuella andelarna enligt riktlinjerna som beskrivs ovan överensstämmer inte med andelarna i nedanstående tabell då riktlinjernas andelar beräknas på okonsoliderad skuld inklusive fordringar i vidareutlåning och inklusive förvaltningstillgångar.

Statsskuldens utveckling och sammansättning

Miljarder kronor

	2012	2013	2014	2015	2016
Nominella lån i svenska kronor	667	665	733	771	694
Reala lån i svenska kronor	183	188	191	170	185
Nominella lån i utländsk valuta	262	384	422	411	413
Summa konsoliderad statsskuld	1 113	1 236	1 347	1 352	1 292

Anm.: Beloppen för nominella lån i utländsk valuta är korrigerade vad gäller säkerheter (depositioner för handel med futures för 2012).

Nominella lån i svenska kronor minskade med 77 miljarder kronor till 694 miljarder kronor i slutet av 2016. Den reala lånestocken uppgick till 185 miljarder kronor i slutet av 2016 vilket är en ökning med 15 miljarder kronor jämfört med 2015.

Valutaskulden ökade med 2 miljarder kronor under 2016. Valutaskulden består delvis av lån i utländsk valuta. Riksgäldskontoret skapar även valutaskuld med hjälp av derivat. Det innebär att Riksgäldskontoret ingår avtal om att byta åtaganden i kronor mot åtaganden i utländsk valuta.

Nominella lån i svenska kronor*Miljarder kronor*

	2012	2013	2014	2015	2016
Nominella statsobligationer	516	573	556	565	590
Statsskuldväxlar	105	94	88	141	84
Likviditetsförvaltningsinstrument	48	61	60	56	69
Säkerheter i svenska kronor	17	11	21	11	11
Privatmarknadslån	50	46	36	19	15
Valutaderivat i svenska kronor	-69	-121	-28	-21	-75
Nominella lån i svenska kronor	667	665	733	771	694

Total nominell upplåning i svenska kronor var 77 miljarder kronor lägre vid utgången av 2016 jämfört med föregående år. Finansieringen via nominella statsobligationer ökade med 25 miljarder kronor under 2016. Samtidigt minskade nominell upplåning i statsskuldväxlar med 57 miljarder kronor.

I nominella lån i svenska kronor ingår också privatmarknadslån. Privatmarknadslån består dels av premieobligationer, dels av Riksgäldsspar. Under 2016 fortsatte upplåningen på privatmarknaden att minska. Vid årets slut utgjorde den 1,2 procent av den konsoliderade statsskulden. Riksgäldsspar avvecklades efter ett beslut av Riksgäldskontoret 2013. Riksgäldsspar med fast ränta är stängt för nyteckning. De sista kontona förfaller i december 2020. Under 2016 gavs ett premieobligationslån ut. I december beslutade Riksgäldskontoret att inte ge ut fler premieobligationer förrän utgivningen återigen bedöms vara lönsam.

Att låna upp på privatmarknaden i stället för på kapital- och penningmarknaderna ökade kostnaderna för statsskulden under 2016 med 33,2 miljoner kronor. För femårsperioden 2012–2016 var den sammanlagda kostnadsbesparingen 0,3 miljarder kronor, varav premieobligationer stod för hela besparingen.

Positionstagning

Riksgäldskontoret tar aktiva positioner för att sänka statens kostnader baserat på bedömningar av den framtida ränte- och växelkursutvecklingen. Positioner tas med hjälp av derivat som gör att skuldens löptid och fördelning mellan valutor justeras. Riksgäldskontoret kan ta valutapositioner och räntepositioner, men räntepositioner får endast tas i utländsk valuta. En vinst i den aktiva förvaltningen minskar statens räntekostnader med samma belopp. Utrymmet för positionstagande styrs av regeringens årliga riktlinjer.

När Riksgäldskontoret bedömer att ett marknadspris markant avviker från en långsiktigt motiverad nivå, kan myndigheten ta större positioner. Sådana positioner tar Riksgäldskontoret dock sällan. Dessutom bedriver Riksgäldskontoret en löpande

aktiv förvaltning både i egen regi och med hjälp av externa förvaltare. Där tas normalt relativt små positioner. Regeringen fastställer det övergripande riskutrymmet för positionsverksamheten i de årliga riktlinjebesluten.

Den positionstagning som externa förvaltare bedrev gav en vinst på 43 miljoner kronor och Riksgäldskontorets egen positionstagning gav en förlust på 1 miljon kronor för 2016. Under den senaste femårsperioden har den externa förvaltningen bidragit med ett överskott på 119 miljoner kronor. Under samma period har den interna förvaltningen gett ett underskott på 205 miljoner kronor. Sammantaget visade positionsverksamheten ett underskott på 86 miljoner kronor under den senaste femårsperioden.

6.3 Statsskuldens kostnader

Utgifterna för statsskuldräntor m.m. uppgick till 2 miljarder kronor 2016. Jämfört med 2015 minskade ränteutgifterna med 20 miljarder kronor. Beloppen i statens budget redovisas enligt utgiftsmässiga principer och är ett netto av inkomster och utgifter i upplåningsverksamheten. Den utgiftsmässiga redovisningen innehåller dock svagheter när det gäller att beskriva statsskuldens kostnader. Exempelvis har valet av upplåningsteknik stor påverkan på anslagsbelastningen ett visst år. En kostnadsmässig redovisning, där samtliga kostnader och intäkter hänförliga till året tas med, ger därför en bättre bild av hur räntekostnaderna utvecklas över tiden.

I resultaträkningen för staten redovisas räntor enligt kostnadsmässiga principer efter eliminering av räntor till eller från statliga myndigheter. I kostnaderna ingår även en omvärdering av skulden i utländsk valuta. I nedanstående tabell visas statsskuldens kostnader, vilket är en sammanfattning och specificering av utgifterna i resultaträkningen (se not 12 till resultaträkningen, Nettokostnad för statsskulden).

Statsskuldens kostnader*Miljarder kronor*

	2012	2013	2014	2015	2016
Räntekostnader på lån i svenska kronor	38	33	32	28	28
Räntekostnader på lån i utländsk valuta	5	2	3	2	3
Realiserade valutakursdifferenser	-3	-10	-3	10	-2
Realiserade kursdifferenser	13	6	4	11	10
Orealiserade valutakursdifferenser	-2	3	42	-5	10
Över-/underkurs vid emission m.m.	-9	-7	-4	-9	-11
Summa kostnader	42	27	73	38	37
Ränteintäkter i upplåningsverksamheten	-18	-14	-17	-16	-16
Nettokostnader efter intäkter, exklusive skuldskötselåtgärder	24	13	56	22	22
Orealiserade valutakursdifferenser hänförliga till skuldskötselinstrument och vidareutlåning	-4	5	-24	-1	-0
Nettokostnader inklusive skuldskötselåtgärder	20	18	32	22	21

Enligt resultaträkningen för 2016 uppgick nettokostnaden för statsskulden (räntor, över- och underkurser, valutakursförändringar m.m.) till 21 miljarder kronor, vilket är en marginell minskning jämfört med 2015.

Realiserade valutakursdifferenser påverkas framför allt av kronans växelkurs mot andra valutor när ett lån förfaller, men också av inbördes förändringar mellan andra valutors växelkurser eftersom Riksgäldskontoret i förvaltningen av valutaskulden använder olika derivatinstrument. Utfallet för de realiserade valutakursdifferenserna blev en valutakursvinst på 2 miljarder kronor 2016.

Under 2016 minskade kostnaderna för de realiserade kursdifferenserna med 1 miljard kronor, till 10 miljarder kronor. Kursdifferenser uppstår när Riksgäldskontoret köper tillbaka obligationer och marknadsräntan avviker från kupongräntan.

Valutakursvinsterna 2015 vändes till valutakursförluster 2016. De orealiserade valutakursförlusterna uppgick för 2016 till 10 miljarder kronor. Det innebär en försämring med 15 miljarder kronor mellan åren. Orealiserade valutakursvinster hänförliga till skuldskötselinstrument och vidareutlåning uppgick till 0,4 miljarder kronor 2016. De totala orealiserade valutakursförlusterna blev 9 miljarder kronor.

Över- och underkurser vid emission av statspapper m.m. bidrog till att sänka statsskuldens kostnader med 11 miljarder kronor 2016.

Skillnaden mellan statsskuldens nettokostnader inklusive skuldskötselåtgärder, på 21 miljarder kronor, och utfallet på anslaget Räntor på statsskulden, på 2 miljarder kronor, förklaras av olika principer för utgiftsmässig redovisning mot anslag och den kostnadsmässiga redovisningen i resultaträkningen. Det är endast realiserade utgifter

som redovisas mot anslaget, medan orealiserade räntor och orealiserade valutakursdifferenser redovisas som nettokostnad. År 2015 var motsvarande skillnad endast marginell och avrundat var då både utgifterna på statens budget och nettokostnaderna i resultaträkningen 22 miljarder kronor.

7 Resultaträkning, balansräkning och kassamässig redovisning avseende EU-medel

7.1 Räkenskapssammanställning av EU-medel

Räkenskapssammanställningen av EU-medel omfattar resultaträkning, balansräkning och kassamässig redovisning av utfall på anslag och inkomstitlar. Redovisningen för kalenderåret 2016 omfattar de fleråriga budgetramarna för 2007–2013 och 2014–2020 i respektive tabeller.

Genom medlemskapet i EU hanterar svenska myndigheter olika slags medel från och till EU:s budget. De medel som Sverige får i form av återflöde från EU-budgeten kommer huvudsakligen från EU:s jordbruksfonder och EU:s strukturfonder. Sverige får också stöd till transeuropeiska nätverk samt forsknings- och utbildningsprogram. För den senare bidragskategorin ligger dock ansvaret för att administrera och förvalta medlen på kommissionen och andra institutioner inom EU, inte på medlemsstaten och de omfattas därför inte av regeringens intygande.

Nationellt intygande

Det är enbart de medel som Sverige erhåller och förvaltar gemensamt med kommissionen som omfattas av regeringens intygande. Ett delat förvaltningsansvar innebär i korthet att kommissionen har det yttersta ansvaret för förvaltningen av EU:s budget, men att medlemsstaten är ansvarig för att nationellt bygga upp ett förvaltnings- och kontrollsystem som garanterar en sund ekonomisk förvaltning av EU:s medel. På de områden där det föreligger ett delat förvaltningsansvar mellan Sverige och kommissionen har totalt åtta myndigheter varit utsedda att förvalta medlen.

Det finns även program inom territoriellt samarbete, även kallat Interregprogram. Territoriellt samarbete innebär att programmen genomförs inom flera länder för att utveckla samarbetet över nationsgränserna. Fem av dessa program förvaltas i Sverige av tre myndigheter. Det är Botnia-Atlantica, Nord, Norra Periferin och Arktis, Sverige-Norge och Öresund-Kattegatt-Skagerrak som samtliga ingår i den Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Samtliga ovan nämnda program inom territoriellt samarbete är undantagna från bruttoredovisning på statens budget. Uppgifter från dessa program för perioden 2014–2020 ingår dock i resultat- och balansräkningarna för den nya programperioden genom att de förvaltande myndigheterna upprättar resultat- och balansräkningar särskilt för dessa medel.

Intygandet för 2016 gäller den svenska förvaltningen av EU-medel från

- Europeiska garantifonden för jordbruket,
- Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling,
- Europeiska regionala utvecklingsfonden,
- Europeiska socialfonden,
- Europeiska fiskerifonden,
- Europeiska havs- och fiskerifonden,
- Europeiska flykting- och återvändandefonden,
- Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare,
- Asyl-, migrations- och integrationsfonden,
- Fonden för inre säkerhet och
- Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt.

Vissa fonder har samma namn och bedriver i stor utsträckning samma typ av verksamhet under programperioden 2014–2020 som under programperioden 2007–2013 medan några fonder har fått nya benämningar och ändrad inriktning. Nedan redogörs för förvaltningsansvaret för de fonder som under 2016 finansierat åtgärder.

Europeiska garantifonden för jordbruket

Europeiska garantifonden för jordbruket (Garantifonden) har under 2016 finansierat olika direktstöd till jordbrukare och interventioner i syfte att stabilisera jordbruksmarknaden. EU har svarat för finansieringen av stödåtgärderna.

Statens jordbruksverk (Jordbruksverket) har varit ansvarigt utbetalningsställe och har därmed haft det yttersta ansvaret för att dessa medel använts på ett korrekt och effektivt sätt. Ekonomistyrningsverket (ESV) har varit attesterande organ.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling

Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Landsbygdsfonden) har för programperioden 2014–2020 finansierat insatser för att främja miljön och verka för ökad konkurrenskraft och livskvalitet på landsbygden. Åtgärderna har finansierats gemensamt av Sverige och EU.

Jordbruksverket har varit ansvarigt utbetalningsställe för fonden och har därmed haft det yttersta ansvaret för att dessa medel använts på ett korrekt och effektivt sätt. ESV har varit attesterande organ.

Europeiska regionala utvecklingsfonden

Europeiska regionala utvecklingsfonden (Regionala utvecklingsfonden) har för programperioden 2014–2020 finansierat åtgärder för att minska de ekonomiska och

sociala skillnaderna mellan regioner och invånare. Åtgärderna i programmet finansieras gemensamt av Sverige och EU.

För programperioden 2014–2020 kommer fonden att finansiera åtta regionala program, ett nationellt program och fem program inom territoriellt samarbete samt delar av programmet Lokalt ledd utveckling. Tillväxtverket är förvaltande myndighet för åtta regionala program, ett nationellt program samt ett program inom territoriellt samarbete (Öresund-Kattegatt-Skagerrak). För de fyra övriga territoriella programmen är Länsstyrelserna i Norrbottens (Nord), Västerbottens (Botnia-Atlantica samt Norra Periferin och Arktis) respektive Jämtlands län (Sverige-Norge) förvaltande myndigheter för programperioden 2014–2020. Dessa myndigheter är ansvariga för att respektive program genomförs på ett korrekt och effektivt sätt. Myndigheterna har även svarat för utbetalningar av fondmedel. För programmet Lokalt ledd utveckling som finansieras via Regionala utvecklingsfonden är Jordbruksverket förvaltande myndighet.

ESV är revisionsmyndighet för samtliga program inom Regionala utvecklingsfonden som förvaltats i Sverige.

Europeiska socialfonden

Europeiska socialfonden (Socialfonden) har för programperioden 2014–2020 finansierat åtgärder som syftar till att främja sysselsättningen och social delaktighet. Åtgärderna i det nationella strukturfondsprogrammet och delar av programmet Lokalt ledd utveckling har finansierats gemensamt av Sverige och EU.

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) har varit förvaltande myndighet för det berörda programmet inom Socialfonden och har därmed ansvarat för att detta genomförs på ett korrekt och effektivt sätt. Myndigheten har även svarat för utbetalningar av fondmedlen. Svenska ESF-rådet har därutöver varit attesterande myndighet. För programmet Lokalt ledd utveckling som finansieras via Regionala utvecklingsfonden är Jordbruksverket förvaltande myndighet.

ESV har varit revisionsmyndighet för programmen som finansieras från Socialfonden.

Europeiska havs- och fiskerifonden

Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) operationaliseras i Sverige i programperioden 2014–2020 genom havs- och fiskeriprogrammet. Programmet ger möjlighet till finansiering av åtgärder som understödjer dels genomförandet av den nya gemensamma fiskeripolitiken dels en hållbar utveckling av fiske och vattenbruk samt närliggande verksamhet.

Jordbruksverket är förvaltande och attesterande myndighet för fonden. ESV är revisionsmyndighet.

Asyl-, migrations- och integrationsfonden

Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF) ersätter de tidigare tre fonderna Europeiska flyktingfonden, Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare och Europeiska återvändandefonden. AMIF med programperioden 2014–2020 syftar till att bidra till att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som värnar asylrätten och underlättar rörlighet inom ramen för den reglerade invandringen. AMIF medfinansierar projekt inom asyl, integration och laglig migration samt återvändande. Åtgärderna i programmen finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Migrationsverket är ansvarig myndighet för fonden. ESV är revisionsmyndighet.

Fonden för inre säkerhet

Fonden för inre säkerhet (ISF) är en EU-fond som ger ekonomiskt stöd till aktiviteter som stärker EU:s inre säkerhet i programperioden 2014–2020. ISF består av två delar: ISF Gräns och ISF Polis. ISF Gräns omfattar gränskontroller och viseringar. ISF Polis handlar om polissamarbete, brottsförebyggande arbete, bekämpning av brott och krishantering. Myndigheter och organisationer som är verksamma inom dessa områden kommer att kunna söka stöd för olika projekt. Åtgärderna i programmen finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Polismyndigheten är ansvarig myndighet. ESV är revisionsmyndighet.

Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt

Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (FEAD) är en EU-fond som syftar till att minska fattigdom och social utslagning. FEAD är en ny fond inom programperioden 2014–2020. Åtgärderna i programmen finansieras gemensamt av Sverige och EU.

Svenska ESF-rådet har varit förvaltande och attesterande myndighet för det operativa programmet för social delaktighet för dem som har det sämst ställt. ESV har varit revisionsmyndighet.

Redovisningsprinciper för räkenskapsammanställningen

Det är endast EU-medel med delat förvaltningsansvar som ingår i räkenskapsammanställningen. Övrig medfinansiering ingår inte. Dessa medel bruttoredovisas på statens budget. Från och med 2015 ingår även EU-medel med delat förvaltningsansvar som hanterats i program med territoriellt samarbete för programperioden 2014–2020. Dessa EU-medel har redovisats genom resultat- och

balansräkning av de förvaltande myndigheterna som är undantagna från huvudregeln om bruttoredovisning på statens budget. Det innebär att förvaltande myndighet för Interregprogrammen inte redovisar inkomster från EU under inkomsttyp 6000 och motsvarande utgifter på anslag.

Sammanställningen bygger på uppgifter som har lämnats av de förvaltande myndigheterna. Uppgifterna har stämts av mot dessa myndigheters årsredovisningar. Redovisningsprinciperna för dessa medel är därmed desamma som de som gäller för årsredovisningen för staten i övrigt när det gäller kostnader, intäkter, fordringar och skulder samt utgifter och inkomster på statens budget. Principerna kan sammanfattas på följande sätt.

I resultaträkningen redovisas intäkter av EU-medel och kostnader för EU-stöd enligt bokföringsmässiga grunder. Det innebär att intäkter och kostnader redovisas det år de är hänförliga till, oavsett tidpunkten för betalning. Intäkter av uppörd respektive kostnader för transfereringar uppkommer normalt under den period då betalning sker, men i de fall intäkterna eller kostnaderna är hänförliga till en annan period än betalningen periodiseras de.

På balansräkningens tillgångssida redovisas en fordran eller periodavgränsningspost i fråga om en intäkt för vilken betalning ännu inte mottagits. För en mottagen betalning som avser en senare period eller som bedöms behöva återbetalas, redovisas en skuld eller periodavgränsningspost på balansräkningens skuldsida. Skillnaden mellan fordran, skuld och periodavgränsningspost är vanligen att om anspråk på betalning har ställts redovisas en fordran respektive skuld, annars redovisas en periodavgränsningspost.

Utgifter på statens budget som finansieras från EU-budgeten avser i allt väsentligt transfereringar. Dessa redovisas mot anslag det år betalning sker. Undantag gäller för mindre belopp som omfattar förvaltningskostnader, som i stället redovisas mot anslag det år som kostnaderna hänför sig till. Inkomsterna på statens budget utgörs av bidrag från EU. De redovisas mot inkomstitel på statens budget det år betalning sker.

Resultaträkning

Resultaträkningen visar i sammandrag återflödet från EU-budgeten och hur pengarna använts.

Resultaträkning för fleråriga budgetramen 2007–2013

Miljoner kronor

	2016	2015
<i>Intäkter av bidrag från EU</i>		
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	-22	872
Europeiska regionala utvecklingsfonden	-30	404
Europeiska socialfonden	0	115
Europeiska fiskerifonden	0	48
Europeiska flykting- och återvändandefonden	-17	-35
Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare	1	17
<i>Summa intäkter av bidrag från EU m.m.</i>	<i>-68</i>	<i>1 421</i>
<i>Verksamhetens kostnader</i>		
Kostnader för personal	-	-34
Kostnader för lokaler	-	-1
Övriga driftkostnader	-	-24
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	<i>-</i>	<i>-59</i>
<i>Lämnade bidrag</i>		
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	-	-871
Europeiska regionala utvecklingsfonden	16	-345
Europeiska socialfonden	0	-109
Europeiska fiskerifonden	0	-44
Europeiska flykting- och återvändandefonden	0	-25
Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare	-	-16
<i>Summa lämnade bidrag</i>	<i>16</i>	<i>-1 411</i>
<i>Summa kostnader</i>	<i>16</i>	<i>-1 471</i>
Nettokostnad	-52	-49

Resultaträkning för fleråriga budgetramen 2014–2020*Miljoner kronor*

	2016	2015
<i>Intäkter av bidrag från EU</i>		
Europeiska garantifonden för jordbruket	6 663	5 515
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	1 630	564
Europeiska regionala utvecklingsfonden	693	137
Europeiska socialfonden	455	83
Europeiska havs- och fiskerifonden	4	2
Asyl-, migrations- och integrationsfonden	688	-
Inre säkerhetsfonden	19	1
Interregionala Öresund-Kattegatt-Skagerrak	22	4
Interregionala Sverige-Norge	7	3
Interregionala Botnia-Atlantica	6	-
Interregionala Nord	6	-
Interregionala Norra Periferin och Arktis	4	-
Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt	3	0
<i>Summa intäkter av bidrag från EU m.m.</i>	<i>10 199</i>	<i>6 309</i>
<i>Verksamhetens kostnader</i>		
Kostnader för personal	-114	-91
Kostnader för lokaler	-5	-3
Övriga driftkostnader	-93	-74
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	<i>-212</i>	<i>-168</i>
<i>Lämnade bidrag</i>		
Europeiska garantifonden för jordbruket	-6 594	-5 721
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	-1 560	-498
Europeiska regionala utvecklingsfonden	-736	-57
Europeiska socialfonden	-413	-40
Europeiska havs- och fiskerifonden	-1	-1
Inre säkerhetsfonden	-12	-
Asyl-, migrations- och integrationsfonden	-7	-
Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt	-3	-
Interregionala Öresund-Kattegatt-Skagerrak	-22	-
Interregionala Sverige-Norge	-15	-1
Interregionala Botnia-Atlantica	-10	-
Interregionala Norra Periferin och Arktis	-4	-
<i>Summa lämnade bidrag</i>	<i>-9 376</i>	<i>-6 318</i>
<i>Summa kostnader</i>	<i>-9 588</i>	<i>-6 486</i>
Nettokostnad/intäkt	611	-177

Intäkter – återflödet från EU-budgeten ökade

Intäkterna från EU ökade 2016 med 2 400 miljoner kronor, vilket främst beror på att verksamheten för den nya programperioden har kommit igång jämfört med 2015. För programperioden 2014-2020 har intäkterna från EU ökat med 3 890 miljoner kronor

medan intäkterna för programperioden 2007–2013 är negativa. Det beror på återbetalningar som skett till EU i samband med avslut av den gamla programperioden.

Jämfört med 2015 ökade intäkterna för programperioden 2014–2020 från Regionala utvecklingsfonden med 556 miljoner kronor och Socialfonden med 371 miljoner.

För 2016 redovisade Jordbruksverket intäkter från jordbruksfonderna på 8 275 miljoner kronor vilket är en ökning med 1 274 miljoner kronor mot föregående år. Intäkterna utgörs till största delen av medel från jordbruksfonderna för finansiering av gårdsstöd och landsbygdsutveckling.

Tillväxtverket och till en mindre del Statens jordbruksverk redovisade intäkter på 663 miljoner kronor från Regionala utvecklingsfonden, vilket är en ökning med 556 miljoner kronor. Svenska ESF-rådet redovisade intäkter på 454 miljoner kronor från Socialfonden, vilket är en ökning med 256 miljoner kronor. Migrationsverket redovisade intäkter på 688 miljoner kronor från Asyl-, migrations- och integrationsfonden. Det är 688 miljoner kronor högre jämfört med 2015.

Tillväxtverket förvaltar även Interregprogrammet Öresund-Kattegatt-Skagerrak och redovisade intäkter på 22 miljoner kronor för programmet. Länsstyrelsen i Jämtland redovisade intäkter på 7 miljoner kronor från Interregprogrammet Sverige-Norge. Länsstyrelsen i Norrbotten redovisade intäkter på 6 miljoner kronor från Interregprogrammet Nord. Länsstyrelsen i Västerbotten redovisade intäkter på 6 miljoner för Interregprogrammet Botnia-Atlantica och 4 miljoner kronor för Interregprogrammet Norra Periferin och Arktis. För samtliga Interregprogram har intäkterna från EU ökat med 38 miljoner kronor jämfört med 2015 då tre Interregprograms verksamhet inte hade kommit igång ännu.

Kostnader – lämnade bidrag finansierade från EU-budgeten ökade

Jordbruksverket är den myndighet som betalar ut störst del av de bidrag som finansieras med EU-medel. Av de medel Jordbruksverket lämnade i EU-finansierade bidrag om totalt 8 155 miljoner kronor utgör 6 594 miljoner kronor medel från Garantifonden och 1 560 miljoner kronor utgör medel från Landsbygdsfonden. Tillväxtverket och Statens jordbruksverk lämnade bidrag finansierade från Regionala utvecklingsfonden med 719 miljoner kronor vilket är en ökning med 317 miljoner kronor jämfört med 2015. Ökningen beror på ökade utbetalningar inom Regionala utvecklingsfonden 2014–2020.

Svenska ESF-rådets kostnader för lämnade bidrag finansierade från Socialfonden uppgick till 413 miljoner kronor. Migrationsverket redovisade lämnade bidrag finansierade från Asyl-, migrations- och integrationsfonden med 7 miljoner kronor.

Sammantaget ökade bidrag finansierade med EU-medel med 1 632 miljoner kronor jämfört med 2015.

Balansräkning

Balansräkningen visar i sammandrag fordringar och skulder avseende medel från EU-budgeten.

Balansräkning för fleråriga budgetramen 2007–2013

Miljoner kronor

	2016-12-31	2015-12-31
<i>Tillgångar</i>		
Övriga kortfristiga fordringar	12	436
Upplupna intäkter	137	248
Summa tillgångar	149	683
<i>Kapital</i>		
	-371	133
<i>Skulder</i>		
Upplupna kostnader	98	72
Oförbrukade bidrag	37	47
Förutbetalda intäkter	386	432
Summa kapital och skulder	149	683

Balansräkning för fleråriga budgetramen 2014–2020

Miljoner kronor

	2016-12-31	2015-12-31
<i>Tillgångar</i>		
Övriga kortfristiga fordringar	5 805	5 748
Upplupna intäkter	375	42
Summa tillgångar	6 180	5 790
<i>Kapital</i>		
	5 156	4 967
<i>Skulder</i>		
Upplupna kostnader	28	118
Oförbrukade bidrag	875	489
Förutbetalda intäkter	120	217
Summa kapital och skulder	6 180	5 790

Fordringarna minskade något

Fordringarna består huvudsakligen av Jordbruksverkets fordringar på EU för gårdsstöd som utbetalades i slutet av 2016 med sammanlagt 5 805 miljoner kronor. I övrigt redovisar Tillväxtverket upplupna intäkter för programperioden 2007–2013 med 119 miljoner kronor och 28 miljoner kronor för programperioden 2014–2020, Migrationsverket med 305 miljoner kronor för programperioden 2014–2020 och Svenska ESF-rådet med 33 miljoner kronor för programperioden 2014–2020.

Skulderna ökade

Skulderna utgörs främst av oförbrukade bidrag i form av förskott från Landsbygdsfonden för den nya programperioden på 500 miljoner kronor och AMIF på 247 miljoner kronor.

Redovisning på statens budget – kassamässig redovisning

I tabellen redovisas utfall på anslag och inkomstitlar avseende EU-medel som genomförs med delad förvaltning i Sverige.

Utfall på anslag och inkomstitlar för fleråriga budgetramen 2007–2013 (exkl. TEN-bidrag)

Tusental kronor

UO/Anslag		Utfall 2016	Utfall 2015	Ackumulerat för fleråriga budgetramen 2007–2013
08 1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	8 614	41 747	50 361
13 1:6	Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	-	15 831	15 831
14 1:12 (2015)	Europeiska socialfonden för perioden 2007–2013	-282	109 415	109 132
19 1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013	-16 059	353 908	337 849
23 1:14	Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	-674	46 979	46 305
23 1:19 ¹	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur för perioden 2007–2013	-6 467	892 060	885 593
Summa anslag		-14 869	1 459 939	1 445 070
Inkomstitlar				
6124	Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2007–2013	405 262	-	405 262
6213	Bidrag från Europeiska fiskefonden 2007–2013	22 366	81 872	104 238
6313	Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007–2013	47 079	405 529	452 607
6413	Bidrag från Europeiska socialfonden 2007–2013	-	328 681	328 681
6911 ²	Övriga bidrag från EU	17 234	151 369	168 603
Summa inkomstitlar		491 941	967 451	1 459 392
Saldo		-506 810	492 489	-14 321

¹ Avser anslagspost 1:19:7 Landsbygdsprogram för Sverige år 2007-2013, EU-medel.

² Undertitel till 6911 003 för Jordbruks- och livsmedelsstatistik på 1 554 000 kr har inte delad förvaltning med EU och finns därför inte med i tabellen.

**Utfall på anslag och inkomsttitlar för fleråriga budgetramen 2014–2020
(exkl. TEN-bidrag)**

Tusental kronor

UO/Anslag		Utfall 2016	Utfall 2015	Akkumulerat för fleråriga budgetramen 2014–2020
04 1:18	Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	19 100	1 489	20 589
08 1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	48 112	4 853	52 965
09 4:7	Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (FEAD) 2014–2020	3 463	483	3 946
14 1:6	Europeiska socialfonden för perioden 2014–2020	454 406	83 460	537 866
19 1:4	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020	772 644	93 364	866 008
23 1:10	Gårdsstöd m.m.	6 449 235	5 607 203	12 056 437
23 1:11	Intervention för jordbruksprodukter m.m.	140 800	111 905	252 705
23 1:14	Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	3 138	4 165	7 304
23 1:19 ³	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur för perioden 2014–2020	1 609 595	535 063	2 144 658
Summa anslag		9 500 493	6 441 985	15 942 478
Inkomsttitlar				
6111	Gårdsstöd	6 345 238	6 271 956	12 617 195
6113	Övriga interventioner	127 496	121 682	249 178
6115	Djurbidrag	-5	349	344
6119	Övriga bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	6 911	206 129	213 040
6125	Bidrag från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2014–2020	1 966 784	1 621 131	3 587 915
6214	Bidrag från Europeiska havs- och fiskerifonden 2014–2020	35 945	21 410	57 355
6314	Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020	673 562	103 452	777 014
6414	Bidrag från Europeiska socialfonden 2014–2020	324 118	199 680	523 798
6911	Övriga bidrag från EU	568 023	98 955	666 978
Summa inkomsttitlar		10 048 072	8 644 744	18 692 817
Saldo		-547 580	-2 202 759	-2 750 338

³ Avser anslagsposterna 1:19:2 Från EU-budgeten landsbygd - del till SJV, EU 2014-2020 och 1:19:4 Från EU-budgeten landsbygd - Honungsprogrammet

Utgifter på statens budget ökade

Utgifter som redovisades mot anslag utgörs till största delen av jordbruksstöd. Jordbruksverket redovisade utgifter för gårdsstöd med 6 449 miljoner kronor och åtgärder för landsbygdens miljö och struktur med 1 609 miljoner kronor för programperioden 2014–2020. Jordbruksverket redovisade även utgifter för intervention och strukturstöd till fisket m.m.

Bland övriga utgifter redovisade Svenska ESF-rådet stöd från Socialfonden. Tillväxtverket och Länsstyrelsen i Jämtlands län redovisade utfall på anslag som finansieras av Regionala utvecklingsfonden. Migrationsverket redovisade lämnade stöd från AMIF.

Inkomster på statens budget ökade

Inkomster av EU-medel på statens budget ökade med 928 miljoner kronor jämfört med 2015. Av årets totala inkomster från EU, utgör 84 procent, dvs. 8 852 miljoner kronor, inkomster avseende jordbruksstöd finansierade av Garantifonden och Landsbygdsfonden. Dessa medel liksom övriga jordbruksstöd ovan redovisades av Jordbruksverket.

Främst Tillväxtverket redovisade bidrag från Regionala utvecklingsfonden. Svenska ESF-rådet redovisade inkomster från Socialfonden på 324 miljoner kronor. På inkomsttitel Övriga bidrag från EU redovisade Migrationsverket inkomster från AMIF och Europeiska flykting- och återvändandefonden med 548 miljoner kronor.

7.2 Redovisning av samtliga EU-medel

I detta avsnitt visas samtliga medel till och från EU-budgeten som redovisades mot inkomsttitlar och anslag på statens budget. Utöver utfallet för 2016 redovisas de fyra närmast föregående årens utfall kassamässigt. Redovisningen omfattar samtliga medel oavsett till vilken fond eller vilken flerårig budgetram medlen är hänförliga till. Detta avsnitt ger därmed en översikt över hur EU-budgeten påverkar statens budget. Därutöver omnämns sådana bidrag från EU-budgeten till statliga myndigheter som inte redovisas mot statens budget, men som redovisas i resultaträkningen.

Avgiften till EU

EU:s budget upprättas med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. EU-budgetens utgifter och inkomster ska balansera och det är budgetens utgifter som styr behovet av inkomster. Inkomsterna utgörs huvudsakligen av egna medel i form av avgifter från medlemsstaterna. Egna medel fastställs enligt regelverket i rådets

beslut 2007/436/EG, Euratom av den 7 juni 2007 om system för gemenskapernas egna medel². De egna medlen består av fyra komponenter.

Tullavgiften består av handelstullar som tas ut enligt den gemensamma tulltaxan vid handel med länder utanför EU. Dessa inkomster tillfaller EU-budgeten. Medlemsstaterna får dock behålla 20 procent³ av intäkterna för att finansiera administrativa kostnader.

Inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken tas en särskild produktionsavgift för socker ut. Dessa inkomster tillfaller EU-budgeten, med avdrag för finansiering av administrativa kostnader enligt samma procentsats som för tullavgifter.

Den tredje delen av avgiften, den s.k. mervärdesskattebaserade avgiften, beräknas som en procentuell andel av respektive medlemsstats harmoniserade mervärdesskattebas. Harmoniserad mervärdesskattebas innebär att medlemsstaternas intäkter från mervärdesskatt justeras för att uppnå likabehandling mellan medlemsstaterna.

Den fjärde delen av avgiften baseras på bruttonationalinkomsten (BNI). Avgiftens storlek beräknas som medlemsstatens andel av EU:s BNI multiplicerad med den del av EU-budgetens utgifter som inte täcks av de övriga egna medlen. Storleken på BNI-avgiften är en restpost och fastställs för att säkra att EU-budgetens inkomster och utgifter balanserar.

Ett antal medlemsstater har dock medgetts särskilda nedsättningar av sina avgifter, som i sin tur finansieras av övriga medlemsstater. Nedsättningarna ska korrigera orimliga nettobördor, dvs. kompensera de länder som relativt sett får lite tillbaka från EU-budgetens utgiftssida jämfört med storleken på deras avgifter. Dessa nedsättningar kommer att hanteras med retroaktivitet från den 1 januari 2015 när Europeiska unionens beslut om egna medel för 2014–2020 trätt i kraft. Det sker först under 2017.

Redovisningen i och vid sidan om statens budget

I statens budget bruttoredo visas det återflöde av medel med delat förvaltningsansvar som administreras av svenska myndigheter. Bruttoredo visning innebär att betalningar från EU redovisas mot inkomstitel medan de bidragsutbetalningar som

² Tillämpas tills dess att rådets beslut 2014/335/EU, Euratom av den 26 maj 2014 om systemet för Europeiska unionens egna medel för perioden 2014–2020 trätt i kraft.

³ Beslut om egna medel för perioden 2014–2020 har trätt i kraft och där uppgår behållningen till 20 procent. Detta kommer att tillämpas retroaktivt fr.o.m. den 1 januari 2014. Tidigare var behållningen 25 procent.

myndigheterna gör redovisas mot anslag på statens budget. Redovisningen i dessa delar är kassamässig. Som tidigare nämnts ingår även program inom territoriellt samarbete under delad förvaltning som redovisas vid sidan om statens budget.

Betalningar från EU redovisas samlat under inkomsttypen 6000 Bidrag från EU m.m. och specificeras på separata inkomsttitlar. EU-avgiften redovisas på anslaget 1:1 Avgiften till Europeiska unionen under utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen.

Utgifterna inom utgiftsområdet utgörs av Sveriges betalningar till kommissionen för EU-budgeten. EU-budgeten beslutas årligen inom en flerårig budgetram. Eftersom EU-budgetens inkomster och utgifter ska balansera och merparten av inkomsterna utgörs av avgifter från medlemsstaterna styr EU-budgetens utgiftsnivå i hög grad utgiftsnivån inom utgiftsområde 27. Sveriges avgift kan förändras under året och avvika från beräkningen i statens budget beroende på ett flertal faktorer, som t.ex.:

- faktisk uppbörd av tullar och importavgifter,
- revideringar av medlemsstaternas BNI,
- revideringar av baser för mervärdesskatt,
- utfallet av EU-budgeten för tidigare år och
- ändringsbudgetar på unionsnivå.

Lägre avgift till EU än beräknat i budgeten

Sveriges avgift till EU uppgick 2016 till 30 350 miljoner kronor och är därmed 1 477 miljoner kronor (4,6 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget.

Lägre avgift 2016

Jämfört med 2015 minskade avgiften till EU med 13 882 miljoner kronor (31,4 procent). Det lägre utfallet förklaras av den BNI-baserade avgiften varav ca 6 700 miljoner kronor avsåg en förskottsbetalning som gjordes i december 2015 som avsåg 2016. Den BNI-baserade avgiften uppgick till 19 953 miljoner kronor, vilket är 14 019 miljoner kronor lägre än föregående år. Den mervärdesskattebaserade avgiften blev 379 miljoner kronor högre än 2015 och uppgick till 5 398 miljoner kronor.

Periodiserad EU-avgift i resultaträkningen

Kostnaden för Sveriges avgift till EU 2016 uppgick till 27 294 miljoner kronor (se not 4). Det är 3 056 miljoner kronor lägre än det kassamässiga utfallet i budgetens utfall, som uppgick till 30 350 miljoner kronor. Skillnaden förklaras främst av återbetalningar av Sveriges mervärdesskattebaserade avgift.

Återflöde från EU ökade

Betalningarna från EU ökade med 1 247 miljoner kronor. De medel som Sverige får som återflöde från EU-budgeten kommer huvudsakligen från Landsbygdsfonden. I

tabell Avgift till och återflöde från EU (kassamässigt) sammanfattas det kassamässiga flödet mellan EU-budgeten och den svenska statens budget under perioden 2012–2016.

Uppgifterna i tabellen ger inte en helt fullständig bild av effekterna på statens budget av EU-medlemskapet. Utöver de anslag som helt eller delvis finansieras av EU-bidrag, måste hänsyn tas till att det förekommer utgifter genom den medfinansiering som staten ibland står för genom anslag på statens budget, t.ex. under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, utgiftsområde 19 Regional tillväxt och utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Avgift till och återflöde från EU (kassamässigt)

Miljoner kronor

	2012	2013	2014	2015	2016	Förändring 2016-2015
Tullavgift	4 004	3 820	4 185	4 711	4 609	-101
Sockeravgifter	46	-7	53	24	25	1
Mervärdesskattebaserad avgift	1 643	1 714	5 252	5 019	5 398	379
BNI-baserad avgift	25 461	31 478	31 600	33 972	19 953	-14 019
Storbritannien-avgift	298	407	463	506	365	-141
Summa betalningar till EU¹	31 452	37 412	41 553	44 232	30 350	-13 882
Bidrag från Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket	-1	0	0	0	0	0
Bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket	5 896	5 850	6 165	6 600	6 480	-120
Bidrag från EU till landsbygdsutvecklingen	2 564	1 603	1 945	1 621	2 372	751
Bidrag från EU till fiskenäringen	2	94	38	103	58	-45
Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden	1 003	1 292	1 395	509	721	212
Bidrag från Europeiska socialfonden	-1	842	1 982	524	324	-200
Bidrag till transeuropeiska nätverk	212	393	294	123	383	260
Övriga bidrag från EU	107	192	45	253	642	389
Summa bidrag m.m.²	9 782	10 266	11 864	9 733	10 980	1 247
Nettoflöde från statens budget till EU	21 670	27 146	29 689	34 498	19 370	-15 128

¹ Redovisat mot anslag 1:1 Avgiften till Europeiska unionen

² Redovisat mot inkomstitlar under inkomsttyp 6000 Bidrag från EU m.m.

Medfinansieringen är en förutsättning för att Sverige ska kunna tillgodogöra sig medel från de flesta av fonderna i EU-budgeten.

Garantifonden finansieras helt genom EU-budgeten bortsett från valutakursdifferenser och finansiella korrigeringar. Utgifter hänförliga till Sveriges medlemskap i EU förekommer även under olika myndigheters förvaltningsanslag. Eftersom samarbetet inom EU är integrerat i den nationella verksamheten och utgifter för europeiskt samarbete förekom redan före Sveriges anslutning 1995, är dessa svåra att särredovisa.

Anslagen för EU-bidrag på statens budget uppgick 2016 till 9 868 miljoner kronor (tabellerna Anslag finansierade med EU-medel). Dessa utgifter ska motsvaras av medel från respektive fond inom EU-budgeten. År 2016 uppgick inkomsterna från EU-budgeten till 10 980 miljoner kronor (tabell Avgift till och återflöde från EU (kassamässigt)). Beroende på periodiserings- och valutakursdifferenser samt finansiella korrigeringar skiljer sig alltså utfallet på anslagen från vad som redovisats som bidrag från EU på inkomstitlar med 1 112 miljoner kronor.

Periodiseringseffekterna uppkommer eftersom EU-budgeten generellt sett ersätter utbetalningar av stöd i efterhand. För Garantifonden och övriga strukturfonder förskottas dock viss del av det belopp för programperioden som varje medlemsland tilldelats. Statens budget står dessutom för den valutarisk som uppstår i och med att stöden betalas ut i kronor medan kravet på ersättning från EU-budgeten görs i euro enligt gällande regler för valutaomräkning. Kommissionen gör därefter sina utbetalningar i euro.

Anslag finansierade med EU-medel för fleråriga budgetramen 2007–2013

Tusental kronor

UO	Anslag	Anslagsnamn	Utfall 2016	Utfall 2015	Förändring 2016-2015
08	1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	8 614	41 747	-33 133
13	1:6	Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	-	15 831	-15 831
14	1:12 (2015)	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007-2013	-282	109 415	-109 697
19	1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013	-16 059	353 908	-369 968
23	1:14	Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	-674	46 979	-47 653
23	1:19 ¹	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur 2007-2013	-6 467	892 060	-898 527
Summa			-14 869	1 459 940	-1 474 809

¹ Avser anslagspost 1:19:7 Landsbygdsprogram för Sverige år 2007-2013, EU-medel.

Anslag finansierade med EU-medel för fleråriga budgetramen 2014–2020

Tusental kronor

UO	Anslag	Anslagsnamn	Utfall 2016	Utfall 2015	Förändring 2016-2015
04	1:18	Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	19 100	1 489	17 611
08	1:8	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	48 112	4 853	43 259
09	4:7	Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (FEAD) 2014-2020	3 463	483	2 980
14	1:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014-2020	454 406	83 460	370 946
19	1:4	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014-2020	772 644	93 364	679 280
22	1:10	Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	382 745	123 084	259 662
23	1:10	Gårdsstöd m.m.	6 449 235	5 607 203	842 032
23	1:11	Intervention för jordbruksprodukter m.m	140 800	111 905	28 895
23	1:14	Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	3 138	4 165	-1 027
23	1:19 ²	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur 2014-2020	1 609 595	535 063	1 074 532
Summa			9 883 238	6 565 069	3 318 169

² Avser anslagsposterna 1:19:2 Från EU-budgeten landsbygd - del till SJV, EU 2014-2020 och 1:19:4 Från EU-budgeten landsbygd - Honungsprogrammet

Redovisning i resultaträkningen

I resultaträkningen för staten redovisas avgiften till EU under posten Transfereringar till utlandet. Återflödet från EU redovisas under posten Intäkter av bidrag. Dessa intäkter redovisas det år som stödet betalas ut till bidragsmottagarna, vilket motsvarar det år kostnaden uppstår. Det kan därför finnas skillnader i resultaträkningen och den kassamässiga redovisningen i statens budget.

Bidrag utanför statens budget

Det finns också bidrag från EU-budgeten, exempelvis från ramprogrammen för forskning som inte redovisas på statens budget, utan endast i resultaträkningen. Under 2016 tog statliga myndigheter, inklusive universitet och högskolor, emot 1 850 miljoner kronor i bidrag från EU-budgeten som enbart redovisades som intäkter av bidrag i resultaträkningen och som därmed inte framgår av redovisningen på statens budget (se not 3).

Bilaga 1 Ordlista

Anläggningstillgång

Tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav. Det är avsikten med innehavet, och inte tillgångens natur, som är avgörande för om tillgången ska klassificeras som anläggningstillgång eller omsättningstillgång. Med stadigvarande bruk eller innehav avses tillgångar som innehas i mer än ett år. Anläggningstillgångar delas upp i immateriella, materiella och finansiella anläggningstillgångar.

Anskaffningsvärde

Utgiften för en tillgångs köp eller tillverkning. I anskaffningsvärdet ska räknas in samtliga utgifter för att få tillgången på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen.

Anslag

Utgiftspost på statens budget som riksdagen fattar beslut om. Riksdagens anslagsbeslut innebär att regeringen bemyndigas att under viss tid och under vissa villkor använda anvisade medel till de av riksdagen angivna ändamålen. Anslaget anvisas av riksdagen till regeringen. Därefter tilldelar regeringen anslagsmedel till myndigheter. Regeringen kan underindela anslagen i anslagsposter och delposter. Samtliga anslag i statens budget är ramanslag. Se vidare Ramanslag.

Anslagsbehållningar

Kvarstående anslagsmedel på ramanslag vid budgetårets slut. Se vidare Ramanslag. Totalt tilldelade medel beräknas som summan av anvisade medel enligt statens budget för ett aktuellt budgetår och kvarstående medel från tidigare år, s.k. ingående anslagsbehållningar. De tilldelade medlen kan förändras under budgetåret, dels genom anvisade eller minskade medel på ändringsbudget, och dels genom indragningar enligt regeringsbeslut. I budgetpropositionen och vårpropositionen görs en prognos över förändringen av anslagsbehållningar för de kommande åren. Detta redovisas under posten Minskning av anslagsbehållningar.

Anslagskredit

Ett tillåtet överskridande på ett ramanslag som förs över till kommande budgetår och som därmed minskar totalt disponibelt belopp. Se vidare Ramanslag.

Anslagssparande

Outnyttjade medel på ramanslag, som inom vissa gränser får överföras till kommande budgetår. Se vidare Ramanslag.

Ansvarsförbindelser

Befintliga förpliktelser som inte redovisas som skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att de kommer att regleras, eller på grund av att deras storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. Det kan också vara möjliga förpliktelser, dvs. det är osäkert om det förekommer en förpliktelse eller inte. Ansvarsförbindelser benämns i vissa fall eventalförpliktelser, bl.a. i flera internationella redovisningsrekommendationer, men detta har inte alltid exakt samma betydelse. Ansvarsförbindelser redovisas "inom linjen" i (anslutning till) balansräkningen men de tas inte med i balansräkningens beloppskolumner och räknas inte in i balanssumman. Garantiåtaganden utgör de största ansvarsförbindelserna i staten.

Avgift

Ersättning som betalas för en motprestation. Om inget annat har beslutats ska avgifter inom staten beräknas så att de helt täcker verksamhetens kostnader, såväl direkta som indirekta (full kostnadstäckning).

Avräkning med statsverket

En post i statliga myndigheters balansräkning som omfattar de ekonomiska relationer som myndigheterna har med statsverket. Med statsverket menas här en tänkt modermyndighet eller central statlig funktion (jfr moderbolag i en koncern). Posten visar de skulder och fordringar som myndigheten har mot statens budget och statens centralkonto som förs i Riksbanken. Dessa uppkommer som en följd av myndighetens utfall på anslag och inkomstitlar och tillhörande betalningar.

Avräkning mot statens centralkonto

Myndigheternas betalningar från och till statens centralkonto i Riksbanken, dvs. hur mycket medel myndigheterna har tagit i anspråk respektive tillfört statens centralkonto.

Avsättning

Post på balansräkningens skuldsida för förpliktelser som är osäkra till belopp och/eller tidpunkt då de ska infrias. Detta till skillnad från poster som redovisas som skulder, som i princip är säkra såväl till belopp som till tidpunkt för infriande.

Balansomslutning

Summan på vardera sidan av en balansräkning. Tillgångs- och skuldsidans summor är lika stora.

Balansräkning

Dokument i årsredovisningen som visar den redovisande enhetens ekonomiska ställning på bokslutsdagen, uttryckt i tillgångar, skulder och kapital.

Beredskapstillgång

Tillgång som innehas för civilt eller militärt beredskapsändamål. Tillgångar för civilt beredskapsändamål kan utgöras av t.ex. läkemedel och räddningsutrustning.

Bidrag

Ersättning som lämnas eller mottas utan direkt motprestation. Däremot kan villkor finnas för erhållande av bidraget. I statlig redovisning sammanfaller begreppet vanligen med transferering. Se även Transferering.

Bokföringsmässiga grunder

Princip som innebär att inkomster och utgifter hänförs (periodiseras) till den räkenskapsperiod de hör till och intäkts- respektive kostnadsförs. Avgörande är när en prestation utförs eller när resursförbrukning sker, inte när den faktureras eller regleras likvidmässigt.

Bokfört värde

Det värde som en tillgång eller skuld är upptagen till i balansräkningen. Det kan avvika från marknadsvärdet eller anskaffningsvärdet. Bokfört värde benämns i vissa sammanhang som redovisat värde.

Bruttonationalinkomst (BNI)

Bruttonationalprodukten justerad för faktorinkomster, t.ex. löner till och från utlandet.

Bruttonationalprodukten (BNP)

Värdet av alla varor och tjänster som produceras i ett land under ett år.

Bruttoredovisning

Redovisningsmetod som innebär att inkomster och utgifter, intäkter och kostnader eller tillgångar och skulder redovisas var för sig, dvs. de kvittas inte mot varandra. Motsatsen är nettoredovisning, vilket innebär att endast skillnaden mellan respektive begreppspar redovisas, dvs. de kvittas mot varandra. Statens inkomster och utgifter ska budgeteras och redovisas brutto.

Budgeteringsmarginal

Skillnaden mellan statens utgiftstak och de takbegränsade utgifterna i statens budget och ålderspensionssystemet. Se vidare Utgiftstak för staten och Takbegränsade utgifter. Denna marginal utgör en buffert för högre utgifter än beräknat. Under den period som utgiftstaket omfattar kan såväl den samhällsekonomiska utvecklingen som konsekvenserna av redan fattade beslut bli annorlunda än vad som förväntats. Det kan t.ex. bero på högre arbetslöshet, lägre BNP-tillväxt eller högre utgifter till följd av beteendeförändringar.

Budgetunderskott

Ett negativt saldo i statens budget som uppkommer då utgifterna är större än inkomsterna. Ett budgetunderskott är per definition lika med statens lånebehov. Se vidare Statens budgetsaldo.

Budgetöverskott

Ett positivt saldo i statens budget som uppkommer då inkomsterna är större än utgifterna, vilket innebär att staten kan amortera på statsskulden. Se vidare Statens budgetsaldo.

Börsvärde

Det värde som aktier och andra värdepapper värderas till på en fondbörs.

CSA-avtal

En metod för att reducera kreditrisker (Credit Support Annex). CSA-avtal innebär att motparterna överför säkerheter i form av kontanter eller värdepapper när marknadsvärdet på en swap (se vidare Skuldbytesavtal) ändras. När valutaupplåning skapas via swappar uppstår kreditrisker, då den fasta räntan som Riksgäldskontoret mottar i ränteswappen betalas av ett privat företag. Om räntorna faller stiger marknadsvärdet på swappen, vilket leder till en fordran på motparten. För att reducera kreditrisker använder Riksgäldskontoret CSA-avtal.

Dagslån

Lån som tas på dagslånemarknaden, från den ena dagen till den andra, för att täcka en tillfällig brist på pengar, dvs. ”pengar över natten”.

Derivatinstrument

Ett samlingsnamn för ett flertal olika finansiella instrument som bl.a. används av Riksgäldskontoret för att hantera kurs- och ränterisker avseende statsskulden. Vanliga derivatinstrument är optioner, terminer och skuldbytesavtal (eng. swaps).

Effektivitetsrevision

Den del av Riksrevisionens revision som innefattar granskning av hur effektiv den statliga verksamheten är. Granskningen ska främja ett effektivt verkställande av politiska beslut och användande av skattemedel.

Eget kapital

Skillnaden mellan det bokförda värdet av tillgångarna och skulderna i en balansräkning, dvs. nettoförmögenheten eller kapitalbehållningen. Det egna kapitalet i ett företag består av det kapital som ägarna satsat med tillägg för vinster och avdrag för förluster som stannat i företaget. I årsredovisningen för staten benämns det egna kapitalet Nettoförmögenhet.

Ekonomisk händelse

Alla förändringar i storleken och sammansättningen av statens/myndigheternas tillgångar, skulder eller kapital. Dessa förändringar beror på statens/myndigheternas ekonomiska relationer med omvärlden, såsom in- och utbetalningar samt uppkomna fordringar och skulder. Ekonomisk händelse kan jämföras med begreppet affärshändelse som används i näringslivet.

Eliminering

Ett moment i upprättandet av en konsoliderad redovisning/koncernredovisning. I årsredovisningen för staten innebär eliminering att fordringar och skulder samt transaktioner mellan myndigheter (även affärsverk) liksom därmed sammanhängande orealiserade vinster tas bort för att ge en rättvisande bild av statens ekonomiska resultat och ställning.

Finansiell anläggningstillgång

Anläggningstillgång som utgörs av t.ex. aktier, andra andelar och obligationer där syftet med innehavet är varaktigt. Se även Anläggningstillgång.

Finansiellt sparande

Skillnaden mellan reala inkomster och reala utgifter för respektive sektor i nationalräkenskapssystemet. Den offentliga sektorns finansiella sparande, dvs. sparandet för staten, kommunerna och ålderspensionssystemet, är ett viktigt mått i den ekonomiska politiken. Se vidare Överskottsmål.

Finansieringsanalys

Dokument i årsredovisningen som visar tillförda och använda medel i statens verksamhet. Finansieringsanalysen visar hur statens likvida ställning på total nivå, dvs. statens nettouplåning, har förändrats under året. Förändringen delas in i avsnitten statens verksamhet, investeringar, utlåning och finansiella aktiviteter. Se vidare Statens nettouplåning.

Fordringar

Post på balansräkningens tillgångssida. Fordringar delas upp på kortfristiga och långfristiga. Kortfristiga fordringar är fordringar som förfaller inom ett år. Långfristiga fordringar utgörs av fordringar som förfaller efter mer än ett år.

Futures

Terminskontrakt med daglig resultatavräkning av vinster och förluster. En termin är ett finansiellt instrument baserat på avtal mellan två parter om köp och försäljning av en tillgång. Se vidare Derivatinstrument.

Förutbetald intäkt

Inkomster från varor eller tjänster som bokförts under året men som ännu inte levererats till köparen. Beloppet tas upp som skuld i bokslutet för att intäktsredovisas kommande år när prestationen utförs.

Förutbetald kostnad

Utgifter för varor eller tjänster som bokförts under året men som ännu inte levererats från säljaren. Beloppet tas upp som tillgång i bokslutet för att kostnadsredovisas kommande år när prestationen erhålls. Exempel är hyror som ofta betalas kvartalsvis i förväg. Sådana utgifter tas upp som fordringsposter i bokslutet för att kostnadsredovisas kommande år då prestation utförs.

God redovisningssed

Begrepp som inom staten kan beskrivas på följande sätt: Lagar, förordningar, övriga regeringsbeslut samt av ESV utfärdade föreskrifter och allmänna råd ger uttryck för god redovisningssed. En förutsättning för att sådana beslut och regler kan anses uttrycka god redovisningssed är att dessa är generella och långsiktiga för myndigheterna. Redovisningsreglerna är på vissa punkter allmänt hållna och myndigheterna måste göra en utfyllande tolkning. En sådan utfyllande tolkning bör lämpligen ha en förankring i faktisk förekommande redovisning och alltså ge uttryck för en redovisningssed hos myndigheterna. Denna redovisningssed bör vara förenlig med syftet med redovisningsreglerna och grundläggande redovisningsprinciper. Bokföring och redovisning i staten ska fullgöras på ett sätt som stämmer överens med god redovisningssed.

Immateriell anläggningstillgång

Anläggningstillgång som saknar fysisk substans. Det är huvudsakligen utgifter för utveckling samt licenser för datorprogram och liknande rättigheter som tas upp (aktiveras) som immateriella anläggningstillgångar i balansräkningen. En av förutsättningarna för att aktivera dessa utgifter är att de beräknas bli av väsentligt värde för verksamheten under kommande år. Se även Anläggningstillgång.

Inbetalning

Ekonomisk händelse som avser själva betalningstransaktionen, alltså när ersättning tas emot. Den kan avvika från tidpunkten för intäkt eller inkomst.

Indragning

Åtgärd enligt vilken regeringen får besluta att medel på ett anvisat anslag inte ska användas. Bestämmelser om detta finns i budgetlagen (2011:203) och anslagsförordningen (2011:223).

Inkomst

En ekonomisk händelse genom vilken ett värde av finansiell natur tillförs myndigheten. Till skillnad från intäkt kan inkomst avse flera redovisningsperioder och behöver inte öka myndighetens/statens nettoförmögenhet. Begreppet används i vissa fall som ett sammanfattande begrepp för statens intäkter, inkomster och inbetalningar.

Inkomsttitel

Inkomstpost på statens budget där myndigheten redovisar inkomster (i generell mening, dvs. även intäkter och inbetalningar) som den inte själv får disponera, exempelvis skatter. På inkomsttitel redovisas sådana statsinkomster som inte är specialdestinerade för en viss verksamhet utan kan finansiera vilka utgifter som helst.

Inleverans

Att mot inkomsttitel och/eller till statens centralkonto i Riksbanken redovisa respektive betala medel som inte får behållas av myndigheten. Vanligen avser det inbetalning av skatter, överskott från verksamheten eller offentlighetsrättsliga avgifter.

Interna mellanhavanden

Transaktioner och andra poster (fordringar, skulder etc.) inom exempelvis en koncern. I årsredovisningen för staten är interna mellanhavanden de transaktioner och andra poster mellan de myndigheter som ingår i den beslutade avgränsningen av staten.

Intäkt

Det bruttoinflöde av ekonomiska fördelar eller servicepotential som uppstår i verksamheten under en period och som ökar myndighetens/statens nettoförmögenhet. I relation till begreppet inkomst kan intäkt ses som inkomsten hänförd till den tidsperiod under vilken den har upparbetats eller blivit intjänad, dvs. periodiserad inkomst.

Kapitalandelsmetoden

En av flera metoder för att konsolidera dotter- och intresseföretag. Metoden innebär att andelarnas redovisade värde ökas respektive minskas i samma grad som det egna kapitalet i dotter- respektive intresseföretaget ändras. Ökningen eller minskningen redovisas som en intäkt eller kostnad i resultaträkningen under raden resultat från andelar i dotter- och intresseföretag hos innehavaren av andelarna. Motsvarigheten till dotter- och intresseföretag benämns i staten hel- och delägda företag. Dessa konsolideras i årsredovisningen för staten enligt kapitalandelsmetoden med samma gräns för ägarandelen (minst 20 procent) som den som gäller för intresseföretag i en koncern. I resultaträkningen benämns intäkten resultat från andelar i hel- och delägda företag.

Kassamässig redovisning mot statens budget

Redovisningsprincip som innebär att redovisning mot anslag och inkomstitlar på statens budget görs vid betalningstillfället.

Kassamässig korrigerig

Skillnaden mellan å ena sidan saldot mellan anslag och inkomstitlar på statens budget och å andra sidan saldot mellan ut- och inbetalningar på statens centralkonto i Riksbanken. När redovisning mot anslag görs kostnadsmissigt eller utgiftsmässigt kan kassamässiga korrigeringar uppkomma mellan månader och år, om tidpunkten för redovisning mot anslag inte sammanfaller med betalningstidpunkten. För anslag kopplade till ett räntekonto, vilket gäller de flesta förvaltningsanslag, påverkas posten i stället av skillnaden mellan redovisning mot anslag och anslagsmedel överförda till räntekontot. En kassamässig korrigerig uppkommer även när tidpunkten för redovisning mot inkomstitel inte sammanfaller med betalningen. Vidare förekommer transaktioner över statens centralkonto som inte har sin motsvarighet på anslag eller inkomstitlar och omvänt, som leder till kassamässiga korrigeringsposter. Utfallet av den kassamässiga korrigeringen räknas fram som en restpost, men det går att urskilja och även göra prognoser på vissa delposter.

Konsoliderad bruttoskuld

De samlade skulderna i staten, landstingen, kommunerna och AP-fonderna minskade med de fordringar de olika delarna i den offentliga sektorn har på varandra.

Konsolidering

Del i upprättande av en koncernredovisning. Konsolideringen begränsas i staten till att lägga samman de ingående enheterna och eliminera mellanhavanden mellan enheterna (myndigheterna).

Konvergenskrav

De krav som en medlemsstat i EU måste uppfylla för att bli medlem i tredje etappen av EU:s valutaunion, den ekonomiska och monetära unionen (EMU).

Kostnad

Minskning av ekonomiska fördelar eller servicepotential under en period i form av förbrukning av tillgångar eller skuldsättning som påverkar myndighetens/statens nettoförmögenhet. I relation till begreppet utgift är kostnaden värdet av de resurser som förbrukas, eller utgiften hänförd till denna period, dvs. en periodiserad utgift.

Löptid

Den period under vilken en skuldförbindelse gäller.

Medgivet överskridande

Rätt att, med vissa begränsningar, överskrida ett anvisat anslag. Se vidare Ramanslag.

Nationalräkenskaperna

Ett internationellt jämförbart system för statistisk redovisning av hela samhällsekonomin som tas fram enligt regler som är gemensamma inom EU. Ekonomin delas upp på olika sektorer såsom staten, kommunerna, hushållen och företagen. Nationalräkenskaperna används bl.a. för beräkningar av BNP. Se vidare Bruttonationalprodukten (BNP).

Nettoförmögenhet

Skillnaden mellan statens tillgångar och skulder. Om statens skulder är större än tillgångarna innebär det att nettoförmögenheten är negativ. I näringslivet motsvaras nettoförmögenheten av eget kapital.

Nettokostnad för statsskulden

Kostnad för förvaltning av statsskulden, enligt Riksgäldskontorets definition. I nettokostnad för statsskulden ingår finansiella kostnader och intäkter i Riksgäldskontorets in- och utlåningsverksamhet.

Omsättning

Ett företags totala försäljning under en viss period (exklusive moms). I staten menas vanligen de totala intäkterna från skatter (på myndighetsnivån anslag), försäljning, bidrag och andra intäkter.

Omsättningstillgång

Tillgång (i balansräkningen) som inte är anläggningstillgång, alltså inte avsedd för stadigvarande bruk eller innehav.

Option

Ett finansiellt instrument som ger rätten att köpa eller sälja en underliggande tillgång vid en framtida tidpunkt till ett i förväg bestämt pris. Se även Termin.

Periodavgränsningspost

Skuld- eller fordringspost som är nödvändig för att åstadkomma en riktig periodisering av utgifter eller inkomster vid avslutningen av en redovisningsperiod. I årsredovisningen för staten består periodavgränsningsposterna av upplupna och förutbetalda kostnader respektive intäkter samt oförbrukade bidrag. Dessa poster gör det möjligt att bestämma räkenskapsårets intäkter och kostnader.

Periodisering

Fördelning av utgifter och inkomster till den period då resursen förbrukats (kostnad) eller då prestationen utförts (intäkt).

Premieobligation

Typ av obligation utgiven av staten (Riksgäldskontoret). Den utgör en kombination av en obligation och en lottsedel där ränta betalas ut i form av vinster.

Primärt budgetsaldo

Saldot i statens budget exklusive statsskuldräntor. Se vidare Statens budgetsaldo.

Ramanslag

Anslagstyp som innebär att kvarvarande medel får överföras till påföljande år som anslagssparande och att anslaget får överskridas genom utnyttjande av anslagskredit. För myndigheterna är storleken på tillåtet anslagssparande och anslagskredit begränsad genom generella regler och särskilda beslut.

Realekonomiska termer

Begreppsapparat för att beskriva och analysera exempelvis den statliga resursförbrukningen. Redovisning i realekonomiska termer innebär att resursförbrukningen delas in i t.ex. transfereringar, investeringar och konsumtion. Den realekonomiska informationen är en del av informationen i de statliga inrapporteringskoderna (S-koderna) och ligger till grund för beräkning av den statliga sektorn i nationalräkenskaperna och annan ekonomisk analys.

Realränteobligation

En inflationsskyddad obligation som ges ut av staten (Riksgäldskontoret). Värdeutvecklingen är knuten till konsumentprisindex.

Redovisning mot anslag och inkomstitlar

De utgifter myndigheterna har redovisat mot anslag respektive de inkomster de har redovisat mot inkomstitel. Begreppen utgifter och inkomster har här en generell betydelse. Redovisning mot anslag och inkomstitlar kan avse såväl kostnader/intäkter som utgifter/inkomster och även betalningar. Se Utgift respektive Inkomst.

Refinansieringsrisk

Den risk för högre upplåningskostnader som uppkommer när lån förfaller och ska förnyas vid ett ofördelaktigt ränteläge.

Regressrätt

Rätt för den som betalat för någon annans räkning att återkräva beloppet av den som ytterst ska stå för betalningen. Exempelvis en borgensmans rätt att av huvudgäldenären få vad han betalat.

Resultat före och efter skatt

Ett företags resultat innan avdrag gjorts för skatt respektive efter det att skatt på eventuell vinst dragits av.

Resultaträkning

Dokument i årsredovisningen som i sammandrag visar räkenskapsårets samtliga intäkter och kostnader. I resultaträkningen kan man utläsa vilken typ av intäkter och kostnader som förekommit under räkenskapsåret. Genom att intäkter och kostnader summeras visar resultaträkningen hur verksamheten har förändrat kapitalet, vilket i årsredovisningen för staten framgår av posten Årets över- eller underskott.

Revisionsberättelse med standardutformning

Revisionsberättelse med standardutformning lämnas när Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad enligt gällande regelverk och att årsredovisningen ger en rättvisande bild.

Revisionsberättelse med reservation

Revisionsberättelse med reservation lämnas när Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen innehåller felaktigheter som är väsentliga (enskilt eller sammantaget), men som inte är av avgörande betydelse för årsredovisningen. Detta kan bero på felaktig eller utebliven information som kan leda till att en beslutsfattare riskerar att fatta felaktiga beslut baserat på informationen i årsredovisningen.

Revisionsberättelse med avvikande mening

Revisionsberättelse med avvikande mening lämnas när Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen innehåller felaktigheter som är väsentliga (enskilt eller sammantaget), och som har en genomgripande påverkan på årsredovisningen. Detta kan bero på felaktig eller utebliven information som kan leda till att en beslutsfattare riskerar att fatta felaktiga beslut baserat på informationen i årsredovisningen.

Revisionsberättelse där revisorn avstår från att uttala sig

Revisionsberättelse där revisorn avstår från att uttala sig lämnas när Riksrevisionen inte kunnat inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis och bedömer att möjliga effekter och upptäckta fel kan vara både väsentliga och genomgripande.

Revisionsberättelse med upplysning

Riksrevisionen lämnar en revisionsberättelse med standardutformning men vill ändå genom upplysningen lyfta fram viktig information som den vill fästa läsarens uppmärksamhet på.

Riksgäldskontorets nettoutlåning

Riksgäldskontorets in- och utlåning till myndigheter (även affärsverk), statliga bolag, vissa fonder och eventuellt andra låntagare, som utgör en post på utgiftssidan i statens budget. Posten ingår tillsammans med posten Kassamässig korrigering i statens budget för att budgetsaldot ska motsvara statens lånebehov med omvänt tecken. Se även Kassamässig korrigering.

Räkenskapsår

Den period som en årsredovisning omfattar vilken normalt utgörs av 12 månader. Statens räkenskapsår sammanfaller med kalenderår.

Räntabilitet på eget kapital

Ett företags avkastning på det kapital ägarna har satsat.

Rättvisande bild

Årsredovisningens delar ska ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och den ekonomiska ställningen. I normalfallet förutsätts att information som lämnas med tillämpning av god redovisningssed också ger en rättvisande bild.

Rörelseresultat

Det resultat (i ett företag) som kan utläsas ur resultaträkningen innan hänsyn tagits till finansiella poster, extraordinära poster samt bokslutsdispositioner och skatt.

Skuld

En befintlig förpliktelse som härrör från inträffade händelser och vars reglering förväntas leda till ett utflöde av resurser. Skulderna i statens konsoliderade balansräkning visar statens förpliktelser mot andra. Skulder är i princip säkra till sitt belopp och tidpunkten för infriande, till skillnad från poster som redovisas som avsättningar.

Skuldbytesavtal (eng. swaps)

Ett derivatinstrument som används av Riksgäldskontoret för upplåningen i utländsk valuta eller för förvaltning av kronskulden. Swapptransaktionerna innebär att Riksgäldskontoret byter kronor mot utländsk valuta och under swappavtalets löptid erhåller fast ränta i kronor och betalar rörlig ränta i utländsk valuta (kron/valutaswappar). Därutöver kan swappar användas för att byta räntevillkor, till exempel från fast till rörlig ränta. Upplåning via swappmarknaden är kostnadseffektiv och resulterar också i större emissionsvolym i kronor, vilket främjar likviditeten på den svenska statspappersmarknaden. Se även Derivatinstrument.

Skuldskötselinstrument

Statsskulden mäts inklusive skuldskötselinstrument, dvs. de derivat Riksgäldskontoret använder i statsskuldsförvaltningen. Se Derivatinstrument.

Soliditet

Ett företags betalningsförmåga på lång sikt. Soliditeten brukar beräknas som den del av företagets tillgångar som är finansierad med eget kapital, och således inte motsvaras av skulder.

Statens budget

En plan för huvuddelen av statens inkomster och utgifter avseende ett budgetår (tidigare benämnd statsbudgeten). Statens budget består av anslag, inkomstitlar samt Riksgäldskontorets nettoutlåning och en kassamässig korrigeringspost, vilket sammantaget ger statens lånebehov. Riksdagen fastställer budgeten och anvisar medel till regeringens förfogande för olika ändamål under anslag. Ofta används statens budget och dess saldo för att beskriva statens verksamhet. Anslagsmedel kan även anvisas och minskas på ändringsbudget under löpande budgetår i samband med den ekonomiska vårpropositionen respektive budgetpropositionen.

Statens budgetsaldo

Skillnaden mellan inkomster och utgifter på statens budget, vilket överensstämmer med statens lånebehov (med omvänt tecken). En kassamässig korrigeringspost på budgetens utgiftssida gör att denna överensstämmelse uppnås. Om saldot är negativt föreligger ett budgetunderskott och därmed ett lånebehov, vilket ökar statsskulden. Ett positivt saldo, vilket är detsamma som ett budgetöverskott, innebär en amortering av statsskulden.

Statens lånebehov

Statens behov av att låna pengar under en viss period. Summan av alla kassaflöden till och från staten kallas nettolånebehov. Nettolånebehovet överensstämmer med statens budgetsaldo (med omvänt tecken). Detta åstadkoms genom att en kassamässig korrigeringspost och Riksgäldskontorets nettoutlåning ingår i statens budget. Staten måste även låna för att betala tillbaka lån som löper ut. Summan av nettolånebehovet och förfallande lån kallas bruttolånebehov. Se vidare Statens budgetsaldo.

Statens nettoupplåning

Statsskulden (exklusive orealiserade valutakursförändringar) och statens övriga upplåning. Värdeförändringar hänförliga till statsskulden omfattas inte av detta begrepp. Ett negativt saldo innebär att staten har gjort en nettoamortering. Saldoraden i finansieringsanalysen i årsredovisningen för staten visar förändringen av statens nettoupplåning under året. Se även Finansieringsanalys.

Statliga affärsverk

Myndigheter under regeringen med affärsdrivande verksamhet och större ekonomisk rörelsefrihet än vanliga statliga myndigheter. År 2016 fanns tre affärsverk: Luftfartsverket, Sjöfartsverket samt Svenska kraftnät.

Statliga kreditgarantier

Ett statligt borgensåtagande som oftast gäller såsom för egen skuld. Med det menas att borgenären (långivaren) kan kräva att skulden ska betalas av borgensmannen (i detta fall staten) utan att först kräva betalning av gäldenären (låntagaren). En kreditgaranti är kopplad till en viss kredit.

Statsobligation

Ett av Riksgäldskontoret utfärdat obligationslån på vanligen 2–17 års löptid. Räntan på statsobligationer är fast, vilket innebär att den inte ändras oavsett vad som händer på räntemarknaden. Den femåriga statsobligationsräntan styr i stor utsträckning bostadslånens fasta ränta. Ibland används begreppet nominella statsobligationer för att särskilja dessa från realränteobligationer.

Statsredovisningen

Den centrala redovisningen för staten (tidigare benämnd riksredovisningen). Informationen används för att kunna planera, följa upp och styra den statliga verksamheten. Statsredovisningen ligger till grund för årsredovisningen för staten inklusive utfallet på statens budget, men även för statistik om statens finanser och budgetprognoser.

Statsskulden

Summan av samtliga lån som tagits av Riksgäldskontoret för statens räkning. Riksgäldskontoret förvaltar statsskulden. Upplåningen på den svenska marknaden sker främst i form av statsobligationer, statsskuldväxlar, premieobligationer och realränteobligationer. Den utländska upplåningen sker huvudsakligen via skuldbytesavtal (kron/valutaswappar). Även upplåning via statsskuldväxlar i utländsk valuta (commercial papers) och direkt på utländska kapitalmarknaden förekommer. Statsskulden påverkas förutom av statens budgetsaldo, även av orealiserade valutakursförändringar, tillfälliga placeringar samt direkta nedskrivningar vid inleverans av statsobligationer.

Statsskuldränta

Räntan på statsskulden. Räntorna på statsskulden redovisas i huvudsak kassamässigt (vid betalning) på statens budget. Förutom den kassamässiga redovisningen mot anslag, redovisas räntekostnader enligt bokföringsmässiga grunder i resultaträkningen i årsredovisningen för staten. Skillnader uppstår mellan dessa redovisningsmetoder beroende på bl.a. orealiserade räntor, valutaförändringar och kursdifferenser. Utgifterna för statsskuldräntorna ingår inte under utgiftstaket.

Statsskuldväxel

En av staten, genom Riksgäldskontoret, utgiven skuldförbindelse med en löptid på vanligen tre, sex eller tolv månader. Det finns även kortare löptider.

Takbegränsade utgifter

Summan av alla utgifter inom det fastställda utgiftstaket. De takbegränsade utgifterna omfattar dels utgifterna på statens budget (utgiftsområde 1–27) exklusive statsskuldräntor (utgiftsområde 26), dels utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. De takbegränsade utgifterna avser faktiskt förbrukade anslagsmedel, vilket innebär att myndigheternas utnyttjande av anslagsbehållningar och anslagskrediter ingår.

Termin

Ett finansiellt instrument som ger skyldighet att köpa och sälja en underliggande vara vid en framtida tidpunkt till ett i förväg bestämt pris. Se även Option.

Tilldelade medel

Summan av ingående anslagsbehållningar, statens budget, ändringsbudget, indragningar och omfördelningar. Se vidare Anslagsbehållningar.

Tillgång

En resurs som kontrolleras av en redovisningsenhet till följd av inträffade händelser och som förväntas innebära ekonomiska fördelar eller servicepotential i framtiden.

Tillgängliga medel

Summan av tilldelade medel, anslagskredit och medgivet överskridande. Se vidare Tilldelade medel, Anslagskredit och Medgivet överskridande.

Transferering

Omfördelningstransaktion som oftast kännetecknas av att ingen direkt motprestation erhålls. Transfereringar i staten utgörs främst av utbetalningar av bidrag och försäkringsersättningar, oftast via statens budget.

Underliggande saldo

Statens budgetsaldo justerat för tillfälliga och extraordinära händelser. Det finns ingen entydig metod att definiera vilka transaktioner som ska klassificeras som tillfälliga eller extraordinära. Därför är det väsentligt att samtliga sådana poster specificeras i utfallsredovisningen. Exempel på en sådan händelse är en försäljning av statligt aktieinnehav.

Uppbörd

I allmän mening statens uppbärande av skatt. I statlig redovisning används beteckningen uppbörd för de intäkter som en myndighet tar upp i sin resultaträkning men som den inte får disponera. De utgörs för staten som helhet till allra största delen av skatter och ska redovisas mot (inlevereras till) en inkomsttitel på statens budget. Se även Inkomsttitel.

Upplupen intäkt

Intäkt som avser tjänster som utförts eller varor som levererats under året, men inte fakturerats senast vid ett visst datum i samband med årets slut (brytdag). Sådan intäkt tas upp i resultaträkningen med motposten upplupen intäkt i balansräkningen.

Upplupen kostnad

Kostnad för t.ex. varor och tjänster som mottagits under redovisningsperioden, men där man inte fått fakturan, senast vid ett visst datum i samband med årets slut (brytdag). Ett annat exempel är skuld till personalen för inarbetad semester. Sådana kostnader tas upp i resultaträkningen med motposten upplupna kostnader i balansräkningen.

Utbetalning

Ekonomisk händelse som avser själva betalningstransaktionen, dvs. när ersättning utges. Den kan avvika från tidpunkten för kostnad och utgift.

Utdelning

Den del av ett företags vinst som delas ut till ägarna.

Utfallet på statens budget

Utfallet på de beståndsdelar som ingår i statens budget.

Utgift

Ekonomisk händelse genom vilken ett värde av ekonomisk natur lämnar myndigheten, vanligtvis i form av det ekonomiska värdet av de resurser som anskaffas. Utgiften uppstår vid anskaffningstillfället, vilket i normalfallet likställs med den tidpunkt då faktura mottas för en levererad vara eller tjänst. Till skillnad mot kostnad kan en utgift avse flera redovisningsperioder och behöver inte minska myndighetens/statens nettoförmögenhet. Begreppet har även en generell betydelse och används i vissa fall som ett sammanfattande begrepp för statens kostnader, utgifter och utbetalningar.

Utgiftsområde

En indelningsgrund för anslagen i statens budget. I budgeten finns 27 utgiftsområden vilka är reglerade i riksdagsordningen. Varje anslag på statens budget ingår i ett utgiftsområde.

Utgiftsramar

Ramar för utgiftsområden på statens budget som beslutas av riksdagen inom den s.k. rambeslutsmodellen, vilket är en ”uppifrån- och nedmetod” för budgetering. Den innebär att riksdagen i ett första steg tar ställning till utgiftstaket, därefter utgiftsramar för de 27 utgiftsområdena och slutligen de enskilda anslagen.

Utgiftstak för staten

En högsta nivå för statens utgifter för ett visst år som normalt fastställs tre år i förväg av riksdagen. Skillnaden mellan utgiftstaket och de takbegränsade utgifterna utgör budgeteringsmarginal. Utgiftstaket för staten beslutas i nominella termer och tar hänsyn till en viss beräknad prisutveckling under perioden.

Valutareserv

De tillgångar i utländsk valuta som omedelbart kan disponeras för betalningar till utlandet. Sveriges valutareserv förvaltas av Riksbanken.

Valutarisk

Risken för förändringar i växelkursen på den aktuella utländska valutan mot den svenska kronan.

Årets över- eller underskott

Den sista raden i statens resultaträkning, som visar skillnaden mellan redovisade intäkter och kostnader. Motsvarande uppgift finns i balansräkningen i noten till rubriken Nettoförmögenhet.

Årlig revision

Riksrevisionens granskning av årsredovisningar och underliggande redovisning i syfte att bedöma om redovisningen är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande. Granskning görs även av om ledningens förvaltning står i överensstämmelse med tillämpliga föreskrifter och särskilda regeringsbeslut. Riksrevisionen lämnar varje år revisionsberättelser avseende myndigheterna till regeringen och revisionsberättelse avseende årsredovisningen för staten till regeringen och riksdagen.

Återanskaffningsvärde

Den utgift som skulle uppstå för en tillgångs förvärv eller tillverkning om anskaffning skulle ske vid räkenskapsårets utgång.

Ändringar i statens budget

Ändring av budgeten som riksdagen beslutar om under pågående budgetår. Riksdagen kan besluta om en ny beräkning av statens inkomster och om nya eller ändrade anslag för innevarande år. Detta sker som regel i samband med riksdagens beslut om den ekonomiska vårpropositionen respektive budgetpropositionen. Se vidare Statens budget.

Överskottsmål

Budgetpolitiskt mål för den offentliga sektorns finansiella sparande.

Bilaga 2 Statliga myndigheter m.m.

I de konsoliderade resultat- och balansräkningarna och finansieringsanalysen ingår samtliga myndigheter, inklusive affärsverken, under riksdagen och regeringen med undantag för Riksbanken och allmänna pensionsfonderna samt premiepensionssystemets tillgångar och skulder inklusive avkastningen på dessa medel.

Dessutom ingår Riksbankens grundfond och fonder och andelar som redovisas av myndigheter enligt ovan. Andelar i hel- och delägda företag och fonderna tas inte upp separat i denna bilaga. Information om andelarna framgår i not 26 medan de viktigaste fonderna framgår i not 42.

De myndigheter som ingår i årsredovisningen för staten finns med i nedanstående förteckning. Eftersom förteckningen anger de myndigheter som de finansiella dokumenten omfattar, ingår inte nämndmyndigheter och liknande vars ekonomiska utfall redovisas av en annan myndighet.

A

Affärsverket svenska kraftnät
Allmänna reklamationsnämnden
Arbetsdomstolen
Arbetsförmedlingen
Arbetsgivarverket
Arbetsmiljöverket

B

Barnombudsmannen
Blekinge tekniska högskola
Bokföringsnämnden
Bolagsverket
Boverket
Brottsförebyggande rådet
Brottsoffermyndigheten

C

Centrala etikprövningsnämnden
Centrala studiestödsnämnden

D

Datainspektionen
Diskrimineringsombudsmannen
Domarnämnden
Domstolsverket

E

E-hälsomyndigheten
Ekobrottsmyndigheten
Ekonomistyrningsverket
Elsäkerhetsverket
Energimarknadsinspektionen
Ersättningsnämnden (myndigheten upphörde 2016-06-30)
Exportkreditnämnden

F

Fastighetsmäklarinspektionen
Finansinspektionen
Finanspolitiska rådet
Folke Bernadotteakademin
Folkhälsomyndigheten
Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd
Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande
Fortifikationsverket
Forum för levande historia
Försvarets materielverk
Försvarets radioanstalt
Försvvarshögskolan
Försvvarsmakten
Försvvarunderrättelsesdomstolen
Försäkringskassan

G

Gentekniknämnden
Gymnastik- och idrottshögskolan
Göteborgs universitet

H

Havs- och vattenmyndigheten
Högskolan Dalarna
Högskolan i Borås
Högskolan i Gävle
Högskolan i Halmstad
Högskolan i Skövde
Högskolan Kristianstad
Högskolan Väst

I

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Inspektionen för socialförsäkringen
Inspektionen för strategiska produkter
Inspektionen för vård och omsorg
Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
Institutet för rymdfysik
Institutet för språk och folkminnen

J

Justitiekanslern

K

Kammarkollegiet
Karlstads universitet
Karolinska institutet
Kemikalieinspektionen
Kommerskollegium
Konjunkturinstitutet
Konkurrensverket
Konstfack
Konstnärsnämnden
Konsumentverket
Kriminalvården
Kronofogdemyndigheten
Kungl. biblioteket
Kungl. Konsthögskolan
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm

Kungl. Tekniska högskolan
Kungliga slottsstaten
Kustbevakningen
Kärnavfallsfonden

L

Lantmäteriet
Linköpings universitet
Linnéuniversitetet
Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska museet
Livsmedelsverket
Lotteriinspektionen
Luftfartsverket, affärsverk
Luleå tekniska universitet
Lunds universitet
Läkemedelsverket
Länsstyrelsen i Blekinge län
Länsstyrelsen i Dalarnas län
Länsstyrelsen i Gotlands län
Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Länsstyrelsen i Hallands län
Länsstyrelsen i Jämtlands län
Länsstyrelsen i Jönköpings län
Länsstyrelsen i Kalmar län
Länsstyrelsen i Kronobergs län
Länsstyrelsen i Norrbottens län
Länsstyrelsen i Skåne län
Länsstyrelsen i Stockholms län
Länsstyrelsen i Södermanlands län
Länsstyrelsen i Uppsala län
Länsstyrelsen i Värmlands län
Länsstyrelsen i Västerbottens län
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Länsstyrelsen i Västmanlands län
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Länsstyrelsen i Örebro län
Länsstyrelsen i Östergötlands län

M

Malmö högskola
Marknadsdomstolen (myndigheten upphörde 2016-08-31)
Medlingsinstitutet
Migrationsverket
Mittuniversitetet
Moderna Museet
Myndigheten för delaktighet
Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (myndigheten bytte namn 2016-01-01 från Myndigheten för internationella adoptionsfrågor)
Myndigheten för kulturanalys
Myndigheten för press, radio och tv (myndigheten bytte namn 2016-01-01 från Myndigheten för radio och tv)
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Myndigheten för tillgängliga medier
Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
Myndigheten för vård- och omsorgsanalys
Myndigheten för yrkeshögskolan
Mälardalens högskola

N

Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde
Naturhistoriska riksmuseet
Naturvårdsverket
Nordiska Afrikainstitutet
Nämnden för statligt stöd till trossamfund

P

Patent- och registreringsverket
Patentbesvärsrätten (myndigheten upphörde 2016-08-31)
Patentombudsnamnden
Pensionsmyndigheten
Polarforskningssekretariatet
Polismyndigheten
Post- och telestyrelsen

R

Regeringskansliet
 Regionala etikprövningsnämnden i Göteborg
 Regionala etikprövningsnämnden i Linköping
 Regionala etikprövningsnämnden i Lund
 Regionala etikprövningsnämnden i Stockholm
 Regionala etikprövningsnämnden i Umeå
 Regionala etikprövningsnämnden i Uppsala
 Revisorsnämnden
 Riksantikvarieämbetet
 Riksarkivet
 Riksbankens grundfond
 Riksdagens ombudsmän, JO
 Riksdagsförvaltningen
 Riksgäldskontoret
 Riksrevisionen
 Riksutställningar
 Rymdstyrelsen
 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige
 Rättsmedicinalverket

S

Sameskolstyrelsen
 Sametinget
 Sjöfartsverket, affärsverk
 Skatteverket
 Skogsstyrelsen
 Skolforskningsinstitutet
 Socialstyrelsen
 Specialpedagogiska skolmyndigheten
 Statens beredning för medicinsk och social utvärdering
 Statens centrum för arkitektur och design
 Statens energimyndighet
 Statens fastighetsverk
 Statens försvarshistoriska museer
 Statens geotekniska institut
 Statens haverikommission
 Statens historiska museer
 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamhet
 Statens institutionsstyrelse

Statens jordbruksverk
Statens konstråd
Statens kulturråd
Statens maritima museer
Statens medieråd
Statens museer för världskultur
Statens musikverk
Statens servicecenter
Statens skolinspektion
Statens skolverk
Statens tjänstepensionsverk
Statens veterinärmedicinska anstalt
Statens väg- och transportforskningsinstitut
Statistiska centralbyrån
Statskontoret
Stockholms konstnärliga högskola
Stockholms universitet
Strålsäkerhetsmyndigheten
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete
Svenska institutet
Svenska institutet för europapolitiska studier
Sveriges geologiska undersökning
Sveriges lantbruksuniversitet
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden
Säkerhetspolisen (redovisas i begränsad omfattning)
Södertörns högskola

T

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket
Tillväxtverket
Totalförsvarets forskningsinstitut
Totalförsvarets rekryteringsmyndighet
Trafikanalys
Trafikverket
Transportstyrelsen
Tullverket

U

Umeå universitet
Universitets- och högskolerådet
Universitetskanslersämbetet
Upphandlingsmyndigheten
Uppsala universitet

V

Valmyndigheten (fr.o.m. 2016-04-01 ingår den ekonomiska redovisningen för
valmyndighetens verksamhet i Skatteverkets redovisning)
Verket för innovationssystem
Vetenskapsrådet

Å

Åklagarmyndigheten

Ö

Örebro universitet
Överklagandenämnden för studiestöd

ESV gör Sverige rikare

- Vi har kontroll på statens finanser, utvecklar ekonomistyrningen och granskar Sveriges EU-medel.
- Vi arbetar i nära samverkan med Regeringskansliet och myndigheterna.